

unde sedentarium laborem dicimus, qui sedendo contrahitur. Apuleius, ut etiam fatigationem sedentariam inaccessus uegetatione dixerem, & sedentaria opera, quae sedendo fit. Columella, neque enim sedentaria eius opera est, sed modo ad telam debet accedere, modo eos, qui abum familiae conficiunt, inuifere tantum etiam culinam, & bouilia, nec minus praesepia mundanda curare. item a semper sedendo sedum herba, quae & semperuiuum dicitur, de qua inferius differemus, & affe res, & affides ab assidendo parient. Seduculum non a sedendo, sed quasi suduculum dicitur, genus flagelli est, quod uapulantem sudare facit. Nec sexus a sedendo dicitur, sed a graeco ἴσις, quod est habitus, si significatque naturam, & habitum, unde masculinum, & foemininum sexum dicimus.

AD DOMITIANVM EPIGRAMMA TERTIVM.

QVAE TAM SEPOSITA EST. Blanditur Domitiano. qd, cum ad spectacula eius ex toto terrarum orbe diuersarum linguarum spectatores conueniant, omnes tamen una uocem patrem patriae salutant, quasi una urbe oriundi. Constat sane tantam aliquando hominum multitudine ludorum gratia ad urbem confluxisse, ut Senatores quidam nimia pressura fuerint elisi. **QVAE GENS.** Interrogantis est, quis. n. quae. quod. uel aliquid aliquando interroganti ponuntur. Martia. Nam tantos rogo quis ferat labores? Apuleius, qui nam hic nouus est hospes? Cellius, quenam malum est ista intemperie? Plautus. quod facinus admisi tantum? Idem, quid ad illas artes optes. si optio adueniat tibi? Aliquando indefinite. Plinius, Tum mihi nescio quod in aurem insurrant. idem, morbus nescio qui ante eam aetatem incognitus nostris. Cicero. cum praecipit nescio quae discipulis suis palam tradidisset. Plautus, nec mihi quod facinus conscirem inueni. Seneca, Paululum, nescio quid usus est balbutire. Nonnunquam quis ponitur pro aliquo. Cicero, si quis uestrum est, qui forte miretur. Plau. si quem feruorum domi habes. Nam qui pro aliquo in nominatio casu, raro praeterquam apud uentiosissimos inuenitur. Cicero, si quae sunt in hac re difficultates. Etenim in singulari non quae, sed qua pro aliqua dicimus Martialis. Si qua fides ueri, praeferrim maxime Caesar, temporibus possunt secula nulla tuis. Plautus, si quod post hac uerbum fecero. Vir. spero equidem medijs. si quid pia numina possunt, supplicia hausurum scopolis, quis, et quid nunquam re latius ponitur, cum qui, quae quod frequentissime referant antecedens, quod adiectiuum est, et semper iungitur substantiuo, quod uero semper est substantiuum. Praeterea qui quae, quod frequenter accipiuntur pro tantum tanta tum. et hoc tribus modis, nam & cuius humanitatis es dicere possumus, & qua humanitate es, & quae tua est humanitas, pro tantae humanitatis es, tanta humanitate es, tanta tua est humanitas. Similiter cuius amoris es, quo amore es. qui tuus est amor. Cuius officij es, quo officio es, quod tuum est officium. Quintilia. hoc si scisses pater affirmo, promitto, cuius pietatis es, nemo te antecessisset. idem, Quae tua pietas est. in eundem sensum accipitur is, ea, id, na eius pietatis es dicimus, & ea tua est pietas, habetque aliquid plus uirum in oratio, quam si dicas pro tua pietate. item quo aliquando pro quanto accipitur, ut cum dicimus, eo magis quo magis. A quo composita sunt aliquis, quasi alius quis. A quo aliquo aliqua, aliquorsum, aliquoties aduerbis, hoc est ad aliquem locum, per aliquam partem, uersus aliquam partem, aliquot uicibus, & aliunde, ex aliquo loco. ite quisquam quispiam eiusdem si gnificationis, si quis id est si ali

quis. Et quisquis, quod significat quicquid. Et quisque. a quo unus quisque, quae si gnificant omnes, et quisnam interrogatiuum, et quispietas eiusdem si gnificationis, & ne quis quod componitur ex ne, & quis pro aliquo, si gnificatque ut nullus, & quisquillae a quisquis. quasi quicquid cadit. sunt enim quisquillae purgamenta terrarum, & quicquid ex arboribus. herbis. floribus minutim cadit. A quo quisquiliam uocant exiguum fructum ilicis, producentem coccum, quod granum est ad tingendum uestes gratissimum. A quo qui quis, quicquid. quilibet. A quo unus quilibet, de quibus supra diximus. Item quidam, quod non est particulare, ut aliquis, quem admodum plerique falso existimant, sed potius singulare. aliud est enim, cum dico aliquis uestrum hodie me percussit. illic enim incertum aliquem ex duobus si gnifico, quem percussorem meum esse non deprehendo. hic uero certum hominem ex uobis a me, quod ab eo percussus sim agnium, ut non aliter se habere quidam uideatur, quam nomen proprium, uerbi gratia, si sciam Pyrrhum mecum locutum fuisse, idque tacito nomine exprimere uelim, recte dicam, quidam mecum locutus est, non autem aliquis, quod si gnificaret nescire me, quis mecum esset locutus. Vnde uulgo sic loquimur, quoties aut nolumus nominare homines, aut eorum nomina nescimus, quidam ad quendam scribens sic inquit, non autem aliquis ad aliquem, sed hoc multo manifestius cum negatione apparet. Nam si dicam. Non percussit me hodie quidam uestrum, profecto si gnifico unum ex uobis certum, ut puta Pyrrhum me non percussisse. Si uero dicam non percussit me hodie aliquis uestrum, si gnifico nullum uestrum me hoc percussisse. itaque illa singularis enuntiatio est, haec uniuersalis. Item a quo quia conuinctio causalis. A quo quianam aduerbium interrogandi. Virgilius, heu quae tanta anxerunt aethera nimbi? idem, Coelicolae magni, quianam sententia uobis uersaret? & quianae, quod si gnificat certe, re uera. Idem, quianae auxilio iuuat ante lenatos. Quidem, quod similiter si gnificat certe. Et tribus modis in oratione accipi solet. Vno ad distinguendas res, ut ego quidem Romae sum, tu uero Athenis. frater autem Alexandriae. in quo modo tantum duobus comitibus uti potest, quae sunt uero, & autem. altero, quasi per exceptionem eius, quod affirmes. Quintilianus, Torquebus quidem filium, sed fatebitur mater. & nunquam feret apud hunc, & Cicero nem coniungitur quidem, & ille, quin exceptio huiusmodi sequatur. Cicero, ab optimis illis quidem uiris, sed non satis eruditus. Idem, qui autem in uirtute summum bonum ponant, praeclearae illi quidem, sed haec ipsa uirtus amicitiam & agnunt, & continet. Pluresque in hoc modo comites habere hoc aduerbium potest, ut uerum, uerum tamen, sed, tamen, at, attamen, ceterum. Tertio modo, cum nulla ex praedictis conuinctionibus sequitur. Idem, Aut enim nemo, quod quidem magis credo. Aut si quisquam est, ille sapiens fuit. Ab hoc fit Equidem, quod proprie si gnificat ego quidem, nec unquam aliter a Virgilio, Cicero, Quintiliano usurpatur. Virgil. Equidem merui, nec de precor inquit. Ab aliquibus accipitur interdum pro quidem. Persius, non equidem hoc dubites amborum federe certo. Consentire dies. Et si quidem, quae ex si, & quidem componi uidentur, tamen primam syllabam breuem habet, cum si producta sit. Item si gnificationem non habet partium, ex quibus componitur, sed idem si gnificat, quod nam. Quint. Atque natura ipsa uidentur ad tolerandos facilius labores musicam ueluti maneri nobis dedisse, si quidem remigem catus hortatur. Aliquando si quidem pro si certe. Cicero, deinde profectus est id temporis, cum iam Clodius, si quidem eo die Romam uenturus erat, redire potuisset. Quidam putant duplam hanc esse dictionem, sed unam esse Ouidius ostendit, qui in hoc eodem si gnificatione utitur pri-

Quae tam seposita est, quae gens tam barbarorum Caesaris.
Et qua spectata non sit in urbe tua?
Venit ad Ophiomachos rhodopaeus Hano?
Venit et epoto sarmata passus equos.

Ad uindictam Caesarum.
Et qui prima bibit. Deprensit flammam Nili,
Et quem sapientem Tehyros uindicta ferit.
Estrinauit Arabes, sefirmare Sabaes,
Et Ceteros in uicibus hic maduere suas.

Crimibus in uoluit totis uenerit Strambis,
Aque alter totis crimibus Aethiops.
Vox diuersa sonat populorum, est vox tamen una,
Cum ueris patriae dicere esse patris.

ma breui, quod non accideret, nisi esset composita, quæ mihi uentura est. siquidem uentura senectus, cum desit numeris ipsa uentura suis? Quin, quod quatuor modis accipitur, uno cum in crepantes, uel interrogantes, uel exhortantes dicimus, significatq; cur non? Vt quin uenis? quin legis? quin fugis? Virg. quintu aliquid saltem potius, quorum indiget usus, uim inibus, molliq; paras detexere iunco? se cundo quin significat quod. Terentius, non dubium est, quin uxorem nolit filius. Tertio, cum per hanc particulam magis confirmamus, significatq; atque etiam. Virg. quin aspera iuno, quæ mare nunc, terrasq; metu, cælumq; fatigat, consilia in melius referret, quod et quinimo aliquando dicitur. quarto cum ita ponimus quin, quasi priori uideatur esse contrarium. Et aliquando, quod non, aliquando, ut non significat. Cicero, non ita uo casus I socrates non defendit, quin id utile esse, et honestum existimaret, quin, id est quod non. Virg. hic tibi nequa moræ fuerint dispendia tanti, quin uatem insanam aspicias, quin id est, ut non. Quod, quod loci aduerbium est. Idem, quo uo tenetis iter? id est ad quem locum tenditis? Hinc ueteres ad quo pro quantum usurpabant. Afranius, ut scire possis ad quo te expediat loqui. Aliquando est coniuñctio, et significat ut. Plinius, neq; enim id feci, quo tibi nihil essem. Qui, quod similiter aduerbialiter accipitur, et significat quo modo. Cicero, qui fieri poterat, ut eius dolore non angerer, qui mecum semper familiarissime uixisset? Cuiusmodi ueteres quom, scribebant, estq; aliquando aduerbiū temporis, et significat quādo. Virg. cum faciam uitulam pro frugibus ipse uenit. Aliquando ponitur pro diu. Cicero, cum me in Africam contulissim. Nonnunquam pro quamuis. Idem, cum in omnibus causis grauioribus Cai Cæsar initio dicēdi cōmoueri soleam uehementius, quam uel usus, uel ætas mea uidentur postulare, tamen in hac ita me multa perturbant. Idem, satis ne constanter facere uideamur, qui cum præcipi nihil posse dicimus, tamen et alius de rebus differere soleamus, et hoc ipso tempore præcepta officij profequamur. Interdum iungitur cum tum, et indicatiuum ferē postulant. Est autem in cum quiddam minus, in tum quiddam maius. Et hoc duobus modis fit, ut aut generale præcedat, sequatur speciale. Aut ambo sint specialia. Primo modo sic. Quintilianus, quod cum omnibus confitendum est, tum nobis præcipue, qui rationem dicendi à bono uiro non separamus, id est omnibus multum, mihi autem maxime. Altero modo idem, quod opus Marcelle uictori tibi dicimus, quem cum amantissimum nobis, tum ex imo literarū amore flagrantem, dignissimum hoc mutue inter nos caritatis pignore iudicabamus, id est multum propter anorē tuum in nos, plus tamen propter amorem literarum. Aliquādo tamen cum coniuñctiuo iunguntur, Cicero. grati uel teste priuatus sum amoris erga te mei patre tuo clarissimo uiro, qui cum suis uirtutibus, tum uero te filio superasset omnium fortunas, si te ante uidisset, quam uita decederet, se penumero ponitur geminatum. Et triplicatum. Et multiplicatum. sed ferē in rebus paribus. Quinilianus. nec indignetur Herodotus æquari sibi T. Liuum, tum in narrando muræ iucunditatis, clarissimiq; candoris, tum in concionibus supra quam enarrari potest eloquentem. Aliquando tum pro tunc accipitur. Virg. tum primum nostri Cæcum uiderent timentem. interdum pro deinde. idē. Aeneas matris Eumenidum, magnaq; sorori ense ferit, sterilemq; tibi Proserpina uacatam. tum stygio regi nocturnas inchoat aras. nonnunquam pro aliquando. Cicero. tum hoc, tum illud arguere, hoc est, modo hoc. modo illud. quidam à tum putant tunc esse declinatum. sicut nec à neq; significat autem tunc eo tempore, et de omnibus temporibus dicitur, de præterito. Virg. tunc decuit, cum scætra dabas de præsentis, Plautus. tunc ad eam accede, cum po-

tes. de futuro. Idem, ego tunc adero, cum tui uidendi mihi copia erit. à cum pro quando fit cum primum, quod significat statim postquam, iurisconsulti, cum dari poterit, et postquam dari poterit ita distinguunt, ut posterior scriptura uberior sit. Et omne tempus significat post illud, quo dari potest. Prima uero actior, et id tantummodo tempus denotet, quo dari possit. cum uero præpositio primogenia est nec à qui deducitur. ideoq; nõ per. q. sed per. c. scribitur, nec iungitur rei notanti instrumentum, sed comitem. Quintilianus, ut queramus nūquid apud nos sit uis quædam septimi casus, et apud grecos sexti. nã, cum dico hasta percussis, non utor ablatiu natura, nec si idem grece dicam datiu. sic impulsi te manu dicimus, non cum manu. uideo te oculis. non cum oculis. deleo literas lacrymis, non cum lacrymis. abstergo sordes aqua. liquefacio cerã igni. nõ cum aqua, aut cum igni. quod si dicimus, accipit cum honore. scripsit cum beneuolentia. allocutus est cum affabilitate. aspexit cum truculentia, hi ablatiu non instrumentum significat, sed coniuñctionem. siquidem accipit non instrumento corporis. non honoris. sed honore comite. scripsit instrumento manus. non beneuolentia. sed hac comite. allocutus est instrumento lingue, comite, atq; operatrice affabilitate. aspexit instrumento oculorum truculentia suffisorum, quæ nihil facit ad ipsam inspectionem. sed oculi. cum potestate. apud ueteres dicebatur, qui à populo alicui negotio præficiantur. cum imperio esse. cui nominatum dabatur à populo imperium. à cum factum est cum alter, quod antiq; pro cum altero usurpabant, ita hoc breuitatis gratia dicentes. ut fodes pro si audes. Et si pro si uis. quoad quod significat donec. ut quoad uixit, in amicitia constantissime perseverauit. id. donec uixit, nihilq; differt ita loqui quoad uiuet, et quoad morietur. Item, quoad Senatus habebitur. et quoad Senatus admittetur. Hæc enim quamuis contraria uideantur, idem tamen significat, quoniã duo tempora, cum inter se opposita sunt, atque ita coherentia, ut alterius finis cum alterius initio miscetur, non refert utrum per extremitatem prioris, aut per initium sequentis, locus ipse an finis demonstrer. ponitur etiam quoad pro quantum, et ab eo fit quoad usq; eiusdem significationis. sicut à quo quousq; quod aliquando significat quādiu, ut quousq; tandem hoc patneris? aliquando usq; ad quem locum. ut quousq; a gri. tu finis protraxisti. quominus, quod significat statim. Virg. et quominus arua insequitur. quondã, quod modo pro olim, sine aliquando accipitur. Cicero, ut uis quondã familiaris facere solebat. modo pro semper. Virgilius. ut quondã in st pulis magnis sine uiribus ignis. quoniã quod, ut Festus refert, modo quia significat, modo postquam. quoq; quod aliquando significat etiam. Seneca. tu quoq; simili modo exercere te debes. aliquando similiter. Virg. uocabere tu quoq; uotis. quot. à quo quotquot. quotcunq; quotannis. quotidie. quotidianus. quoties de quibus supra diximus. Item, quotenis, quod significat quot annorum. sicut septenis, septem annorum. quidã etiam quoteniũ usurpant. sicut septenniũ. quomodo, quodammodo. cuiusmodi notæ significationis. quorsum id est uersus quem locum. quasi quo uersum. et quoquouersus, seu quoquouersum, hoc est uersus omnes partes. quæ. quod ueteres, quor scribebant aduerbium, quod significat quare. unde quidã quæ quare per synopen. atq; apocopen deductum existimant. à. et. e. literis detractis. quocirca, quod significat quamobrem. quius. quia. quium. à quo quias, quæ. et si nunc per. c. uulgo scribuntur, ueteres tamen per. q. scribere solebant. hoc autem inter se differunt. quius. et quias. quod quius ad personam hominis refertur. Virgilius. Dic mihi Damocles quium percus? an Melibæi? quias uero significat unde. Cicero. Socrates quidem cum

dem cum rogetur, quiatem se esse diceret, mundanum iquit. ueteres pro quibus quibus dixerit. Actus. qui neque quibus esset nūquam potius multa rogantes scire. postea haec per. c. nō per. q. scribi ceperunt, cum magna inter has literas affinitas sit. quies quod proprie somnum significat, dicta quasi, qui tibi es, & nullo alio negotio distineris. tunc enim ceteris negotijs non uacamus, cum dormimus. propter quod etiam pro tranquillitate accipitur quies, a quo fit requies eiusdem significationis, & contrarium eius inquietus, hoc est cura. sollicitudo. molestia. hinc quiens. tranquillus. & inquietus. sollicitus. turbatus. & quiescens. atque inquietudo. & quiesco acquiesco, & requiesco. est autem quiesco aliquando dormio. aliquando sto. nō moueor. aliquando curis uacō, quod si addatur acis fatuus, est quiescere facio. Plautus. quiesce tumultum hūc. qui est ante hostium. quietalis ab antiquis orcus dicebatur, hoc ē Pluto Deus inferorum. quod de sanctorum animas quiescat. hoc est quiescere faciat. hinc ὄρκον graeci iuramentum dicunt, quod per eum, & paludem stygiam sanctissimum erat iuramentum. quod uiolare minime liceat etiam dijs. hinc ὄρκος spatioribus militare sacramentum uocatur, & ὄρκω iuro. & ὄρκω ποσειδά in iurandum, & ὄρκω μδοσιον iuramentum. sunt etiam qui quies, quasi qui eo dictum putant. significat autem possum, cuius compositum est nequeo, non possum. unde nequeunt aliquando usurparunt antiqui pro non eunt. ueteres quētiā pro potentiam scripsere. & nequimant pro nequeunt. non possum. postremo, quippe confirmandi ad uerbiū, de quo supra diximus. a qua uero fuit aliqua. quae = piā. quae. q. una quae. q. nequa. quānam. si qua. quaelibet. quae. uis. quae. cūq. supra dictarum significationum. quā aduerbiū, quod modo significat per quē locum. Virg. dic mihi quā sit iter, modo in quantum. Seneca. hominem qui ppe, qua animal est, moueri sensu oportet. aliquando accipitur pro tum. siue pro partim. Plyn. mediū tempus distentum, im pedium q. qua officijs maximis, qua amata principum egresso. quā, quod modo significat, quod graecis dicitur ἕ, ut eloquentior apud nostros Cicero habitus est, quā apud graecos Demosthenes, modo quantum. ut quā bene marmorei directā est semita pontis, id est quantum bene. aliquando ualde. Curtius. collemq. traiecto, quam celerrime flumine occupat. id est ualde celerrime. sed notandū, quod quā, quando pro quantum accipitur, semper positio iungitur. Cicero. quā in morosi sunt, qui amant, ex hoc potes intelligere. quando uero accipitur pro ualde, semper requirit superlatiuum. idem, cum quo semper, quā familiariissime uixerat. excipitur unum uerbum possum, & quā idē significat, ut quō. ualeo. licet, & similia, cum quibus iunctum, quā pro quantum etiam in platio connectitur. Quintilia. quae omnia non omittenda sunt, sed narrāda, quā ambre uissime possumus. ubi etiam in ipsum quantum frequentissime ponitur. Cic. nisi quod tanta est inter eos, quanta maxima potest morum, studiorumq. distantia. Quintil. cum aliquid adhibita quanta maxima potest cura diligēter eliminaverit. cum comparatio uero nunquam iungitur quā. unde male quidam quā plura pro complura scribunt, & narraui rem gestam, quā ambre uis potui, pro quā breuissime potui. quem admodum autem quā pro ualde nunquam positio, aut comparatio, sed semper superlatiuo adiungitur, sic ē contrario per pro ualde nunquam comparatiuum, aut superlatiuum, sed semper positiuum requirit, dicimus enim per pulchre. per belle. per diligēter. Sic perquam sanequam. admodumquam. oppidoquam. Plyn. perquam uelim scire. Teren. per pol, quā pauca re pias meretricibus fideles enenire amatores, quod sic resoluitur. pol perquam pauca. Cellius. sanequā utile est. idē,

uoce admodumquam suauis. idem, oppidoquam libens audiui. idem, admodumquam celer accorrit. Seruius Sulpitius, postquam mihi renunciatum est, de obitu filiae tuae, sanequam pro eo ac debui, moleste tuli. Cellius, sanequam literis Caesaris sum commoti. Brutus. sanequam gratius sum. Cicero. nā quod de Pompeio Canninius ait, sanequam refrigit. quidā etiā ualdequam eodem modo usurparunt. Brutus. nam suos ualdequam paucos habet. item quidam minusquam ineptum, pro perquam non ineptum scripsere, quod si quando contraria exempla reperiuntur, per arum est, & ut suspicor, librorum potius culpa deprauata sunt. a quam etiam deducitur quam mox, quod significat quam cito, sed si per se ponatur mox. significat postea, uel paulo post. quanquam & quāuis pro & si. licet enim haec eiusdem significationis sint, aliquod tamen in utendo discrimen habent. nam & si. & quanquam maiorem quandam dignitatem habere uidentur, semperq. a se sciunt sibi indicatiuum in principio ferē epistolarum, siue librorum. Cicero. pro Milone, & si uereor iudices. idem in epistola ad Atticum. & si nihil noui afferretur. idem ad Herennium. & si negotijs familiaribus im pediti uix satis otij studio super pedatare possumus, & id ipsum quod datur otij libentius in philosophia consumere consueuimus. Quintil. in declamatione de corpore proiecto. & si iudices in hac asperissima conditione fragilitatis humanae in qua nemo prope mortalium impune uiuit, haec omnibus natura est, ut sua, cuiq. calamitas praecipue misera, & intoleranda uideatur. Cicero. pro L. Manlio, quamquam frequens conspectus uester mihi multo iucundissimus ē uisus. idem de officijs. quanquam te Marce fili uicini iam audientem Cratippum, idq. Athenis abudare oportet praecipue institutisq. philosophia. Quāuis uero, & licet. & tamē si, magis postulant subiunctiuum, quamuis etiam aliquando habeant indicatiuum, in alijs uero partibus, quā in principijs parem haec omnia locum sortuntur. sed hanc quoq. differentiam duo illa priora ab his posterioribus habent, quod illa aliquando a nullo dependent. Cicero. quid enim est omnino hoc ipsum diu, in quo est aliquid extremum, quod cum uenit, omnino uoluptas praeterita pro nihilo est, quia nulla est futura, quamquam iste uisus animus, nunquam istis angustijs, quas natura nobis ad uiuendum dedit, contentus fuit, semperq. immortalitatis amore flagrauit, nec uero haec tua uita dicenda est, quae corpore, & spiritu continetur. hoc per interrogationem acutus fit, atq. sublimius, ut si in hoc ipse dicam. quamquam quis ignorat istum tuum animum, nunquam ijs angustijs, quas natura nobis ad uiuendum dedit, fuisse contentum, semperq. immortalitatis amore flagrasse. Item a qua fit qualis. quod modo relatiuum est, ut talis est pater, quā ilis filius, modo indefinite ponitur. ut nescio qualis sit ista iactantia. aliquando interrogatiue, ut quae ale ei responsum dedisti? ab hoc fit qualitas, quae definitur secundum quam quales dicimur. ut albedo. nigredo. aduocatio, procuratio. legatio. paternitas. filiatio. qualitates sunt, quod secundum eas albos. nigros aduocatos. procuratores. legatos. patres. filios dicimur. & aduerbiū qualiter. item quantus, quod similiter modo relatiuum, modo indefinitum, modo interrogatiuum est, referturq. ad numerū. & pondus. & mensuram. ab hoc fit aliquantum, quod modo nomen est, ut aliquantum otij, quasi aliqua quantitas otij, aliquando aduerbiū, ut aliquātū otiosus, quod & aliquātū sper. ut quātitas, cuius propriū est, quod aequale dicimus. quātitatū alia cōtinua est, alia discreta. discreta ē, ut numerus, & oratio. cōtinua uero, ut linea, superficies. bicubitum. tricubitum. corpus. locus. tempus, & similia. a quantus diminutiuū sunt quantulus, & quantillus, hoc est, quā exiguus, & aduerbia, unū

quantitatis, quantum, alterū temporis, quātiſper, hoc est quāto tempore, ſicut tantisper tanto tempore. item quādo, quod aliquādo aduerbium temporis eſt, & ſignificat quo tempore, ut quādo ueniſti? quādo uenies? quādo ſedes? quādo ſtas. & correlatiuum eius eſt tunc, ſicut enim tot, quot. talis, qualis. tantus. quātus. taliter. qualiter. ita tunc quādo dicimus, & quem admodum a quātus fit quātulus, & quātillus, ita a tantus tātululus, & tantillus. aliquādo quādo ponitur pro ſiquidem, ſeu quoniam, & eſt coniunctio rationalis. Virg. ſed hiſ quando ultima cernunt extrema iam morte parant defendere telys. idem, interea quādo optima Dido neſciat, & tantos rumpi nō ſperet amores, Tentaturū aditus. ab hoc fit quādoquidē eiusdem ſignificationis. idem, quādoquidem auſonios non fas contingere portus, & aliquādo, ac quandoq;. quae ſunt aduerbia temporis, & ſignificant aliquo tempore, & ſiquādo pro aliquādo, hoc ē ſi aliquo tempore, & nequādo, hoc eſt ne ullo tēpore. item quatenus, quod iterdum ſignificat quoniam. Plyn. & quatenus ne gatur nobis diu uiuere, relinquamus aliquid, quo nos uixiſſe teſtemur. proprie tamen ſignificat in quātum, ſicut eatenus in tantum, nec aliter a Cicerone uſurpatur, ut in Laelio uidendum eſt quatenus amicitiae tribuendum ſit. Acron tradit quatenus iterdum loci aduerbium eſſe, quātūnus uero eſt cōiunctionem. ab hoc aliquatenus derivatur. itē quae aduerbium ſimilitudinis, quod ſignificat ita. ut. haec enī aduerbia uelut. ueluti. uti. quaſi. tanquam. ceu imaginem inuoluunt. haec uero ſicut. ſicuti. ut. ſimilitudinem. quāuis, ut poſſit eſſe generale, nec non uti, quod ab eo derivatur, & enim. cui di canus. tu irāſceris, tanquam Leo, quaſi canis, uelut uſus, huius modi oratio per uerbum ſubſtantiuum reſoluitur, hoc eſt irāſceris, ſicut Leo, ſicut canis, ut uſus praecedens uerbum ſubintelligitur. hoc ē irāſceris ſicut leo. ſicut canis irāſcitur. ut uſus irāſcitur. quaſi autem nō modo imaginem, ſed ipſam planē ueritatem aliquando ſignificat, ut pater, tu non amas me quaſi filium, imo te fili amo quaſi filium, ego non amplector illum, quaſi filiū, licet mihi filius ſit. habet etiam quaſi quoddā propriū, quale ē, obijcis mihi, quod uxorem repudiauim, quaſi tu idem non feceris. uti etiam aliquādo capitur pro quod Vir nanquidebat uti bellātes per gema arcū hac fugerent Grai. ceu eſt magis poetarū. licet Plyn. & alij nonnulli eo frequentiffime utantur. item quamlibet, & quantumlibet, & quātūus eiusdem planē ſignificationis. Plau. in pudica mulier quālibet magnam ſcandali. itē quā primū. id eſt mox. ſtatim. item quare. quā obrem. quaſobres. qua propter aduerbia, quae ſignificant propter quod. & quaqueuerſum, ſiue quaqueuerſum, pro i omnem partē, & quo nonnulli, & maxime Plyn. utuntur. quādātenuſ. hoc eſt uſq; ad quādādam partem. & quādū pro quāto tempore. cuius relatiuum eſt tādiu. & nequaquā, quod ſignificat non, & nequā id declinabile nomē, quod apud ueteres ſignificabat nullius pretij. & quod ne tanti quidem erat. quā quod habetur minimū. poſtea in maluit uſus, ut denotaret hominem laſciuum, ac libidinoſum. unde aurū nequā appellatur, quia hominem trahit ad malū. Virg. quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames. hinc nequitia, laſciuia. & libidinoſa ille cebra, ſiue (ut A. Gellius ſenſit) luxus uitae prodigus, multi tamen nequitiam pro ſolertia, aſtutiaq; accipiunt. Martia. nequitia tellus non habet ulla magis. quidā nequā quaſi nequitia dictum exiſtiant. alij quod nihil queat, nulliq; rei ſit apta. ab hoc etiam nequiter aduerbiū, quod & nequitus antiqui dixerunt. & nequalia detrimenta, & nequino uerbum, quod modo ſignificat laſciuio, modo neq; & nequinum oppidum, quod nunc Narnia dicitur, ob icolarum libidinoſam inertiam. a quo nequitates, qui nunc

Narnienſes. item a quam ſit neuitquam, quod ſignificat nullo modo, & unquam aliquo tempore. & nunquam nullo tempore. item a quae, & res componitur quae ro. nihil enim eſt aliud quae uere, ut ſupra diximus, quā quae ſit res aliqua inueſtigare. ab hoc deducitur quae ſo. quod ſignificat rogo. Ennius tamen quae ſere pro quae uere poſuit. hinc ſit quae ſto, & eius diminutiuum quae ſtuncula, quae modo dubitationem ſignificat, modo controuerſiam. iuriſconſulti etiam quaſtionem eſſe deſſiniunt tormenta, & corporis dolores ad eruendam ueritatem. Papinianus autem ſcribit quaſtionem non tormenta tantum, ſed & omnem in quaſtionem, ac deſenſionem mortis appellari. hinc & quaſtores dicuntur, qui praepoſiti ſunt pecuniae publicae quaerendae. hi & uectigalia exigunt, & erarij curam habent. legere etiam epistoſas in ſenatu conſueuere, & imperatores temporibus candidati principis uocabantur. maleſticia quoq; inquirere ſolebant, propter quod a quaſtionibus excedendis nonnulli putant quaſtores appellatos. origo eorum uetuſtiſſima ſuit. ſiquidem, & Romulum, & numā conſtat duos habuiſſe quaſtores, non ſua auctoritate, ſed populi ſuffragio creatos. legitur etiam quaſtores a populo creatos fuiſſe, qui capitulibus rebus praeeſſent. hi quaſtores parriadijnū cupabantur. quorum lex duodecim tabularum mentionem facit. quaſtores etiam uocati ſunt. Virg. quaſitor minus urnam mouet. a quo & in quaſitor. & in quaſto dicta. a quaſto quaſtura deducitur, ſicut a praetore praetura. a quaſto uero ſit quaſtor uerbum, quod eſt per quero, ex amino. a quo quaſto narius. in quaſto. ex amino. item a quaerendo quaeritur, quō modo lucrum ſignificat, modo actionem ipſam, atq; artiſtiam lucranda pecuniae. Cicero nam de artiſticijs, & quaſtib; q; liberales habendi ſunt, qui ſordidi. Quintil. nam ut primū lingua eſſe coepit in quaſto, reperiturq; in utroq; numero. & i datiuo, & ablatiuo plurali quaſtib; facit. ab hoc quaſto ſus deducitur, hoc eſt lucroſus, & quaſtuarius, q; quaſtus gratia arte aliquā exerceat, & quaſtuaria artes, quae lucri cauſa exercētur, & diminutiuum quaſtulus, qd ſignificat lucullū, hoc eſt paruū lucrū. Cic. aut qd ſiſſum reris cum luceſto meo, aut meus quaſtulus cū caelo. terra. rerumq; natura. item a quaero ſit quaerito, qd proprie de hijs dicitur, q; quotidie ingrediendo uictū inueniūt. Terentius, lana, & tela uictū quaerit. ſi. Plau. quae inops, & ſordida quaeritādo alit familiā. quaeritādo ingreſſo, hoc eſt hoſtium uictū quaerendo, qd mendacia faciunt. a quo rogatores etiam ſunt dicti. Plau. ut rogator hoſtium petā panē. itē a quaerito quaeritabundus declinatur, hoc ē quaeritans. itē a quaero cōpoſita ſunt ac quo, qd eſt lucror. uendico. arcū quaero, qd & arcū quo dicitur. per quo. ueſtigo. ex quo diligenter ingreſſo. a quo ex quaſto dicitur digna. electa, quaſi diligenter quaſto, & ex quaſto, uocatur honoratus quaſto, & primus. & ex quaſto aduerbiū. hoc eſt diligenter. electe. calte. ingreſſo. inueſtigo. diſgreſſo. quaerendo diſcerno. re quo diu quaero. aliquādo etiam rursus quaero. cōquiro. quaero. de puto. cetero. item a quae, & res ſit queror deponens, qd eſt lamentor. nam lamentando quae res ſit, quae nos agit, explicare ſolemus. ideo autem ſine diſphthongo ſcribitur, & corripit primam. ut a queror diſſer. at, quod eſt paſſiuum huius uerbi quaero. ab hoc ſit quaſtus. hoc eſt lamentatio, quod tantum in plurali declinatur. cuius datiuus & ablatiuus eſt quaſtibus. & querela. & querimonia eiusdem ſignificationis, & querimonia riuſ, qui querimonia ex ponit, & queribundus lamentabilis. Cicero. humili, ac queribunda uoce, & conqueror eiusdem cum ſuo ſimplici ſignificationis, & querulus, qui conqueritur, ſiue plenus querelis. quidam tamen lamentor a queror, ita diſtingunt. ut lamentari ſit uoce querula, & triſtī oratione cladem ſuam

dem suis testari. a quo lamentum, et lamentatio deducuntur. ueteres lamentas pro lamentatione scripsere. Paca. lamentas, et fletus facere compedi licet. quidam lamentor, a lameo deductum existimant, quod est scando, lania. a quo lam. et rumpium fracturae dicuntur, et laminae Bratteae, quamuis aliqui laniinas a bratteis ita distinguant, ut bratteae tenuiores sint, laminae grossiores, quales sunt, ex quibus arma conficiuntur, et laminae mulieres, quae strigum instar infantium sanguinem sugunt, siue ipsae striges. Hora. nec pransa laminae puerum uinum extrahat alio. laniinas etiam ueteres dixerunt nobili familia ortas, quoniam Heliorum familia a Lamo formiarum rege ortum habuisse constat, unde et laminae cognomen nobilibus inditum est, quod uulgo lamium genus uocabatur. Horatius. heli uenusto nobilis ab lamo. Inuenalis. hoc noxuit lamiarum cae de madenti. Lamina etiam in signis meretricis nomen proprium fuit. Lamius mons est Ioniae notus fama Endymionis, a quo et ipse Endymion lamius est dictus. Ouidius. Lamius Endymion non est tibi luna rubori. quiritio uero, quod significat clamor, non a querendo deducitur. ut quidam putant. sed a quiritibus. is enim quiritare dicitur, ut Varro testatur, qui fidem quiritum clamans implorat. quidam quiritare dicunt Romanorum esse. iubilare rusticorum. quiritates Romani dicuntur a Quirino. hoc est Romulo urbis Romae conditore. Romulus autem dictus est Quirinus, quod hasta assidue uteretur. quae lingua Sabinorum Quiris appellatur. unde quidam se curum uocitatem existimant, quasi semcurum. licet nos a secundo potius dictam existimemus. alij quirinum a graeco appellatum putant. non propter. enim graeci regem uocant. constat autem Romanos eo tempore graecos fuisse. sunt qui Quirinum dictum uelint ob generis nobilitatem a patre suo Quirino. hoc est Marte. Romani enim Martem, dum seuret, graduum, dum tranquillus esset, quiritum nomina bant. postea hoc nomen Octauius induit fuit hac de causa. Populus Romanus Octauius blandiretur tria ei nomina obtulit, ut uel quiritus uocaretur, uel Caesar, uel Augustus. ille ne eligendo unum, partem offenderet, quae aliud ex cogitauerat, omnibus usus est. et primo dictus est quiritus. postea Caesar. deinde Augustus. hoc est sacer. et maiestatis plenus. ut ridiculus sit error leguleorum nostri temporis, qui ab augendo imperio Augustum dictum affirmant. a quirinum quirinialis collis est dictus, quod in eo quiritum templum erat, siue quod (ut alij putant) in eum commigrare Sabini a curibus uenientes. hinc quirinialis porta Romae dicta, quod ea in collem quirinalem iur, uel quod proxime eam esset quiritum sacellum. quirinialis uocabatur diem, quo sacra quirino fiebant. quiritum fuisse dicta, quod eas Ancus Martius. cum urbem arcanderet, quiritum opera fecit. iubilare autem quidam putant a iubare dictum. iubar proprie lucifer dicitur, quod iubar lucis effundat. iubar enim crines sunt a collo animalium pendentes. unde iubar leones uocantur, qui iubar habent. ad differentiam non habentium iubar. a lucifero ergo iubar dicitur uolunt omnem splendorem. ut auri. argenti. gemmarum. quae propter et ad maiestatem hominis transferuntur. Claudianus. per fratris regale iubar. hinc itaque iubilare dictum uolunt, letitiam mentis uoce, ac gestu exprimeret. quod et iubilum, et iubilatio uocatur, hoc est declaratio quaedam. et illustratio gaudij concepti. alij iubilare a iuuando dictum uolunt, quasi animi iuanditatem ostendere. iuuare enim delectare est. a quo iuanditas dicta. sunt qui iubilare a sono ipso uocis factum uelint, cuius sententiae nos sumus. ita enim iubilatio dictum est, ut ouo a uocabus, quibus laeti, ac triumphantes uti soleamus. differunt autem ouare, et triumphare, quia ouatio minor est triumphus, et qui ouando urbem ingrediuntur,

uno utuntur equo, et a plebeis, siue equitibus deducuntur ad Capitolium, atque ex oue sacrificant, propter quod ab omnibus quidam ouare dictum falso existimant. qui autem triumphat et albis utuntur quatuor equis, et senatu praecedente ducuntur in Capitolium, et ex tauris sacrificium faciunt. fieri autem ouatio solebat, quoties non interfectis, sed fugatis hostibus incrementa uictoria erat. Triumphus graecus uox est. graeci enim θριαμβος dicunt, nos a spiratione ex prima in nouissimam syllabam translata, et b. mutata in p. dicitur triumphum. a quo fit triumphus uerbum, et passiuum eius triumphor, quod est superuincor, a quo triumphatus dicitur. uictus. superatus, et de quo triumphatus est. et triumphator, qui cum triumpho intrat urbem, et triumphale quod ad triumphum attinet. unde triumphales coronae dicuntur, quibus imperatores in triumphis coronabantur. et triumphales uiri, qui triumphum gesserunt. erat autem triumphus omnium honorum, quod a populo Romano dari solebant maximus. uehebantur triumphantes curru in uirato, quatuor equis albis eundem ducuntibus. capite coronato, deuictis hostibus currum sequentibus, quorum colla catenis onerata erant. sic praecedente senatu in Capitolium ascendebant ad templum Iouis optimi maximi, ubi mactato turo albo, eadem popa comitatus domum reuertebatur. hic triumphare aliquando pro exultare usurpant. Caesar, quod euensse nobis gaudeo, et triumpho. a quod uero fit aliud, quod coniunctio causalis, idem significans, quod quia. a quod quo, et ut, quoniam, quod et quae de causa efficiendi dicuntur, de finali uero, quo et ut, et ubi potest esse quia, ibi potest esse quod, et ubi potest esse ut, ibi potest esse quo, et est contrario. ut non castigo te, quod odio habeas, sed quo meliore efficias. ubi posui quod, potuissim ponere quia. et ubi posui quoli cussisset ponere ut. interdum tamen eodem in loco et quod, et ut ponere possumus. ut quod scribas iubeo, et ut scribas iubeo. in quo notandum est, quod cum his uerbis. opinor. gaudeo. existimo. letor. uoluptatem capio. et similibus et praesenti. et coniunctiuo uti possumus. ut quod scribas letor. et quod scribis letor. cum his uero, mando. ipero. iubeo quod scribas. uolo quod lectes. in illo tamen superiore animaduertendum est, ne diuersorum modorum uerba copulemus. ut quidam apud Terentium legimus. an quod uiam ignorant, an quod iter perferre nequeant. ubi ignorant. non ignorant legendum est. et alibi, nihil desit tamen. ubi non desit, sed desit est legendum. quod in principio clausulae positum pro sed accipitur. Cicero. quod si quis a me huius consilij mei causam querat atque respondeo. ite quoddam quod pro. quodque. quodcumque. quodlibet. unumquodque. si quod idem significanti. a quod superiora huiusmodi. a quod fit aliud quid ad uerbum interrogandi. ut quid dormis? pro cur dormis? aliquando ponitur pro in quo. Quintilianus. quid tibi tantum mali feci? quid offendi? quomodo etiam ponitur nihil te offendi. hoc est non offendi te in aliquo. ite quicquam, quicquam. quid pro. quicquid. quod ueteres Oscorum lingua pitpit dixerunt. quidcumque. quidlibet. unumquicquid. unumquicquid. unumquidlibet. item ne quicquam, quod significat frustra. Quintilianus. me miserum, et tantis periculis ne quicquam ereptum. interdum ponitur pro non. Virgilius. ne quicquam umbone pependit. Persius. ne quicquam fundo suspiraret nummus in imo. sed hic notandum est, quod licet quisquis, et quicumque pro eodem accipi soleant, ut quisquis es huc uenias, et quicumque es huc uenias. quicquid tamen, et quodcumque non accipiuntur pro eodem, cum alterum sit substantiuum, ut quicquid tenerum. quicquid melle. quicquid iuanditatis. quicquid pecuniarum. alterum adiectiuum. ut quodcumque crimen. quodcumque fixanus. quodcumque telum. nam quod, unde fit quicquid substantiuum est. quod uero, unde quodcumque est adiectiuum. et in hunc modum omnia, quae ex his componuntur, ut quiddam obscenum. quoddam templum, et honestissimum quicquam mihi gratissimum est. idem est autem quicquam,

a gigno siue genero indigena, dicitur qui non aliunde in ali-
 quam patriam uenit, sed ibi natus est, quasi ide genitus. Et gignitur
 in quibus dentes sunt, quod in ijs dentes gignuntur. Et
 gnatus filius, a quo natus et nascor, unde natio, quae proprie
 significat genus hominum, qui non aliunde uenerunt, sed ibi
 nati sunt in pecoribus tamen bonus proventus, bona natio dicitur.
 hinc etiam cognati appellantur, quasi una communitate ue-
 nati, uel ab eodem orti progenitore. item agnati, differunt au-
 tem (ut Paulus uersico. existimat) cognati ab agnatis, ut genus
 a specie, nam omnis agnatus cognatus est, non autem omnis co-
 gnatus, a gnatis. alterum enim civile, alterum naturale nomen
 est. cognationis origo etiam per feminas solas contingit, agna-
 tionis autem ab uno patre per solos masculos contingit. agna-
 tionem etiam dicimus, quicquid uel a debitum natum est. unde
 agnascencia et agnata membra appellantur, quae abundant.
 Plyn. membra animalibus agnata inutilia sunt, sicut sextus
 homini semper dignus, et in Aegypto nutritus est portentum
 bonis, et in aduersa parte capitis oculus homo, sed his minime
 cernens. item ab eodem bignae dicitur geminae, quod bis uno
 die natae sunt, et bigenera animalia, ex diuerso genere nata,
 ut Leopardalis, ex Leone, et Panthera. et natiuitas quae or-
 tion significat, et natura quae nasci omnia facit. hanc quidam
 deum esse dixerunt, a quo omnia sunt creata. ponitur tamen
 aliquando pro genitilibus. Plyn. si quadru pes foetum non ad-
 mittit uirtus naturam fricandam monstrant. natura etiam pro
 ui ponitur. unde arborum atque herbarum naturas dicimus. et
 pro more. Virg. nunc age naturas apibus quas Iuppiter ipse
 addidit, expeditam. item natura est quae unicuique rei formam
 dat, speciat differentia. Definiturque a philosophis. natura est
 motus principium secundum se, et non per accidens, quoniam
 uniuersa corpora proprium habent motum per se, ut ignis p-
 se sursum feritur, terra deorsum, et non per accidens, quoniam
 id non naturale, sed artificiale dicitur. ab hac fit naturale, quod
 secundum naturam est, et aduerbium naturaliter et natura-
 lia prudentia. Columella. si equa mare non patitur, detrita scyl-
 la naturalia eius linuntur, quae res accendit libidinem. natu-
 rales filij dicuntur illegitimi, quod sola natura, non coniugali
 lege sint orti. naturam appellatio secundum modestum ad
 nepotes etiam extenditur. Virg. et nati naturum, et qui na-
 scentur ab illis. natus sum laudi, et ad laudem dicimus. Cice-
 nam quid ageret uir ad dignitatem, et gloriam natus? Idem,
 qui se patrie. qui cuius suis. qui laudi. qui gloriae. non som-
 no. non conuiuijs, et delectationi natos arbitrat. hinc fit na-
 talitus, et natalis, in quo quis natus est. natalia etiam dican-
 tur dies ipse natalitus. et natalis, quando substantiuum est
 similiter. Plyn. dum natalis suos celebraret. item natales ali-
 quando genus, ac familiae conditionem significat, ut generosi
 uel obscuri natales. Quintil. cuius ut interiecto mari non for-
 tuni quicquam nosse, non natales, non patrem poterat. hinc
 natales nobilitatem significant. Plyn. nonnunquam candida-
 tus aut natales competitor, uel annos, aut etiam mores argue-
 bat. hic natales pro ignobilitate accipiuntur. nepotes quoque non
 nulli appellatum existimant, quasi natum post filium. est enim
 nepos proprie filij nostri filius, cuius filius pronepos est. huius
 abnepos, cuius atnepos. nepotes tamen aliquando etiam fratrum
 et sororum filij dicuntur, unde et illis germani, matrum sunt
 auunculi, quasi parui aui. sed nunquam de his simpliciter di-
 citur nepos, uerum additur ex fratre, uel sorore, ut nepos ex
 fratre. nepos ex sorore. item nepotes pro posteris, ac descendē-
 tibus capimus. Virg. forte recensabat numerum, caerosque nepo-
 tes. nepotes etiam luxuriosae uitae homines appellamus, quod
 tam ijs rei suae cura est, quam ijs, quibus pater auusque uiuunt.

ab hoc nepotatus deducitur, hoc est uoracitas, et uita luxuri-
 es. A franius, scurilitate ac nepotatu nobilis. praeterea a gi-
 gno siue genero appellatae sunt genae, quod in his pili gignan-
 tur. Pacuius. nunc primum opacat flore lanugo genas. ab his
 uero genua (ut quibusdam placet) appellata, femorum ac cru-
 rum commissiones. quod haec dum infans est in utero matris,
 genis opposita sunt. siue a generando. quod in genibus inest ui-
 talitas. in ipsa enim genu utriusque commissura dextra, leuaque
 a priore parte gemina quaedam bucatum in anitus, quae p-
 fossa, quasi e uinculis spiritus fugit. putant autem ex omni par-
 te corporis uitali semen ad genitalem uenam confluere. hinc
 graeci quoque γόρον quidem genitum γόρον uero genu
 appellant. a genu fit geniculum et geniculatum et genicula-
 tum, de quibus supra diximus, et congenulare. quod est genu
 replicato cadere, uel genibus flecti. Caecilius, ipse regis ferit pe-
 ctus, aduersum congenulat. percussu deijcit dominum. item a
 gignendo genuini uocati dentes, qui in homine nouissimi gignun-
 tur arceiter uigesimum annum, multis et octogesimo. sed qui-
 bus in iuuenta non fuere nati. decedere in senecta, et mox re-
 nasci compertum est. Zancli samothraceno cui post centum, et
 quatuor annos renatos fuisse prodiderunt. hos graeci cynodon-
 tas, nostri caninos dentes appellant. hinc exercere in aliquem
 genuinum, pro maledicere usurpamus. his enim dentibus ma-
 xime morsus infigitur, qui longiores sunt, et acutiores. appel-
 lantur autem canini in omnibus animalibus. Plyn. mutantur
 dentes homini. leoni. iumento, canini, et ruminantibus, sed leoni
 et cani non nisi canini appellati. quidam tamen genuinos,
 a caninis distinguunt, uoluntque caninos prius gigni, et am-
 sos nunquam renasci. item a gignendo ingenium, quod proprie
 significat naturam, cuius ingenium. Terent. nam qui cum in-
 genijs conflictatur eiusmodi. id est cum hominibus eius naturae.
 Virg. nunc locus aruorum ingenijs, quae roborataeque. quis co-
 lor. ponitur etiam ingenium pro ui intelligendi naturali, quia
 saepe inuenimus, quae ab alijs non didicimus. unde praecleara
 ingenia, et obtusa ingenia dicimus. hoc est acuta, et rudia. et
 homines ingeniosos, qui naturalem uim ad aliquid agendum
 accommodatam habent. Sallustius, ingenium nemo sine corpo-
 re exercebat. huius diminutiuum est ingeniolum. item inge-
 nuus, qui libera matre natus, nec postea seruus factus est, cui-
 us contrarium est libertinus, qui iusta seruitute manu missus
 est. Vnde interrogare hoc modo solemus. ingenius ne an liber-
 tinus est? hoc est liber natus, an seruitute liberatus, siue ex liber-
 torum genere ortus. ab hoc fit ingenuitas quae contraria est li-
 bertinitati. et ingenue aduerbiu, hoc est libere, unde ingenue
 loqui dicimus eum, qui ita loquitur, ut liberum hominem de-
 cet. nihil timidum. nihil seruire habens. item genius, quem uete-
 res putarunt deum esse, qui uim obtineret omnium rerum ge-
 nerandarum, quapropter Dei filium, et parentem hominum
 nuncupabant, quod homines gigneret. ideo genius meus dicitur,
 quia me genuit. item genium esse existimauerunt uniuscu-
 iusque loci Deum. geniales autem deos dicebant aquam. terram.
 ignem. aerem. quod ex his omnia procrearentur. item duode-
 cim signa, lunamque et solem. alij genium naturae Deum esse
 definirunt, et ipsam naturam, unde indulgere genio est ob-
 sequi naturae, et uoluptati operam dare, sicut est contrario de-
 fraudare genium interrumpere uoluptatem. Terent. suu de-
 fraudans genium comparsit miser. hinc genialis hyems dicta
 hoc est uoluptuosa. et genialis homo hospitalis, atque ad inui-
 tandum, ac largius apparandum abum promptior. genialis
 etiam lectus dicitur, qui in nuptijs stermitur, uel quod i eo in-
 dulgetur genio, uel quod in honorem genij apparatus, uel a
 generandis liberis. Virg. lucent genialibus altis. genij etiam

gulosi à ueteribus uocantur, & uentri semper indulgentes. Lucilius. genia illa uetula. i. proba. inepta. quida geniales Deos à laribus non distinxerunt. lares Mercurij, & laræ siue (ut alij uolunt) larundæ filij siue. nam cum Iupiter Iunonem tyberinam nympham diligeret, Turni regis sororem, cæteris nymphis eius loca mandauit, ut se forte illam sequente fugientem retardarent, nec præcipitari in undas paterentur, laræ almonis filia id iurnæ, & Iunoni retulit. Quapropter indignatus Iupiter laræ linguâ truncauit. Mercurioq; ut eâ ad inferos duceret, iussit, & inter stygias nymphas constitueret. Mercurius uero dum mâ data exequeretur, Nymphæ pulchritudine in itinere capus cum ea concubuit, quæ prægnâs facta peperit geminos, quos à matris nomie lares appellauit. hos ergo geniales deos dixere, siue quod ut gignantur curât, siue quod una nobiscum gignantur, seu quod genitos semper tueantur. Euclides Socraticus duplicem omnibus hominibus appositum esse genium scribit, hoc est duos lares. Quod etiam L. Florus uidetur sentire, dum inquit. i. s. q; Bruto per noctem, cum illa lumine ex more aliqua se cum ageretur, atra quædam imago se obulit, & quæ esset interrogata, tuus inquit malus genius, hæc sub oculis mirantis euasit. Certe non addisset malus, nisi & alter bonus genius esset. hos ab Aenea à Troia in Italiâ uictos cõmemorant. V. i. g. Ilium in Italiâ portans, uictusq; penates. eosdem enim, & penates, & lares esse manifestum est. dictosq; penates, quasi penes nos natos. V. arro scribit Deum se arbitrari esse animâ mundi, & ut homo sapiens, cû sit ex corpore & anima, tamen ab anima dicitur sapiens, ita mundû Deû dici ab anima, cû ex anima & corpore cõstet, ad hæc mundû diuidi in duas partes, Cælû, & terrâ, & Cælû bifariâ in æthera, & Aera, Terrâ uero in aquâ, & humû, è quibus summû esse æthera, secundû aera, tertîâ aquâ in firmâ terrâ, quas omnes quatuor partes animarû esse plenas in æthera, & aerè immortalû, in aqua, & terra mortalû. ab summo autè circuitu cœli ad arcûlû Lunæ ætherias animas esse astra, ac stellas, eos cœlestes deos esse nõ modo intelligi, sed etiâ uideri. inter lunæ uero gyrû, & uimborû, ac uentorû circumuolutas esse animas, sed eas animo, non oculis uideri, & uocari heroas, & lares, & penates, & genios, quoniâ autè lares siue penates etiâ priuatorû domibus præesse creduntur, factum est ut utrunq; uocabulû pro ipsis domibus frequētissimè usurpemus. Martialis. O mihi curarû pretiû nõ uile mearû, stacæ Antenorei spes & alumne laris. idè protinus à leuca clari tibi fronte penates, atriaq; ex celsæ sunt ad eûda domus. à lare. hoc est malo genio laruas dictas existimant. quæ sunt noxiæ i ferorû umbræ. unde laruati dicuntur feriosi, & mēte moti, quasi à laruis exterriti, quales sunt quos uulgo demoniaeos uocant. hi & ceriti dicuntur, siue qd̄ uipata, hoc est cornua in capitibus habere se putent, siue à cerere quasi ceteris ira animo uexati. Pacuuius. ut miser quasi ceritis ferijs agitator. Plaut. certe laruatus è, aut ceritis. idè, laruatus ædē pol hominē miserû medicum querit. Plotinus Philosophus scribit animas hominû demones esse, & ex hominibus fieri lares si meriti bene sint. Lemures, siue laruas si male. manens autem dici, si incertum sit bene ne an male meriti fuerint. laruas qui pe esse noxios demones ex hominibus factos. quos græci cædæmonas uocant, lares autem eudæmonas, hoc è beatos, quod boni sint animi, hoc est boni demones. mos autem apud Romanos fuit, ut generosi adolescentes egressi pueritiæ annos bullâ aureâ apud lares suspenderent, unde Horatius urbaniissima contumelia usus est in eû, qui seruilibus natalibus erat, ita scribens. dona sset iam ne cæthenam ex uoto laribus quærebat. Laruam etiam pro persona accipimus. & laruatum pro perso-

nato. Horatius. non illi larua, aut tragis opus esse coturnis. la uerna uero dea fuit, quam Romani colere. à qua lauerniones dicti sunt fures, quod sub tutela Deæ lauernæ essent. in cuius luco obsuro, abditosq; soliti erant inter se furti diuidere. Hinc & lauernalis porta Romæ dicta est ab aede lauernæ propinqua. Larissæ populi sunt in asia scythia. Larissæ thessalia urbs fuit Achilles patria dicta ob uianitatem, quâ habuit ad phthiam Thessaliæ regiam eius patriam. Larus lacus è Gallie Cisalpinæ uianus alpibus à felicitatum quæ ibi sunt, multitudine appellatus. græci enim λάρον felicitatem uocant, auis est nigra. aquatica. uulgo nota paulo supra magnitudinem colubæ, à seruo appellata. hoc est nigro, quemadmodum fuligo. à genere etiam fit ingeneror, quod auctores pro nasor usurparunt. Cicero. in tanta animantium uarietate homini, ut soli cupiditas ingeneraretur cognitionis, & scientiæ. sunt etiâ qui ingens à gente dictum uelint, hoc est magnus. imensus. quasi ultra gentem suam. plus est enim ingens, quam magnus. Terent. ma gnas uero agere gratias Thais mihi ingentes. à græco autem γίγος fit γίγνη, quod est generatio progeneris. à quo fit Genealogia. quo, etiam Latini uocantur, quod interpretari potest generationis series. & genethlius natalis. à quo genethliacus, qui ex die natali fortunam hominis & successum pronuntiat. Iuuenalis. si prurit frictus ocelli angulus inspecta Genesi collyria poscit. SEPOSITA. Remota, & à cæteris gentibus separata. se ponere enim è remouere. se perare. seorsum ponere. & à pono deducitur ponere proprie collocare est. Cicero. primum enim, ut stante republica facere solebamus, ut in agendo plus, quam in scribendo opere poneremus. aliquando tamen per meta phoram, pro desinere ponitur. quoniam cum cessamus ab opere, collocare quodammodo ac reponere uidemur id quod agebamus. Virgilius. cum uenti posuere, omnisq; repente resedit flatus. aliquando pro erigere. edificare. idem, posuitq; imania templa, unde in antiquis marmoribus frequentissime legimus. B. MERENTI POSUIT. Nonnunquam pro deponere. idem, pone metum. interdû pro apponere. Martialis. nolo mihi ponas rhombum, mulum uel bilbrem. idè, quicquid ponitur hinc & inde uerris. Plautus. na fre facit. ponit uim plusculum, eras et, ut reponam large, ac liberaliter. hic poeta fabulas, & scripta sua ponere dicebatur, quod in scena hæc spectatoriibus, quasi i cõuiuio apponebant. Iuuenas. pone Tigilini. hoc est affert i scenam aliquid de tigilino scriptû. Persius. ecce modo heroas sensus afferre uidemus nugari solitos græcæ, nec ponere lucum artificis. hoc est nescientes opus facere, quod populo apponi possit falsum est enim, quod quidam parum eruditi scripserunt, ponere idem esse, quod scribere. à pono fit positus, qui primo positus est, nec aliunde deriuatus. à quo grammatica positiuû à comparatiuo, & superlatiua distinguunt, quod illud sit quasi fundamentum istorum. & positura quæ est nota, quæ sensus in oratione distinguunt. unde syllabam dicimus longam esse positura. item situs & positus quartæ declinationis. Cælius priorem genituram reddit positu longam, & positu, quæ græca uocant θίον. item à pono compositi sunt appono, quod est aliquid antepono. Plyn. nihil ei præter secundarium panem, oleraq; apposuit. aliquando subiungo, unde apud grammaticos appositum dicitur casus, qui uerbo subiungitur. antepono, præfero. arcum pono nota si significationis, iterpono. immitto. oppono ex aduerso pono. unde opposita contraria appellatur, & oppositio contrarietas. depono. quod, ali quando significat dimitto. Cicero, existimauit honestissime molestias posse deponi si me ad Philosophiam retulissim. aliquando priuo. Suetonius. ne i perio turpiter depositus priuatus uocet. Plau.

ret. Plautus ut me deponat uino eam affectat uiam. nonnunquam
 dereliquo. & quasi despero, unde depositi desperati dicuntur.
 Cicero itaque mihi uideor iudices magnam, & maxime a gratia,
 & prope depositam rei publicae partem suscepisse. frequenter
 autem depono est apud sequestrum colloco. Virgilius ego hanc uir-
 tulam ne forte recuses, bis uenit ad nulcram, binos alit ube-
 re faenas, depono. deponi etiam dicitur (ut Vlpianus scribit)
 quod custodiendum alicui datur. unde Florentinus deponere
 inquit tam auus, quam plures possunt, tamen apud sequestrum
 non nisi plures deponere possunt. nam tunc fit cum aliqua res
 in controuersiam deducatur. itaque hoc usu in solidum unusquisque
 uideor deposuisse, quod aliter est, cum rem communem plures
 deponunt. ab hoc uerbo depositum fit, quod est id quod alicuius
 fidei commendatur, uel quod pignoris loco dimittitur, uel
 quod conseruandum traditur, donec de iure fuerit discussum.
 repono, quod interdum est rursus pono. Virgilius arisque reponi-
 mus ignem, id est rursus adhibemus ignem aris, rursus sacrificamus.
 interdum recondo. idem non illis epulae nocere repositae,
 & alibi manet alta mente repositum iudicium paridis Martia.
 & totum mihi nunc repono quicquid terdenos uigilaue-
 ram per annos, hoc est recondo, & prorsus depono curas, &
 uigilias in quibus triginta iam annis sum uersatus, ne ampli-
 us eas resumam, sed perpetuo otio fruamur. ab hoc fit repositori-
 um uas, in quo reliquiae ciborum, & mensae instrumenta re-
 conduntur, siue ex corio sint, siue ex ligno, siue ex argento, au-
 ro uel alia quacumque materia. Plynus bibente conuiuia men-
 sam, uel repositorium tolli inauspicatissimum habetur. inter-
 dum repono est rursus appono. Martia uellus si pudor est re-
 pone canam. unde reponere fabulas, & scripta sua poetae di-
 cantur, cum secundo haec in scena apponunt, hoc est cum rur-
 sus recitat. solebant enim (ut Porphyrio nominat) qui ludis ap-
 pud ueteres praerant scriptores cum primum in scaenam pro-
 dierent, benigne excipere, ut si forte non recte egressent iterum
 ad scribendum audientium benignitate allicerentur. propte-
 rea inquit Horatius, fabula quae posci uult, & specta-
 ta reponi, hoc est fabula, quae uult primo, & secundo in sca-
 na recitari. idem, aut famam sequere, aut sibi conuenientia fini-
 ge scriptor, honoratum si quando reponis Achillem, hoc est si
 fabulam semel de Achille positam rursus ponere in animo est.
 id est tale esse, ut rursus poni possit. item repono, quandoque
 retro appono, & quasi accipiam cenam restituo. ut si quis mi-
 hi hodie conuiuium apponat, ego cras ei ut reponam large, ac
 liberaliter, & in hunc sensum hoc uerbo usus est Lucretius. cum
 inquit semper ego auditor tantum? nunquam ne reponam? igna-
 uae enim seipsum accusat, & ut mos satyrorum est, ex abrup-
 to inapit. semper ne eorum, quae alij apponunt ero auditor,
 nunquam ne ipse aliqd reponam? cum praesertim in tanto scri-
 bendum strepitu tam diu uersatus sim, nec desit mihi amplissi-
 ma materia ad scribendum. ex pono, declaro. ostendo. ex pluo,
 unde expositio pro interpretatione accipitur. Cicero ante, quae
 de rebus scribam patres conscripti exponam uobis breuiter con-
 siliu professionis, & regressionis meae id est explicabo. idem,
 uocat ad cenam deinde ipse praetorem, exponit opias suas om-
 neres, hoc est ostendit. interdum ex pono extraho, quasi extra-
 pono. Virgilius focos de puppibus altis pontibus exponunt. non-
 nunquam ab iano. unde infantes abiecti, ut pereant, expositi
 dicuntur. Terentius erat hic corinthia anus haud impura, ei de-
 di exponendam. idem & expositiu appellatur. Plautus re-
 uertor ad illam puellam expositiuam, plerumque expendo. So-
 linus cum magnam in his pecuniam exposuisset. saepe etiam
 promo. Cicero cum tibi exposita esset ad prandiu omnis pam-
 phila. propono, quod modo significat statuo. Seneca, id in pri-

mis animo proponendum, ut recte uiuamus. a quo propositum
 dicitur, quod mente statutum est, & intentio hominis. Plynus.
 hoc ei propositum erat, uel superare, uel caedere. quod ueteres
 etiam prosum dixerunt, sicut etiam in participio profita pro
 eo quod est proposita, modo dictum aliquod, aut factum osten-
 do. ut propono quaestionem. propono ludum. propono praemium.
 propono spem. Cicero. quis enim tanto proposito praemio non
 excitetur? Ab hoc etiam fit propositio, quae a Dialecticis
 definitur. oratio uerum falsum uel significans. apud Rhetoricos,
 uero omnis confirmationis initium propositio dicitur. quod non
 modo in ostendenda quaestione principali, sed in singulis quoque
 argumentis proponi aliquando solet, maximeque in his, quae
 in periphrasi uocantur. praepono antepono. a quo praepositi
 dicuntur, qui aliquibus rebus praefecti sunt, & praepositi apud
 grammaticos pars orationis, quae ceteris partibus praeponi
 solet. impono quod modo est supra pono. Virgilius uidit thuricremus
 dum dona imponeret aris, modo praebeo. idem, finemque imponere
 curis. item impono manum significat perficio. idem imponit
 regina manum. cum datiuo iunctum idem est quod decipio.
 Quintilianus. quid quod hoc ipsum tam placide, tam quiete facit,
 quasi capiet imponere. idem, si fellit me ingenium honestis
 causis gloriae amor, spes tibi perpetua laudis imposita.
 ab hoc impostores dicuntur, uel qui supponendo malas
 merces, & auertendo obligatas, uel adulterinis atque
 fictitijs gemmis, uel incantationibus, uel precatationibus,
 quas ex orationibus uocant. homines decipiunt, & qui ita
 decipit imposturam facere dicitur. Suppono modo submitto.
 Apuleius supposuitque humeros oneri, modo adulterinum
 loco ueri subijcio. a quo suppositus partus dicitur, quando
 factus alterius matris non uerae matri subijcitur, & Vlpianus
 scribit eos, qui malas merces pro bonis supponunt, crimine
 stellionatus non teneri. supponere etiam & subijcere testa-
 mentum dicitur, qui falsum subdit pro uero. Plynus. nam
 filius patris testamentum supposuisse dicebatur. dispono. ordi-
 no. a quo dispositio deriuatur quae est rerum in ordinem
 collocatio. & dispositum quod est decretum, constitutum, unde
 ex disposito dicimus, hoc est de industria, & quemadmodum a
 nobis constitutum est. Macrobius, an altius quiddam, cui re-
 motis arbitris opus sit cogitaturi ex disposito conueniatis.
 compono, quod proprie est dispono, constituo, quasi simul pono.
 Virgilius. quam tuta possis urbem componere terra. ponitur
 tamen pro comparo, quoniam quae comparantur, iuxta se
 ponunt. Sallustius ubi metelli dicta cum factis componit.
 Virgilius. sic paruis componere magna solebam. item quia ordo
 & compositio rerum ornatum facit, compono pro orno usur-
 patur. idem, dulcis compositis spirauit crinibus aera. item pro
 colligo, quoniam quae colliguntur una ponuntur. Cicero. Si ex
 isto libro, quem tibi magister ludi nescio quis ex alienis ora-
 tionibus compositum dedit, & pro claudio. Virgilius. ante diem
 clauso componet uesper olympo, & pro curio. reficio. idem,
 uix defessa senem passus componere membra, & pro simul
 pono, hoc est coniungo. idem, componens manibusque manus,
 atque oribus ora, & pro composito redimo. Sallustius, cum le-
 nones & umarij. lanij quorum praeterea uulgus in diem
 usum habet, pretio compositum. hoc est facta pretij compositio-
 ne redempti, & pro conuenio. pacator. Plynus. nihil non ex
 composito fecimus pactum seruauimus. & pro fingo. Plautus.
 quas iste fabellas composuit. ab hoc fit Compositio, quae
 modo structuram, modo ornatum, modo pactum significat,
 & composita aduerbium ornate ponere quando grauem habet
 accentum praepositi, uel aduerbium est, & significat prope.
 BARBARA. INCILIA. CULTOR RHODOL I I I I

PEIVS. *Habitator thraciae, quae provincia est Europae; Macedoniae sequens, quae a Septentrione istrum habet. ab oriente pontum. a meridie Aegaeum mare. olim scythos appellabatur, postea thracia dicta est ab asperitate. graeci enim τρᾶξια asperum dicunt. est enim regio, nec caelo laeta, nec solo, et nisi qua mari propior est, infacunda, frigidaque. viros benignius alit, non tamen ad speciem, nam et illis asperitas quaedam habitus corporum inest, sed ad numerum, ac feritatem. a thracia derivatur thrax, qui et threicus dicitur, et foemino genere Threissa. in hac mens est Rhodope, a Mygdonibus olim habitatus, sacris liberi patris, et ceteri mendum Orpheo imitante percalebris, a Rhodope, ut quidam putant nobili Thraciae meretrici ibi sepulta cognominatus. hanc unam cum a solo captivam fuisse constat, quam Charaxes frater Saphus poeta maxima pecunia redemit, quod Sapho tetigisse videtur dum inquit. arsit inops frater uictus meretricis amore, multaque cum multo damna pudore tulit. de hac scribit Plynus. haec sunt pyramidum miracula. supremumque illud, ne quis opes regum miretur minimam extitisse laudatissimam a Rhodope meretricula factam. a sopi fabularum Philosophi conscripsit quondam, et contubernalis haec fuit, maiore miraculo tantas opes meretricio esse conquisitas quae stulticius Florus non ab hac meretricula, sed a Rhodopide thracum regna ibi sepulta montem hunc cognominatum affirmat, quam opinionem propter antiquitatem huius nominis magis probamus. a Rhodope Rhodopeus derivatur, sicut ab ismaro ismarus. ismarus quoque mons Thraciae est partim asperimus, partim uinetis, atque oliuetis, et Orphei habitatione clarus. in hoc ismara urbs Ciconum fuit. Virgilius. ismarus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes. hi populi Libyae sunt psyllis finitimi, a Garamante Apollinis filio cognominati. fuit alius Garamantes rex cuius filiam Garamantida uxor pater ammon apud sinuum Bregdam compressit, et ex ea genuit Hiaram. Est et adiectivum Garamantius. et Garamantis Garamantidis. habet Thracia et montem hemum nasio iugo procurrentem in pontum, tanta altitudinis, ut eius ximum, et Adriaticum ex summo uertice ostendat. Ut Polybius sentit, quamuis alij negent, et Pangaeum thessaliae iunctum et Edomum, et Cygmemorum, et meritum, et melampillum minores montes. **CULTOR.** *Habitator colere proprie est cum affectu alicui rei inherere. Ideo pro patientis casus diuersitate eius significatio uariatur. Colimus de os orationibus, et sacrificijs, hoc est ueneramur. Virgilius. Summe deum sancti custos Soractis Apollo quem colimus. Ab hoc deorum cultores dicti. et cultus, siue cultura, quam graeci latram uocant, a quo idolatria dicta est idolorum, hoc est simulachrorum cultus, et idolatres qui colit simulachra idolum enim simulachrum est. A quo fit idolum, et haec omnia in penultima habent accentum, quippe ἰδωλον per ω μίτρα apud graecos scribitur. Plautus, ego te semper, ut parentem colui. Colimus parens amore, et officio, minores humanitate et beneficijs, hoc est amamus. Virgilius. ille colit terras, illi mea carmina curae. idem, solam nam perfidus ille te colere. Hinc publicae cognomen, de quo supra diximus, quod rem publicam coleret. et cliens, quod proprie litigatorem significat cuius causam defendimus dictus quasi colens, quemadmodum et qui causam eius agit appellatus est patronus, quasi pater. Differtque ab aduocato patronus, quod aduocatus generalius nomen est, siquidem qui cuiusque adest alteri in causa officij gratia aduocatus appellatur, etiam si nihil dicat, agetque modo paratus sit defendere. Terentius, uolo ego hic adesse aduocatus in turba hac. patronus autem pro-**

prie est qui agit causam, sed accusati, non accusantis. Quintilianus. cum accusatori satis sit, plerumque uerum esse id, quod obiecerit, Patronus neget, defendat. transferat. Sed quoniam non omnis huius circa accusationem, ac defensionem criminum uersatur, ut in mutuis. depositis. locato, et conducto, similibusque in ea re, tam actor, quam defensor solet patronus appellari, qui prope cum uterque, non alterius oppugnanda, sed suae defendendae partis gratia dicat. Ponitur tamen aliquando cliens pro sectatore, et qui sub tutela alterius, et penes simulul est, quales sunt liberti in patronos. et similiter patronus pro eo qui simile quiddam praesens habet in aliquo protegendo, unde quemadmodum dominus serui relatusum est, ita patronus liberti. aliquando etiam famuli. Hinc fit patrocinari, quod est tam uerbo, quam facto imbecillitatem protegere. et patrocinium ipsa protectio, quae appellatio tunc initium habuit, cum plebs inter patres distributa est. A cliens uero fit clientulus diminutiuum, et clientela, quod modo significat multitudinem clientium, modo officium eorum erga patronos. Vt etes clientam pro clientem dixere. Item ab hoc colo colina, quam postea culinam, deinde a coquendo, coquinam uocauerunt, quod ibi colebant ignem locupletiozem. Iuuenalis, Continens pro contento posuit. hoc est culinam pro instrumento coquinae, et abis coctis. Sequitur sua uenens; culina. Ab his sunt duo uerba culinor, et coquinor, pro coquinam exercere, et cocus, et culinarius, ac coquinarius, pro eo qui cibos coctos uendit, et coquinaria ars coquendi. Colimus terram aratro rastro, ceterisque instrumentis, hoc est fodimus. laboramus exercemus. Virgilius. fructusque feros mollire colendo. Hinc agricola, et agricultores, et agricultura, et agricolatio, et coloni appellati, et a colono colonicus dicitur. Varro, atque etiam leges colonicas tollis, et culmus. hoc est frumenti altarius, quod colatur. Nam si pupa folia significat proprie, quae ambiunt culmam, qui et culmus a ueteribus dicebatur, unde et columen primo, postea colmen. item colus qui postea culus dicitur, et alio nomine podex, quod faedo libidinis pruritu colitur, hoc est foditur. exercetur. seminatur. Martialis. cum sit et hic culo tritor ipse tuo. Iuuenalis, et podice leui caduntur tumida medico ridente mariscæ. Ab hoc quidam iniquino factum existimant, quod est faedo, denotat, sicut inquit linus, a colodum significat habitus. Unde fit iniquinor passivum. iniquinator. iniquatrix. iniquatio. et compositum coinquino a quo coinquinor. coinquinator. coinquinatrix. coinquinatio. Item clunes, hoc est nates, quod culo propinque sunt. Reperiturque hoc uocabulum etiam in masculino genere. Plautus. quasi lupus ab armis ualeo. clunes in fractos gero. Ab hoc simas clunas appellatis uolunt, quod clunens tritas gerant. et clunaculum cultum sanguineum, quia clunens hostiarum diuidit. Quidam iniquino non ab hac de qua diximus uoce, sed a cunio deductum putant. cunire enim est stercore facere, tractum a cunis infantum, quae frequenter stercore faedantur. Cuna sunt in quibus iacent infantes, et cunabula similiter lecti in quibus iacere infantes consueuerunt, et in quibus nascuntur, dicta quasi cina, et cunabula, nam κυνη graeci enim dicunt, et parere. Ab incunabulis dicimus, quasi a pueritia, hoc est ab ea aetate quae in cunabulis agitur. et colens, qui et testis, et per diminutionem testicolus uocatur, quod colat mulieris pubem, quasi a grum. feratque. et coles uirile membrum a quo colei pendens, cuius suprema pars Glans appellatur. et pellicula quae glandem tegit, praeputium. Cornelius Celsus, medicus autem a dextro latere, sinistra quidem manu colem masculi continere, dextera uero fistulam dimittere in

iter urine debet, atq; ubi ad cervicē vesicæ ventum est, simul cum cole fistulam inclinam in ipsam vesicam cōpellere. Nos tamen privamus colem à colendo dictum. Coleos vero à cole. quod ex eo dependens. Colimus terras. aerem, cœlum. domū. patriam. hoc est habitamus. Vir. quas dira celano, harpyæq; colunt aliæ. Hinc cultores habitatores, & acola, atq; incola, quæ ita differunt, quod acola est, qui ad aliquem locum, hoc est iuxta aliquem locum habitat, nec refert in suo an in alieno, ut acola Vulcani. Acola padi. Incola vero qui in aliqua regione, siue in aliena vel urbe. vel republica habitat. Plyn. Quod eorum montium incolæ facere consueverunt. Cicero. peregrini, & incolæ officium est nihil præter suum negotium agere, nec esse in aliena republica curiosum. Ab hoc fit incolatus, quod habitationem ipsam significat, & inquilinus, qui in alieno privato habitat. proprie tamen in conducto, siue in urbe, siue ruri. at vero te inquilino non domino personabunt omnia uobis ebriorum. inquilinus etiam aliquando pro cohabitatore accipitur. Martial. uianus nouio, uel inquilinus sit, si quis nouum uidere non uult. Hinc etiam ruri colæ. undi colæ syluicole. calicole appellati, qui rus, aquas. syluas. cœlum habitant. & coloniæ de quibus supra diximus. hoc est maiores urbes, ad quas habitandas ex maioribus urbibus, quasi quædam ex amnia populorum mittebantur, & coloni habitatores. Virg. urbs antiqua fuit tyrii tenuere coloni, & collis, cuius diminutuum est colluculus, quia collis (ut uarro inquit) post ampor ceperunt homines colere, id est habitare. A quo collatina dea, quæ collibus præest. Colimus nos. colimus faciem, colimus orationem. id est excolimus, atque ornamus. Plau. quin tu te colis ante, quam ex eas domum, Cicero. erat enim non tam grauis, quam elegans, & facta, & culta oratio. Varro, aut in segetibus post messeem colligebant stramenta, quibus domicilia colerent. Hinc cultus corporis dicitur, hoc est ornatus corporis, & animus uirtute cultus, hoc est ornatus. Ab hoc colo cliella instrumentum, quo sarana colligatæ nullis, siue iumentis, siue Camelis, asinis ue portantur, dicta quod eiusmodi animalis ornamentum sit. sicut ephippium instrumentum, quo in equo sedemus. a quo equites ephippiati dicuntur, qui ephippia habent in equis, Cæsar de Sueuis, equestribus præliis sæpe ex equis desiliunt, ac pedibus præliantur, equosq; eodem remanere uelut go assuefecerunt. ad quos se celeriter, cum usus est, recipiunt. Nec eorum moribus turpius, aut inertius habetur, quam ephippii uti, itaque ad quemuis numerum ephippiatorum, quamuis pauca adire uident. Equi sine ephippiis desultorij dicuntur, quod ex his facile desiliant. græce κλιαντες dicuntur, hoc est cæletas, quo nomine ueniunt etiam Latini. Plyn. equestres uero statuæ modo Romanam celebrationem habent, orto sine dubio à græcis exemplo. Sed illi cæletas tantum dicebant in sacris uictores, postea uero & qui bigis, uel quadrigis uisissent. Suetoni de Cæsare, quadrigis, bigisq; & equos desultorios agitant uerunt nobilissimi iuuenes. A cliella cliellarius dicitur, qui cliella uictor, unde cliellarij multi dicuntur, & cliellarij equi, qui neque ephippiati sunt, neque desultorij, nec bigis, uel quadrigis, aut curruis ducunt, sed cliellati ferunt onera. Ab huius cliellæ similitudine locus Romæ cliella uocabatur. Item in uia flaminia loca quædam deuexa, & accliuia. Est etiam tormenti genus eodem nomine appellatum. Ephippiarij etiam equi dicebantur, qui inter meritorios non cliellas habebant, neque rhedas ducebant, sed ephippia gerebant. Item à colo fit colos, siue color, quia coloribus faciē. uestes. domos. ac reliqua omnia ornamus. Hinc uero coloro uerbum, & contrarium eius decoloro. Seneca, Fulmen aut decolorat. decoloratur id, cuius color uitatur, non mutatur, & coloratum, &

colorificum. & discolor diuersi coloris, & decolor, quod est colore uitato, & concolor eiusdem coloris, & colorate aduerbium. Et colores apud Rethores uocantur ornamenti orationis, hoc est figuræ, quæ à græcis σχήματα appellantur. Item à colo collum, quia hæc præcipue pars corporis torquibus, ac monilibus coli, id est ornari consueuit. Ab hoc fit decollo, quod est à collo depono. Ennius, quod in tuo collo est, decolles caue, & collus masculino genere tormenti genus ex corio, & collare id genus uinculi, quo collum restringitur. Item colus instrumentum quo nent mulieres, siue quod ornatus quidam muliebris erat, propter quod nubentes uirgines comitari solebat colus compta, & fusus cum stamine seu, quod cum ea nebant, quæ ad ornatum pertinebant. & colo colas, quod res colando ornantur, hoc est depurantur, ac deficiantur, & colum uas ad colandum aptum, unde colum niuarium dicebatur uas ex lapide spongioso factum, quo aqua ex niuibus colari solebat, de quo Martia. Setinos moneo nostra niue frange tridentis. Pau periore me ro tingere lina potes. Nā instrumentum, quo uina colantur, saccus uinarijs appellatur, sicut quo colantur niues. saccus niuaris, de quo idem Martia. Attenuare niues norunt, & sintea nostra. frigidior colo non salit unda tuo. A colando deducitur qualus, instrumentum per quod uinum defluit, cum calcatur uua. Virg. spisso uimine qualos. Ab hoc fit diminutuum qualusillus. Colimus uitam, degimus, Terentium ille uitam collet inopem carens patria. Item à colo composita sunt acolo, quod est iuxta habito, intercolo in medio habito. Excolo ornino. Martial. uideret ex cultos collers, cum præco factus incolo in habito. recolo, quod non significat recordor, ut plerique indocti usurpant, sed repeto, reputo. meditor. in mente tracto. Ouidius. hæc tua (nam recolo) quondam germana cænebat. Cicero. quantum denique aleæ. quantum pilæ. tantum ego mihi met ad hæc studia recolenda sum pfero. Idem, sensimus hoc nuper falso nuntio, uero propediem sentiemus, quæ si tecum ipse recolis, æquiore animo, & maiore consolatione morieris.

VENIT. Ad urbem accessit, ut ludos spectaret. Hoc enim proprie uenire est, quasi uersus nos ire. Vir. uenisti tandem. Poetæ tamen aliquando pro imminere usurpant. Idem, se satis ambobus, Teucrisq; uenire latinisq;. Aliquando pro crescere. Idem, hic segetes, illic ueniunt felicius uua. nonnumquam pro portari. Plyn. sterces sinopidis tres, rubra & minima rubens, & inter has media. Iam tantum optimæ in libras duodecim denarij. Eius quæ ex Africa uenit octonarij asses. Venire in mentem ueteres dicebant, non solum recordationis gratia, sed etiam cogitationis, & considerationis. Terentius, ubi in mentem eius solum uenit. A uenio fit frequentatiuum uento, quo antiqui utebantur, ut Pompeius testatur, nunc altero frequentatiuo utuntur uentito. à uento fit uentus, quod est cum impetu uentans aer. Nihil est enim aliud uentus, quam aer commotus, atque agitato, qui à philosophis desinitur, Venustus est aer in unam partem fluens impetu. uel uentus est impetus aeris in unam partem fluentis. uel uentus est cursus aeris aliquo concitato. Multas autem uentorum causas assignant philosophi, uel quod terra magnam uim aeris eijcit, atque ex abdito spirat, uel quod magna, & continua euaporatione, cum in altum egit, quæ emiserat, mutatio ipsa halitus misti in uentum uertitur. illud certe me ad risum mouet, quod quidam tradunt, quomodo in nostris corporibus fit propter abum inflatio, quæ non sine magna uirium iniuria emittitur, et uentrem interdum cum sono exonerat, interdum se cretius, Sic et hanc magnam uerū naturam alimentum nutratem emittere spiritum. Verius aliqui tradunt multa ex omni parte terrarū, & assidua ferri corpuscula, quæ cum coarctata sunt

es deinde extenuari sole ceperunt, quia omne quod in angu-
sto dilatatur spatium maius desiderat, uentos creare, illa quoque
uerior ratio uideri potest, habere aera naturalem uim mouen-
di sese, neque aliunde concipere, sed inesse illi, ut aliarum rerum,
ita huiusmodi potentia. Sunt etiam, qui uentos ex arido siccoque
anhelitu terrae gigni posse affirmant, item ex aquis aera expi-
rantibus, qui neque in nebulam densetur, nec crescat in nubem,
posse etiam solis impulsu agi, quoniam uentus nihil aliud est,
quam aeris fluctus. Vitruuius architectus, uentus inquit est
aeris fluens unda cum incerta motus redundantia nascitur,
cum feruor offendit humorem, et in petus factionis exprimit in
spiritus flatum. pro diuersis caeli partibus diuersa nomina for-
titur. Regiones caeli quatuor sunt, ortus, occasus, Meridies, septen-
trio, ortus et occasus mobilia, ac uaria sunt, meridies septen-
trioque statu perpetuo permanent. Oritur quippe sol non itidem
semper, sed aut aequinoctialis, ortus dicitur cum in circulo currit
qui appellatur isoriuntios, aut isomertios, aut sol-
stitialis, aut brumalis, quae sunt, *θριπυα τροπαυ, et χει-
μηριυ αι τροπαυ.* Item sol non in eundem semper occidit lo-
cum, sed occasus eius similiter fit, aut aequinoctialis, aut solsti-
tialis, aut brumalis. Veteres ergo quatuor tantum uentos, per to-
tidem principales mundi partes seruauere. Nec plures posuit
Homerus, quam curum, austrum, fauonium, aquilonem, quem
nosler quoque poeta Ouidius naso secutus est. Eurvs ad aurora
nabatheaque regna recessit, persidaque, et radijs uigae subdita
matutinis. Vesper et occasus quae litora sole tepescunt proxima
sunt Zephyro, scythiam, septemque triones Horri fer inuasit bo-
reas, contraria tellus, nubibus assiduis pluuioque madescat ab
austro. Secuta aetis alios addidit. Qui ergo uentus ab oriente
uerno hoc est aequinoctiali uenit, eurus nominatur *ἀπὸ τῆς
ἡύης εἴωρ,* hoc est, quod ab oriente fluat, eundem graecae uo-
cant apeliotem, quod *ἀπὸ τοῦ ἡλίου,* hoc est a sole spirat. La-
tini eadem ratione subsolanum cognominauerunt. At qui ab
aestua, et solstitiali orientis plagis uenit, latine Aquilo, a ue-
hementi uolatu Aquilae (ut supra diximus) graecae boreas uoca-
tur *ἀπὸ τοῦ βόων,* quoniam ut uolens status est, ita etiam
sonori. Home. ab aetheris splendore, quae a sole fit *αἰθέριυ εἴωρ*
appellat. Tertius qui ab oriente hyberno spirat. Vulturinus a
Romanis dicitur a uulturis uolans (ut quidam putant) quonia
alte resonat, graecae misto nomine, quod inter notum, et eurus
fit *ἀπὸ βοτόν* nominant. hi sunt igitur tres orientales uen-
ti, Aquilo, uulturinus, eurus, quorum medius eurus est. His op-
positi sunt alij tres occidui, Chorus aduersus Aquilonem flans,
quem graecae Argesten uocant. Fauonius aduersus eurus a fa-
uendo dicitur, quem genitale esse dicunt spiritum mundi a grae-
cis Zephyrus nuncupatus, quasi *ζών φέρωρ,* ut aliqui pu-
tant, hoc est quod satis uitam afferat, ab hoc Zephyrus, unde Ze-
phyria oua, de quibus inferius dicemus. A frivis aduersus uul-
turnum ab Africa graecae Lyba appellant *ἀπὸ τῆς λιβύης,*
quia Africam libyen, hoc est *λιβύην* nominant, Africa
autem uocata est, quod sine frigore sit, *α. n. priuatiua par-*
ticula est φρινη horror dicitur, unde et Aprica loca di-
cuntur, quae soli exposita sunt, quod sint sine horrore, et apri-
cus homo, aprica auis, quae sole gaudet. Virg. Et apricae statio
gratissima mergis. A quo fit apricari, quod est ad solem stare,
et in Aprico esse, et apricatio statio ad solem. Ab Africa afer,
et africanus deducuntur. item uaser hoc est callidus, astutus,
quasi ualde afer. Cicero, non sunt in disputatione uasfri, non ue-
teratores, non malinosi, a quo uasfre aduerbium, hoc est astute,
malinose, uira enim semper fuit eius gentis calliditas, ac uer-
suta, hoc modo duae istae regiones caeli orientis, occidentisque sibi
inuicem contrariae sex habere uentos uidentur. Meridies autem

quoniam certo, ac fixo limite est, unum meridionalem uentum
habet, qui latine ab hauriendis aquis dicitur Auster, quoniam
nebulosus, atque humectus est, graecae uero eadem ratione notus ap-
pellatur, quoniam graecae lingua uotis dicitur humor. Ab
Austro australis dicitur, et austrinus, et austro uerbum, quod
est humectio. Plau. austrati ad ignem sedent Septentriones ob
eandem causam uentum unum habent, qui Austro obiectus est.
Is latine Septentrio, et septentrionalis uentus, et septentri-
nus. graecae uero quod ab arcto flet, a parctias appellatur, sunt
qui pro octo duodecim uentos faciunt, inter hos quatuor in me-
dia loca inserentes, inter Septentrionem. s. et occasum solstitia-
lem Thraseam, inter aquilonem, et exortum aequinoctialem
caeam, quem Aristoteles ita flare dicit, ut nubem non proci-
pellat, sed ad sese uocat, ex quo prouerbum factum scribit
κακὰ εἶπ' ἰαυτὸν ἰλαυὸν ὡς καὶ κ' ἰαυρίπος, hoc est mala ad se
se trahens, ut caecus nubem, inter ortum brumalem, et meridi-
em phoenicia, inter lyba, et noton lybanoton. Nec his contenti
alij Mesen inter Boream, et Caeam addidere. Sunt etiam quae
dam peculiarium uentorum nomina, quae incolae in suis quoque
regionibus fecerunt non ultra certum tractum protendentium
ut apud Athenienses Scyro paulo ab argeste deflexus reliquae
graecae ignotus, qui et olympias uocatur, et a nonnullis Hel-
lespontiis in narbonensi prouincia clarissimus uentorum est Cir-
caeus, nulli uiolenta inferior, et ob id a turbine, ac uertigine ita
appellatus. Cato non Circum, sed Circum uocat. Sunt in Hispa-
niae alpinae atra hiberum regionibus ferri, et argentea fodina
pulcherrimae. mons ex sale mero magnus, quantum demas, tan-
tum accrescat. uentus certus cum loquere, buccam implet. Ar-
matum hominem, plaustrum oneratum percellit. hic non mo-
do in reliquis partibus caeli ignotus est, sed ne uentum quidem
eiusdem prouinciae urbem attingit. Iapix uentus est ex Appu-
lia proficiens, qui quae si aduersus eurus uidentur flare. itaque
Vir. Cleopatram e' naualis praelio in Aegyptum fugientem ue-
to Iapige ferri scribit, et equum quoque apulum eodem quo ue-
tion nomine appellauit Iapigem. Iapix, aut per y. scriptum
nomen fuit unius ex filijs Dedali. A quo Iapygia nuncupati
est Calabria, at Iapis lapidis nomen fuit etoli cuiusdam, qui
cum ad regionem uenetiae uenisset oppidum de suo nomine co-
didit. a quo ea pars, ubi Timaeus fluuus est, lapidis nomen sum-
psit. Vir. castella in tunulis, et lapidis arma tunani. Est et ali-
us in Appulia uentus, quem uocant Atabulum *ἀπὸ τοῦ ἄταρ
βάλλειν* hoc est ab inferenda peste. est enim frigidissimus, et
si flauerit atra brumam, exurit frigore arefaciens, ut nullis po-
stea possit solibus recreari. Hora. in opit ex illo montis Appu-
lia notos ostentare mihi quos torret atabulus. Phyn. quaedam re-
porum causae, aut locorum non proprie dicuntur morbi, quoni-
am protinus necant sicut tabes, cum inuasent arborē, aut ure-
do, uel siatus alicuius regionis dropicus, ut est in Appulia ata-
bulus, in euboea olympias. Ad haec fauonij. ad. yiii. Cal. mar-
tij flantem Chelidonia uocant ab Hirundinis usu. Graecae
enim Hirundo *χελιδών* appellatur, unde est prouerbum
illud *μία χελιδών ἴαρον ποιεῖ,* hoc est una Hirundo non fi-
cit uer. Ad haec herba Chelidonia nomen sumpsit, monstrata
homini ab Hirundine. haec enim Hirundines oculis pullorum
in nido restituant usum, erutis etiam (ut quidam existimant)
oculis. Genera eius duo sunt, maior fruticoso caule, folio pasci-
nacae erraticae ampliore, altitudine duorum cubitorum, color
albicans, flos luteus, minori folia ederae, minor aliquando,
et rotundiora minus candida. Succus croci mordax. Se-
men papaueris. Florent aduentu hirundinum, disseffu mar-
cescunt. Florentibus succus exprimitur, et in aereo uase cum
melle leniter feruenti cinere decoquitur, singulari remedio

10

20

30

40

50

60

contra caligines oclorum. Vtuntur, & per se facto in col-
lyrijs, quæ ab ea Chelidonia appellatur. Est etiam chelido-
nia oculis indicæ testitudinis, de qua superius inter lapillos di-
ximus. Item fauoniuum uisio, & septuagesimo die post brumam
ab aduentu auium fl. item per dies nouem orythia nominant.
fuit hæc puella pulchritudine ipsi gnis filia Erithei regis Athe-
narum, quam cum Boreas aduassset, frustraq; in conuictu po-
stulasset, per uim rapuisse dicitur, & in Thraciam deuoluisse,
ex qua Zetum, & aliam genuit. Caniculæ exortum dies fere
octo aquilones antecedunt, quos prodromos, hoc est præcurren-
tes appellat. Biduo autem postquæ exortum est hoc sydus, quæ
est ardentissima æstatis tempore iam sole leonæ ingresso idē
aquilones constantius perflant diebus quadraginta, quos uo-
cant ctesias, hoc est annuos, apud græcos. n. utros annus
in duas annuos dicitur, quod ex omnibus uentis hi maxime
stant sint, & singulis annis eodem tempore redeant. Ob hoc au-
tem somniculosi à nauis, & delicati uocantur, quod mane ne-
sciunt surgere, incipiunt enim circa meridiem, & ante solis oc-
casum desinunt. Est & altanus uentus qui in alto flat, sunt &
flans, antelucani, qui aut ex fluminibus, aut ex conuallibus,
aut ex aliquo sinu feruntur, nullus ex his pertinax est, sed ca-
dit fortiore iam sole, neq; fert ultra terrarum conspectum. hoc
uentorum genus incipit uere, non ultra æstatem durat, cum è
mari redit Tropæus dicitur, cum pergit apogæus, hoc est à ter-
ra, sunt præterea, & repente quidam flatus, etenim si rupta
& in prouium soluta fuerit nubes, procella gignitur, & in nos
cadit uehementi acrisq; quia non fusa, neq; per apertum uenit,
sed laborat, & iter sibi in hac pugna parat, propter quod pro-
cellam pro æstu maris ponimus, & procellosum mare dicitur
æstuosum. Eadem procella si exarsit, et ignem habuerit, uel
postea conceperit, Fulmen est. Si uero depresso sinu arctius rota-
ti uenti effregissent nubem sine igne, uorticem faciunt, qui Ty-
phon uocatur, Defert hic secum aliquid abreptum è nube geli-
da conuoluent, uersansq; & ruinam suam illo pōdere a g gra-
uans, & locum ex loco mutat rapidæ uertigine, præcipua na-
uigantium pestis non antenas modo, uerum etiam nauis ipsa
constringet, cui sicale remedium est acetum, cui frigidissima na-
tura est in adueniētem effusum. Idē illi si ipso re percussus, quæd
corripuerit sorbet, referitq; in excelsum, quæ si maiore depressæ
nubis specie eruperit, sed minus lato, quæ procella, nec sine fra-
gore, uerbine nominant, proxima quæq; prostermentem. Idē
dum ardentior, atq; acensius fuerit præster appellatur, uniuersa
sa ambrens, ac proterens. Ab hoc præster quoq; appellatum
est serpentis genus uenenatæ, quam alio nomine quidam pu-
tant bupresim uocari, sed hoc falsum est. Luc. oraq; distendēs
audis spumantia præster. Plyn. bupresis animal est rarum in
Italia simillimum satrab eo longipedi fallit iter herbas bouem
maxime, unde & nomen inuenit, deuoratumq; tacto felle ita in-
flamat, ut rumpat. Galenus uero, ita scribit *βουρπισ*
ἔστι γινώσιλον παρακλήσιον ναυαπίσι κατὰ τὴν ἰθάλην ναὶ
τὴν ἀναμίαν. Hoc est bupresis sine genus quoddam anima-
lium simile cantharidibus, & secundum proprietatem, & se-
cundum uim. Est etiam bupresis herbe genus, quam græci in
laudibus aborum habuere, hæc degustata boues dissilire faten-
tur, ideoq; ita appellatam. *βούς* enim à græcis bos dicitur,
& *πύραυ* uerere. A uentus fit diminutiuum uentulus, & uen-
tosus, quod aliquando significat plenum uento, ut uentosa do-
mus. uentosa regio. Aliquando inane, ut uentosa uerba. uentosa
oratio. hoc est sine pondere, sine effectu. Vnde uentofitas hoc est
iactantia inanis, & uauitas, & uentilo uerbum, quod est mo-
uo aliquid ad uentum captandum. Iuuenalis, Crispinus ty-

rias humero reuocante lacernas Ventilet æstuum digitis su-
dantibus aurum. Hinc uentilari frumentum dicitur, dum pur-
gatur. Plyn. multi uentilare quoq; granum uentant. Gurgulio-
nem enim non descendere infra quatuor digitos, nec amplius
periclitari. Ab hoc uentilator fit, hoc est captatio uenti, uel re-
frigerationis gratia, uel purgationis, & uentilabrum instru-
mentum, quo aliquid uentilatur. Item V enus, quod ad omnia
ueniat. Cic. quæ autem Dea ad res omnes ueniret V enerē no-
minauerunt. Est autem V enus in sima quinq; errantium stella,
& terra proxima, quæ phosphoros græcæ, lucifer latine dici-
tur, cum antegreditur solem, cum autem subsequitur, hesperos.
Item uesper. Virg. quid uesper serus uehat, & a quibusdam
uesperugo. Plau. nec uesperugo, nec Vergilia occidunt. hinc ue-
spera deducitur, & uesper pro sero dici. a quo fit aduerbium
uesperi, & uespera scit uerbum, cuius compositum est aduespe-
ra scit, hoc est fit serum diei, & quo quidam uiuentur, nouum
quidem, sed non inelegans uocabulum pro sacrificio, quod ue-
speri fit. Vesper etiam adiectiuum est, unde cum uesperum di-
cimus neutro genere intelligimus tempus. Plyn. his horæ rigari
di matutina, atq; uespera. Idem, matutinum tempus, ac uespe-
rum, & uespillo uilis adauerum funerator, qui uespertino tē-
pore eos efferre solebat, qui funebri pompa dua propter inopi-
am non poterant. Martia. qui fuerat medicus, nunc est uespil-
lo Diuulus. hic etiam uespillo, & uespa uocatur, & uesper-
tinum, quod uesperi fit, & uesperna, quo ueteres pro cœna usi
fuerunt, et uespertilio nocturna auis, uel potius biforme uolucere
animal, quod se uespertino uolatu proferat, huic pro pennis
membrana est, sola uolucrum animal lacte nutrit, ubera filijs
admouens, geminos infantes amplexa uolitat, secumq; depor-
tat. In abatu culicæ habet gratissimos, & uespæ ex insecto-
rum genere similes apibus, quod uesperi grandiores muscas in
cibo uenentur, & amputatio ipsi capite reliquum corpus absum-
mant, hæc in sublimi è luto nidos faciunt, & in his ceras, sicut
crabrones in cauernis, ac sub terra. Est uesparum genus, quod
Ichneumonas uocant, minores quàm alia, hæc unum genus ara-
neorum perimant phalangium nomine, & in nidos suos fe-
runt, deinde illuminant, & ex ipsi in cubando suum genus pro-
creant. Proprie tamen ichneumon animal est magnitudine fe-
lis, specæ muris, uulgo nunc murem indicam uocant, nascitur
in Ægypto, & cum aspide pugnat, hæc maxime gloria insi-
gnitur. Mergit se limo sæpius, sicutq; sole, mox ubi se pluri-
bus hoc modo corijs loricauit, in dimicationem pergit, & cau-
da se atollens ictus irritos auersus excipit, donec obliquo capi-
te speculatus inuadat in fauces. Sed quod mirabilius est, Croco-
dilum quoque interimit. Hoc quadrupes animal est, homini-
bus terra pariter, atque aquis infestum. Nilus hoc malum pro-
ducit, cæret lingue usum. Solus ex omnibus animantibus superio-
rem maxillam mouet magnitudine excedit plerumque duo-
decim cubita, quandiu uiuit, crescere existimatur, uiuit autem
longo tempore. oua parit quanta anseres, & quadam diuina-
tione ea semper extra eum locum incubat, ad quem summo au-
ctu egressurus est nilus, unguibus armatus est, & ceterum supe-
rius habet contra omnes ictus iuictam, in uentre autem mol-
lem, ac teneram, qua propter delphini uitæ eorum in ea parte
insidantur. Habent enim Delphini spinam dorso cultellatam.
itaq; immanes nilo, & ueluti territi à persecutoribus fugi-
entes, subeunt aluum, & spina illa descedunt, quo milie-
re paulatim marcescentibus intestinis Crocodili merium-
tur. Terribilis hæc contra fugaces belua est, fugax con-
tra insequentes, hebetes oculos habet in aqua, extra aer-
rimi uisus est, conspecto homine emittit lacrymas, mox
appropinquantem deuorat. Vnde factum est prouer-

bium. Lacrimæ Crocodili. de ijs, qui sub specie pietatis, homines fallunt. Quatuor menses hyemis sine cibo uiuit in specu. Cū satur est, sopitur i litore. Tum parua auis, quæ trochilos ibi uocatur, in Italia Rex auium dicitur inuitat ad huiusmodi pabuli sui gratia, os primū eius repurgans, mox dentes, præterea fauces, ad hanc scabendi dulcedinem, quam maxime hiat, in quam uoluptate somno pressum conspicatus ichneumon per easdē fauces in greditur aluū, atq; erodit. E crocodillorū genere, sed minor Ichneumone ē Scorus in nilo similiter natus, præcipuū contra oīa uenena antidotū. A crocodilo crocodilū dicitur, qđ ad crocodilū p̄inet, uel de crocodilo est. Quinil. nō qđ a cerastina, aut crocodiline ambiguitates possint facere sapientem, sed qđ illum ne in minimis qđem oporteat falli. Est et genus crocodili, qđ alio minor multo est, et in terra tantū odoratissimus floribus uiuit, ob id intestina eius diligenter exgruntur iucundo nidore referta, crocodilē uocant oclorū uitij utilissimā. Item Crocodilō herba est chamæleōtis nigra figuram habens radice longa, equaliter crassa, odoris asperi, nascitur in sabuleis. Potest sanguinē p̄narens pellit copiosum crassūq;. Atq; ita lyenē consumere dicitur. Itē ab hespero hesperia dicitur, sic enim et Italia, et Hispania appellatur. Sed cū hesperia tantum dicimus, si gnificamus Italiam. Vir. est locus hesperia graij cognomine dicitur. cū uero ultimā addimus, hispaniā intelligimus. Hora, qđ nunc hesperia uictor ab ultima, Hispania ab hespero occidentali stella dicta est hesperia. Italia uero ab hespero fratre Atlātis, qđ Italiā a germano pulsus tenuit. et ei nomen uel propriū, uel suæ pristinae regionis imposuit. Ab hoc et hesperides appellata, huius (ut qđā putant) (ut ali) Atlātis filia numero tres. Aegle. Erethusa. Hesperihusa. hæc a mœnissimos hortos colere dicebantur in Africa iuxta Lixon coloniā a Claudio Cæsare deductam, in ijs auriferū nemus esse, cum aureis malis existimabant, custo diri uero a puigili dracone, et quoniā Themis dea prædixerat futurum olim quēdam Iouis filiū, qui ea poma diriperet, anxisse Atlātē pomariū montibus, ne periuū grassatoribus foret. Penetrasse tamen eō Herculem ab Euristheo missum, et occiso dracone aurea mala inde abstulisse. Luca. abstulit arboribus pretium, nemoriq; laborum Alades, passusq; inopes sine pondere ramos, retulit argolico fulgentia poma tyanno. Ex eo aut datū huic fibulae locum existimant, qđ ibi flexuoso meatu aestuariū feruere mari adeo sinuosis lateribus tortuosum, ut uiscentibus Procul lapsus anguineos fracta uertigine metatur, et quod hesperidū hortos appellauere, arundet. Est aut insula, quam solā ē uicino tractu aliquanto ex celsiore, non tamen aestus maris inundat. Peruenisse eō Herculem. ara eius, quæ ibi edificata conspiciebatur, inditio erat, nec præter oleastros aliud ex narrato illo aurifero nemore illic uisebatur. Alij putant ouū greges ibidē fuisse purpureā lanam ferentes, easq; ab Hercule raptas, et ad Euristheū ductas. Hinc quoniā μῆλον græce, latine ouē dicimus, locum fibulae datū, Oui. mille greges illi totidēq; armenta per herbas errabant, et humum uicinia nulla premebat. Arboreæ frondes auro radiate micantes. Ex auro ramos ex auro poma tegebant. Hesperū promontoriū in Africa est navigatione decem dierū, ac notum ab Oenochema monte. Venus etiā dea est Iouis, et Diones filia, quæ una fuit ex Nymphis filia Oceanī, et Tethyos, a qua fit Dionæū, quod ad Venere pertinet. Vir. eae Dionæi processit Cæsaris astrū, et Venus ipsa Dionæa appellatur. Idem. sacra Dionæa matri. Hæc Vulcani coniux fuit, et a Marte dilecta est deprehensa aliquādo a sole in adulterio cū illo. quod cum intellixisset Vulcanus, inuisibiles plagas summo artificio fabricatas arcū lectū tetendit, et se lemnon ire simulauit, qua occasione motus mars

ad cubile Venere uenit, ubi cum lasciuire nudi coepissent, tenuissimis uinculis sese irretitos conspexere. Reuersusq; exte plo est Vulcanus, qđ cum iniuriam acrioribus uerbis exposcularet, plurimū ex ijs illuc conuenere, et iter ceteros Neptunus, Mercurius, et Apollo. Dea autem ob pudorē uenire eō noluerūt. Tandem Neptuni precibus placatus Vulcanus remotis plagis uinctos liberauit. Ex hoc adulterio Harmoniā genuisse proditur Venus. Eadē dilexit Adonin Cymaræ regis aui sui, et Myrthæ sororis suæ filiū, quem ab apro dum liberius cum insequitur interfectum fleuit amare, et in flore purpureū conuertit. Anchisen quoq; amauit, ex quo apud Simoētū flumen prægnās facta Aenēā genuit. Simois flumen est ex Ida Troiano monte scaturiens, quod iusta Troiā peruectus cum mari propinquat, Xantho cōmsetur alteri Troiæ fluuiū, et in paludem coactus cadit in mare iuxta Sigum promontorium. hoc Troiæ est ita dictum propter Herculis taciturnitatem, quoniā prohibitus hospito simulauit discessum, deinde contra Troiam per silentium uenit, quod græce dicitur σιωπῆ. Vulnerata propterea Venus a Dionede fuit, dū Aenēam protegeret, propter quod imprecatione Diones ob suspitionē commissi ab uxore adulterū, exilium sibi spōte Diomedes in Appulia elegit, et occupato Gargano monte, iuxta radices eius Sipontum urbē clarissimā edificauit, quæ et Sipus Sipontis dicitur, et a græcis ob multitudinem sepiarū, quæ ibi capiuntur, Sepius Sepuntis. Vnde fit Sipontinus adiectiuum a Siponto, et a Sepunte Sepuntinus. Ab eo Diomedei campi uocati in Appulia, qui in diuisione regni, quam cū Dauid fecisse dicitur, ei assignunt, et due insule quæ a Gargani regione sunt Diomedea dicte quarum altera habitatores habet, altera est deserta, in qua disparuisse Diomedem qđam affirmant, et in cœlū sublatum atq; inter Deos relictum fuisse. ali) Diomedem ab Aenēa per dolum occisum tradunt, et locat qbus imperauerat occupatū, mortuoq; ab incolis templū in insula, tanquā in numerū deorum relato constructum, socios eius ob dolorem in auers uersos, quæ ob id Diomedea uocatae sunt. has memorant maiorem in modum mites esse, græcisq; in Italiam uenientibus applaudere, ac lætas occurrere, ceteras uero gentes, uel fugere, uel deuittare, uel subuolare ad capita, et tam grauibus ictibus, ut etiam perimant, uulnerare. nam duris, et grandibus rostris factis ad hæc prælia perhibentur armatae. Fuit hic Diomedes atolia rex. Tydei, et Deiphilæ filius, dicitur a Virgilio fortissimus Danaū, quia Aenēam apud Troiam singulari certamine uicerat. uxorem habuit egalem, quam cum adulterū commisisset cum Cylleboro theleni filio comperisset, natale solum præ pudore sibi perpetuo relinquendum putauit. Fuit et Diomedes alter rex Thracum, seuus uir, ac truculentus, qui equos suos aduenarum carnibus in Tiri oppido pascebat. Sed tandem ab Hercule mactatus equis suis in pabulum appositus est. Diomeda uero phorbantis filia fuit, quam Achilles e lesbore raptam post amissam Briseida concubinam habuit. Cenuit præterea Venus ex Mercurio hermaphroditum, qui ex utroq; parente nomen accepit, nam græce ἑρμῆς, Mercurius a πόδι τῆς Venus appellatur, hic Androgynus fuit, hoc est utriusque sexus. cuius nominis ratio est, quod græci ἀνδρῶν uirum uocant γυνῆ mulier dicitur. De hoc extat celeberrimum lud Epigramma. Dum mea me genitrix grauida gestaret in aluo, Quid pareret fertur consiluisse deos, Mas est Phæbus ait, Mars foemina, Iunōq; neutrum. Cumiq; forem natus hermaphroditus eram. quærenti letum Dea sic ait, occidet armis, Mars cruce. Phæbus ags. fors rata quæq; fuit. arbor obumbrat aquas. ascēdo, decedit ensis, Quæ tulerā casu, labor et ipse sup, Pes hæsit ramis, caput icidit amne, tuliq; foemina, uir neutrum.

flumina. ita. crucem. Sed de hoc latius inferius dicemus. Item ex hinc Venus genuit Erycem, ex Ioue patre Cupidinem, quæ alij geminum esse uoluerunt, quod aut honesti amor sit, aut iucundi. Ouid. Alma faue dixi geminorum mater amorum. Alij plurifarium, quod ut infinitæ res sunt, ita infiniti amores. Papius. Et cuncti faciles illi errareis amores. alij ex uenere sola natam cupidinem uolunt. propterea scripsisse Virg. nate mea uires mea magna potentia solus. Et Papinium, sed dabitur inueni, cui tu mea summa potestas, Nate cupis. huius sententiæ Simo nides fuit, alij ex uenere, Et Marte. Alij ex ipsa, Et Vulcano, Nonnulli patriæ materiæ, Et primæ rerum naturæ, quæ Chæos dicitur, fuisse filium putant. Sunt etiam qui triplicem esse amorem tradunt. a triplici, qui nobis est affectu, siquid Aristot. scribit aut honesti esse amorem, aut iucundi, aut utilitatis. Apuleius uero Platonicus philosophus primum dixit esse diuinum cum in corrupta mente, Et uirtutis ratione conuenientem, alterum de generis animi, corruptæque uoluntatis. tertium ex utroque pmissum. Hunc M. T. herebi, ac noctis prodidit filium esse. Quisdam etiam gratias ex uenere, Et Ioue genitas scripserunt, alij ex uenere, et libero patre, quæ uis Cicero has quoque ex Herebo, et nocte ortas existimauerit. Sunt etiam qui Iouis, et eurydomenei nymphae filias putent, siue eurymones, siue eurymeduses, A. Ioue enim gratia omnis procedit. eurydomene autem ἀπό τοῦ ἰουὸς καὶ τῆς εὐρυδομένης hoc est ab abundanter dando appellata est. Eurydome ἀπό τοῦ εὐρύ καὶ τῆς δωμῆς hoc est ab abundanter retribuendo. Eurymeduse ἀπό τοῦ εὐρύ καὶ τῆς μεδω, quod significat rego, quod q. liberales, Et munifici sunt, cæteris imperare consueuerunt. Tres autem esse gratias prodiderunt his, quæ diximus nominibus appellatas. Alij primam Aglaiam hoc est laetitiam, secundam Thalamiam, hoc est uiriditatem, quia beneficium semper iuret, tertiam euryprosinem, hoc est delectationem nominant. hæc a gratiæ charites uocantur ἀπό τῶν χάριτος, quæ lætitiæ significat. Merito enim lætari uidentur Et qui dant, Et qui accipiunt beneficium. Tres autem ideo esse prodiderunt, quia Et beneficia esse in alios debemus, Et aliorum beneficia suscipere, et ipsi, q. in nos liberales fuerunt, retribuere. Dare autem, Et accipere, Et referre tres actus sunt inter se distincti. Alij ideo dicunt tres gratias esse, quia accipiunt beneficium cum favore reddi debet, quæ propter solebant ueteres ita gratias pingere, ut una carum auersam faciem teneret, quasi a nobis profecta, diæ uero nos aspicerent, ut duplex nobis beneficium recipendi debere ostenderent. Propter quod inquit Virg. Nec te certasse priorem peniteat. Nuda etiam pingebantur, quia beneficia suo debent carere, Et nullo uelamine obtegi. Item conuexæ, quia insolubiles esse gratias deat, Et beneficium semper beneficium parere, perpetuumque esse amicitia fœdus. Horatius, sequeque nodum soluere gratiæ, qui ueneris Et liberi patris filias arbitrantur, hæc momentur ratione, q. horum præcipue deorum numeribus gratiæ cõciliantur. Tradunt eas in aedaliæ fonte, qui est Orchomeni Bæotiæ urbe, lauari, quoniam pura esse beneficia oportet, Et nihil fordium, nullam spem retributionis habere. Ab hoc fonte uenit acidalia dicitur, uel q. inijcit curas, quas gratiæ ἀνοδίας uocant, uel q. ἀνὶ δακρυσπικλά nommant, quibus utitur cupido. Gratiam ἀπό τῶν χάριτος dictam existimant. Aliquando pro beneficio accipiuntur. Cicero. cum præsertim considerem nullam esse gratiam, quæ uel non accipere animus meus in accipiendo, uel remunerando, cumulâ dõq. illustrare possit. A quo gratosus dicitur, ut Cellius sentit, Et qui adhibet gratias, Et qui admittit. Interdum gratia accipitur pro pœna, siue damno. Cicero. ut pro iniuria tam gratiam patrem et gratiam referret. Nonnunquam pro causa. Terentius. et ea me refutisse hic gratia. Agere gratias est uerbo ostendere nos

memores esse accepti beneficii. Habere gratias est animum, ac mentem gratam habere, Et inuicem gratificandi uoluntatem. Referre gratiam est factio beneficium, aut iniuriam acceptam compensare. In quo notandum est, q. habere gratiam, Et gratias dicimus, agere gratias non gratiam, referre gratiam, nõ gratias, nec unquam ferre probatissimi auctores aliter loquuntur. Terentius. Pol. dijs habeo gratias, quæ in pariendo aliquot affuerunt liberae. Plautus. Malo enim eius gaudij ex parte esse me, quam lenoni gratiam habere. Cicero. Ma gnas ei meo nomine gratias ages. I. Liui. satiatas tandem complexu filij, renuntiate inquit gratias regi me agere, referre gratiam aliam nunc nõ posse, quam ut suadeat non ante in aciem descendat, quam in castra me redijisse audierit. Cicero. cui pro me senatus gratias agendas putauit, ego a me gratiam referendam non putem? Seneca de malo reddi potius gratiam, quam referri dicendum putat, Et contra ratio de bono referri potius, quam reddi. Sed hanc differentiam solus ipse ex cogitauit, Et fecit. Cicero. semper referre usurpat, et in bonum, Et in malum. In bonum, ut in superiori exemplo. In malum, ut in Sallustio. Nã quod inuitata rabie in uxorem, ac filiam meam inuasi, quæ se facilius mulieres abstinerunt a uiris, quam tu uir a uiris, satis docte, ac perite fecisti, nõ enim sperasti me mutuum tibi gratiam relaturum, ut uicissim tuos cõpellarem. Nã quod Plancus ad Cicero. scribit, immortales ago tibi gratias, agimque dum uiuam, nam relaturum me affirmare non possum, profecto gratiam hoc loco subintelligi manifestum est. Quod uero apud Valerium maximum legitur, tibi quidem sexte Pompei dii magis, quos relinquo, quam quos peto gratias referant, certe deprauatum est, Et nos librum peruestum legimus, Et penes nos hõmus, ubi non gratias, sed gratiam est scriptum. Agere etiam, Et persoluere grates legimus, sed apud poetas duntaxat, atque historicos. Virg. Grates persoluere dignas, Non opus est nostræ Dido, præro autem apud oratores. Cicero. Aliquando post suspexit ad cælum, Et grates tibi inquit summe sol. Ab hoc fit gratulor uerbum, quod est uerbis testor me gaudere. fortuna, ac felicitate alterius, apud eum ipsum, qui affectus est felicitate, aliquando apud me ipsum ob meam felicitatem. ideo ferè postulat datiuum. Quintilianus nõ efficit tamen infandum præsentis reatus, indignumque discrimen, ut misera puella non gratuletur sibi, quod illam pauper accusare non potest. Aliquando tamen auctores prætereunt datiuum, cum fuerit pronomem Ouidius, gratulor oechaliam titulis accedere nostris, idem, præstia iuuenit alios, ego me nunc denique natum gratulor. Quintilianus. gratulemur iam quod nulla cauitas fame laborat, illic mihi subintelligitur, hic nobis. Falsum est enim quod quidam tradunt gratulor hic pro gaudere accipi, cum in rebus molestissimis gratulari liceat, utique inter falsos amicos. In eadem significatione, Et gratulor accipitur, sed poetice historiceque est, Virg. inueni germana tuam, gratulare sorori. Liuius, tuum sequentes currum Iouis optimi maximi templum gratulantes, ouantesque adire. Gratulari etiam, et grates agere, siue gratari dijs dicimus pro eo, quod est gratias agere, siue supplicare. Liuius, itaque prætor ex templo edixit, uti æditui ædes sacras tota urbe a piræt, quo circueundi salutari dijs, deos. a gedijs grates, per totam diem populo præstas esset. Itè triumphantes in capitolium ascendebant Ioui optimo maximo, cæterisque dijs gratulari. Nec mirum si gratulari. Et gratari dijs dicimus, quasi ostendere nos illis a gaudere, cum salutare et eos dicimus, quasi salutem illi optare, quod nõ in dijs, sed hominibus conuenit. Item salutare animas, salutare cineres, et reliquias defunctorum. Virg. Salue sancte parens, iterum saluete recepti nequicquam cineres. A gratulor fit compositum congratulor, Et gratulatur, Et gratulatio, Et congratulatio, Et congratulatio.

Item a gratia fit gratus, qui memor est accepti beneficii, & contrarium eius ingratus. a quibus gratitudo, et in gratitudo derivantur, et grate, atque in grate adverbium, & comparativa, atque superlativa: gratior, & gratissimus, gratius, & gratissime. Item aliud adverbium gratis, quod significat sine merito, sine premio, & gratuitum, quod gratis datur, & gratuito adverbium. Item a gratus fit gratificor, quod est aliud, quia gratum facio, licet utrumque a facio deducatur. Etenim gratum facere est quiddam minus, & prope idem, quod obsequi, & inferuire. Cicero, si huc iuueris, gratissimum mihi feceris, gratificari uero est quiddam maius, & quasi idem, quod beneficium esse, et beneficia conferre. Quapropter deos non gratum facere, sed gratificari hominibus dicimus. Ab hoc gratificus, & gratificatio deducuntur, et Gratidia proprium nomen mulieris neapolitanæ unguentariæ, ac maleficæ, quæ Horatius in epodo Catiniam nominauit. Venus meretriciam artem instituisse dicitur, authorque mulieribus in Cypro fuisse, ut uulgo quæstum corpe facerent, huic Phœnicæ dona ex filiarum prostitutionibus offerre solebant ante, quam uiris coniungerentur. Sunt qui eandem cæli, & diem fuisse scribant, alij solius cæli, & sine matre ortam hoc modo. Nam, cum Saturnus in patrem sæuissimæ ei uirilia abscondisset, & falæm simul, & uirilia proteasse in mare dicitur, haud longe à promontorio Sialia, quod Lilibæum uocant, hinc & promontorium simul, et oppidum Drepanum uocatum, quoniam græci δρεπανον falæm dicunt, uirilia uero sanguinem emisisse ex quo cum spuma maris permixto Venus sit procreata, propter quod Aphrodite à græcis uocatur, quippe ἀφρορ græca spumam nominant. Macrobius tamen eam solo cæli sanguine ortam scribit, sed spuma maris nutritam. Contra Ouidius, si tamen in medio quondam creta profundo spuma sui, gratumque manet mihi nomen ab illa. Item Vir. apud quæ sic loquitur Nepunus. Fas omne est Cytherea meis te fidere regnis, unde genus ductus. Gestabat manibus concham, quod ea uelut dicebatur in insulam Cyprum, et in Cytheram urbem exisse, à qua Cytherea uocata est, quæ uis cythera una etiam sit ex cycladibus insulis, & ut Laertius scribit, Lætonia insula, quæ prius Porphyris uocabatur. deinde dicta est cythera neutro genere, & numero plurali. A cythera fit cythereus, quod ad uenerem pertinet. Cytheris autem nomen fuit libertæ Volumnij, quæ gallus amasse dicitur. Virgilius eam Licorim nominat. Et cythorus mons Asiae minoris buxo fertilis, quæ uento mota undarum æstus imitatur. Virg. & innat undantem buxo spectare cythorum. Quidam uenerem non in hanc urbem primum exisse, sed in paleaphon aliam eiusdem insule urbem affirmant, à quo Paphia dicta est, & ab insula cypro cypria, in qua primum ei templum constitutum fuit, uel ἀπὸ τοῦ κῆρυ, quod est parere, quia hæc dea parturientibus præsidebat. Eryana etiam dicitur ab Eryce monte Sialia, in quo templum ei construxit Eryx filius, de quo Ouid. Sed dea nec patitur sic ad sua munera cogi, colle sub umbroso, quam tenet altus eryx. & Papinius, exultat uisu, te etisq; potentis alumnae, non secus alma Venus, quæ si paphon æquore ab alto, idaliæq; domos, eryanæq; templa subiret. Idalia quoque appellata est ab Idalo monte cypri. Quod concha in cyprum uelut sit, ipsa testatur apud Papinium, dum de Violantilla stella uxore loquitur. Hæc & caruleis mecum consurgere digna fluctibus, & nostra potuit considerare concha. Hoc genus conchæ est, quam margaritas producere supra memorauimus. Nulla certe dignior tribui ueneri poterat, & ob candorem, & ob leuorem, & quia partus earum sunt margaritæ, mulierum ornatum præcipue conuenientes, hinc huiusmodi conchæ cytheriæ dicuntur. Martia. Lemior o conchis galle cythe

riacis, item erycinæ Propertius, et uenit è rubro cœcha Erycina mari. Nec mirum est talem deam concha uelut cum inter cœcharum genera Nerite sine per maria nauigantes præbentes cœchanam sibi partem, alteram uero flanti auræ instar ueli apponentes. Dicitur etiam Venus lingua asyriorum Myluta, ut testatur Herodotus in eius tutela columbam esse, curruum eius à cygnis dua, rosam inter flores, et inter arbores myrtum, et sacras esse. Myrtus arbor est, cuius duo genera, satua, & syluestris, & in utraq; latifolia, bacas fert saporis præcipui, ex quibus unum fit, quod Myrtidatum uocant. Item generosum obsonium, quod dicunt myrtatum. nam myrtetum locum myrtis constitutum dicimus, obtinent & piperis uicem, & pro hoc usi ueteres produntur ante, quam piper reperiretur, ad inunctus quoque adhibentur, præsertimque ad saporem aprorum commendandum. A myrto myrteum dicitur, quod ex myrto est. Myrtea uerbena Romanos, Sabinosque, cum propter rapta uirgines dimicassent, depositis armis pacificatos fuisse commemorant eo in loco, qui postea signa habuit ueneris cluacinae. Cluere enim ueteres pugnare dicebant, & myrtinum eiusdem significationis. Plyn. oleo myrtino illitum statim resoluitur. hęc quoque in hac arbore suffimenti genus ideo electa, quia Venus & coniunctioni pariter, & huic arbori præesse existimabatur. In antiquissimo Romuli delubro sacra myrta fuisse dicitur ante ædem ipsam longissimo tempore, altera patricia appellata, altera plebeia fuit. & ara ueneri myrteæ, quæ postea myrtina dicta est. quidam huius arboris genera ita distinguunt, ut sit candida, nigra, & conuialis. hæc tertia à conuigijs appellata est, quod sit ex illo cluacinae genere, cuius uerbena sedatum est bellum propter coniugia ortum. Syluestris myrtus est, quæ supra diximus rusticam, & chamæmyrsinem, & oximyrsinem uocari. Satuarum genera topiarij, ac coronarij faciunt. Tarentinam folio minuto, non stratem patulo, exotica densissimo. coniugalem putat esse, quam dicimus non stratæ. Bacæ si non siccantur, oleum genuit. Eri gra fit unum, siatata usque in ariditatem in umbra, deinde nullo indita. Quin et oleo quidam uini sapor inest. simulque pinus liquor, quod præcipua uim habet ad uina corrigenda, facias ante pressis, retinet enim fecem, nec præter purum liquorẽ trāsire patitur, & se comitem præbet præcipua commendatione liquato. Virgus quoque huius arboris gestatas putent uiatori pedum in longo itinere mire prodesse. Posthumus libertus in consulatione, qui primus omnium onans in gressus est urbe, quoniam relecter sine cruore gesserat, myrto ueneris uictoris coronatus incessit, unde mos inoleuit, ut omnes myrtea corona uterentur, excepto M. Crasso, quod fugitiuus laurea coronatus est. Curru quoque triumphatis myrtea corona usus fuisse quæ prodiderunt. Papyrius Maso, quod primus in mote albano de Corsis triumphauit myrto coronatus cyrensis ludos spectare solitus est. M. Valerius duo coronis, hoc est myrtea, & laurea utebatur. Myrtilus uero Mercurij filius Myrtoum pelagis pars maris ægri nomen accipiens à Myrtilo, qui eofertur proiectus fuisse. Myrsus proprium nomen est, sic enim uocatus fuit Cædauus pater, quod Myrsillus dictus est. Itẽ Myrsus Peloponnesi oppidum fuit. Sunt qui tres ueneres fuisse affirmant, unam cæli, et diem filiam. Alia est cæli pudendis, & spuma maris genitam. Tertiam Iouis filiam, et Diones, hæc ut amorum gratiarumque ita pulchritudinis, & deliciarum, & uoluptatũ omnium dea est. Unde uenus aliqui pro libidine, et eouandi appetitu ponitur. Seneca. quod in uenerẽ prior esset. Teren. sine cerere, & libero friger uenus, à quo uenerus pro libidinoso accipitur. siue pro eo, quod stella ueneris subiectus est, hinc uenerẽ utriusque sexus hoc est mare simul, ac famina esse finxerunt, quod in utroque sexu uobis libido graffetur. Propterea ueteres uenerẽ non deã solũ, sed etiam deũ nominabant,

Vir. discedo, ac ducēte deo flammam inter hostes ex pedior. Neg. enim dea legendum est, ut pleriq; faciunt, sed deo. Si-
 gnū etiā eius cypri fuisse legitur barbātum corpore sed ue-
 stimulē bri, cum strepro, ac statura uirili Aristophanes eam
 non Aphroditem, sed Aphroditon nominat. Levinus ita scri-
 psit. Venerē igitur alium adorans, siue femina, siue mas est.
 ita ut alma notilua est. Philochorus quoque eandem scri-
 psit esse lunam, & ei sacrificium facere uiros cum ueste muli-
 bri, mulieres cum uirili, quod eadem & mas existimatur, &
 femina. Itē Veneris pro pulchritudine capitur. Quintil. quod
 cum gratia quadam, & Venerē dicitur. Plyn. quorum opa, cū
 admiraretur, collaudatis omnibus. deesse ijs unam illam uene-
 rem dicebat, quam græci charita uocant, ab hoc, ut Cic. scri-
 bit, fit uenustas, hoc est pulchritudo, & uenustus pulcher, &
 uenusto uerbum orno, & uenuste aduerbium pulchre, Venu-
 stioratio est, quæ cum gratia quadā, ac uenere dicitur Horū
 contraria sunt inuenustus, hoc est sine decore, & inuenusto de
 decoro, et inuenuste sine decore. Item a uenio uenia, qđ optanti
 adueniat. est enim uenia remissio culpæ, & condonatio erro-
 ris. Quintilia. Peccati ueniam peto, & errare hominis est, &
 ignoscere patris. Male quidā indulgentiam pro uenia capi-
 unt, & indulgere pro ignoscere. in quo theologi nostri frequē-
 tissime labuntur, indulgere enim est obsequi, & aliqd (ut ita
 dicam) delicate concedere, & indulgentia est mollis, & delicia
 te permissio. Quintil. Mollis illa educatio, quam indulgentiā
 uocamus, nervos omnes & mentis, et corporis frangit. V eniā
 tamen aliquādo pro indulgentia accipitur. Cicero. dabitis mi-
 hi hęc ueniā, hoc est indulgebitis, concedetisq; mihi. Teren. da-
 pater ueniā, sine te exorem, & cum ueniā tua dicimus, hoc est
 cum pace tua, et te pmitte. Per metaphoram quoq; aliquādo
 indulgere ponitur pro delicate intendere, et spatium maius da-
 re. Vir. indulge hospitio, causasq; innecte morā di. idem sin tu-
 mulis acclime solum, collectiq; supini indulge ordinibus, aliquā-
 do pro facile eē, & clementem. Cicero, magnus uir in primis,
 & qui indulgens in patrem idē seuerus in filium. Ab hoc fit
 indulgentior, & indulgentissimus. & aduerbia indulgenter,
 indulgentius, indulgentissime. V eteres pro indulgentia indul-
 gentiā dixerunt. Sisenia, Bassus assidua indulgentia uictus. A ue-
 niā fit ueneror, quasi ueniā oro. a quo ueneratio. uenerabilis.
 uenerabundus. uenerandus. ueneratus. ueneranter. uenerabi-
 liter. de qbus supra diximus. Indulgeo dictum existimat qua-
 si inde algeo. Algere enim frigare ē, tractum etiam pro frigido,
 quod proprie significat doleo. Ponitur tamen etiam pro frigido,
 cum frigus nihil aliud sit, quā dolor qđam membrorum rigore
 conceptus. Qui ergo indulgent hoc est delicate aliqd permit-
 tunt, quod imodo frigescent, non urgent, non sollicitant. Ab al-
 geo alger deducitur, hoc est frigus. rigor. et Algidus mons ab as-
 siduo frigore appellatus est. Hora. quæq; a uentinum tenet al-
 gidumq; et ab hoc quoq; sylua Algidia dicta est, huic moti sub-
 iacens, in cuius ingressu lacus est Regillus, apud quē A. Posthu-
 mius dictator prospere aduersus Tarquinum superbū patria
 eiecitum, et Latino. Romanis bellum inferēteris pugnavit. Ve-
 teres alger pro algere dixerunt. Lucilius, morbis, algerq; fameq;
 Item a uenio uena, quod per eā ueniat sanguis. est enim uena
 conceptaculum sanguinis, quod αἷον græci uocant, mu-
 si, cōfusiq; cum spiritu naturali, in quo plus sanguinis est, &
 minus spiritus. differtq; ab arteria, quod hæc conceptaculū est
 spiritus naturalis misti, confusiq; cum sanguine, in quo plus spi-
 ritus est, quā sanguinis. V ena immobilis est, exploraturq; emittē-
 di sanguinis gratia. Arteria uero motu, atq; pulsū suo habi-
 tum, & motum febrium demonstrat. & quod a medicis
 uocatur ipsa intentio motus, & remissio in corde, nō arbitraria,

sed naturalis. Per metaphoram etiam uena in terra dicuntur
 subterranei meatus, p quos unda manat, aut alius liquor. V n-
 de uenas argenti, & auri dicimus. A uena uenofum dicitur ue-
 nis turgentibus plenum, & uenenum, quod per uenas eat, dif-
 fertq; a toxico. Nam toxica proprie sunt, quibus sagittæ tingun-
 tur, dicta quasi toxica a taxo arbore, hæc abieti similis est, sed
 minus urens, graciliq; & tristis, nullo succo, bacas fert, qui-
 bus letale uenenum inest. præcipue in Hispania. V asa etiā uia-
 toria ex ea facta ad afferendum uinum mortifera esse comper-
 tum est. Hanc quidam simlacem a græcis uocari dixerunt, et esse
 in Arcadia tam præsentis ueneni, ut si qui sub ea dormiant,
 cibum ue capiant, moriantur. Innoxiam fieri putant, si in eā
 arborem clauus æreus figatur. V enenum uero generale uoca-
 bulum est ad omnia, quæ naturam eius, cui adhibita sunt, mu-
 tant. Plyn. Galbanum aduersatur ueneni, maxime toxicis cū
 myrrha, et uino. Caius iuriconsultus sic scribit, qui uenenum
 dixit, adijcere debet bonum, uel malum, nam & medicamēta
 uenena sunt, quia eo nomine omne cōtinetur, quod adhibitum,
 naturam eius, cui adhibitum est, mutat. græci Pharmacia uo-
 cant, nam & apud eos tam medicamēta, quā quæ nocent,
 hoc uocabulo significantur. Vnde Pharmacia dicitur
 medicamentorum uenditores, Quinetiam medicamē-
 ta ipsa & bona, & mala appellantur. qui ppe & amatoria, et
 incantationes mala medicamēta sunt, & a ueneno ueneficia
 uocantur, & ueneficia dicuntur, non modo qui uenena, aut toxi-
 ca conficiunt sed etiā qui incantationibus, exorcizationibus, et
 ceteris malis artibus utuntur. a quo fit compositum Triuene fi-
 cas, hoc est excellens ueneficus. Plau. muscus adhuc triuene fi-
 cas uenenum etiā aliquando uirus significat. hoc est spūmā,
 unde Virgi. pro colore purpureo posuit, qui eius conchæ spū-
 ma est. Alba neq; a syrio ficatur lana ueneno. Item a uenenu
 fit uenenosum, unde serpentes uenenosos dicimus. & uenena-
 tum, in quod coniectum est uenenum, & ueneno uerbum, hoc
 est ueneno contumino, quidam etiam uenenarias mulieres di-
 xerunt, quæ parant, aut conficiunt, aut uendunt uenena. Itē
 a uenio uenor. proprie enim uenari est idagare feras, et quasi
 circūuenire, propter quod ueteres uenari, & passiuē pro cir-
 cūueniri posuerunt. Ennius, teneor correpta, & undiq; ue-
 nor. A quo per metaphoram uenari etiam capimus pro capta-
 re, hoc est artificio quodam, & solertia querere, et uenor lau-
 dem. uenor gloriam, quod etiam aucupari dicimus, cum pro-
 prie aucupari sit auers capere. A quo aucupium, & aucupa-
 tio, et aucupator, & aucups, qui auers captat. A uenor uenatio
 dicta notæ significationis, & uenaticus canis, quo feras perse-
 quimur, sicut indagator dicitur odoratus, & sagax. Vir. Et odo-
 ra canum uis. proprie tamē odoratus est, q olet, hoc est ex se odo-
 rē mittit, ut flos odoratus, q aliunde odorem accipit, ut
 odoratum tēplum. Odorator q odorē sequitur, ut canis. idē, &
 odorificus dicitur. hoc est odorē sequēs. sagax aut canis dicitur,
 quasi acute sentiens. Sagre enim ueteres acute sentire dicebāt.
 Cic. Sagre enim sentire acute est, ex quo sagæ anus q multa
 scire uolunt, et sagaces dicti canes. Is igitur q ante sagit, quā ob-
 lata res est, dicitur præ sagre, id est futura ante sentire. Hinc ma-
 nifeste ostenditur error Acronis, q sagam mulierē scribit incan-
 tatrice dicta, atq; maleficā, ab eo, qđ satis agat. Melius Festus, sa-
 ga ingit mulier est perita sacrorum, & uir sapiens. Et Nonus,
 sagæ dicuntur feminae ad libidinem uirorū idagatrices, unde
 & sagaces canes dicuntur ferarum, uel animalium quaestores.
 A præ sagando præ sagium, hoc est præ sensio, et præ diuinitio
 deducitur. A ueteribus præ sagatio uocabatur. Cic. inest igitur
 in aīs præ sagatio extrinsecus inuicta, atq; iclusa diuinitus. Itē a
 uenoy uenator, ac uenatrix, et uenatio, et uenabulū. uenatiū te

lum latissimum aciei longissima. Virgil. supra uenabula fertur. & uenatus pro uenatione. & uenatorium, quod ad uenationem pertinet, unde uenatoria instrumenta dicimus, & uenatorium poculum. Item a uenio, seu uento uenter, quod uentet in eum abus, deinde in aluum delabatur. Capitur enim uenter pro eo, qui uidetur. Iuuenalis, Montani quoque uenter adest abdomine tardus, uic uentrem ficere dicimus ex porrigi, a similitudine praegnantium mulierum. Vlpianus, si quando inter aders binas paries esset, qui uentrem ficeret, ut in uicini domum semipedem, aut amplius procumberet, a quo oportet ius non esse illum parietem ita porrectum, insinum mihi esse uitiose. Sed proprie uenter est, ubi abi conficiuntur. Subest stomachum habentibus caeteris simplex, ruminantibus geminus, sanguine carentibus nullis. In homine est ad nexus infimo stomacho similis canino. Stomachus enim intestinorum principium est neruosus a septima spina uertebra incipiens. A quo fit stomachor uerbum, quod & fistidio. et cum stomacho dicere aliquid, uel ficere dicimus, hoc est cum indignatione, siue fistidio, & stomachosus, qui facile indignatur, ac cuncta fistidit, & stomachose fistidiose. A uentre uero fit uentriculus diminutiuum. Cornelius Cel. uentriculus autem, qui receptaculum abi est, constat e duobus tergoribus, usque inter lienem, et iecur positus est. utroque ex ijs paululum super eum ingrediente. Homini, & cani stomachus inferiore parte angustior est, propter quod sola haec animalia facilius euomunt, quia repleto propter angustias stomacho supprimuntur abus, quod ijs accidere non potest, quorum spatiosa laxitas eum ad inferiora transmittit. Ab hoc uentriculo lactes in oue, & homine sunt, per quas labitur abus, in caeteris animalibus haecilia sunt, quibus caetera intestina ad aluum. haecilia quidam ab ima dicta existimant, quae pars chartae est tenuissima. non autem ab inuoluendo potius appellata existimamus. quippe apud graecos ελωμα inuoluo significat. inuoluta enim inter se esse haecilia manifestum est, in singulari ille dicitur. Ennius tamen ad risum mouendum artem spernens ilium dixit. Tu ut Hector ab ilio nunquam recedis. Ilium regia fuit Priami, quae & Troia a nomine regionis minoris Asiae cognominata est mille quingentis passibus distans a portu. ab hoc Homerus opus suum de bello Troiano Iliada nominauit. ab Ilio Iliacus deducitur, & Iliades troia. e. ilione maxima fuit filiarum Priami. Ilioneus proprium nomen. Iliam mater Remi, et Romuli. ilys graece limus dicitur. illyrii siue illyris Prouincia est, cuius latissimi fines sunt. hinc Italiam. illinc Germaniam, inde Macedoniam. Thraciam. & Epeyrum habes. hinc Adriaticum sinum, inde Danubium flumen. ab eo illyricus deducitur. a Troia tros deriuatur. Virg. tros, tyriusque mihi nullo discrimine agetur, & Troianus. Idem, troianasque simul, & troicus. Idem, & troica castra. & troius. Idem, et troia graeca perundas. Item troiugena. Ennius, troiugenas bello claros. Troe ce nus proprium uiri nomen est. hic thrax fuit filius Cradi. unus ex ijs, qui tulerunt suppetias Troianis aduersus graecos. Troia etiam ludus puerorum equestris fuit. Suet. de Caesare. Troia lusit turma duplex maiorum, minorumque puerorum. Item locus in agro laurente, in quo primus Aeneas cum suis constitit. Troiam duo insignes amnes exornant. Maeander dicitur, quod flexum fluminis eius similem habeat, non dissimilem ab opere labyrinthorum, chlamydulis, adalligatam. Varro. mihi facies maeandrata, & uinculata, atque adeo grandis. Virg. uictori chlamydem auratam, quam plurima circum purpura Maeandro duplici meliboea cecurrit. alius medio umbilico adnexa omnibus est, ab alendo dicta. in homine ille infima parte est simile suillo, a graecis colon, ubi dolorum magna causa, qui ab hoc dicitur colica. colum etiam morbus ipse uocatur, quae primus

in Italia sensisse Tiberius princeps dicitur. cum antea eest ignotus. angustissima aluus canibus est, ob quam causam uehementi nisu, nec sine cruciatu eam exonerant. uentres elephantum quatuor sunt. in iuuenarum secundo uentre nigricans thophye peritur instr pile rotundus, nullo pondere. singulare (ut putant) remedium aegre parientibus. item a uenio fit uenum quae si uenit. a quo fit uenundo, quasi id in, quod uenimus, debinc uenundatio, quae est permutatio rerum, & contractus ex conuentione proueniens. a uenundo fit detractus duabus literis uendo eiusdem significationis, cuius frequentatiuum est uendito. ab hoc uendito. & uenditor. & uenditrix. & uendibile, quod modo si significat id, quod facile uendi potest, modo id quod populare est, et uulgo gratum, unde uendibilis oratio dicitur, et uenditatio pro ostentatione ponitur. Cicero. quin etiam mihi quidem laudabiliora uidentur omnia, quae sine uenditione, & sine populo teste fiunt, & nugulendus. a quo nugulendus. de quibus alibi diximus. a uenum ueneo deducitur, quod significat uendor, quasi uenum eo hoc est, ex conuentione in alium transfero. a quo fit uenale. quod uendendum est. aliquando uenalis capitur pro sordido, & auaro, qui pecuniae gratia seipsum uenderet. Sallustius, o urbem uenalem, & cito perituram. uenales etiam si nihil aliud addas, dicuntur serui nouitij, qui ad uendendum expositi sunt. seruorum enim alij nouitij sunt, alij ueratores. Vlpianus, praecipunt aediles, ne uerator pro nouitio ueneat, & hoc edictum fallacis uenditorum occurrat. ubique enim curat aediles, ne emptores a uenditoribus circumueniantur. praesumptum est enim ea manapia, quae rudi sunt, & simpliciora esse, & ad ministeria aptiora. trita autem manapia, & ueterana difficile est reformare. & ad suos mores formare, quia igitur uenalarum sciunt facile decurrere ad nouitorum emptionem, idcirco interpolant ueratores, ne pro nouitijs uendant. Quintilia. item quod commune est & alijs nomen intellectus aliquid rei peculiariter attribuitur, ut urbem Romam accipimus, et uenales nouitios, et corinthia era, cum sint urbes aliae quoque, et uenalia nulla, & tam aurum, & argentum, quae corinthiuhinc uenalityum dicitur, uel corpus ipsum, uel uenditio, uel locus, ubi nouitij uenduntur. Paulus. nam quicumque ex uenalityno nouitorum emptus alicui ministerio praepositus sit, statim enim ueratorum numero esse. uenalityus quoque adiectiuum est. Pomponius. quod si familiam domesticam uxoris, aut uenalitya parauit. hinc uenalityarum appellati mangones, & uenditores nouorum seruorum. a ueratorum seruorum nequitia ueratores etiam appellati sunt callidi, atque astuti, quibus mihi similis ueri uidetur ueratorem proprie astutum, ac uersutum dici a uenista multarum rerum cognitione, indeque seruorum iam tritum, et ueratanum ueratorem uocari. item a uenum fit uendico, quasi conueniens mihi dico. est enim uendico (ut ita dicam) approprio. Quintilia. rusticus petit partem bonorum, orator totum sibi uendicat. uindico uero a uis, & dico compositum est, quasi uindico. uindicare enim proprie est ulcisci, unde uindicta dicitur quoties iniuriam, contumeliam uel illatam punimus, & uindex ultor iniuriae, & uindictatio ipse actus ultionis. ponitur tamen aliquando uindico pro eo, quod est ab iniuria, contumelia uel, si uel iactura. defendo, & libero. Cicero. & est senectus natura loquacior, ne ab omnibus eam uitij uideat uindicare. item protraho, & in libertatem assero. a quo uindicta dicta est uirga, qua serui libertate a praetore donabantur. uis modo uirratem significat. Virg. multa ui muniet Albam, modo possibilitatem. idem, non ea uis animo, neque tanta superbia uictis. aliquando uiolentiam idem, quae uis in manibus applicat oris. idem, uis humana quotannis maxima quaeque manu legeret. ab hoc fit uolo, quod est corruptio, contumino polluo, & quasi uim infero quod proprie

quod proprie de uirgine dicitur. a quo inuolatus. hoc est in-
 temeratus. & inuolabilis. & uiola per antiphrasim. quasi mi-
 nime uiolata. uel quod non uiolanda. uel a uiolendi. quamuis
 aliqui per diminutionem a graeco *uolam* dicitur uel
 uolentis. qui uim facit. & uiolentior. ac uiolentissi-
 mus. & uiolenter aduerbium. & uiolentia. & uiper a serpen-
 tis genus. quod ui pariat. nam corrosis lateribus exeunt pulli
 cum matris interit. a quo uiperinus. Plyn. e uiperina carne fi-
 unt eheriacas passilli. & uehemens. acer. a ui. atq; in peni men-
 tis (ut Gellius tradit) a quo uehementia. acritudo. & uehemē-
 ter acriter. quorum comparatiua. & superlatiua sunt uehemē-
 tior. uehementissimus. & uehementius. uehementissime. et uinu-
 lus illecebrofus. quasi uim faciens. Plau. compellando. blandi-
 ter osculando oratione uinula. uenusta. uel impudentius. et in-
 uinus. qui per uim aliquid facit. a quo fit aduerbium inuite. cu-
 ius comparatiuum est inuitius. Cicero. quem ego paulo sciebā.
 uel inuitius. nolo enim dicere de tam suauis homine fisti diosiu-
 us. & inuito. quod est pronoco. allicito. & quasi uim facio. Vir-
 gilius. Celeri certare sagitta. inuitat. qui forte uelint. Cicero. ad
 quem fruendum non modo non reuertat. uerum etiam inuitat.
 atque allecat senectus. ponitur tamen aliquando inuito pro
 delecto. Virg. inuitat genialis hyems. curasq; resoluat. aliquan-
 do pro repleo. Plau. mirum. si inuitauit sese in caena pluscu-
 lum. ab hoc inuitatio. & inuitamentum. et inuitator. quidam
 inuito putant dictum. quasi non uito. uitare enim cauere est.
 immo plus. quam cauere. & a ui dicitur. quasi ui auerteret. a
 quo uitium dictum. quod proprie id est. qd uirtuti opponitur.
 graeci uiaxiar uocant. quod uitandum. ac fugiendum sit.
 unde uitiosi homines dicuntur flagitiosi. quamuis uitiati sint.
 qui uitium aliquod in corpore patiuntur. sic enim uitiū. a mor-
 bo distingunt. ut morbus sit habitus quidam contra naturam.
 qui uisum rei facit deteriorem. ut febris insania. quae a graecis
 phrenesis dicitur. morbi sunt. uitiū uero perpetuum est. ut ca-
 citas. eludicatio. in corda morbus cum accessu. discessuq; est.
 uitiū perpetuo manet. potest tñ qui morbosus est. etiam uito-
 sus dici. sed non e contrario. eum. qui uitosus est. necesse est
 dici morbosum. Equus mordax. et calatro uitosus. non morbo-
 sus est. claudus uero aliquo ictru factus & morbosus dicitur. &
 uitosus potest. ab hoc fit uitose. aduerbium. & conuitiū. qd
 est maledictum cum contumelia. Cicero. maledictum autem ni-
 hil habet propositi. praeter contumeliam. quae si petulantius ia-
 ctatur. conuitiū. sin facietus. urbanitas nominatur. inepte sa-
 ne Labeo inuisum sulum conuitiū putat a concitatione. uel a
 conuenu deriuatum. & id esse. quod cum clamore publice fi-
 at. item a uito uitupero fit. nihil enim aliud est uituperare. q̄
 uito aliquid dare. quod aperte ostendit Ter. nam. cum dixis-
 set. nunc quā rem uito dent. quae so animaduertite. paulo post
 subiungit. id est uituperant factum. ab hoc fit uitupero uitupe-
 ronis pro uitupatore. et uituperatio. quod. si cum uerbo uenio
 iungatur. & alijs similibus. passim accipitur. Cicero. ut pro-
 pter eum in sermonem hominum. atq; in tantam uituperatio-
 nem ueniret. & uituperium. Cicero. uel et a uito dictum uitu-
 perium. item a uito uitiligo. ut quidam existimant dicta. ut
 alij a uitulo propter candorem membranae eius. qua nascitur in
 uolutus. uitiligo. quamuis per se nullum periculum affert. ta-
 men feeda est. fit ex malo corporis habitu. eius tres species sunt.
 alphas uocatur. ubi color albus est subasper. & non continuus.
 ut quaedam guttae. quasi dispersae esse uideantur. ab hoc Alphe-
 us nomen sumpsit annis Pisam graeciae urbem praeterfluens.
 Strabo. φασί δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν Ἀλφῶν θεραπειᾶς
 ἠρῶ μάθη. hoc est. tradunt autem & Alpheum amnem.
 quod Alphas creet. ita nominatum. ab Alpheus fit alpheus ad

iectiuum. unde Pisa alpheia dicitur Virg. hos parere iubent al-
 pheae ab origine Pise. urbs etrusca solo. Melas colore ab hoc dif-
 fert. quia niger est. & umbræ similis. caetera eadem sunt. leu-
 ce habet quidam simile alphi. sed magis albidæ est. & altius
 ascendit. in eaq; albi pili sunt. et lanugini similes. omnia hæc
 serpunt. sed in alijs celerius. in alijs tardius. priora curacione
 non difficillimam recipiunt. ultimum uix unq̄ senescit. ite ui-
 tiare a uito fit. quod proprie est uirginem uiolare. Plau. is pu-
 ellam uti arat. ponitur tamen aliquando pro sedare. A pile-
 utroq; oculo uitiatus. hinc corpore uitiatus dicimus. qui caeci. uel
 manca. uel claudi nati. facti ue sunt. aut aliud huiusmodi uitiū
 patiuntur. aliquando uitiū pro errore ponitur. Plyn. librū
 uitijs plenum. hoc est erroribus. item pro peccato. Seneca. siquid
 uitiū commisit. quando uirtuti opponitur uitiū. sic defini-
 tur. uitiū est habitus animi naturæ modo rationi repugnans.
 quemadmodum uirtus describitur animi habitus naturæ mo-
 do rationi consentaneus. a uito fit uito. & deuito eiusdem
 significationis. & uita bundus. quod Sallustius pro uitas po-
 suit. mari uita bundus classem hostium ad oppidum pro-
 uenit. et uitositas pro ipso uino. & uitiatio uolatio. &
 secundum quosdam uinum. quod uim inferat uenti. quam-
 uis alij a graeco dictum malint. quod est *uino*. de-
 duciturq; ἀπὸ τοῦ οἴνου quod est uino. imagnor. quod.
 qui copiosius biberit. multa imagantur. quae non sunt. ab hoc
 fit oenophorum uas uinarium. & oenigena. uino genitus. &
 Oenotry populi italia. quorum regio Oenotria dicitur. q̄ ibi
 optima uina nascuntur. et oenant he uitis labrusca. flores uina
 colligitur. cum optime olet. sicutur in umbra substrato linteo.
 atq; in cados conditur. ex alba labrusca praestantior. quam ex
 nigra. ab hoc oenant hiniū deducitur. de quo partim diximus.
 partim dicimus. a uino uero fit uinolentus. hoc est ebriosus. ui
 no se ingurgitans. & uinosus eiusdem ferè significationis. Plyn.
 uinosus. iatro uinosos dicit homines. qd soli animalium non sitiē-
 tes bibunt. & uitis a ferendo uino. a quo uitigineum. quod ex
 uite fit. ut uitigineum simulachrum. et uiticulum. ca preolus ui-
 tis. Plyn. frutex folio ederae minus. tamen longis uiticulis. &
 uitariū. uitiū seminarium. unde est apud Columellam titu-
 lus de uitariū faciēdo. et uitisator. qui uites ferit. unde Satur-
 nus uitisator dicitur. Virg. uitisator curuam seruans sub ima gi-
 ne filcem. & uindemia a uino demendo. unde fit uindemia
 uerbum. & uindemator. qui uindemiat. item uindemator.
 quod sydus est. tertio nonarum martij apparet. quo tempore
 flant septentrionales uenti. in primis Caesar notauit. quo tem-
 pore ubique coeli ratio patitur. terram ad uineae satum. uer-
 bere bipalio oportet fossas purgare. aut nouas facere. uindemia
 tamen. & uindematio. etiam ad alia transferuntur. nam. et mel-
 latio. hoc est collectio mellis. uindemia. & uindematio uocatur.
 quod apud auctores frequentissime inuenitur. Plyn. prima
 mellis uindemia melior. & uinea locus uitis consitus. ite ma-
 china bellica a lignis leuioribus. lata pedibus octo. alta septē.
 longa sexdecim. cuius tectum munitione duplici tabulatis. cra-
 tibusq; contextitur. latera quoq; uimine sepiuntur. ne saxorum.
 ac telorum impetu penetrentur. extrinsecus autem ne immisso
 cremetur incendio. crudis. ac recentibus corijs. uel centonibus
 operitur. quemadmodum superius latius ostendimus. & uine-
 tum. ubi multae uites. seu multae uineae sunt. et uinitor. rusticus
 uinearum cultor. Virgilius. iam canit extremos effectus uini-
 tor anters. et uinalia dies festus. quo uetres nouum uinum Ioui
 libabant mense Aprili. ab Aenea Ioui uonus. quādo Mezentius
 superauit. et uinarium. quod ad uinum spectant. unde taber-
 na uinaria. uas uinarium. in quibus aut uenditur. aut tenetur
 uinum. et uinacea substantiuum plurale. quod significat gra

na uine iam pressae. et uinaceus adiectiuu. unde uinaceo gra-
 no legimus quendam suffocatum. id est acino uine. etenim in
 ceus finit nomina materiam significant. ut Herbaceus. Mal-
 uaceus. Betaceus. i. ex materia berbæ. Maluæ. Betæ. proprie ta-
 men materialia sunt, quæ in eis desinunt, & hæc ab illis ita
 differunt, quod illa magis totum significant, hæc partem, ut pu-
 ta creteum, & arundineum dicimus, quod ex corpore, ac mate-
 ria cretæ, & arūdinis est. cretaceum uero, & arūdinaceum,
 quod natum, aut positum est in creta, sine arūdine. ut cretaceus
 ager. & arūdinaceus surculus. & creteum uas, atq; arūdinea
 fistula. nomina uero, quæ in eis desinunt. descendenti ab ha-
 bentibus. t. in ultima syllaba, si a nominibus sunt, significant
 materiam, ut stramentitius. pauimentitius. cratitius. si uero a
 superioris passionem quādam. ut fictitius. commentitius. pigno-
 ratitius. sceneratitius. conductitius. ascriptitius. dedititius. ra-
 tio fictitia. & commentitia, quæ ficta, & ad tempus commen-
 ta, & cogitata est. res pigrioratitia, aut sceneratitia, quæ data
 est pigriori, aut ad scenus pertinet. domus conductitia, quæ con-
 ducta est. homo ascriptitius, dedititiusq; qui ad aliquam rem
 ascriptus est, & qui ex numero eorum est, qui se in alterius i-
 perium dederunt. aliquando tamen hæc omnia ex ceptionem
 patiuntur, ut puta Bliteum dicimus, non quod ex blito est, sed
 inutile, ac nullius pretij. Blitum enim herba est uulgo nota.
 ineri, ac sine sapore, aut acrimonia ulla. unde conuitium scæni-
 nis apud Menandrum faciunt mariti, Bliteas illas uocantes, in
 quo nostri quoq; poetæ eum imitati sunt. Pla blitea meretrix.
 Laberius, bipedem bliteam beluam. Plau. a seruo seruitritiū
 usurpauit. uir summe populi. stabulum seruitritium. scortorū
 liberator. item a uis fit uerbum uiuo, quasi uim, & uigore ha-
 beo. a quo uiuus, cuius comparatiuū ueteres usurparunt uiui-
 or, & uiuissimus, hoc est magis uiuens, & maxime uigens. iter-
 dum tñ uiuus ponitur pro naturali. Virgil. uiuo præteruehor
 hostia saxo. interdum pro eo, qui uim aliquam habet. unde ui-
 uum lapidem dicimus ignarium, quod uim habet emittendi
 ignem. ferrum uiuum, quod a magnetis uirus accipit, & ali-
 ud apprehendit ferrum, ut supra diximus. item argentum ui-
 uum uocant illam liquoris æterni ex eo lapide fluentis, qui
 in argenti uenis reperitur. nonnunquā etiam pro ualido, et ue-
 hementi. Virg. paulatim abolere sicchem incipit. & uiuo tē-
 tat peruertere amore. a quo semiuuum, quod modo significat
 seminortuum, modo debile, & uigoris exigui. item uiuatus, &
 uiuidus pleni uigoris. & uiuidior, ac uiuidissimus, & uiuax.
 ualidus. uigorosus, cuius comparatiuum est uinacior, & super-
 latiuum uinacissimus. & aduerbium uinaciter, et uinacitas no-
 men, hoc est uigor. & (ut ita dicam) robur, quam & uinaciam
 ueteres dixerunt, & uiuadix uitis, quæ cum radice feritur, qua
 si uinam radicem habens. Plyn. solo spisso non nisi repastina-
 to, nec nisi uiuadixem feri. idē, in arido solo uiuadix quoq;
 frustra feritur. Columella sationis autem duo genera. maleoli,
 uel uiuadix, & in prouincis magis maleoli. neq; enim semi-
 narijs student, nec usum habent faciendi uiuadixes. hanc sa-
 tionem cultores Italiæ pleriq; improbauerunt, cum pluribus
 dotibus præstet uiuadix. nam minus interit. cum, et calore,
 & frigis, & ceteras tempestates propter firmitatem facilius
 sustineat, deinde adolescit maturius quo euenit, ut celerius
 quoq; sit tempestiua edendis fructibus. potest tamen maleolus
 protinus inuicem uiuadixis conseri, soluta, & facili terra. &
 uicē frequentatiuum cuius aliud frequentatiuum est uictio,
 quod significat non frequenter uiuo, sed uiscor, & quasi uictus
 utor, ut Sarmatæ uictinent lacte uictus uerbo, quod & ipsum
 a uiuo deducitur, continetur omne id, quod ad cibum, potumq;
 pertinet, non autem ad ornatum. unde frequenter hæc duo cō-

iuungere solemus. uictum, et uesitum. uictus etiam genus uitæ
 significat, quantum ad mores. a quo fit conuictor. hoc est simul
 uiuo. uictum a cibo sic separat Donatus, ut abibus sit, qui etiā de
 licatis fræbent, uictus uero in paruis, aridiq; alimonis sic
 constitutus. Teren. lana, et tela uictum queritatis. Veteres ui-
 ctus in genituo dicebant. Varro, Primum de re familiari. Se-
 cundo de uictus consuetudine disseram. Tertio de disciplinis
 priscis. Item a uiuo conuiuium. Cicero, bene enim maiores no-
 stri accubationem epularum, quia uitæ conuictionem habe-
 rent, conuiuū nominauerunt, melius q̄ græci, qui hoc ipsum,
 modo compositionem, modo concatenationem uocant. hoc ē mo-
 do συμποσιον, modo συνέσπιον. ab hoc conuior,
 quod est conuiuium facio, et conuiuia. qui ad conuiuium uocatus
 est. et conuiuator, qui ad conuiuium inuitat. conuiuiones uero,
 hoc est compotiores, non a conueniendo, sed a combibendo dicti
 sunt, quasi combibiones. item a uiuo rediuuium, quod ex uetis-
 to renouatum ē rediuita uero est, eū cæcis iuxta unguens se sol-
 uit, nam rediuita solueret est. græcæ παρωρξια dicitur, nū-
 mēπωριον ulcus oculi est, qd̄ in digitis nascitur iuxta unguens,
 et morbus oculi, qui latine unguis uocatur. Item uiuarium, lo-
 cus in quo uiuæ feræ tenentur. usi sunt huiusmodi septis maio-
 res nostri, et a leporibus leporaria quoq; appellatur. Varro,
 leporaria te accipere uolo, non ea, quæ tritum nostri dicebant,
 ubi soli lepores sint, sed omnia ædificia. septa. uillas. quæ iclu-
 sa habent animalia, quæ pascuntur hæc antiquiores robora-
 ria etiam appellari uoluerunt a tabulis roboreis quibus septæ
 erant ante, q̄ mœnibus angerentur. huiusmodi uinaria duo in-
 ter cetera tua immortalia opera tu diuæ Federicæ fecisti, muris.
 ædificijs. iclusisq; nemoribus. montibus. uallibus. fontibus. an-
 nibus. cum antiquitate certantia, in quibus omne ferarum ge-
 nus inclusitū, ut quoties fert animus, honestissimo uenationis
 labore exercere te possis, ubi omnium speciosissimum est cerne-
 re te asturæone insidentem, et cum pi medio non ansicentem fer-
 ras, sed siue manu, seu uerba go, eas modo huc, modo illuc uertē-
 tem, et ubi ad piscendi tempus est succurrentem, ac fugæ dan-
 tem spatium, ut canes simul, ac uenatores eludas. loca etiam in
 quibus uiui pisces pascuntur, uinaria dici possunt. proprie ta-
 men appellatur piscinæ sicut a piaria loca, in quibus aluui a pi-
 um tenentur, quæ mellissones etiam, et mellaria nominantur. uē
 a uiuo uiuadix dicitur uitis, quæ cū radice feritur, ut supra sa-
 tis disseruimus. itē a uiuo uiuaria animalia parua quidē, sed ma-
 gni uigoris ē mustellarū genere. harū enī duo genera sunt, alte-
 rum uulgarū, atq; minorū, quas domesticas dicimus, quia no-
 bis cum in domibus uersantur, et musculos uenātur feliu modo,
 uenuntq; ijs adolentes ad extrahendas ex parietum nidis
 auiculas. hæc græcæ dicuntur μαστι. in quo magnus græco-
 rū omnium error est, non modo præsentium, sed et oium, qui
 iam quingentis annis in literarum studijs sternerunt. quippe
 omnes existimant μαστι felē esse, cū μαστι sit mustel-
 la, qd̄ infiniti penē testimonijs probari pōt, quorū nos pauca
 quædam afferemus. Aristoteles libro nono de animalibus. in por-
 do selenia uia interiacet, cuius ultra alterū latius gignitur gale,
 citra alterum gigni non pōt. Plyn. in pordo selenia. in sula mī-
 mustelle non transfunt. itē Aristoteles in nouo, serpens aque
 gales, ac suis aduersarius est. Gales quidem, quod sub eodem
 tecto uersantur, uictūq; ex iisdem necessario querunt. suis uer-
 ro, quia ab hoc animalibus deuoratur. itē gale cornicis inimica est, q̄ p-
 pe quæ oua eius, et pullos uiolat. Plyn. inimica mustella, et cor-
 nix. itē anguis, et mustella. hæc certe ad felem referri non pos-
 sunt, cum nec feli, et cornicā aliquid cōe sit, nec ferē multū feli,
 et serpenti. contra uero mustella, et cornicū nidos sæpe diripit,
 et uisa frequenter est cum serpente pugnare. unde a gale piscis
 quidam

10

20

30

40

50

60

quidam dictus est Galus. idem, et alios quidem piscis sed Pa
 stinatus praecipue sicut in terra Mustella serpentes. Aristoteles,
 Gale quoties dicitur natura cum serpente est. Plyn. Mustella cum an-
 gubus uisae sunt pugnare, quoties ictae sunt, rutae folium mor-
 su apprehendentes. item Aristoteles, quin et Gale prudenter ca-
 pere auers uidentur. iugulat enim qua ceperit, ut lupus ouem.
 serpentes et i pugnat, cum praecipue, qui mures uenatur, ui-
 delicet ea ca, q. ipse quoq; mures persequitur. Dioscorides, Ru-
 tam uenenis resistere Mustellae docent, quae cum serpentibus,
 quibus uicinarum gratia infestae sunt pugnatur. cibo eius
 armantur. praeterea Plyn. basilisco inquit Mustellarum uirus
 exitio est. interficiunt eos cauernis sola tate, qd certe referri ad
 felers no pot, quae nec uersantur in cauernis, nec ingredi eas
 facile possunt, nec uigilant uiculas, ut Aristoteles de Mustel-
 lis dicit, sed dilanitas deuorant. Item Aristoteles, ghyres hie
 me cubant astate ex pergisuntur. idem faciunt Mustellae. hoc
 quoq; nemo est, qui ad felers referre audeat, animal quocunq; te-
 pore uigilantissimum. Mustellis uero hoc accidere compertum
 est, quod ipsi quoq; coem pns in hunc usum utriusq; generis Mu-
 stellis, aliqui ex pnti sumus. Item Aristoteles, alijs inquit osseu
 genitale est, ut Lupo. V l pia. Ictidi. Gale. nam haec quoq; osseu
 um het. Plyn. genitale osseum est Lupis. Vulpibus. Mustellis,
 quoru ueramenta etiam calculo humano remedia praecipua sut.
 poterat sane hoc unum Aristoteli, ac Plynij testimonium ee,
 ad refellendam eorum opinionem, qui Galem felem esse con-
 tendunt, quis enim felem in qua uidit genitale osseum habentem?
 Est illis quidem genitale carneum, callosumq; ut caernis
 animantibus. Mustellis uero u Lupis, Vulpibus, Ictibusq;
 osseum est. nam quod dicunt quidam magnum argumentum
 esse, ut Gale Feles sint, quod foetus suos de loco ad locum ore
 plerunq; transferunt, quod a felibus fieri quotidie cernimus,
 certe hoc ipsum dicitur de canibus possit, qm et ipsi ore tra-
 ferunt fetus. uidimus certe ipsi hoc a Felibus, et Cani-
 bus, et Mustellis aliquando fieri facile etiam hoc ipsum com-
 prehendi, a fabulis poetarum, finxerunt enim Alcmenam. cu
 Iunonis indignatione, quia Heraclem ex Iouis adulterio con-
 ceperat, parere non possit, iamq; dolores, quos continenter se-
 ptem diebus, noctibusq; perpessa fuerat, a gre toleraret Lu-
 cianam quae praesse paribus dicitur, supplicem inuocasse, hanc
 uero subornatam prius a Iunone, uenisse eo, et in ara ante fo-
 res regiae constitisse. hic cum nexis manibus Reginae partum ca-
 nendo retardaret, intellexisse regiam ancillam, quae Galan-
 this uocabatur, mironq; astu Dea eluisse. uenisse quippe ad ea
 nisi, ac latina gesthentem, et soluta iam partu Regnam men-
 tendo confixisse. qua re intellecta, admiratione simul, ac dolo-
 re conata deam re soluta manibus surrexisse, tunc subito Alc-
 menam sine ullo cruciatu Heroclem enixam, Lucianam uero, ad-
 eo commotam, ut mox Galanthidem in animal sui nominis,
 hoc est in Galen, id est Mustellam transformauerit hac addita
 poena, ut ore quo praecipue peccauerat, perpetuo pareret. serua-
 re propterea hoc animal colorem ancillae pristinum, cui flauus
 fuerant crines, et in domibus nobiscum, ut ante uersari, eade
 strenuitate esse, oreq; parere, quod Naso his uersibus eleganter
 expressit. una ministrarum media de plebe Galanthida flaua
 coma: aderat. idem, numine decepto risisse Galanthida fama
 est. ridentem, pressamq; ipsis dea sena capillis traxit, et e ter-
 ra corpus lenare uolentem, arguit, inq; pedes mutauit brachia
 primos. Strenuitas antiqua manet, nec terga colorem amifere
 sum, forma est diuersa priori, quae quia mendacia parientem
 inuerat ore, ore parit, nostrasq; domos, ut et ante frequentat.
 haec sane omnia mustellae conueniunt. a Felibus autem sunt
 aliena. his enim nullus est certus color. quaedam albae sunt. aliae

10
20
30
40
50
60

nigre. aliae rufae. aliae uariae. Mustellae omnes flauae sunt in i
 feriori duntaxat parte albicantes. uersantur nobiscum in usde
 edibus, nullumq; est aequale strenuum animal. postremo, qd de
 nullo alio legitur, ore pariunt, quod uerum, nec ne sit dubitari po-
 test, quia fortassis parientem Mustellam nemo uidit. de Fele
 certe falsum esse dubitari non potest, quod animal parere multi
 saepe conspexerunt. confirmat hoc ipsum Aelianus antiquissimi
 scriptoris auctoritas, qui in libro de animalibus Gale hoc mo-
 do describit κακόν θηρίον ἤγαλλῃ κακὸν δὲ καὶ ὀδύρι. οὐκοῦν
 ὅταν μέλλῃ γαλλῆ ὄφει μάχεσθαι πηζανόν διατραυσσοπρότερον,
 εἴτα μὲν τοὶ διαβαρροῦσα ἐπὶ τὴν μάχην. pernitiosa inquit
 belua Gale est, pernitiosa etiam serpens. quia ob rem Gale cum
 serpente dicitur a primo rutam degustat. deinde intrepida
 init praelium. enim uero pernitiosum animal nequaquam de Fele di-
 xisset, quo nullum mansuetus. Mustellam uero merito dicit per-
 nitiosa potest, cum propter alia multa, tum quia (ut Aristoteles,
 et Plyn. referunt) Fel duntaxat eorum contra aspidas est ef-
 fiata, caetera sunt uenenum, quod et de felibus dicit minime po-
 test, quibus multi hoc tempore pro delictatissimis epulis utun-
 tur. nulla igitur dubitatio est Galen non Felem (ut falso creditum
 habentis fuit) sed Mustellam esse. alterum genus est sylue-
 strium Mustellarum, quae longe domesticis maiores sunt. a graecis
 ictides uocantur. Aristoteles, ictus syluestri Mustellae genus
 est magnitudine melitenis catelli, sed pilositate. albedine par-
 tis inferioris, et morum astutia Mustellae simile est, mansue-
 scit maiorem in modum. officit aluearibus (Mellis enim uida
 est) uers etiam petit, ut felis. Genitale eius osseum est, et medi-
 camento urinae stillationibus esse putatur sed syluestrium quoq;
 mustellarum duo genera sunt, alterum sub uentre rufescat. Mar-
 tem appellant. Martialis, uenator capta Marte subpus adest.
 alterum candidius est, et uiuerratio. Plyn. leporum ge-
 neris sunt, et quos hispania caniculos appellat fecunditatis
 innumeram famemq; balearibus insulis populatis messibus af-
 ferentes. certum est balearicos aduersus prouentum eorum au-
 xilium militare a Diuo Augusto petisse. magna propter uena-
 tum eorum uiuerris gratia est. immutunt eas in specus, q sunt
 multiformes in terra, unde et nomen animalis, atq; ita cie-
 ctos superne rapiunt. utrunq; genus graeci γαλλὰς ἀγρίας.
 nostri syluestres Mustellas nuncupant. Strabo. πρός δὲ τὸ
 μέτριον ἀρῆνται πλείους θύραι καὶ δὴ καὶ γαλλὰς ἀγρίας, ἢ ἡλι-
 βὺν φέροι, φέρουσι πέντε δὲ φρωτῶντες παρῖαν εἰς τὰς ὄδας,
 αὐδ' ἐξέλιπον ἐξω τῶν ὄντων ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἡφύρην ἀνα-
 κάσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐκπεσόντας δὲ θηροῦσιν οἱ ἐφρωτῆτες.
 Vbi uero inquit mediocritas ad sit, plures reperiunt uenatio-
 nes. itaq; de industria mustellas a gressis afferunt, quas edu-
 cat Africa, quas quidem siniculis capistratas intra foramina
 dimittunt. illae uero quos capiunt unguibus extrahunt, aut in
 apertum fugere compellunt et gressos uenantur persequentes. a
 Mustella fit Mustellinus adiectiuum. Plynius, effectum mu-
 stellum adipis dicemus alio loco. Felis uero proculdubio id ani-
 mal est, quod nobiscum in domibus frequentissime tenemus ad
 murum uenatum, et a graecis αἰλῆρος dicitur in quo simi-
 liter pleriq; ex latinis errauere, putantes Felem id animal esse,
 quod supra diximus ictida generali nomine uocari. specia-
 li uero Martem dicit. graeci autem usq; adeo omnes hoc de Aelu-
 ro senserunt, ut nobis merito liceat gloriari, quod primi omni-
 um tam uulgatum in lingua eorum errorem deprehenderi-
 mus. est igitur Felis, quem uulgo catum nominamus, nec meo qu-
 dem iudicio inepte. ueteres enim catum astutum dicebant, et
 quod nos in praesentia catum. a quo Catones primo uolunt
 appellatos. Cicero, sed homo catus nunquam terminat, nec ma-
 gnitudinis, nec diuturnitatis modum. idem quis igitur pruden-

tem, & (ut ita dicam) catum, nō ex ipsius habitu, sed ex aliqua re externa iudicet? Astutissimum autem esse hoc animal præclare ostendit Plyn. feles inquit, quo silentio, quā leuibus uestigijs obrepunt auiibus, quā multo speculatu in musculos exiliūt. excrementa sua obruunt terra, intelligentes odorem illum indicam sui esse. sed in finibus penē testimonis probari potest felē apud nos, apud grecos Aeluron id animal esse, quod dicimus catum. Cicero, ipsi quorum uanitas uidetur Aegyptij nullā beluam nisi ob aliquam utilitatem consecrauerunt, uelut ibim, quod maximam uim serpentium conficiat. crocodilum, quod terrore arceat latrones. Felem quod pelle eius scita contegant. Ichneumonem quod non sinat serpeters maximam eius regionis pestem augeri. idem, Aegyptiorum morem quis ignoret? quorum imbuta mentes prauitatum erroribus, quamuis carni fia. nam potius subiret, qui ibim, aut Aspidem, aut Felem, aut Canem, aut Crocodilum uiolent. Herodotus. *πυρκαϊὸς δὲ γινόμενός ἐστι πρῶτα καταλαμβάνει τὴν αἰλουροῦ. οἱ μὲν γὰρ αἰγυπιοὶ διακρίντες φυλακὰς ἔχουσι τῶν αἰλουρῶν ἀμελήσαντες σβενύουσι τὸ καὶ μέγρον. οἱ δὲ αἰλουροὶ διαδόντες καὶ ὑπερβρῶσποντες τὸς ἀνθρώπους ἐσάλλονται ἐς τὸ πύρ. τῶν δὲ γινόμενων πένθεα μέγαλα καταλαμβάνει τοὺς αἰγυπιοὺς. ἐν ὅτε σὶδ' ἂν οἰκίρσιν αἰλουροὶ ἀποθάνῃ ἀπὸ τῆ αὐτομάτου. οἱ γινόμενους πάντες εὐρέονται τὰς ὄφεις μόνος.* Facto inquit incendio, Feles diuino numine corripiuntur. nam diuisi Aegyptij ignem sinunt arde re, Felesq; obseruant. illæ subeunt, hominumq; cœtum transilientes conferuntur in ignem, quapropter Aegyptus magno afficitur luctu. cum uero in domo aliqua Felē perire contigerit, domesticomnes sola supercilia radunt. Aurelius, & felis in star exeuntes ē rimulis mures uenatur. Plyn. Pica arborum catuatores sunt scandentes in subreptum felium modo. idem. feles coeunt mare stanti, foemina subiacente idem. feliu & ichneu monium etas ferē, quæ canum. idem, Felium & Canum genera uiuunt ānis senis. Aristoteles, Aeluri, et Ichneumones tet numero pariunt, quot Canes, uescunturq; eisdem, uiuunt circiter annos sex. hæc certe de Cato dici dubitari non potest. item Plyn. Nocturnorum animalium maxime Felium, in tenebris fulgent, radiantq; oculi, ut contueri non sit. idem, tradunt sina ragdi genus uisum implere, quem non admittant, felium, pantherarumq; oculis similes, nāq; & illos radiare, nec perspicere eosdem in sole hebetari. umbris resulgere, & longius, q̄ ceteri nitere. idem felibus lingua imbriatæ asperitatis, & limæ similis, attenuansq; lambendo cutem hominis. Aelianus Aelurorum mas quidem libidinosissimus est, foemina autem amatissima prolis, fugit coitum cum maribus, quoniam semen emittunt calidissimum, & quasi ignem genitalia adurens. hoc cernens mas communem foetum dilaniat. illa uero prolis desyderio mares libidine ardentes adit rursus. tradunt autem Aeluros quæcunque mali odoris sunt aspernari, ac fugere. hinc uē trem exoner aturos primo Scrobem facere, deinde excrementa emittere, terrāq; tegere. Herodotus. Aelurorum foeminae quidem partu edito mares rursus non admittunt. hi uero optato coitu potiri nequeunt hæc cōmisiuntur. eripiunt foeminis, & subducunt catulos, eosq; interficiunt, interfectos tamen non calcant. foeminae catulis orbatæ, & nouæ prolis auidæ, ad mares accedunt. est enim animal prolis studiosissimū. a Cato Catulus dicitur per diminutionem, qui proprie significat Cati, hoc est Felis filium propter sagacitatem. V arro, Catulus a sagaci sensu, & a cato. hinc Canis dicitur tamen, Catuli ferarū omnium, siue immanium siue mitium filij. Virgilius de Colubro. Catulos tectis, aut oua relinquens. Plyn. Simæ gestant Catulos, quos mansuefactæ intra domos peperere. idem, raptor ap propinquante tigridis fremitu abiicit unum ex catulis. idem,

murum quoq; Catuli ostentum faciunt. Idem, Delphinum catulos nominat, quod huiusmodi piscers etiam feras aliquando appellat, quod scæui sint, & non oua, ut ceteri pisces. sed filios pariant. Lacertarum quoq; & cæterorum serpentum filij Catuli dicuntur. a Catulus fit aliud diminutiuum Catellus, et foeminino genere catella, & catulinus. catulinam carnem esita uisse Romanos Plautus ostendit, & Catulos lactentes adeo pueros existimarunt ad cibum, ut etiam ad placanda numina hostiarum uice uterentur. Catulus etiam aliquando pro cane accipitur. Apuleius Catulos secum dicens uenaticos, atq; sagaces. unde Catularia porta Romæ dicta est, quia nō longe ab ea ad placandum caniculae sydus frugibus inimicum rusæ Canes imolabantur, ut fruges flauescens ad maturitatem perducerentur. & catulure uerbum, qd̄ est gestare, & coitum maris appetere. Plau. cum meam uxorem uidi catulientem. Laberius catulientem lupam scripsit coitus appetentem. hinc catulo dicitur, cum canes maritimi querunt, quo tempore etiam terra aperitur, ut V arro testatur. Plynius, catulitionem rusticā uocant gestente natura femina accipere, eaq; animam inferente omnibus satis est etiam Catulus genus quoddam uinculi, quod interdū Canis appellatur. Plautus, faciam te delicatum, Catulo ut accibes ferreo. Cati fons dicebatur, ex quo Aqua Petronia in Tyberim fluebat, quod in agro cuiusdam erat Cati. Catulus etiam nomen proprium est. a quo fit Catulaster, sicut ab Antonio Antonia ster. sunt autem huiusmodi nomina in aster, & astra, et astrum desinētia non diminutiuā, ut aliqui putant, sed potius imitatio. neq; enim ea ratione dicitur Oleaster Pina ster. Metastrum. Siliquastrum. quod sit parua Olea. parua Pinus. parua Mentha. parua Siliqua. Sed quod Syluestria sint. Oleam. Pinum. Mentam, Siliquamq; imitantia. & Filia ster quo quidā pro priuigno ueniunt, non paruis filius, sed qui imitatur filium & Parasitaster, non paruis parasitus, neq; enim dicitur a comico Parasitaster paruulus, sed qui imitatur Parasitum. Cicero, hic nos ter Antonia ster est, idem omnino solet esse Fulua ster, id est Antonij, Fuluij; imitator. & Aurelius Philosophastrum dicit non paruum philosophum, sed quasi imitatorem philosophorum, & Filiastram priuignam quasi filia imitantem. duo tamen nomina sunt, quæ diminutionem quandam significare uidentur. Surdaster, & Reualuaster, quorum alterum significat diminutionem surditatis, alterum qui non toto capite, sed sola fronte caluus est, quasi reualuus. Pullastra non paruum pullam significat, sed paruam gallinam, eodem modo Pullaster, quo aliqui utuntur, non paruum pullum, sed ipsum pullum significat. sic etiam Catulaster, non paruum catulum, sed ipsum catulum. a Catulo (ut V arro iquit) Canis dicitur latrabile animal, nū forte ut tuba, & cornua, quod signū canendo dente, canere dicuntur, sic, quia & noctu canis in custodia, & in uenando signum uoce dat, canis dicitur est. quem admodum quod uoce indicant, nocte q; latent, latrare dicuntur. unde & latrans, quod factitio uerbo baubatis dicitur, & baubare latrare. Lucretius. & cum deserti baubabant in Adibus omnes. a Canis caninus dicitur. Plyn. Sanguine canino nihil contra toxicā præstantius est. idem, si quis linguam caninam in calcamento pollicis subditam gesserit, non latrat a canibus. idem, est uermiculus in lingua canina, qui uocatur Lytta, hic si infantibus catulis eximunt, nec rabidi fiunt, nec fistidium sentiunt. canini etiam dentes, qui distinguunt duplices ab acutis dicuntur. & Caninum prandium uocatur abstemium, in quo nihil uini potatur. quoniam canis uinum non bibit. Item a Canis canarius, unde canarij dicti sunt gentes circa Atlantem Africæ montem habitantes, quod uictus eius animalis h̄s promiscuus sit, & uiscera ferarum diuidua, & canaria

Lapa genis Lapa exiguae, quae canibus adheret . nam quae aliquando maior est Philanthropos appellatur, quod uestibus hominum adherens eos amare uideatur. eadem uocatur a priu-terium uero genus Personata nominatur, nascitur iuxta riuos, & flumina. graeci enim ἀρτιον nominant. folia habet ampliora cucurbitis, & hirsutiora, nigriora q; & crassiora. hac propter amplitudinem foliorum uti ueteres solebant, ad personatos faciendos, propterea personata dicta est, qd persona sit facies conficta, ut alibi latius differemus. graeci quoque eam simili nomine uocant προσωπίτιδα. Galenus, ἀρτιον ὁ δὲ καὶ προσωπίτιδα καλεῖσιν. ὁ δὲ τὰ φύλλα τοῖς τῆς κολοκύνθου ἴσιν ὁ μοιότατα, πλὴν ὅσον μείζοντε καὶ σκληρότερα. Arctium inquit, quod & personatam uocant, cuius folia Cucurbitae simillima sunt, nisi quod maiora sunt, & duriora. qui prope πρῶτον graeci personam significat. Vnde prosopeia appellata est figura, cum persona aliqua fingitur, ut puta cum in animatum loquitur ad animatum. Ouid. qui modo nasus fueramus quinque libelli, tres sumus. uel quod animatum ad inanimatum. Horat. quod amplius o mare o terra ardeo. Prosopeia Insula est in delta Nili, in qua est Atyrbechis Oppidum, ut testatur Herodotus. item a canis antiquis, de quo inferius dicemus, qui graeci procyon nominatur. Cicero, anticamem procyon grato qui nomine fertur. item caniculus diminutiui hoc est paruus canis, cuius foeminiuum est canicula. a quo canicularis adiectiuum. canis sydus est leporem fugientem sequens, posterioribus pedibus diuiditur ab hyemali circulo, pedem dextrum orionis pene suo capite contingens, occidens oriente Sagittario, exoriens cum Cancro. habet in lingua Stellam unam, quae proprie appellatur Canis magna quidem, & splendida in capite autem alteram, quam nonnulli Sirion appellat. Sirius stella est in medio centro caeli, ad quam cum sol peruenerit, duplicatur aestus, & nimio calore languent mortalium corpora, latine canicula dicitur. a qua caniculares dies uocati. Sirius aliquando pro aestate ponitur, ut bruma pro hyeme. Papius, hic Sirius alget, bruma tepet. dicitur ἀπὸ τοῦ σερραίνω, quod est arefacio exsiccō, quia tum maxima siccitas est, amnibus, ac fontibus deficientibus, uel ἀπὸ τοῦ σαρπῶ mutatio ne a litere in i. σαρπῶ enim hiare est, quod per aestu praecipue canes faciunt, quo tempore plerumq; in rabiem conuertuntur. canem hunc dicunt ab Ioue olim Europae custodiae datum ad Minoam peruenerit, hunc Procrim cephalis uxorem, cum forte in agritudine inuadisset sanasse, & pro eo beneficio canem dono accepisse, quod studiosa erat uenationis, et huic cani concessum fuerat, ne praeteriri ab aliqua fera posset. post eius obitum canem ad cephalum peruenerit, quem cum Thebas secum duxisset, uulpe cui datum fuerat, ut canes omnes effigere posset, interficere uoluisse, quapropter Iouem consilij ambiguum utrumq; in lapidem commutasse. nonnulli canem Orionis fuisse dixerunt, hunc, quod uenandi studiosissimus fuisse cum ipso cane inter sydera trans ferri meruisse. orion ut Hesi. scripsit neptuni filius fuit ex Euryale Minois filia, alij prodiderunt Hircum quendam senem fuisse, qui cum apud Thebas, ut Aristonicus refert, uel in Chio insula, ut Pindarus placet, Iouem, ac Mercurium hospito accepisset, petijt ab ijs, ut aliquem sibi filium concederet habuisse enim se olim coniugem, cui morienti promiserat, se aliam non ducturum, optare tamen se filium atebat, quem sibi heredem posset relinquere, hoc ut facilius assequeretur bouem eis immolauit, carnemq; ad uescendum apposuit. illi uero accepto bouis corio, in illud mixere, terra q; inuolutum texerunt. Vnde natus est Hiero filius, quem ab uro (ita enim graeci uirnam uocant) Vriona, dei de mutatione unius litere Oriona nominauit. Ouid. tunc super iniecta texere

madentia terra, iamq; decem menses, & puer ortus erat. hunc Hircus quia sic genis, uocat Vriona, perdidit antiquum littera prima sonum. hic ergo cum adoleuisset, ingens uenator euasit, & a Diana in comitem assumptus est. Idem, ille Deae castos ille Satelles erat. ueruntamen usq; adeo uenandi studio elatus est, ut dicere ausus sit, nullum gigni animal posse, quod ipse non superaret. quapropter uolentibus Dijs, emisit terra paruum animal scorpionem, a quo superatus occubuit. Lucanus, ille minax nodis, & recto uulnere, saeuus teste tulit caelo, uicti decus Orionis. uoluit hic aliquando Pliadibus uim inferre, et ut Callimachus refert, Dianam quoque uitare contendit, propter qd sagittis ab ea confixus est. Horat. tentator Orion Diana uirginea domus sagitta. sunt qui hunc a Ioue. Mercurio, ac neptuno genium uelint eo modo, quo diximus, & immensi corporis uenatorem fuisse, qui cum aliquando a rege hospito susceptus fuisset, uitare illius filiam uoluisse, quapropter oculis ab illo fuisse orbatum. cum itaque caecus Orion cōsuleret quomodo reciperere oculos posset, responsum ei fuisse, ita demum posse luminibus instaurari, si per Pelagus sic contra orientem pergeret, ut loca luminum radijs solis semper offerret, quod ille hoc modo effecit. nam cum audisset strepitum Cyclopum, arma Ioui fabricantium sono ad eos ductus, unum ex his super humeris superposuit, & eo duce Oraculi iussa compleuit, nec immerito fingitur per medium pelagus ire potuisse, qui & uasus corpore, & aliqua ex parte a Neptuno genis erat. Virgilius, quā magnus Orion, cum pedes iacet medijs, per maxima Nerei stagna, uiam scindens, humero supereminet undas, aut summam referens, amosam montibus ornum, ingrediturq; solo, & caput inter nubila condit. sunt etiam, qui Icarum canem fuisse asseruerunt. Item a canis Cathena (ut quidā putant) quod canem teneat. proprie enim cathenam eē existimant, qua canes ligantur, licet ad alia quoq; transferatur. ab eo diminutiuum fit cathenula, et catheno uerbu, qd est ligo. inuoluo. a quo conatheno compositum. item cathenatum aduerbiu, ad canis similitudinem, sicut suatum ad similitudinem suis, bonatum ad similitudinem bonis. canis etiam, et canicula talaris ludi si grum est, quae admodum superius ostendimus, quidam etiam recentiores fellelem, siue catum, mulsionem uocant a muribus persequēdus enim graeci pro quo ipsi mus dicimus, exiguum animal est, incola domus nostrae, rosor omnium rerum, unde a sono quae rodendo facit, latine etiam Sorex uocatur, quamuis aliqui murem a sorice ita distinguunt, ut Mus domesticus sit, Sorex syluestris. Columella, si Serpens, aut Mus, Sorexq; in mustum ceciderit. Plinius, Sorices & ipsos hyeme condi author est Nigidius. sicut glives mure ueteres praecipua animalia in ostentis habuerunt. arrosis lauiis clypeis argenteis marsicam protendere bellū. Carboni imperatori apud clusium fasciis, quibus in calcari utebatur, exitium. oacenus soricus auditus Fabio maximo dictaturam C. flaminio magistratum equitum deponendi causam praebuit. plura huiusmodi animalis genera sunt. alij lata fronte, alij acuta, alij herinaeorum genere pungentibus pilis. scribit Theophrastus, in Gyaro insula, cum incolas fugauerunt, ferrum quoque rosisse, quod in aurarijs quoque metallis crebro facere inuenti sunt. ob hoc exciduntur alii eorum, semperq; furum deprehenduntur, tanta est eis dulcedo furandi. cum candidi prouenerunt latum faciunt ostentum. uendium fuisse Murem ducentis numis constat, obsidente Cassilimum Annibale, eumq; qui uendiderat, fame perijisse, emptorem uero uixisse. a mure Mus Araneus dicitur, exiguum animal, atque leuissimum, quod aranei modo tenuissimum filum, & gladij aciem conscendit. graeci a Mure, & Mustella, quod utriusque similis sit μυρῶν uocant. uenenatus huic est in Italia mor

sus, tradunt equos, & iumenta, si herbas, in quibus hoc animal uirus emiserit, de pascanur. statim exanimari. itē a Murre Mustella quasi longior mus, & Musculus diminutiuum, qđ modo paruum murem significat, modo articulum, in quo neruorum capitula sunt. item murinus, unde murinum sanguinem, & murinam carnem dicimus, & muscerda murum stercus, & muscipula laquei genus ad capiendos mures, & muricida ignauus, stultus, a muribus cadendis. Plautus muricida homo ignaue iners. nam murisonem a mora, & deridendo dictū uolunt. est autem murigiso iners, desidiosus. & muriginari dare est. a Sorice uero soriceus deducitur, & soricanus, unde soricianos deters dicit Plau. cognatū huic et simile aial Glis est, et ipsum sensiferum, cui uariaria in dolijs, quē admodū et apris Fuluius Lippinus instituit. sed censoria legis princeps. Quis Scaturus, & Marcus in consulatu suo non alio modo canis ad emere, quā in conchyliis, aut ex alio orbe coniectas auers. in ijs notatum non congregeri nisi popularis eiusdem syluæ, & si mure antur alienigenæ nisi uel amne, uel monte discreti, interire dimittendo, genitores suos senecta fatigatos in si gni pietate alunt. item a uiuo semper uiuum deducitur. herba est, quæ græce Anison dicitur. aī enim semper significat. Quō uiuo. huic herbæ datum est a natura, ut humidum, uiridēq; semper durare possit folio carnosio, leniatq; oblongo. duo eius genera sunt, maior in fictilibus uasculis feritur, quod aliqui Buphthalmion a similitudine, hoc est bouis oculum uocant. Bous enim bos est. ὀφθαλμὸς oculus. alij Zoophthalmion, hoc est animalis oculum. ambitu enī effigie oculi imitatur. Quō animal est. alij quod amatorijs conueniat erogenucton. Quō enim gigno græca dicunt. ἔρω est amor. alij Hypogesson, quoniam ferē in subgrundijs nascitur. græci namq; partes tecti prominentes ἄρα appellant. sunt qui Ambrosiam potius nominant. ideoq; ab æternitate eius, deorum cibis esse confingitur, & ab alijs uocatur Amerimnon, quasi sine cura, & solitudine. ἀμειψία enim ἄνεως dicitur, hoc est quies, tranquillitas, indolentia. & μειψία cura, ac solitudo appellatur. alterum genus est minusculū, quod Erithales uocant, quasi amor florescens. ἔραλον enim florescō significat. alij Trithales, quod ter floreat. alij Chrysotheles, quod aurcum florem producat. quidam ab æqualitate Isoetes. ἴσος enim æquale dicunt, latini primum genus a semper sedendo sedum nominant. cubiti altitudinem excedens, crassitudine plus quā pollicari. secundum uero oculum uocant aut Digitellum, utrunq; semper uiuum, quod minus est in muris, parietinisq; nascitur, & tegulis, fruticosum a radice, & sursum usq; ad cacumen. folijs angustis mucronatis, succosisq; palmo alto caule, capitis dolori presentaneum remedium est succo, uel folio temporibus illitis. medetur etiam Aconito, & a Scorpione ferri id habentem negant est & aliud genus Ambrosiæ fructum unū habens densum. ramosum. tenuem. trium fere palmorum tertia parte radice breuiore, folijs minimis copiosissimo flore erumpente, odore non inuicando, propter quod eam Botryn quidam appellant, quod racemum significat ab odore uinoso. sunt etiam qui ambrosiam uocent herbam aliam, quæ ab Artemisia uxore Mausoli nomen adoptauit, cum antea Parthenis diceretur. alij ab artemide uolūt artemisiam cognominatam, quod priuatim fœminarum malis medeatur. ἀρtemίς enim a græcis diana uocatur. aliud quoque ambrosiæ genus est latioribus folijs non nisi in maritimis nascens. itaque Plinius Ambrosiam uagi nonnis esse scribit, & arca uarias herbas fluctu. autem. item a uiuo dicitur uita, quod (ut donatus affirmat) significat Quō. mores. animam. alimentum. spatium uiuendi, & fortunam, quæ

uiuentibus accidit. Terentius, nam tua quidem Hercle uita hæc expetenda. a Vita Romani uulam dixerunt deam, quæ Letitiæ præerat, unde & uitalari ueteres usurparunt pro uoce Letari, & uitalantes dicuntur lætantes, & uitalatio lætina. quoniam eam ueram uitam putabant, quæ in summa lætina, ac tranquillitate degeretur. hinc uiuere frequentissime auctores accipiunt pro uitam agere lætam, atque iucundam. Martia. expectant curæq; cathenatiq; labores. gaudia non remanent, sed fugitiua uolant. hæc utraq; manu, complexuq; asserere toto, sæpe fluent imo sic quoq; lapsa sinu. non est crede mihi sapiens dicere uiuam, fera nimis uita est crassina, uiue hodie. uulala quoq; animal brutum est, & uitalus a uitalando hoc est lætando dicti sunt. Lasciua enim ab animi alacritate procedit, hæc maxime spectatur in uitalis, quos necesse est aliquādo uincere, ne nimia lasciua rumpantur. dicitur autem uitalus non modo ex bobus genitus, sed etiam ex cæteris quadrupedibus maioribus. Plinius, de Elephantis, atque ita salutato sydere in syluis reuertantur, uitalorum fatigatos præ se ferentes, tū etiam ex piscibus. idem, de Balenis, irrum punit orca in secretis, & uitalos earum, ac fœtus lacerant morsu. Uitalus & piscis est, siue potius belua maris corio, & pilis tecta, parū in terra pecudum more. canum modo coit, nūquam geminis plures educat mammas factum. non ante duodecimum diem deducit in mare. interficitur difficulter nisi capite eliso in somno murgit. a quo præcipue uitali accipit nomen, tenet discipulam, uocemq; pariter, & uisū populium salutat condito frenu, nomen uocatus respondet. nullum animal premitur grauiore somno. Luuenalis, eripient somnum drufo, uitalisq; marinus. Delilis eius etiam detracta corpori sensum æquoris retinere dicitur, semperq; æstu maris recedente inhorrescere. item aduersus fulmina remedio esse. Diuus Augustus eam semper, et ubiq; ferre secum solebat, quod tonitrua, & fulgura expauescebat uehementer. præterea dextra eius pennæ uis soporifera. inesse, somnosq; allucere subdita capiti. hic Phocæ etiam uocatur. Virgilius, sternunt se somno diuersi in litore Phocæ. Phocæ uero parua est græcorum regio, in si gnis Oraculo Apollinis Delphici. in ea enim est oppidum Delphi, in quo Apollinis templum, ab hoc Phocades deriuatur. Phocenses tonum populi fuerunt, quos longis nauibus primum usus fuisse scribit Herodotus. Phocion nomen proprium fuit uiri Atheniensis non minus uirtute, quā rei militaris gloria clarus. fuit perpetuo pauper, cum ditissimus ob frequentes ei delato. honores euadere potuisset. huic cum legati Philippi Macedonum regis ingentia munera offerrent, hortarenturq; ut ea acciperet. quantum enim ipse facile ijs atreuerit, liberis tamen eius essent necessaria, quibus difficile foret in summa paupertate ad paternam gloriam peruenire. si mei inquit similes erunt, idem hic Agellus alet illos, qui me ad hanc dignitatem perduxit, si dissimiles, nolo meis impensis illorū alij, augeriq; luxuriam. idem, cum ad annum prope octogessimū peruenisset, in summum suorum ciuiū odiū incidit. Uitala aliquando pro uita ponitur uiridioris ætatis. Virg. ego hanc uitalam, ne forte recuses, bis uenit ad mulcitrū, binos alit ubere fœtus, depono. itē a uita. uitalis, luteum ouis, quod ex eo uiuat pullus. ipsam enim animal ex albo liquore ouis corporatur, abus eius in luteo, hoc est uitallo est. Ouis a græco dicitur ὄϊς. Ouis alia candida sunt, ut columbis. Perdiabus. alia pallida, ut Aquaticis. alia punctis distincta, ut Meleagridum, alia rubri coloris, ut Phasianis. Cenchridi, hæc auis est, quæ a tinnitu uocis Timunculus dicitur ex Acapitrum genere ferē in ædificijs nidos faciens. eius pulli singulis fictilibus ollis conduntur, stypantibusq; opercula superponuntur, & gypso lute uasa in angulis columbariorum suspenduntur, quæ

duntur, quæ res columbis amorem loci sic conciliat, ut nunquam deserant locum, quod ex naturali uaccidere existimant, quoniam tinnunculus defendit eas ab accipitre, terræque eam auerit naturaliter potentia in trin, ut uisum uocemque eius accipiter fugiat. inuis omne ouum uolucrum bicolor, quæ oblonga sunt oua, gratioris saporis esse existimat Hora. Itacus longa quibus facies. quædam gallinæ tam fertiles, ut sexagena oua pariant. quædam quondam, quædam bis die, aliquæ in tantum, ut effectæ moriantur. Adriani laus maxima, hæc (ut Aristoteles refert) paruo quidem sunt corpore, ferocissimi tamen, et pullos sæpe interimunt, color his uariis. omnibus ouis medio uicelli parua inest ueluti sanguinea gutta, quod esse cor uiuæ existimant, primum in omni corpore id quod existimantes. uigesimo die si moueatur ouum, iam uiuentis intra putamen uox auditur. ab eodem tempore plus mescit ita positus, ut caput supra dextrum pedem habeat, dextram uero aliam supra caput. uicellus paulatim deficit. Incubari oua dicuntur, dum fouentur, plus uicena quina incubationi subiacenda non sunt, et impari semper numero, quarto die postquam coepere incubari, si contra solem circumine ouorum una manu apprehenso, uniusmodi purus perluceat color, sterilita oua esse existimatur, proque aliâ substituenda. est et aliud ex perimetum, quoniam in fecundum in aqua positum fluitat. astate unde uigesimo die educatur foetus, hyeme uigesimo quito. Excludunt oua dicuntur, cum foetus educitur. aliqui terra tecta excludunt. leguntur quendam uini potorem Syracusis tan diu potare solitum, donec oua ex eo in terra tecta educerent foetum. quandoque et ab homine perficiuntur. cum Liuia Augusta prima sua inuenta Tiberio Casare ex Herone grauida, marem parere admodum cuperet, hoc puellari augurio usata dicitur, ouum in sinu fouebat, et cum deponendum esset nutritia per sinum tradebat, ne intermitteretur tepor. nec frustra augurata prodicitur. genuit n. Tiberium, qui bello Alexandrino classi præpositus fuit. inuenit et nuper, ut oua calido furno imposita modico igne fouerentur, homine nocturno, atque interdum uersante. et statim die illinc eruperent foetus. palumbes quibus tria oua pepererint, nunquam tamen plus duobus educant, tertium, quod irritum est, uinum uocant, quasi potus excremento plenum. græci enim oûpor uinum uocant, oua ex quibus nihil gignitur, a nostris irrita, a græcis Hypenema uocantur, quasi ὑπὸ τοῦ ἀρι μού hoc est a uento concepta, quapropter et Cephyria a latinis uocantur. hæc ferè sine mare nutua foeminarum inter se libidinis imaginatione concipiunt. quidam uento putant ea generari. hoc ab urinis differunt, quod urina sunt incubatione derelicta, quæ alij Cynofura appellant. oua aceto macerata usque adeo emolliuntur ut per annulos transeant. optime seruantur in lomento, hyeme in paleis, astate in furfuribus. Serpentes contexta oua in terra incubant, præter viperam. huic Mas dum coit in os iserit caput, quod illa abrodit uoluptatis dulcedine, oua intra se parit mollia, ut Pisces. tertia die intra uterum catulos excludit, dein de singulis singulis diebus parit uiginti ferè numero. itaque cate ri tarditatis impatientes perempta matre prorumpunt. item a ui uix deriuatur quasi cū ui, ac difficultate. Ter. uix retraxi filium ab amore ancille. aliqui tamen ad tempus refertur. Virgilius, et quos sidonia uix urbe reuelli, uix idest nuper. idem, uix est conspectus Sicule telluris in altum uela dabant læti. uix idest mox. item a ui uibex, quod ui fiat, græci ὑπόπιον καὶ ἐν χύμω uocant. sunt autem uibices plagæ uerberum in corpore humano. Cato, ubi societas, ubi fides, maiorum insignitas in uiriarum plagæ. uerbera. uibices. uis. dolores, atque carnificinae perdedicis, ac maximam contumeliam. ite a ui uimco quasi uim facio, proprie enim uincere superare est. Virg. ubi aera uincere summum arboris haud ulla iactu potuere sagittæ. Cæ

far, ueni. uidi. uici. quandoque tamen per metaphoram pro exprimere ponitur, quasi difficultatem rei dicendo superare. Virg. nec sum animi dubius uerbis ea uincere magnum quæ sit. uir dum pro animi compotem fieri. idem, illi uictor ego, et Tyrio conspectus in ostro. ab hoc uictor, uictrix. uictoria. quæ græce νίκη, hoc est Nice dicitur. a quo propria nomina Nicander quasi uictor uir. et Nicator similiter, quod fuit Seleucia macedoniae regis cognomen. et Nicarchus quasi uictor princeps. et Nicolaus uictor populi, quod nomen conuenit nobis aduersus sentinatum nostrorum popellum nuper aperte demonstrauimus. et Nicomachus uictor pugnae. fuit hoc nomine Aristotelis Philosophi filius, ad quem de moribus scripsit. et Nicomedes rex Bithynia, et Nicophanes pictoris nomen, quasi uictor illustris, et Nicostrotia, quasi uictorius exercitus. item Niceteria torques, qui donari ludorum uictoribus solebant. Iunio. et Ceromatio fert Niceteria collo. et Olympionices olympia uictor. ite a uictoria uictoriatu, genus numi, de quo supra diximus. et uictrix in plurali numero uictricia, sicut ab ultrix ultricia, et uictoriosus, uincere assuetus, et uicturus uictoria potiturus. Sall. Pyrrhus ne, an M. Curius praelio uicturus esset, et uictima, quia post uictoriam immolabatur, et dextra uictrice immoletur. Ouid. uictima, quæ dextra caedit uictrice uocatur. quamuis alij dicant, quod ictu percussa condebat, uel quod uincta ad aras ducebatur. a uictima fit adiectiuum uictimarius, unde uictimarij negotiatores dicebantur, qui uictimas emebant, ut uenderent. Plyn unde uictimarij negotiatores uili macipio. a uinco composita sunt deuinco, et conuincio eiusdem cum suo simplici significationis, et a uictus fit inuictus, hoc est fortis, et qui uinca non potest. Mart. o. dulca inuicti principis ingenium. item a uinco peruicax, hoc est durus. contentiosus nulli cedens quasi peruincere semper uolens. a quo peruicacia, durities. obstinatio animi. contentio. pertinax. item peruicacior. peruicacissimus. peruicaciter. peruicacius. peruicacissime. item a uinco deducitur, quod est ligo, quasi uim inuicco. a quo deuinco, et conuincio eiusdem significationis. Virg. purpureoq; alte suras uincere cothurno. Cicero. maxima mecum familiaritate deuinctus. hinc uincola, et per syncope uincla dicuntur ligamina, et per metaphoram carcer, in quo noxij uincti seruantur, et uincti captiui, unde uinctus aliqui pro seruo accipiunt.

40 Seneca, qui unus erat e uinctis Casaris, mox libertate donatus est. Item utile quicquid ad uincendum aptum est. Plyn non nullum a salice uilium usu distat. et uittæ ligamenta capitis, quæ græce ταινία dicuntur, quibus proprie taina uittarum extrema dicuntur. Virg. fit longæ taina uittæ. ponitur tamē aliquando propter similitudinem pro fractarum silicium religis, quæ rupto isthmo sub aquis remanserunt, quod in Silices quasi uittæ quædam tenues uideantur, Plyn. nec profunda altitudo miraculum munuit. frequētes quippe taina candidantis uadi carinas territant. Strabo. ἡ πρὸ ὄτι καὶ τὴν ταίνα τῆς ὑφέως ἰσχυρῶς ἀπὸ τῆς ἀρῶπης εἰς τὴν λιβύνην. Item Vitex salicis genus, ex quo uasa uiminea fiunt, odore præstant. duo genera eius, maior in arborem salicis modo assurgit. græci ἀγνόν, hoc est agnum uocant, quod si significat castum quoniam matronæ in Thesmophoriis Atheniensium castitatem custodientes ijs folijs cubitus sibi sternunt. minor ramosa est folijs candidioribus lanuginosis, a græcis dicitur λυγός, hoc est Lygus prima albū florē mittit cū purpureo, quæ et candida uocatur, nigra est, quæ tamen purpureū mittit, nascitur in palustribus capitibus. semen potum uini quendā sapore hēt, caput tentant uini modo odor et similis est. Thesmophoria erāt sacra Cereris, quæ nos Cerealia dicimus. Ceres saturni, atque opis filia fuit genuit ex ioue Proserpinā, quæ a plutone clā rāpā fuit. eā per or

bem, quæveret, ad Eleusiu regē peruenit, cuius filiū Triptole-
 num tūc genitū pro nutrice aluit, proinde Eleusiu interfecit,
 Triptolemo regnū tradidit, & currū draconibus iunctū, præ-
 terea fruges toto orbe propagandas. Triptolemus oppidiū cōdi-
 dit, qđ ex patris sui nomine uocauit Eleusiu. & Cereri sacra
 primus inſtituit, quæ Theſmophoria græci nuncupauerunt, hoc
 est legifera, quod Ceres legifera dicitur. græci θεομοβίτην
 legiſſatorē appellant, & θεομοβόρον legiferū. ſunt etiā
 alia ſalicum genera. eſt rubens Salix, quæ Græci dicitur, ē Cā-
 dida, quæ Amerina paulo ſra grior, ideoq; ſolido ligās nexu,
 eſt nigra, quæ appellatur uimineæ, qđ uulior ſit uiminibus.
 eſt breuiſſima, quā uocant Helicē. Uimineā ē purpureā uo-
 cant græci Vitellinā. Helicē gallicam. amerinam etiam qui-
 dam ſabinam nominant ſalicē. Home. ὄλιον ἰκκρον hoc
 eſt frugi perdam uocauit, quoniā oclyſſime amittit ſemen ante, qđ
 omnino maturitatem ſentiat, quāuis aliqui ob id dictam frugi
 perdam interpretantur, quoniā ſemen ſalicis mulieri ſterili-
 tatis medicamentum eſſe conſtat. Item Uimen quaſi uimine om-
 nne uirgultum molle, & ad ligandum aptum. Columella, nec
 reſert cuius generis uimen ſeras, dum ſit lentiffimum. Plyn. et
 alie arbores uirgæ ſequaces hñt ad iuncturas lentiniæ. alie
 prætenues uiminibus texendis ſpectabili ſubtilitate. Fiuunt au-
 tem uimina ex populorum uirgæ, & vlmæ, & ſanguineorum
 fructuum, & betule. Item ex arūidine fiſſa, arūdinum folijs,
 & uite ipſa, & rubis, ſi aculei recidantur, & orylo intorta, ut
 mirū ſit conuſo. alio ligno, maiores ad ligandum uires eē,
 quā in te gro. Principatus autem ad uimina faciendū eſt ſalici-
 a. Uimine uimineum dicitur, quod ex uimine eſt, unde uafa
 uimineæ dicimus, & uiminalis collis, quod ibi uiminum ſylua
 fuerit, & uiminalia quæcūq; ad ligandum pertinent. Plyn.
 hæc eſt uiminalium cultura. Item a uinco uinca per uinca her-
 ba uulgo nota, quæ in longum creſcit. obuia quæq; uincens, ac
 perſticiens. ſolia habet lauro ſimilia, ideoq; chamædaphne,
 hoc eſt parua laurus appellatur, ſtorem facit uiole ſimile. co-
 ronamentis adhibetur. Item uitta hoc eſt ſaſciola, qua crines li-
 gantur, Tænia dicitur. Quidam tamen uolūt tæniæ uittarū ex-
 tremitates eſſe, ut quæ ab inſilijs pendent. Virg. ſit longæ tæ-
 niæ uittæ. Sed proprie Tænia ſaſcia eſt. unde & lapides ſub
 aquis albianes in longum porrectos Tæniæ uocamus, a ſaſcia
 rum ſimilitudine. Plyn. frequentes quippe tæniæ candicantis
 uadi carinas territant. item a ui uetus. hoc eſt mollis. languis-
 dus. ſine ui, ſeu naturalibus uiribus priuatus. & uiree ueteres
 uincere dicebant, & uireæ uirgæ dicuntur melles, atq; flexibi-
 les, & uictores, qui uafa uinaria religunt, ſtypaniq; & uino-
 lus qui ſe molliter, & effæminatè gerit. Vetus etiam dictus ē,
 quaſi uetus, hoc eſt ſine u. atas eni debilitat uirers. Ab hoc ſit
 Vetus diminutiuum, & Vetus eiusdem ſignificationis, et
 Vetus antiquitas. & Vetus antique. & Vetus uetus modo
 uetus. unde Vetus manapia dicuntur, quæ a nouitijs diſtin-
 guntur, modo iſ, qui aliquando honeſte militauit, & iam eſt a
 milita abſolutus. & uetute ſco uetus ſio, capiturq; frequentius
 in bonam partē, uetere ſco uero in malam. Cic. cum n. nobili-
 tas nihil aliud ſit, qđ cognita uirtus, quis in eo quem uetere ſere
 uideat ad gloriam generis antiquitatem deſyderet, & Inuete-
 ro hoc eſt antiquū reddo, & inueteror uetere ſco. Vnde Inuete-
 rati dicuntur, qui in malis conſeruerunt, et Veterator callidus
 a multarum rerum gerendarum uetute. Vnde Veterator
 ſerius dicitur uerſutus, qui a nouito diſtinguitur. & Veterinū
 morbus perpetuum ſomnū inducens, qđ græcis uōμα dicitur,
 qui a hic morbus pigros homines facit, & oīno ad negotia
 inutilis, torpensq; quemadmodū ſenectus, & ideo aliqui
 Veterinum pro pigritia, & ſegnitate ponunt. Virgilius, nec tor-

pere graui paſſus ſua regna ueterno. Aliquando pro nimia
 dormitione etiā naturali. Plyn. primis diebus bis ſeptenis tem-
 graui ſomno uirſi premuntur, ut ne uulneribus qdem exat-
 ri queat. Tunc mirū in modū ueterno pingueſcunt. Quidam
 falſo putant Veterno ſum eē Hydropticū, quia Cato ſic ſcribit.
 Veterno ſus, cū plurimū bibit, tunc maxime ſitit. Nā & hic de
 quo loquimur morbus inducit maximā ſitit. Ter. ideo Eunu-
 chum ueterno ſum appellat, qđ ſegnus eſt, torpensq; ſemper qua-
 ſi ueternū patitur. V. eterina uero nō a uetute, ſed a uehen-
 do dicuntur. V. eterina. n. animalia dicuntur quæcūq; uehere,
 quid poſſunt. Plyn. ungula ueterno tm̄ generi reſaſcuntur.
 O pilus ueternā beluā dictā putat quaſi ueternā. a uetere
 qđ ad uentrem onus religatū gerat. A ueternis ueternarius,
 ſi ſignificatq; eū, qui ueternorū curam gerit, & ueterna duat.
 Columella, nam & arator reperitur aliquis bonus, et optimus
 foſſor, aut foeniſector, nec minus arborator, & uinitor. tū etiā
 ueternarius, & probus paſtor. Item a ui ueto ſit, qđ eſt prohi-
 beo, & quaſi uim, ne quid fiat adhibeo. V. etare enim proprie
 contrariū eſt eius, qđ dicimus imperare. Ouid. Nititur in ue-
 titum ſemper, cupimusq; negata. item a ui uireo, et uireſco,
 bus uſi ſunt ueteres, pro maiorum uirū ſio. item pro uiride ſio,
 nam quæ uiridiora ſunt, maiorem uim habent. Vnde uireſco
 ſit, qđ ſi ſignificat uiriditatem amitto. V. arro, atq; ex ſanguis-
 nibus dolore euireſcat colos. ab his ſunt uireſcens. V. uiride-
 uiridans. uiridanter uiror. & uiriditas notæ ſignificationis, &
 uiridarium locus, in quo ſunt herbe, et plantæ uirentes, et Vi-
 rera loca uiriditate plena. Item a ui uirga, quod uim gerat li-
 gando, uerberando ue. A quo uirgula diminutiuum, qđ modo
 paruam uirgā ſi ſignificat modo lineā. Vnde uirgātū ſeu uirga-
 latam ueſte dicimus, lineis quibusdā quaſi uirgæ diſtinctis.
 & uirgultū multitudō uirgātū pullulantiū. & uirgindemia
 collectio uirgātū ob uerbera, aut ad aliqđ uincedum. V. arro,
 quod t. i. ſhorē uideo te eſſe? an ideo quia ſcapula metuit uirgæ
 demū. itē a ui uiratus, hoc eſt magnarū uirum. Luclius,
 contra ſtagnū ne ſare bello uina a barbaro uirato aribale.
 V. etū quoq; ueteres magnarū uirum dixerunt. Pōpo. homo
 in curredo uertius, qui cū Atlanta contendat. itē uirgo a uiri-
 diori, hoc eſt ualidiori. etate appellata eſt. Virg. de paſiphæ, qđ
 trium filiorū mater erat, ah uirgo infelix, quæ te dementia ce-
 pit. Nunc tñ hoc nomen cōmunis generis eſt, et tam marē, quā
 fœminā ſi ſignificat rei ueneræ ex parte, ſicut Mulier a molli-
 cie dicitur, quæ a plus uirgo nō eſt. V. lpiantur, qđ ſi ego me uir-
 ginē emere putarē, cum eēt Mulier, em pto nō ualebit. Cic. ob
 uirgantibus, qđ ſexagenarius populiā uirginem duxiſſet, etas
 Mulier erit inquit. Mulieris quoq; appellatione (ut Caius uirſi
 conſulatus iquit) et uirgo uiri potens cōtinetur. V. lpiantur, uno i
 loco utroq; ſi ſignificato uſus ē. Mulierē ita aretā, ut mulier fieri
 nō poſſit, ſanā nō uideri conſtat. eadē dixit et mulierē, et nō
 mulierē primū pro ea, quæ fœmina ē, ſecundū pro ea, quæ eſt cor-
 rupta. ueteres et oē corruptū ſub uirginis uocabulo appellau-
 erunt. Cicero, Philoſophia. caſta. uerecunda. in corrupta uirgo. a
 uirgine ſit uirginitas. & uirgineus. qđ eſt, aut ſit uirginis. et
 uirginalis dignus uirgine. V. eteres et uirgūculā pro puā uir-
 gine uſurparūt. A mulier uero ſit muliercula. i. parua mulier.
 Et Muliebris, modo qđ eſt, aut ſit mulieris, ut muliebre ueſti-
 mentū, modo mollis. effæminatus, ut muliebris uox. muliebris
 animus. A quo muliebritas pro mollicie. et muliebriter aduer-
 biū, hoc eſt molliter. effæminatè. itē mulierofus mulierā appe-
 tens. Vñ mulierofitas. cupiditas fœminæ uoluptatis. Cicero, ſi-
 mulq; ceteri morbi, & gloriæ cupiditas, et mulierofitas. et mu-
 liero uerbu, qđ ſi ſignificat effæminatio. V. arro, et rex, et miſtellus
 ille pauper amat, hēt ignē inus acrē. hic Ephebu mulierant,
 hic ad

hic ad medicam adolescentem traxit. hic cubiculum pudoris primus polluit. Muliebri a uero in multitudinis numero modo pro muliebri natura ponimus sicut Virilia pro pudendis uirino modo pro mensuris. Celsus, ad muliebrium fluxum sedam. Aliquando pro libidine, Quint. nobilis adolescentem a Ceterione muliebriam passus. Itē a uirigo, quasi uirum ago. Est autem uirgo ualidum, ac robustum esse a quo Vigor, hoc est Firmitas. Robur. Vigorofus. Firmus. Robustus. Vigil non Segnis, non Torpens quales sunt dormientes, sed qui in uigore suo est. A quo per uigil non modo qui assidue uigilat, sed qui diligens atque industrius est. A quo Vigilo, quod interdum significat non dormio, interdum custodia. Vn uigiles dicti sunt nocturni custodes, qui et excubitores appellantur. A quo praefectus uigilum, de quo supra diximus, et Vigilia lucubratio. Vn sacrarum literarum scriptores, profectos dies uigilias appellant quod uigilare ante diem festum mos est in sacrificiis faciendis, et sacris hymnis cantandis in plurali uero Vigiliae, nocturnae custodiae, quae Excubiae dicuntur. interdum etiam ipsi custodes. Vigilare et aliquid est studium, ac diligentiam adhibere. Vn in uigilare dicimus alicui rei incumbere. et Peruigilare, assidue uigilare. Martiana uigilare leue est. peruigilare graue est. A quo Peruigiliū pro uigilia seu custodia. Sicut de calicula. Nec alia de causa uidetur eo die, quo perijt, uigilium indixisse, quod ut initium in scenam prodeundi licentia temporis auspiciaretur. Eui glare uero aliquid ex perijta est, aliquid ad aliquid agendum excitari. Hinc uigilantes dicti sunt perijtae. industrii. diligentes. Vigilia, perijta industria. diligencia. unde fit uigilantior. et uigilantissimus. et ad uerba uigilanter. uigilantius. uigilantissime. Itē a uir deducitur uir, quod uir, hoc est potentia praestet. robustiores enim uiri sunt, feminae molliores. Significat autem uir aliquid sexum, ut est uir, an mulier. unde Semuiri dicitur Eunuchi. Itē molles, atque effeminati, et Eurati modo Eunuchati, hoc est quibus amputata sunt uirilia, modo lasciuia. pditi, atque effeminati. Varro, eurauit omnes ueneri uagat pueros. Plau. adolescens euratus, ac mollis. Virare etiam ueteres usurparunt pro firmare. fortificare, aliquid astatem. Plyn. quod non modo in puero, siue adolescente, sed etiam in uiro admiratione dignum uideretur. interdum coniugium, ut uirius uxoris uir. Nec solum de hominibus, sed etiam de bruis dicitur. uir. uir gregis ipse cap. interdum fortitudinem. Curtius, ex uirgite inquit aliquid, si uiri estis, atque arma accipite. Terē. Tu ne uirum me aut hominem deputas adeo esse. nam si uirum uis horum mulier unquam tibi uisus forem, non sic ludibrio uis factus habitus essem. A uiro uirius derivatur, quae proprie fortitudinem significat, siue quod uiri maxime proprie sit, fortitudo, siue quod uir fortis dicitur. uir. Tunc pudor inuenit uirers, et consuetudo uirius, et tunc diffinitur perferendorum malorum fortis, atque inuicta patientia. Quoniam autem Fortitudo ceteris omnibus uirtutibus excellit, factum est ut omnes rectae animi affectiones uirtutes appellerentur. Sic quicquid uitio contrarium est, uirtus dicitur. Diffiniturque, uirtus est affectio animi constant, conueniensque, laudabilis efficiens eos in quibus est, et ipsa per se sponte se parata etiam utilitate laudabilis. Siue uirtus est habitus animi naturae, modo rationi consentaneus. Hora. uirtus est uitium fugere, et sapientia prima. Lucilius. uirtus Albine est pretium soluere uerum. uirtus est homini scire id quod quaeque habeat res, uirtus est homini scire utile, quod sit honestum. Quae bona. quae mala. item quid inutile. turpe. inhonestum. uirtus querenda finem rei scire modumque. uirtus diuitis pretium soluere posse. Hoste esse atque inimicum hominum. morumque malorum. Contra defensorē hominum, morumque bonorum. Hos magnificere, his bene uelle, his uiuere amicum. Commoda praeterea patriae sibi prima putare. Deinde parentum, tertia iam.

postremaque nostra. uirtutum quatuor genera primaria philosophi constituerunt, prima dicuntur Politica. secunda Purgatoria. tertia Animū iam purgati, quarta Exemplares. Prima sunt hominis curantis res humanas. secunda otiosorum, qui a rerum publicarum actibus se sequestrant. et diuinarum rerum capaces decreuerunt se a corporis contagione purgare. dicuntur a quibusdam contemplatiua. sicut superiores Actiua. Tertiae sunt animi iam purgati, discreti, et ab omni mundi huius aspergine presse, pureque detersi. Quarta quae in ipsa diuina mente consistunt, a quarum exemplo reliquae omnes per ordinem desunt. A philosophis uocantur Ideae, ἀπὸ τοῦ ἰδέω, quod spectem, formamque significat. a quo idolum cum accentu in penultima simulachrum dicitur, cuius diminutiuum est idolum si militer accentum supra do habens. Ab idolo fit idolatra, hoc est idolorum cultor. a quo idolatria idolorum, hoc est simulachrorum ueneratio, idolothysia immolatio, quae fit simulachris, ἰδωθυσῶν uero proprius dicitur. a quo idiotēs siue idiotā dicitur indoctus, et inutilis, quasi sibi tantummodo, et non pluribus utilis. Lucilius. Quidni et tu idē illiteratū me, atque idiotam dices. et Idographus propria alicuius manu scriptus. et Idographū chirographū, hoc est priuata scriptura. Idothea propriū nomen est sic enim appellata fuit Praetere regis Arguorum filia. Idomeneus Deucalionis filius fuit Cretensium rex, qui in expeditione graecorum aduersus Troianos strenue militauit. Hunc cretenses quasi deum coluere, postea tamen ex insula expulerunt, qui cum in Italiam uenisset, Petliā urbem super Salentinū montem Calabriae condidit, et licetus dictus est a Licto Cretae oppido, unde fuerat pulsus, Idumaea regio Syriae est a meridie Arabiam habens, a sepetione phoeniciam, in qua est Urbis Idumae finitima phoeniciae palmas abundans. Lucianus. et arbusculo palmarum diues Idumae. uirg. Primus Idumaeas referam tibi mantua palmas. uirtus etiam a Poetis aliquid pro ope, atque auxilio accipitur. Plau. deū uirtute eundem hospitio accipiam. Aliquando pro merito. Quae improba est iners, pretium ei pro uirtute ut ueniat, Graecae autem uirtus ἀρετή dicitur. Vnde Philaretus propriū uiri nomen, hoc est amator uirtutis, et Arete nomen mulieris fuit hoc nomine uxor Alcynoi regis pheacum et Arethusa (ut quidam putant) uirgo uenatrix Dianae comes. uir. Et tandem positus uelox Arethusa sagittis ab hac Arethusa etiam fons appellatus est apud Syracusas, in quo redduntur iacta in Alpheum qui per olympiam fluens Peloponesiaco litori infunditur, ita quidam amnes ueluti odio maris amnes subeunt. unde et Syracusae Arethufides dicitur. Ouidius, utque Syracusas Arethufides abstulit armis. Claudius, fuit et Arethufius fons Smyrnae, tertius in Calchidia, quartus in Itaca. Arethous rex fuit in arna urbe Boeotiae. Itē a uir uiriliter, hoc est fortis. magnanimus. A quo aduerbium uiriliter, et uiriliter nomen. et uiritum, de quo supra diximus. Vn uiritanius ager dicebatur, quod uiritum populo diuidebatur, et uirago mulier fortis, quod uiro similis sit, et uirilia opera agat. Et uirg. propriū nomen. et uirbius Hippolytus. hic Thesei et Hippolytae Amaltonis filius fuit, quod dum caelibem ducēs uitā, sese uenatu exerceret, et constanti animo sperneret mulieres, a Phaedra nouerat absente patre amatus est, cuius turpi desiderio, cum obtemperare noluisset, redeunte patre adulterij ei crimen nouerat obiecit. Quamobrem Theseus in furorem uersus de filij necē cogitauit. Quod metuens Hippolytus consensu Cyris fugam arripuit. Verum dum Phocae, quae tum forte in litus exierant equorum, ac rotarum strepitu perterritae sese in mare repente praecipitassent, exterriti equi currum contemptis habenis per scopulos, ac saxa traxere, tanto impetu, ut compagibus dissolutis infelicem iuuenem loris implicatum di-

scerpserint. Hunc postea Esculapius reuocauit ab inferis, et
 pristinae incolumitati restituit. Hippolytus uero ne rursus pa-
 tris iram experiretur relicta Attica Terra in Italiam uenit,
 haud longe ab eo loco, ubi postea Roma condita est, et mutato
 nomine se Virbium iussit appellari, quod Vir bis fuisse. Pri-
 mo ante, quam ab equis discerperetur. Deinde postquam bene-
 ficio Esculapij in uitam est reuocatus, ibi oppidum construxit,
 quod a nomine acceptae coniugis uocauit Aricam. Hippolytus
 autem dictus est ἀπό τοῦ ἵππου. quod est equus, et ἄλω,
 dissoluo. Nam (ut Plato scribit in eo libro, qui Cratylus inscri-
 bitur) hoc nomen, et alia complura haudquaquam uera fue-
 runt, sed conficta sunt a poetis, et simul cum fabulis initium
 habuerunt. Sunt qui tradunt Hippolytum a Diana dilectum
 fuisse, et ob id colubem egisse uitam. hanc Deam cum amato-
 rem suum perdidisset, praestantissimum medicum Esculapi-
 um curando iuueni aduocasse, cumq; sanatum secretis recon-
 didisse sedibus, et Nympha Aegriae, nemoriq; solum reli-
 gisse, ubi et syluis itelis ignobilis aenum exigeret, uersosq; ubi
 nomine uiribus esset. Alij Esculapium tradunt non hunc, sed
 Glaucum Minois filium ad uitam reuocasse, propter quod pec-
 catum Iouem donum eius fulmine incendiisse, ipsum uero pro-
 pter artificij excellentiam cum Apolline patre eius inter sy-
 dera anguem tenentem collocasse. Causam uero cur anguem te-
 nere dicitur hanc tradunt. Cum de Glauco suscitando cogita-
 ret, uenisse ante eum anguem, et Baculum quem manu gesta-
 bat, arripuisse, quapropter ira percutum, baculo fugientem sa-
 pius percussisse, tandemq; interfecisse, uenisse mox eodem ali-
 um anguem, herbam ore ferentem, et in caput defuncti posuis-
 se. quo facto mox utrunq; fugam arripuisse. Sic eam herbam
 ostensam fuisse Esculapio, et hac Hippolyton sive (ut alij uo-
 lunt) Glaucum ab inferis suscitasse. itaq; anguem in Esculapij
 tutela, et inter astra constitutum fuisse, ex qua consuetudine de-
 riuatum est, ut reliqui medici anguib; uterentur. Esculapius
 ipse anguem tenens ab astrologis Ophiuchus, hoc est serpenta-
 rius dicitur. Nam graece ὄφης serpens uocatur. A quo O-
 phiusa insula, quae latine colubraria dicitur. et Ophites la-
 pis, de quo inferius dicemus, et Ophigenae genus hominum in
 Helleponto, quos Crates pergamenus serpentum ictus scri-
 psit contactu solitos leuare, et manu imposita uenena extra-
 here corporibus. et Varro paucos esse ibi affirmauit, quorum
 saluae contra ictus serpentum mederentur. Quemadmodum in
 Africa gens Psyllorū fuit, a Psyllo rege dicta, cuius sepulchrum
 in parte syrtū maiorū fuit, horū corpori ingenitum uirus erat
 exitiale serpentibus. et cuius odore sopiebatur. Solebant autē
 liberos genitos obijcere saeuissimos earū, et ita pudicitia cōiugū
 ex periri, serpentibus eos q; adulterino sanguine nati forent mini-
 me profugientibus. Haec gens prope ad interuentionē sublata a
 Nasamonibus fuit. Genus tamen in paucis, qui uel bello aufuge-
 rant, aut absuerāt, remansit. Simile his Marforū genus in Ita-
 lia fuit, quos a carces filio ortos putabant, ideoq; inesse uim
 naturalem contra serpentes. Quint. et omnibus hominibus
 inesse contra serpentes uenenum existimant, feruntq; ictos sa-
 lina ueluti feruentis aquae contactu fugere, quod si in fauces sa-
 lina penetrauerit etiam mori, praesertim humano ieiuno ore.
 Item ab ophis Ophiophagi, qui serpentibus uescuntur. Te-
 net autem anguem Ophiuchus manibus. humeri eius ab astra-
 uo circulo diuiditur. ipso autem genuum sine ab aequinoctia-
 li circulo terminatur pede sinistro oculos premens. dextro au-
 tem Scorpionis innixus. Anguis autem qui ab eo tenetur, prope
 extremo ore coronam contingit, mediū praecingens ophiuchū,
 a cauda breuior, quam superiori corpore, qua manus sinistra
 ipsius signi figuratur, ita tamen, ut extrema cauda arcuum

aequinoctialem cum Aquilae cauda iungat, occidens ex ortu ge-
 minorum Cancrī et Leonis peruenit ad terram. Exoriens au-
 tem cum Scorpione et Sagittario apparet. habet in capite stel-
 lam unam. in utroq; humero singulas. in sinistra manu tres.
 in dextra manu quatuor. in lumbis duas. in utroq; genu sin-
 gulas. in dextro crure unam. in utroq; pede singulas, sed cla-
 riorē in dextro. Anguis autem habet in summo capite duas
 sub capite tres, uno loco omnes. Ad manum ipsius Ophiuchi
 sinistram, duas, sed quae maxime ad corpus eius accedit, cla-
 rior est, et in dorso anguis, ad ipsam coporis coniunctionem
 quinq; et in prima curuatura caudae quatuor. in secunda uer-
 sus caput sex. Alius quoq; Virbium Hippolyti, et Ariciae filius
 fuit, qui, cum delecto Ilio Aeneas in Italiam uenisset, missus est
 a patre in subsidium Turni. Virgilius, ibat et Hippolyti pro-
 les pulcherrima bello uiribus insignem, quae mater Aricia mis-
 sit. Eductum aegriae lucis. Aricia ad decanum lapidem abest
 ab urbe. In hac Orestes oraculo monitus simulachrum Scythi-
 cae Dianae, quae de Thaurica regione transtulerat, priusquam
 argos peteret, consecrauit. solebat ad huius templi magna po-
 pulorum multitudo confluere, propter quod mendica passim in
 eo cliuo postulandi gratia iacebant, iuxta nemus erat, quod
 Aricinum dicebatur. item Aricianus lacus, quod speculum Dia-
 nae uocabatur, in quo nunc quoq; insula cum proceris arbori-
 bus mobiles conspiciuntur. in hoc nemore Aegria Nympha
 erat, cum qua loqui solitum Numam Romanorum regem exi-
 stimarunt. huic sacrificare mos erat praegnantibus, quod ea pu-
 tabant facile conceptum alio egerere. item a uiro Leuir mari-
 ti frater, quasi leuis uir, et Viri potens. Dicitur enim uiripo-
 tens uirgo, quae annos pubertatis exaessit, et iam suscinere ui-
 rum potest. item Virus, quod propter significat asperitatem
 odoris in homine iam adulto. quippe talis odor in puero non
 est, nec ante coitum mulieri. Plyn. prodest et ad uirus alarum.
 Idem. Signum est uernis temporibus odoris uirus. ponitur ta-
 men per metaphoram et pro asperitate saporis. idem, aqua ma-
 rina uetustate uirus deponit, id est amaritudinem illam et sal-
 sedinem. idē, uirus malimedia, hoc est acor et amaritudo. idē,
 stannū illitū aereis uasis saporem gratiorem facit, et compesat
 aeruginis uirus. item pro asperitate coloris. idē de sanguine pur-
 pure. Tum super additum decoquitur uirus. Aliquando pro
 genitura, hoc est humore, qui e genitalibus fluit. idem, equarū
 uirus a coitu in lychnis accensum dentium dolori prodesse exi-
 stimant. idē, uirus uerrinū e scropha a coitu exceptum prius,
 quam terram attingat, grauitati aurium prodest. Nonniquis
 pro ui naturali. idem, de Magnete lapide suo loco dicemus, con-
 cordiaq; quae cum ferro habet. sola haec materia uirus ab eo
 lapide accipit. retinetq; longo tempore aliud apprehendens fer-
 rum. itē uirus pro ueneno accipitur. Vir. ille malū uirus ser-
 pentibus addidit atris. a uirus fit uirulentus, hoc est plenus
 ueneno et uirosus modo mali odoris. idem, uirosaq; pontus at
 storea. Constat enim Castoreū foedi, et execrandi odoris esse,
 adeo ut praegnantes odore eius eiciant foetum, modo mali sa-
 poris. Varro, Rancidam carnem apposuit nobis, et uirosam.
 Virosa mulier non a uirus, sed a uir deducitur. Dicuntur eni
 mulieres uirosae, quae appetentes sunt uirorum, sicut muliero
 si uiri, qui appetentes sunt mulierum. Luclius, uenū atq; ui-
 rosam uxorem cedam potius, quam castrem egomet me. A fra-
 nus, uigilans ac solers sicut. sana. sobria, uirosa non sum, et
 si sum non desunt mihi, qui uiro dent. etas in te gra est. for-
 mae satis. Praeterea a ui Vices dictae, quae nomen ueteres pro pu-
 gnis usurpabant Plautus. Vices eius memorat, et castris
 denudat. Item pro pennis, quod ui fiant. Horatius, mi-
 cesq; superbae, te maneant ipsum, quoniam non per uicissim-

audinem pugnare solet, factum est, ut uices pro alternatione capiamus, aret q; hoc nomen singulari recte, et uocativo. Ab hoc fit uicissim aduerbium, quod proprie significat per uices, ut uicissim in umbra oneri, hoc est modo unus, modo alius incumbit oneri. Capitur tamen aliquando pro secundo loco, siue è diuerso. Cicero, sed ego admiratione quadam uirtutis eius, ille uicissim opinione fortasse nonnulla, quam de moribus meis habebat, me dilexit. Item uicissim eiusdem significationis. Neuius, uicissim uolui uictoriam. Et uicissitudo alternatio. Terentius, omnium rerum uicissitudo est. Veteres pro uicissitudine uicissitatem dixerunt. Accius, uicissitatem q; impudens tradidit. Item uicarius qui uicem alicuius gerit, Lilius, hunc ego in situ non disciplina mea uicariu pro me recipio, dicit q; Quintilianus, uicariam ei operam impedi. interdum uicem pro loco ponimus. Horatius, fungor uice cotis acutum reddere, quæ ferrum ualet exors ipsa secandi. Vnde inuicem aliquando pro secundo loco accipimus. Plinius, habes res Urbanas, inuicem rusticas scribe. Proprie tamen inuicem significat alterutrum. mutuo. Quintilianus, qui se ardentissimo amore inuicem dilexerunt. Item à uice uero deducitur, quod est moueo, et quasi ui agito. Virg. Sibila lambebant linguas uibrantibus ora. Hinc Vibratio excussio. agitatio. Et Vibris, et pili in naribus hominum dicti, quibus emulsi caput uibretur. Vibrare etiam per metaphoram aliquando accipitur pro eo, quod est uocem in cantando crispare. uis à græco deflectitur. Is enim dicitur potentia. robur. præter hæc à uenio (ut quidam existimant) uer dicitur. quod tum uenire incipiunt uirgulae, et frondes, ac flores arborum, atq; herbarum. Virg. Et nunc omnis ager, nunc omnis parturit arbor. Nunc frondent syluæ, nunc formosissimus annus. Sicut tamen qui uer à uiuendo. quasi uiuer nominatum uelint. Alij à uertendo, quod tum se uertere incipiat tempus anni. qui ppe uer nouum anni initium est. Diuiditur enim uer, ut cætera partes anni in partes tres, nouum, adultum. et præceptum. Ver sacrum dicebant ueteres, in quo sacra, et ludos faciebant, quæ quidam quasi religiosum putant dictum. Sifenna, quondam fabini seruus uouisse. si res communis melioribus locis constitisset, se uer sacrum facturos. Alij quasi uitabile, et execrandum, quoniam itali magnis periculis adducti uouebant quæcumq; proximo uere nate essent apud se animalia immolatueros. Sed cum crudele uiderent pueros, ac puellas innocentes interficere, perductos in adultam ætatem uelabant, atq; ita extra finem suos exigebant. Lilius, uer sacrum factum erat priore anno. M. portio, et L. Valerio consulibus. id cum P. Licinius pontifex non esse recte factum collegio primo, deinde ex auctoritate collegii patribus renuntiaisset, deinde pro faciendum arbitrari pontificum censuerunt, ludosq; magnos, qui unæ uoti essent tanta pecunia quantæ assolerent faciendos. Ver sacrum uideri pecus, quod natum esset inter calendas Martias, et Iudus Martias P. Cornelio, et T. Sempronio consulibus. Sunt qui uer à græco deriuatum uelint. Græci enim iap uer dicunt, unde Earinus dicitur uernus. A uer deducitur uernus sicut ab æstate æstiuus. Item uernauctum, quod est terra uere proficissa. Plinius, quidam utiq; ab æquinoctio uerno proficandi uolunt, quodq; uere semel aratum est, à temporis argumento uernauctum uocatur. Hoc in nouali, atq; requieto necessarium est. Varro, multum interest in rudi terra, an in ea seras, quæ quotannis obsita sit. quæ uocatur restibilis, an in uernaucto, quæ interdum requiescat. Item uerno, quod est pullulo. Martialis, dum tibi uernarent tenera lanugine malæ, hoc est pullularent, et pilos emittere inciperent. Interdum per metaphoram pro cano accipitur. Plautus, dum auicula uernant. Quippe uerno tempore omnia lætari uidentur. Item Vergiliæ, quod earum ortus

uer finem facit, uel quod circa æquinoctium uernum sit earum ortus matutinus. Stelle sunt quæ et Plades, et insistor uestis dicitur, ut supra ostendimus. Item uereor, quod significat timere. quoniam timentes pericula, ea quæ proximo uere nascentur, immolatueros se uouebant, quamuis alij uereor dictum uelint, quasi ualde reor, quia ea quæ timemus, nullifacere ac diu cogitare solemus. Proprie tamen uereri liberorum est, qui honesti gratia mouentur, Timere seruorum, qui id non honesti gratia sed pænæ formidine faciunt. unde reuereri honorare est, quod est timor aliquid agendi, quod reprehendi possit, et uerecundari, quod est uerecundia teneri. Cicero, alterum cunctantem, et quasi uerecundam inatabat, et uerecundus proprie, qui uerecundia tenetur. cuius contrariu est inuerecundus. unde fit uerecunde aduerbium, id est cum pudore. Aliquando tamen uerecundus pro audaci, et confidente accipitur. Plautus sic est, uera prædico, nisi etiam hoc falso dici insimulaturus es. nimis uerecunda es. Item uerum hoc est solidum. sincerum. non falsum, quod uerno tempore sole aricem in gressu, omnia uere nascuntur, partusq; ad maturitatem perueniunt, cum alijs temporibus nata sepe deficiant. Hinc ueritas dicta et uerificatio uerbum. A quo uerificatio. et ueri simile, quod licet non sit uerum, ueri tamen similitudinem habet. A quo uerisimilitudo. et uere aduerbium. et uerax qui non mentitur. A quo uera citas pro imitritate sermonis. et ueridicus, qui uera dicit. A quo ueridicentia contrarium mendacitatis. Item uerna seruus domi natus, quod hoc tempus anni ad generandum maxime sit idoneum, et quia domini cum anallis consuetudinem habebant uerno tempore, ideo seruos domi natos uernas appellauerunt. Ab hoc uerna culus fit. dicitur autem uerna culum quicquid domi nostræ nascitur. Vnde uerna culam linguam dicimus uulgarem, hoc est domi natam, et uerna culum morem domesticum. uerna culum etiam pro proprio, et peculiari accipimus. Plinius, potissima nobilitas datur uis peculiariibus, atq; uerna culis Italiae. Uerna culi etiam dicuntur malis moribus homines, et lingua proterua, quod uernarum similes sint, quibus ars est adulari, et maledicere. Hinc ueteres uernilium pro adulatore posuere. Cæcilius, credo nimis tandem hic sit uernilium. Et uerniliter scurriliter, siue adulatorie, quoniam hac arte uti uernæ solebant. Quidam etiam uernilium pro scurrilitate usurparunt. A uerna fit diminutiuum uernula. Item a uer uernatio dicitur, quod significat corium uetus, quo serpentes exuuntur, quoniam id uere fit. Plinius, lentes tolluntur adipe canino, uel angibus in cibo sumptis anguillarum modo, aut uernatione, quam exuunt pota. idem, anguinæ uernationis membrana cum oleo, et æq; resina calefacta auribus prodest. Eadem dicitur senectus. idem, anqui mus adeps ærugini mistus, siue earum senectus exuta, si affricetur ruptis oculorum partibus sanat. item a uere uerto, quia uere annus incipit uerti. cuius frequentatiuum est uerso. Virgilius, Gorgona defecto uertentem lumina collo. aliquando tamen ponitur pro fallo. deapio. idem, seu uersare dolos, seu certe occumbere morti. Nam uerso huius uerbi frequentatiuum est, à quo uersipellis dicitur, quolibet faciem commutans, hoc est uersutus, ac dissimulator. Plautus, uersipellem se facit, quando lubet, et uersutus hinc dicitur, qui aliquando ponitur pro perito. Plautus, nec magis uersutus, nec quo careas ægrius. Proprie tamen uersuti dicuntur, qui mentem crebro ad malitiam uertant, siue (ut Cicero inquit) quorum tanquam celer rota mens uersatur. Hinc uersutia calliditas. malitia. et uersute. callide. malitiose. et uersutiloquus. ac uersutiloquax. qui uersute loquitur, et cum uersutia blatterat. Nonnunquam etiam uerto, ponitur pro mutuo. Virg. quæ te gens

tor sententia uerit? Interdum pro traho. idem. Et uersa puluis inscribitur haista. Saepe etiā uerto & uerso pro considero. uoluo. a. gto accipiuntur. idem, nunc fluctus habent, uersantq; in litore uēti. idem, quid iuuenis magnū, cui uersat in ossibus ignem. Hinc fit animaduerto, quod est considero. intueor. & requirit accusatiuum sine praepositione. Plaut. animaduerto hominem subalbidum. tremulu. aliqñ tñ usurpatur pro punio. Sed hoc ab eo differt, qđ punire est quorūcūq; siue iure, siue iniuria. Animaduertere autem est eius, qđ in alterum habet potestatem ordine, ac rite, hoc est cum animaduersione punire, & postulat accusatiuum cū in. Gellius, uerebatur. n. ne nimis ira patius in eū grauius animaduerteret. Hinc fit animaduersio, quod modo considerationem significat, modo poenam. hoc est punitionem. a. uerto deducitur uerū, & uerū de qbus supra diximus. et uertimus deus, qđ in portandis, ac uertendis rebus praesit, & ueratrū elleborū, qđ mentem uertat. Persius, hebra ueratro. herba est cuius duo genera sunt, album et nigrum. utriq; radice fibrata cepariū modo. Nigro, equi. boues. sues necantur, cum candido uescantur sine detrimento. plurimū nascitur in Oeta monte. & in uno eius loco, quē uocant Pyra. nigru purgat per inferna. Alij euchymon a bonitate saporis, alij Polytrichon a radicū multitudine uocant. Nā pīra radice significat, τράδ multum. a quo Polypus. polymita. polymnia. polyphagus. polygramus. polytrichus. Polydectes. polydora, polypodū, de quibus partim superius diximus, partim dicemus inferius. Itē propria nōia. Polycelenus, qui statuarius maximus fuit. Polydorus Priami filius ex Hecuba. Polydamas uir Troianus, qui cum Antenore & Aenea urbē troianam graecis tradidisse dicitur. Polymnestor, rex Thracū cui tempore belli Troiani Priamus de statu Troia dubitans filium Polydorum cum magno auri pondere conseruandum misit, sed ille delecta Troia, nimia auri cupiditate Polydorum interemit. Quod cum mater Hecuba intellexisset, simulauit se in gens adhuc auri pondus uelle illi secreto indicare, qđ pro filio acciperet, qđ auarus rex uerum esse existimans, moxq; ad Hecubam profectus, illius unguibus obcaecatus est. Et Polyphemus neptuni filius ex Thoa filia Phora, ad quem cum Vlysses in Siciliam profectus cum duodecim comitibus puenisset, uersatidos optimi uini secum portans admiratus est magnitudinem formamq; hominis unicum oculum in fronte habentis, qui solus sub antro tollebat lapidem, qualē uiginti boū iuga uix mouere possent. Ab eo igitur sciscitatus est Vlysses, qđ genus hominum, qui mores essent, & per Iouē obsecrauit, ut liceret sibi tūto abire. ille uero superbe respondens. non timere se Iouē inquit, duosq; ex comitibus Vlyssis apprehendens, ritu feræ immaniter deuorauit, tandemq; post die absumpsit summo mane idem etiam uespero fecit. Quā obrem Vlysses sibi iam, et reliquis timens, cadum optimi uini, qđ secum tulerat Polyphemus obtulit, et ut sibi, ac cæteris parceret obsecrauit, qđ Cyclops facturum se promissit, si rursus sibi uinū offerret. Oblato itaq; tertio poculo mente alienatus, in medio antro immane corpus dormiturus extendit. Hūc igitur Vlysses uino, somnoq; sepultum animaduertens immisso in oculo telo excæcavit. Sed exurgens tandem Cyclops, cum aperire antri hostium gregibus congereretur, immanē exinde lapidem amouit. Veruntamen ex eūtes pecudes manibus palpabat, qđ cū Vlysses cum comitibus animaduertisset, induti pecudum pelles Cyclopi manus effigere. & polytes alter Priami filius ex Hecuba. & Polyssena eiusdem Priami filia, quæ post captam Troiam uigulata fuit supra tumulum Achillis, habetq; acantium in antepenultima. Ouidius, placet Achilleos mactata Polyssena manens. & polytes perithoi, & hippodamiæ filius. & Polyptoton quasi mul-

torum casuum. figura est cum diuersis casibus sermo uariatur, ut littora littoribus contraria fluctibus undas. Polysyntheton quasi multipliciter coniunctum. alia figura, cum sermo multis coniunctionibus concatenatur. Virg. Tectumq; laemq; armaq; Amyclæumq; anem, crassamq; pharetram. & Polygonus, qđ ueteres pro eo, quod est facendus usurparunt. et polygonus multorum angulorum, & polydeuces, quem nos dicimus pollucem. & polymorphus multiformis. & polylogus uerbosus. & Polygonaton herba sine folijs asparagi caule, in cacumine aculeū habens, unde et leucacanthā uocant. et Phymion et Isada radice Cyperi, quæ commanucata dolore dentium sedat. Nonnulli etiā Scorpiō appellat, quibus et alia herba Scorpius dicitur, semen habens ad similitudinē caudæ scorpionis, et folia pauca, quæ aduersus animal nominis sui plurimum ualet. & polytrichon, qđ multitudinem capillorū faciat. Lixis enim capilli dicuntur. herba est quæ graeci adiantum uocant, quia non madefiat humore ab æ primina partia. & diacurū qđ significat madefacere. etenim æstate uiret, bruma non marcescit, aquas respuit, psummersumq; sicut simile est, et toparijs operibus idoneū. Quidā etiā Callitrichon uocant, quod pulchros faciat crines. Nā in uino coctum cū semine Apij adiecto oleo copiose et defluere prohibet capillū, & crispum densumq; facit, propter qđ nonnulli a luxuria capillorū Trichomanes appellat. Vulgo autem Capilli ueneris dicuntur. caret radice, parietumq; aspergenes, ac fontium maxime specus sequitur, saxiq; manantia. qđ certe mirū est, cum aquas nō sentiat, calcosus ē corpore mire pellic, frangi q; praesertim qđ nigrius est, quæ de causa potius qđ in saxis nascitur, saxi frangi a nobis appellatum existimamus. Biberit ē uino quātum terni decerpunt digiti, urina cat. Serpentū uenenis resistit, capitis dolores corona ex ijs sedat. Folium in urina pueri in pubis eritum cum aphronitro, et illud uentri mulierū praestare dicitur, ne fiat rugosus. dicitur etiā a quibusdā herba hæc polythrix, et callithrix. Vlyssius, polythrix in uino data morbo regio medetur. Idem, Callithrix deocta in aqua, humidis uulceribus prodest et polyonemon, quasi multarum tibiarum herba cunilæ similis, semine pulle gij, surculosa, multis geniculis, armbodo odorata, acri, & dula odore. Hæc ferro sitis uulneribus comanducata imponitur, quinta die soluitur. Et polygonum a geniculorum multitudine herba, quæ nos sanguinariam uocamus folijs rutæ, & grammis similis, a terra nō attollitur, succus eius insusus uariis supprimit sanguinē, alij hanc calligonon appellat a multitudine seminis, aut densitate fructus. alij halmada. alij caninotro. alij dema, multi myrtopetlon. Item oreon, qđ in montibus nascitur. & polygonon a lactis abundantia. herba est palme altitudine, in caule summo folijs lenticulæ, quæ pota lactis ubertatem inducit. Et polygenneton, quasi multorum generum. Sic enim Maronites pector insignis uocant frequentia, quam pinxit Athenis. Et Polypostere Bæotia oppidum. Et polyægas insula a caprarum multitudine, & polyatrus proprium uiri nomen, quasi multi fructus. Et polymedia troadis oppidum, quæ hellepoto adiacet. Et polyceni eiusdem troadis populi, cuius primus locus amaxius dicitur est, deinde creberia, ipsaq; troas antignonia dicta postea Alexandria colonia romana. Scamander amnis nauigabilis, & in promontorio sigum oppidū, dein portus achæorum in quem influit Xanthus simoenti iunctus, stagnumq; prius faciens palæscamander Granicus diuerso tractu in pondē fluit, est tñ et nūc scamædria urbs parua, ac mille quincentis passibus remota a portu ilij, unde omnis rerum claritas extra sinum fuit. Achilleon oppidum iuxta tumulū Achillis a mylencis conditum, ubi classis eius steterat. In sigo fuit

Acantion à Rhodijs conditum in altero cornu Aiaci ibi sepul-
 to, qui græcè *ἀκάνθιον* dicitur, & ipso inflatione classis suæ
 supra Aeolidas, & partem Troadis tentantia, quam mysi anti-
 quitas tenuere, nam æolis quondam mysi dicebatur. Ibi cæcis
 annis & in regione, quæ amplissima est, longe clarissimum
 Asiæ Pergamum, quod interneat Silenus, Pergamena vocatur
 eius tractus iuri dictio, & Polydora insula propondis, et Po-
 lypodra india oppidum, et polyteba oppidum mesopotamiæ.
 Est etiam nigri generis ellebori, quod melanpodion nominant,
 à melanpode quodam, qui eo uti in diuinationibus artis sole-
 bat, uel à pastore eiusdem nominis, qui primus hanc herbam
 inuenisse dicitur, dum capras eo purgari animaduertit, datæq;
 earum lacte fructibus parotidas sanari. candidum purgat nomi-
 natione, & morborum causas extrahit quondam terribile habi-
 tum, postea tam promissuum ut pleriq; id studiorum gratia sum-
 pisse memorentur, ad prouidenda acris, quæ componebant,
 ut Carneades, dum Zenonis libris responsurus esset. constat
 Drusum hoc medicamento liberatum comitali morbo fuisse in
 Anticyra insula. In qua ideo tutissime sumuntur, quoniam se-
 samoides admiscant, hoc genus herbe in anticyra nascens simi-
 lis erigeroni, quidam à loco anticyron uocant. Farina utri-
 usq; ellebori admista radice, qua laneæ lauantur, sternu-
 tamentum fiat. Durare uim eius triginta annis ferunt. Tra-
 dunt etiã si cum albo elleboro cæro coquatur, carnem absum-
 Antiquorum error fuit elleborum propter metum parcius da-
 re, cum celeris erumpat, quo largius sumitur. Themison bi-
 nas non amplius drachmas donauit, alij quaternas dedere, el-
 leborum fortissimi ducis similitudine æquates, concitatis enim
 inuis omnibus constat ipsum primum exire. Muresis potentia ad-
 mixtum necat Galli sagittas uenenato elleboro tingunt, circun-
 cisq; uulnere teneiorem sentiri carnem affirmant. Muscæ
 quoq; necantur albo trito, & cum lacte sparsæ. Eodem et phthi-
 riasis curatur. Ita enim uocatur morbus pedicularis. Nã græ-
 ci phthira pediculū nominant. unde phthirophagi dicti sunt
 populi iuxta pontum euim solis piscibus uiuentis, à te-
 nuitate uictis quasi pediculis uescantur ita appellati. uidem
 saltim à ueteribus nominantur. sunt & alij phthirophagi,
 quos & soritas uocant. hos arabis fluuius ab indis disterna-
 nat, nullum alium abum noscentes, quam piscium, quos un-
 gibus dissectos torrent sole, panemq; ex eis conficiunt. Item
 à uerto uersus deducatur, quod aliquando est nomen, aliquan-
 do aduerbium, quando est nomen modo carmen significat, à
 quo diminutuum fit uersiculus, modo ordinem siue tractum.
 Virgilius, ille etiam seras in uersum distulit ulmos. idem, tri-
 pla pubes quam dardana uersu impellunt. Aliquando etiam
 cantum. Plinius, cantum imitatur luscinia iuniores, uersumq;
 quem imitentur accipiunt. Quando uero est aduerbium ali-
 quando accusatiuum requirit, & ferè semper post ponitur ut
 Itali am uersus. Plau. Ego portum uersus pergem, et perquirã,
 quem si non inuenero domum uersus reuertar. Item quoq; uer-
 sus, quæq; uersus, utroq; uersus. i. in unã quamq; partem, &
 quoq; in utraq; partem. Aliquando adiunctam ha-
 bet aliquam præpositionem, ut ad occidẽtem uersus, ad castra
 uersus. in forum uersus. interdum aduerbium, ut sursum uer-
 sus, siue sursum uersus, & deorsum uersus. reperitur etiam uer-
 sum, unde aduersus, & aduersum deducimus, quæ aliquando
 significant contra. Terentius, nec seruulorum quisquam qui ad
 uersum terant. modo apud, uel erga idem, aduersum hunc me
 loqui. idem, & id gratum fuisse aduersum te habeo gratiam.
 Hinc fit aduersor uerbum, id est repugno & contrarius sum,
 à quo aduersarij dicuntur, sibi inuicem repugnantes. Vterque
 aduersor pro aduersarium dicebant. item controuersia, quæ

est certarum personarum de re propria contentio. à quo res cõ-
 trouersa dicitur, de qua est controuersia, & controuersari est
 contendere. Prorsus quoq; quod & prorsum ueteres dicebant,
 nonnulli, inter quos Marcellus, quasi porro uersus, seu porro
 uersum dictam existimant, si significat autem qñ aduerbium est
 modo recte & uere. Terentio eo pacto prorsus illic alligaueris fi-
 lium, modo omnino. Nonius. prorsus et à radicibus emissa est
 arbor. Quando uero est nomen significat rectum. Vnde prorsus
 si limites dicuntur in agrorum mensuris, qui ad orientem dire-
 cti sunt. Item à uerto fit uersura. antiqui uersurã facere dice-
 bant, mutuo pecuniam sumere, quod initio qui mutuabantur
 ab alijs, non ut donum ferrent, sed ut alijs soluerent id facie-
 bant & uelut uertere creditore uidebantur. Donatus uero uer-
 surã facere dicit eum, qui es alienum ex ære alieno soluit. Teren-
 tius, uersurã solues, id est creditorem mutabis, & uerticulum
 cuius diminutiuum est uerticillum, si significatq; instrumentum
 illud, quod fuso adhibetur, ut facilius uertatur. item uertebra, si-
 ue uertibulum, ubi summæ ossium partes non æqualiter fini-
 unt, sed quibusdam crassioribus nodis conglobatæ, & substrin-
 guntur facilius neruis & uertus uertuntur, & Anteuorta et Po-
 stuorta Dea Romanorum, quæ præterita nosset, et futura prospici-
 erent, & uertigo conuersio. rotatio. Item morbus capitis, cum
 uerti ea uidentur, quæ cernimus, & uertex siue uortex, uento-
 rum rotatione effracta nubes de qua supra diximus. item con-
 torta in se aqua et quicquid aliud similiter uertitur. unde pars
 summa capitis propter flexum capillorum dicitur uertex, ex
 quo natum est illud prouerbiũ. A uertice usq; ad Calcem, hoc
 est à principio ad finem. ab huius similitudine quæ in monti-
 bus eminentissimum est, uertex appellatur. itẽ altissimæ par-
 tes caeli quas græci Polos uocant, dicuntur uertices, quod circa
 hos mundus rotetur, propter quod etiam Cardines dicuntur, à
 similitudine eorum cardinum, circa quos ualuæ uoluuntur. Vir-
 foribus cardo stridebat ahenis, quæ nomen ex eo tractum pu-
 tant, quæ sint quasi cor ianuæ. Ponitur tamen aliquando Cardo
 pro opportunitate. idẽ haud tanto cessabit cardine rerũ. Quod
 Seruius inde tractum existimat, quæ in prouerbio dicitur. Res
 in Cardine est. idem, circa id uerti cardinem dicimus in quo su-
 ma rei est. Vnde Cardineum siue Cardinalem pro præcipuo
 ponimus. Hinc Cardinea Dea de qua supra diximus. Et pri-
 mi sacerdotes Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales uo-
 citati, quamuis aliæ quoq; Ecclesiæ suos habeant Cardinales,
 ut Rauenas. Aquilegensis, & beneuentana. Carduus uero
 herba est uulgo nota olim rã celebris, ut Carthagini in Hispa-
 niã, Cordubæq; sesteria sena millia redderet. ita aliquando in
 geneam uertimus ea quoq; quæ à feris non tanguntur. Sylue-
 strium duo genera sunt. Vnum fruticosius. Alterum unicus-
 le, utriq; folia spinosa mucronatis cacuminibus. Alterum florẽ
 purpureum mittit. inter medios aculeos celeriter atrescentem,
 & abeuntem cum aura. Græci scolymon uocant. utriusq; ra-
 dix ex aqua decocta potatoribus sitim mirum in modum exa-
 tare dicitur. Stomachum corroborat, & uuluis mulierum pro-
 dest ad gignendos mares. Manducatus hic carduus odorem
 oris mirifice commendat. A carduo carduelis dicta est, quæ atr-
 duorum semine pascat. parua auicula est, capite rubro, alis
 luteo. albo, nigroq; distinctis. imperata facit, non uoce tantum,
 sed pedibus, & ore pro manibus. Est quæ bouũ mugitus imita-
 tur, & hinnius equorum, ob id à quibusdam taurus, ab alijs an-
 thus uocata, quæ flore, quæ græcè *ἀνθος* dicitur, pascat. celi car-
 dines et axes uocantur, quoniam linea quæ ab uno mundi Car-
 dine in alterũ tendit, dicitur axis à similitudine axis, quæ est
 stipes te res, circa quæ rota uertitur. à quo axungia dicta, quoniam eo
 genere pinguedinis ungi axis solet, ut facilius circa eũ rota uer-

tatur. Hinc axem aliqui pro plastro, aliqui pro septentrionali parte ponunt, quod hic polus dicitur at nobis notus sit, circa quem orbis uertitur. Assis uero tabula scitilis appellatur. Plyn. uernisq; assibus contabulare pauimenta oportet. Hinc fit coassare, quod est contabulare, et coassatio contabulatio. V. Itrunius. gelicidia, et pruinæ non patiuntur pauimenta integra permanere. Itaq; si necessitas coegerit, ut minime uitiosa fiant, sic erit faciendum. Cui coassatum fuerit super altera coassatio struatur, clauisq; fixa duplici præbeat contignationi loricatione. Plyn. subdialia pauimenta græci inuenere, talibus domos contignentes facili tractu, et tepente, sed fallax ubi cumq; imbres gelant. Necessariū binas per diuersim coassationes substermi. Capita earum præfigi, clauis ne torqueantur. coaxare autem factitiū uocabulum est, ac propriū ranarū, ut balare ouium. crocigare coruorum. Barrire Elephatorū. A quo Elephanti ipsi barri dicuntur, et os dentium ebur, quasi e barro. A quo eburneus, quod ex ebore est, siue instar eboris album, ut eburnea faciès. Horatius, quid tibi uis mulier nigris dignissima barris? Item axis fera est in india humli pelle, pluribus, candidioribusq; maculis sacrorum liberi patris. Axem ab agendo dictum quidam putant. Nam ueteres axit pro egerit usur pauere. Axis ergo circa quem aliquid agitur, hoc est mouetur, unde actiosi factio si dicebantur. qd una quid agerent facerentq;. Item axes mulieres, siue dii una aliquid agentes. axamenta uocabantur armana saluaria, quæ a salijs sacerdotibus in uniuersos homines componebantur. Nam uersus in deos singulos facti a nominibus eorum appellabantur, ut ianuli. iunoni. mineri. Axare etiã antiqui pro noiare posuerunt. Axius paphlagonum fluiuius est. Axon ionum in minori Asia. axus macedoniū ad quæ ducunt, quæ uolunt nigra aut fusca nasci, sicut quæ candida nasci uolunt, ad haliabonem ducunt. Item Axona flumen est in extremis Rhenorum. Sunt qui axem græcism uocem esse existimant. Quippe a græcis ἀξον, sed hoc quoq; ἀξὸν τοῦ ἀξου deriuatum esse manifestum est, quod si significat duco. Assis uero ab assidendo dicitur, sicut assis, quod eiusdem est si gnificationis. Et ab eo fit diminutiuum assula, hoc est tabella. A quo fit assulatum aduerbium, quod ueteres pro minutum usurpauerunt. Plau. priusquam pulsando exitum foribus assulatum dabo. Idē. nisi dedolabo assulatum uiscera. Item a uerbo siue uerso uersicolor, quod apud iuriconsultos si gnificat id, qd uertit, hoc est mutat colorem. unde uestes, quæ ex lana nō tincta, hoc est natiuo colore factæ sunt, colorie dicuntur, quia naturalem colorem habent, siue albū, siue pullum, siue rufum, quæ uero in aliū colorem uersæ sunt, uersicolorie. Proprie tamen uersicolorie, siue uersicolores dicuntur, quæ uarijs consistant coloribus, quasi eos mutare inuicem uideantur, ut est cauda Pænonis, et collum columbæ. Linius, punice bello interdictum fuisse mulieribus, ne uersicoloribus uestirentur, qd quomodo accipiendum sit, ualerius Maximus declarat. Quæ femine tollerere cupiebant, quia ijs nec ueste uarij coloris uti, nec auri plus femina habere, nec iuncto uehiculo propius urbem mille passus, nisi sacrificij gratia, uehi permittebat. Idē, corpus alteri magnitudine eximium uersicolore ueste, pictisq; et auro cælati resurgens armis. Plyn. uersicoloribus uiperarum maculis. Idem primū (ut arbitror) uersicolores istas maculas Chlorum lapidiana ostenderunt, cui extruerēt muros. Idem, ingens præterea turba primorum uersicolorum nigra. candida, ordearia appellata, et comitatu frugis eius et eodem colore. illud quoq; Virgilianū uersicoloribus armis exponit Seruius depictis, propter quod bellicosus ostenditur. Item ueruex ab inuersis testibus dicitur, est enim mas inter oues, cui inuersi, siue ad pti sunt testis. nā qui ad generandā jobolem integer teneatur, dicitur

Aries. hoc itaq; differt ueruex ab Arie, qd Cæterius ab equo. maialis a uerre. Capus a Gallo. Caper ab Hirco. Est eni proprie Caper mas inter capras castratus. Martialis, dum iugulas hircum factus es ipse Caper. Nā Virgilius improprie caprū pro hircō posuit, dū inquit, uir gregis ipse caper, sicut etiã improprie brutum animal uirū appellauit. ponitur tamē Caper pro masculo caprarū. et Aries pro masculo ouium, dū sunt adulti, nec tamen coierunt. nam qui minores sunt, inter capras hedi. inter oues Agni dicuntur. Sed qui post cal. Augusti concepti sunt, uocantur Socordes. nā cotus ouium optimus est a III iduū Maij usq; ad Calendas Augusti. Sectarius ueruex a sequendo dicitur, qui gre gem agnorum præcedens ducit, quemadmodum superius ostendimus. Caper et capra a caprendis uirgulis dicuntur. Rodit enim hoc animal omne uirgultum. et in primis uiteris, propter qd Baccho immolari caper solebat. Ouidius. rode caper uitem, tamē hic cum stabis ad aram. in tua qd spargi cornua possit, erit. A Capra caprea dicta, qd quæ dā (ut Varro inquit) capræ similitudinem habeat. sunt. n. syluestres Capræ, unde capreoli dicti. Virg. Caproli sparsis etiã nunc pelibus albo. Capreoli etiam uitium ueluti canani dicuntur, qd arbores. siue pedamenta capiant, qbus inuoluuntur. Item a Capra capricornus cæleste signū, de quo superius diximus, et Capreus, siue Caprinus, qd ex capra est. unde capreū uellus, et caprinum seuū dicimus. et capero uerbu, qd est rugis frontem contraho, et asperitatem multus ostendo, tractum a caprorum frontibus crispis. Plautus, quid illud est? qd ille caperat frontē seruitudine. hinc caperatū rugosum dicimus, siue a cornu caprinorū similitudine. item a capris capreæ dictæ. insula est ultra Surrentū cum pania urbem aracter octo millia passū, Tiberij principis aræ quondā nobilis, nūc coturnicū multitudinem, quæ ex Italia euolantes illic principio aut ueni capiuntur, quo tempore pinguis simæ sunt. Findunt eas a superiori parte, et detracto adipe reliquum corpus sale condiunt, adipe liquant, seruantiq; in alabastris, condicis epuly iucundissimum. qd genus Ganæe antiqui ignorarunt. Itē a capris alia insula in Africa una ex fortunatis, de qua supra diximus. item alia ultra corsicā capraria, quæ græca Aegimoron dixere insidiosa naufragijs. iuxta quæ alia insula, quæ a specie Planaria uocatur, æqualis freto, ideoq; nauigij fallax, et aliquāto amplior gorgona. Item contra Cossanū litus Iglum et Dianium, quam Artemisiam uocant. et contra magonem Menaria, a piscium, qui Menæ dicuntur multitudinem. Colubraria a multitudinem serpentium, quibus abundat. uenaria a uenis metallorum. et Iliua, quæ clara est fodinis ferri, a græcis Aetalia dicta. ab ea Planasia. et ultra Tiberina ostia in antiano Stura, et mox Palmaria, et Sinonia, et aduersus formias Pontio, et in puteolano sinu Pandataria. De inde Prochyta, quam quidam ab Aeneæ nutrice appellatam falso existimant, quasi prociatim. dicta est autem Prochyta, quia profusa est ab Aenaria insula. nā græci προχυτα dicunt profusum esse. Aenaria ipsa a statione nauū Aeneæ uocata est, ab Homero. Virgilio. Lucano, Inarime dicta, uirtutum sonitu Prochyta alta tremat, durumq; cubile Inarime Io uis imperijs imposita Typhoeo. Lucanus, cui saxa uaporat conditus inarimes æterna mole Typhoeus. græca Pitheciusam uocant, non a simarum multitudinem (ut quidam ignari existimauerunt) quia πιθειος græce Sima dicitur, sed a sigulinis doliorum. Fiebant enim in ea insula dolia ex Creta. græce uero dolium πιδος uocatur. in huius similitudine oppidum fuit, quod pluratium numero Pytheusæ dicebantur. Ouidius in arimen, prochytemq; legit, steriliq; locatus colle pytheusæ. inter paussippum et Neapolim megaris. Item

inter Corsicam & sardiniam insule parue, que cunicularie appellatur. & Pinton & fossæ. Corsicam græci Cynnon appellant. Colonia sunt in ea mariana a Mario deducta, et alia a syllâ d. ctatore. Sardiniam quidam sandalotin uocant uere ab effigie soleæ, que græca sandalium dicitur. Alij ichnusam a similitudine uestigiij. ἰχθυος enim uestigium nuncupatur. contra pestanum sinum leucasia est, a serene ibi se pulsa sic uocata. contra ueliam pontia, & Isacia, utraque uno nomine oenotrides appellatæ, & contra Vibonem parua, que dicitur Itachesia. uersus Africam Pytusæ sunt a græcis ita uocata a frutice, qui ibi frequens pineo. & græce πῖτος nominatur. Colubriariam de qua supra diximus, græca Ophiusam nominant. Inter hanc & pytusam ebofus est cuius terra serpentes fugat omnium uenenosorum animalium ex pers, eadem cuniculos gignit, populantes messes duarum propinquarum insularum, que a nostris Baleares uocantur a græcis quæ fundæ belliosæ sunt, dicitur Gymnasia. Ab ijs mare ipsam baleariam uocatur. Item a Capra caprimulgus dicitur, aues sunt merula a spectu aliquanto grandiores fures nocturni interdum non uidentur, nec ipsi uident. intrant pastorum stabula, caprimulgus; uberibus propter succu aduolant. qua iniuria emoriuntur ubera caprarum, & caprae ipsæ quas muliere cæcæ sunt. Similis hinc est alia auis nomine Platea, que ad eas aduolat que in mari merguntur, & capite earum morsu corripit, donec caprarum extorqueat. Eadē cum se impleuit conchis, calore uentris coctas emouit, atque ita carnem sumit testis excreas. Dicitur autem platea a latitudine corporis. græca πλατὺν latum dicitur, unde plateæ areæ, seu uia latiores appellantur. Sunt qui putent capras non a carpendo, sed a crepitu crurum appellatas, propter quod eas prisci crepas dixerunt. Auribus eas spirare non uariis, nec unquam febri carere nonnulli putant. quod anima his animalibus quam ouibus ardentior est, calidiorque concubitus. Tradunt et noctu non minus cernere, quam interdiu, & ideo caprimulgus iecur, si in cibo sumatur resina uestertinam aciem ipsos quos græci nyctilopas, nostri lucosus uocant, qui interdum nihil, uespere satis uident, meliusque sine lucerna quorum morbus lucosus dicitur. Vt arboris plane cæcus non lucosus est. idem, uespere autem uidere, quos appellant lucosus dependet ex caprarum mento uillus, quem aruncum uocant, hoc si quis apprehensum ex grege unā trahat, cæteræ ueluti stupore quodā attonitæ spectant, caprarum barba Sivilum uocatur, et noneolæ appellantur papilla, que ex earum sinuibus dependent. Morsus earum arboribus exitialis est, Olivas lambendo quoque steriles faciunt, ob quæ causam Mimeruæ immolari a ueteribus solebant. Caprone non a capris dicitur, sed a capite quasi a capite pronæ. Sūt enim comæ, que ante frontem dependent. Lucal. aptari caput fluere capronas alius frōtibz immisiss, ut mos fuit illis. itē capricus non a capris, sed a carpendo uocata est, quod parietes, ac muros caprat. Est enim Capricus syluestri genere ficus nunquam maturescens, que ferè ruptis saxis aut parietibus solet erumpere. Ab hoc fit Caprificor. a quo caprificatio. Est autem caprificati adhibita caprifico, ne fructus propinquæ ficus ante maturitatem decedant prouidere. Quippe capricus quod ipsa non habet, alteri tribuit, quoniam est naturalis casusum transitus, atque e putrescentibus semper aliqd generatur. Nasuntur in caprifico parui calices, qui fraudati alimento in matre, hoc est putri eius tube ex qua nati sunt, ad cognatam ficum euolant, morsuque ficorum crebro propter auiditatem cibi aperientes ora eorum, atque ita penetrantes, solem primo secum inducunt. mox lacteum humore absumunt. atque ita maturitatem, quam matres non habent cognatæ arbori in-

ducunt. A caprifico caprifici appellati sunt cuniculares dies, quod eo ferè tempore mulieres Romanæ liberæ simul atque ancillæ sub arbore caprifico sacra faciebant. Erat autem initium caprificorum post exortum canis, qui dies Vulcani lux est ubi luxuria dicitur. Ouidius nocte sequente diem canis erigoneus exit. Est alio signum reddita causa loco, proxima Vulcani lux est ubi luxuria dicitur. Lustrantur pure quas facit ipse tubæ. Plyn. æstiuæ melly uindemiæ attici signum dederunt initium caprificorum, diē Vulcani sacrū. idē, Chamæconti figura et magnitudo est la-certi, nisi quod crura habet recta, et excelsiora latera uetri uunguntur, ut piscibus & stina simili modo eminet rostrum simile sullo cauda prælonga, in tenuitatem desinens, et implicans se uiperinis orbibus unguis aduocata, motus tardior, ut testudini corpus asperū, ut Crocodillo, oculi in recessu cauo tenui discrimine prægrandes & corpori concolores, nunquam eos operit, nec pupillæ motu, sed totius oculi uersatione arcu aspicit. ipse celsus hianti semper ore. Solus animalium nec cibo, nec potu alitur nec alio quam aeris alimento, et coloris natura mirabilior. mutat namque eum subinde, & oculis, et cauda & toto corpore, reddatque semper quencūque proxime attingit, præter rubrum, cædidūque, defuncto pallor est sanguis in corde. et circa oculos taurum. uiscera sine splene, circa caprificos ferus, innoxius alio, quin hyeme latet, ut lacerta. Quod autem hoc sit caprificorum tempus ostendit alibi Plyn. cum inquit. Alterū genus est melly æstiuæ ipso Syrio explendescante post solstitium diebus triginta ferè. Quod uero eodem tempore sub caprifico mulieres sacrificarent. Macrobius testatur his uerbis. Nonis Iulij diem festum esse ancillarum tam uulgo notum est, ut nec origo. et causa celebratis ignota sit. Unoni enim Caprotina die illo liberæ pariter, ancillæque sacrificabant sub arbore caprifico in memoriam uirtutis, que in ancillarum animis pro conseruatione publicæ dignitatis olim apparuit. Nam post urbem captam cum sedatus esset Gallicus motus, res publicæ uero esset ad temæ ducta, finitum oportunitatem inuadendi Romani nonnullis au-cipati, præfecerunt sibi posthumū liuium fidenatū dictatorem qui mandatis ad Senatū missis postulauit, ut si uellent reliquas sue ciuitatis manere, matres familias sibi & uirgines dederentur, cumque patres essent in ancipiti deliberatione suspensi, ancilla nomine tutela, seu Philonis pollicata est. se cum cæteris ancillis sub nomine dominarum ad hostes iuram, habitūque matrum familias, et uirginū sumpto hostibus cum prosequentiū lacrymis ad fidē doloris ingressæ sunt. Quæ cum a liuio in castris distributæ fuissent, uiros plurimo uino prouocauerunt, diem festum apud se esse simulantes, quibus soporatis ex arbore caprifico, que castris erat proxima, signum Romanis dederunt, qui cū repentina incursione superassent, memor bñficij Senatus omnes ancillas manu iussit emitti, dotemque eis ex publico fecit, et ornatum, quo tunc erant usæ, gestare cōcessit, diemque ipsum Nonas caprotinas nuncupant, ab illa caprifico, ex qua signum uictorie ceperunt, sacrificiumque statuit annua solēnitate celebrandum, cui lac, quod ex caprifico manat, propter eius facti memoriam adhibetur. item a capra caprignum dicitur, quod ex caprarum genere est. & caprarum, quo quidam utuntur pro castode caprarum. & caprile pro loco, ubi caprae tenentur. & rupicapra, de qua supra diximus, capra syluestris. hircus uero non dicitur, nisi postquam coire, fecereque inceperit. quidam ab hirsuto dictum opinantur. Vnde hircapili homines uocantur, qui duos habent pilos. hirsutus autem ab horreo, & seta deducatur, quasi horrens setis, & similiter hirtus & hispidus eiusdem significationis. hoc est fetosus. horridus. Virgilius. cui laterum tenuis hispida nantis frons hominem præfert. ab hircō fit hircanus adiectiuum. Apuleius, homo sordidus,

& hircina libidine fetens. Item hircuitallus puer, qui tum
 primum ad uirilitem accessit a libidine hircorum ita ap-
 pellatus. Hircus enim & per. c. & per. q. scribitur. unde
 hirci oculorum anguli dicuntur. Virg. transuersa uentri-
 bus hircus, id est oculis in hircos, hoc est in angulos oculorum
 retortis. tractum est autem ab oculis hircorum, qui ob libidi-
 nis ardorem transuersum semper aspiciunt. hira cyniphij di-
 cuntur a flumine Africae, qui Cyniphos, siue Cyniphos uocat-
 tur iuxta Oensem ciuitatem. quo nomine etiam regio appella-
 tur, in qua maxime sunt hira. hinc grex cyniphus, hoc est
 grex hircorum dicitur. & cyniphia pellis hircana. Martia. de
 udonibus, non hos lana dedit, sed olentis barba mariti. cyni-
 phio poterit planta latere sinus. uesit quae ex hircorum, seu ca-
 pellarum pilis fit, ciliacum uocatur, quod eius usus in Cilicia or-
 tus sit. ex Phrygia quippe cilia, & caetera eius generis sole-
 bant afferri, sed quod primum ea tonsura (ut Varro scribit)
 in Cilicia sit instituta, nomen id a ciliis sumpserit. Ariete qui
 dam ab ara dictum existimant, quod aris imponi ad sacrifici-
 a soleret. ab eo fit Arietinus adiectiuum. Plyn. arietinum ie-
 cur ad id utile est. idem, arietinum acer, quod arietino capiti
 simile est, unde ita appellatur. & arieto uerbum, quod est per-
 cutio, tractum ab arietum similitudine, cuius firmissimum ca-
 put, & solidissima cornua faciunt, ut magno impetu non mo-
 do se inuicem, sed quicquid obierit percutiant. hinc arietatio
 dicitur percussio, & frequens ictus. aries etiam ab huius
 similitudine bellica machina appellatur. materia, ac tabulatis
 testudo contextitur, quae, ne flammis exuri possit corio, siue ali-
 cio, seu centone uestitur. intrinsecus accipit trabem, quae si adun-
 co praefigatur ferro, falx uocatur ab eo, quod incuruata est, ut
 ex muris lapides extrahat, si uero caput ipsius ferro tegitur,
 aries appellatur, uel quod instar arietini capitis fieri solebat,
 uel quod habet durissimam frontem, qua subruat muros, uel
 quod more arietum retro caedit, ut cum impetu uehementius
 feriat. testudo autem a similitudine uerae testudinis uocabulum
 sumpserit, quia sicut illa modo reducit caput, modo profert, ita
 huiusmodi machina interdum reducit trabem, interdum ef-
 fert, ut uehementius feriat. Item aries caeleste signum est. qui-
 dam hunc existimant esse, quem Hesiodus, & Pherecides scri-
 pserunt habuisse auream pellem. tradunt Phryxum Athamã-
 tis regis Thebarum ex Nephelē uxore filium unã cum sorore
 Helle, cum defuncta matre nouerca, quae uno uocabatur,
 insidias ferre non possent, consentiente patre de fuga cogitasse.
 itaq; arietem aurei uelleris datum sibi a matre, dum uiueret
 (ut quidam uolunt) ut alij a patre, conscendisse, & pontum ea
 parte, qua angustior est, trans fretum cepisse. Hellem puel-
 lari timore exterritam decidisse in pontu, unde qui prius pon-
 tus dicebatur, Hellepontus est uocatus. Phryxum uero incolu-
 mem in Colchos ad Oetam regem peruenisse, hic arietem, quo
 uectus fuerat, immolasse Iouis, & pellem auream in templo fi-
 xisse. arietem ipsum in caelum a Ioue translantem, & inter sy-
 dera locatum pristinam effigiem tenuisse, qui a Phryxo phry-
 xeus est uocatus. alij hunc esse arietem dicunt, qui libero patri
 per desertam Libye exercitum ducenti, & siti laboranti, appa-
 ruit, fontemq; amoenissimum ostendit, ut superius diximus.
 quapropter liber pater templum Ioui Ammoni eo in loco con-
 stituit, & simulachrum cum arietinis cornibus fecit, arietem in-
 ter sydera figurauit, ita ut cum sol in eo signo foret, omnia na-
 scentia recrearentur, quod ueris tempore fit, ea maxime ratio-
 ne, quod per eum Liber siti pereuntem exercitum liberauerat.
 duodecim praeterea signorum principem tradunt hunc esse uo-
 luisse, quod optimus exercitus sui ductor fuisset. sunt etiam qui
 scribant quo tempore Bacchus Aegyptum tenebat, Ammonē

quendam ex Africa uenisse, & pecudum multitudine ad Li-
 berum duxisse, quo facilius, & illius gratiam sibi conciliaret,
 et ipse aliquid inuenisse diceretur. Itaq; pro eo beneficio agrum
 ei a Baccho datum, qui est contra Thebas aegyptias, & qui
 simulachra eius fecerunt, cornuto capite ea figurasse, ut homi-
 nes memoria tenerent, hunc primum pecus ostendisse. Bacchum
 uero memoriae gratia arietem in caelum transiulisse. hoc sy-
 dus in aequinoctiali circulo constitutum est. caput est ad exor-
 tum habens a primis pedibus exoriens, et caput pistricis penē
 contigens habet in capite stellam unam, in cornibus tres. in pe-
 de priore de primis unam in scapulis quatuor. in cauda unam.
 sub uentre unam. in lumbis tres. in pede posteriori unam. De
 Nephelē matre Phryxi, & Helles meminit Lucianus in dia-
 logo Neptuni, et Nereidum, ubi haec in fine. Νη. οὐκ οὖν ἔχρην
 τὴν μητέρα τὴν νεφέλην βοῦθῆεν πρὸς οὐρανόν. πο. ἔχρην, ἀλλ' ἡ μήτρα
 πολλὰ τῆς νεφέλης δυνάτωτέρα. Ner. Itaq; oportebat matrem
 Nephelen ferre opem cadenti. Nept. oportebat, sed parca mul-
 to Nephelē ualidior. aries etiã marinus piscis, siue marina bel-
 ua est candore tantum cornibus assimilatis. hedum dictum pu-
 tant quasi foedum, Agnum uero a graeco ἀγνός, quod ca-
 ptum significat, eo quod sit hostia pura & immolationi apta.
 ab his hedimus, atq; agninus deducuntur. a ueruec fit ueruec-
 cianus. Plyn. & hircanur, ac ueruecanus adeps ei utilis est. Item
 a uerto uermis, quia sese uertendo hoc est torquendo rept. un-
 de uerminari positum est pro torqueri, et uermina dicuntur do-
 lores corporis cum quodam minuto motu, quasi a uermibus
 sancti uideatur. Varro, si primo mense uerminari caput, partum
 putauit propinquum. Plyn. magi eo uermis, & dysen-
 teriam curari putant. idem morbus etiam uermis dicitur,
 praesertim in equis, ac iumentis. Plyn. iumentorum urinae tor-
 mina uespertione adalligato finiuntur uermis ter aru-
 lato uerendis palumbo murum dictu palumbus emissus mori-
 tur, iumentumq; liberatur confestim. uermis uero est uer-
 mes habere. Corne. Celsus, nihil est perniciosius pueris, dum
 uermis habent, hoc est dum uermes habent. hinc uermisosa au-
 res dicitur, quae uermes intus habent. oriuntur enim quor-
 dam in auribus uermiculi, qui si iuxta sunt, protrahendi ori-
 culario specillo sunt, si longius, medicamentis euocandi, cau-
 dumq; ne postea nascantur. Martia. de auriscalpio. si tibi no-
 rosa prurigne uermis auris, arma damus tantis apta libidi-
 nibus. a uermis fit diminutiuum uermiculus. a quo uermis-
 lor uerbum, quod est uermes facio. Plyn. uermiculatur mag-
 nis, minus uel quaedam arbores, omnes tamen ferē, idq; aures ca-
 ui corticis sono experiuntur. hinc etiam uermiculare ueteres di-
 xerunt, minuta opera facere, & uermiculata opera paruis
 testiculis elaborata, qualia sunt quae nunc a muscis musea
 uocant. musea. n. dicuntur, quae in aedificijs ex pumibus depē-
 dentia sunt ad imaginem specus arte reddendam. Plyn. uermi-
 culatis ad effigiem rerum, & animalium crustis. Lucil. arte
 pauimento, atq; emblemate uermiculato, & uermiculatum ad
 uerbum dicimus minutum. nobis placet hoc genus operis, qd
 graeci ἀπὸ τοῦ ἰμυβάλλω, quod est inter sero, emblemata uo-
 cant, trifariam distinguunt, ut quod in parietibus fit uermicula-
 tum siue museacum dicitur, qd in lignis, se gmentatum, de quo
 supra diximus, quod in pauimentis tessellatum. constat tamen
 haec apud auctores saepe confundi. multa sunt autem uermis-
 genera. est hircudo in aquis habitans, quae & sanguisuga appel-
 latur, maximum elephantorum malum, etiam in potu hau-
 sta, ubi in ipso ani canali se fixit intolerabili afficit dolore. Ho-
 ra. non mussura autem, nisi plena cruoris hircudo. Item in Gan-
 ge flumine Indiae pisces sunt, qui a facie uermes dicuntur binis
 branchijs, sexaginta cubitorum, caerulei, quibus tanta uis est,
 ut elephantos

ut elephantos ad potum uenientes mordicus comprehendere proboscide abstrahant. Terebines uermes sunt in ligno nascentes a terendo dicti, siue a graeco nam & graeci τεριδώρας uocant. quatuor earum genera sunt. primum capite ad portionem grauius. morodunt dentibus. haec tantum in mari, hoc est nauibus sentuntur. & haec proprie dicitur tereb. terrestres uero tineae uocantur, & quae culicibus similes sunt, thripes. thrips autem ἀπὸ τοῦ θρίψεν appellata est, quod significat terere. quartum genus est ex uermiculorum genere, quorum alij putrescente materia gignuntur, alij pariuntur. ex eis, qui uocantur cerastes, cum tantum eroserit, ut sese circūagat, generat alium. cerastes autem a corniculis appellatur, quae geminae habet in capite. est & cerastes serpentis genus quadrigena praefrens cornicula, quorum ostentatione ueluti estat illas sollicitas aures perimunt. nam reliqua corporis de industria arenis tegunt, nec ullum indicium sui praebent, nisi ex ea parte, qua immutatis dolo partibus necem uiuum uocantur. dicitur cerastes ἀπὸ τῶν κεράτων, hoc est a cornibus. cossus uermis est, qui in robore nascitur. hoc ueteres pro delictiori cibo uesci solebat, atque etiā farina sagnare, ut uermiculi quoque aliter fierent ab huius similitudine antiqui cossos uocauerunt homines ruosos, atque asperae cutis. intra hominem tineae gignuntur trientium aliquando pedum, & plurimum longitudine, & in capillo, ac nonnunquam intra uestes pediculi, qui tanta multitudine interdum gignuntur, ut morbum faciant, quae a graecis phthiriasis, a nobis pedicelaris dicitur qua foeditate Sylla dictator & apud graecos Alcma clarissimus poeta obiisse traditur. Lacedaemonius hic fuit, uel (ut Crates refert) e Lydia sardensis poetae Lyricus filius Damatis, claruit. xxvij. olympiade, cum apud Lydos regnaret. Ardis pater Alitae, & cum nimo amore puellam quandam deperiret, amatorios cantus primus inuenit. e sordibus aridi soli pulex gignitur a polluento dictus, salus, & posteriorum crurum lasciuia insigne. tarmes genus uermiculi est, carnem exedens. est & alius uermiculus, quem uulgo non inlegramter pedicillum uocat, quasi paruum pedicillum, qui iter pellem, carnemque pernitio suo morsu hominem ledit. est & aliud genus infixo semper sanguini capite uicinis, cui uni ex omnibus animalibus ceteris exitus non est, sed usque adeo intumescat facietate, ut ipso alimento moriatur, hoc graeci κρότωρα uocant. Latini redium a rediundo, hoc est soluendo, quod carnem animalium suctu resoluat. cere quoque uermiculus gignunt, qui animalium omnium minimum existimatur, & ab Aristotele dicitur Acar. Item animalia in esculis nascuntur, quae appellantur galbae mure exilitate, unde qui primus sulphurorum cognomen Galbae tulit, ab exilitate ita uocatus est, quae uis alij e contrario, quod praepinguis fuerit, ita nominatum scripserint. tale enim Galbae uocant Galbam. alij quod oppidum Hispaniae frustra diu oppugnatum illatis demum Galbano ficiabus succenderit. nonnulli quod in diuturna ualetudine Galbeo hoc est remedijs lana inuolutus assidue uteretur. in lanis quoque, & ueste puluis tineas gignit, praecipue si araneus una includatur. sicut enim, & omnem humorem absorbens auget ariditatem. hic & in chartis nascitur, habet & canis in lingua uermiculus, quem supra diximus Lyttam appellari. Item aliud peculiare malum uermis alati, qui lanat aures, quae de fendi morsu non possunt. Ricinus a nostris dicitur. Aristoteles κροππύς uocant. Var. Quidam nuabus graecis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quod ricini soleant, si hoc unguine non sit usus, eas exulcerare. Columella, ferē autem per aestate sic muscis catulorum aures exulcerantur, ut saepe totas amittant, quod ne fiat amarum nuabus contritis liniendae sunt. Quod si

ulceribus iam praecipue fuerint, iunctam picem liquidam suillo ad ipsi uulneribus instillari conueniet. hoc eodem medicamento contacti ricini concidunt. Ab huius animalis similitudine Ricinus dicitur herba instar arboris, quae alio nomine Ciccy appellatur. Alij uocant scrotonem. Alij Chibim. Alij Sifamon syluestre. Alij Sifelin cyprion. Nonnulli Pentadactylon. Alij Helioscopium, quia semper ad solem uertitur ἀπὸ τοῦ σκοπεῖν τὸν ἥλιον. Dioscorides arborosum fruticam uocat similem ficu, sed minorem. folia similia Platano, sed maiora. lenia, & nigriora, ex qua ex primitur oleum acynum. semen producat huic animali simillimum. ideoque nomen quoque ab eo sumit. est e genere tithymalli, quam nostri herbam lactariae uocant. alij lactucam caprinam, cuius lacte inscripto corpore cum in aruerit, si cinis inspergatur, apparere literas tradunt, & hoc modo adulteras quosdam alloqui maluisse, quam codicillis. tithymalli multa sunt genera. primum Charatias, quae masculus existimatur ramis digitali crassitudine quinq; aut sex, cubitali longitudine, a radice folijs ferē oleae, semen eius cum melle decoctum in usu est ad catapocia, hoc est pilulas faciendas soluendi alui gratia. ideo medici nostri temporis herbam hanc corrupto (ut i plevisque alij) uocabulo catapociam uocat. alterum quod Myrsinitem nominant. alij Caryote folijs myrti acutis, & pungentibus, fructus eius nux uocatur. ideo herba ipsa caryotes appellata est, nam κάρυον graeci nucem uocant. tertium quod paralius nuncupatur, siue tithymalli folio rotundo. atule paululum alto ramis rubentibus. quartum simili modo heleosopium semine albo columbis gratissimo. quintum cyparissium propter foliorum similitudinem cum cypresso. sextum platyphyllon uocant. alij corymbiten. alij amygdalite, a similitudine, nec ullius latiora sunt folia. septimum dendroides, hoc est ramosum, & codion, & leptaphyllon a tenuitate foliorum, comosissimum ex omnibus, & cauliculis maxime rubentibus, & semine copiosissimum. est & alius uermiculus amex uulgo dictus, odore foedus, ex ligno nascens, chartisque, & paleis. Item alius tunicas suas trabes cochleae modo, sed ita ut pedes eius spectentur. Aristoteles Xylotrophon uocat, & processu temporis transit in chrysaliden, spoliatus statim expirat. cantharides uermiculi ficorum sunt. & pyri, & pinus, & cynacanthae, quae arbuscula est, ueluti acinos uiae producat. Latini caninam sentē. & uulgo unam spineam nominant. rursum culices aciescens unum gignit, quos Aristoteles culices unarios uocat. nam generali nomine & alij uermiculi parui alati dicuntur culices, iter quos sunt qui multos appellantur, arborarum picia rostrum habentes, & plus uno die non uiuentes. culices graeci κρότωρας uocant, unde conopseum uocatum est tentorium, ad arcendos culices contextum, quod supra lectum explicari consuevit. quin etiam in niue uermiculi nascuntur, qui niales tineae dicuntur. Aristoteles, uermes in niue uetustiori, quibus hirti sunt pili, & rubidi. & ipsa nix uetustate rubescit, sed in niue mediae terrae candidi, & grandiores inueniuntur, torpent omnes, ac difficulter mouentur. & ignis uermes gignit uolucres maioris muscae magnitudine, qui pyralis, & a quibusdam pyrausta nominatur, uiuens quando in igne est, cum primum euasit, moritur (ut supra diximus) hypanis fluminis in ponto arca solstitium defert tunc membranas acinorum instar, quibus erumpit uermiculus ad similitudinem supra dicti, nec ultra diem uiuit ob id hemerobion uocatur, quod uitam unius diei habeat. ἡμῆραν enim graeci diem dicunt. πύρον uitam. est & aliud genus culicium, quos uocant centrinas fici apum similes in gnauia, malitiaque cum pernicio uerorum, & utilium. inter inuenit enim illos, atque ipsi emoriuntur, a pungendo autem nomen sumptere,

quod graeci dicunt *κίρτην*. Conuoluolus uermis est minor Erucæ corrodes pubescentes uinas, quem alij uoluolam appellant, quod uinum frondibus bombicum more sese conuolunt. remedium est falcis, postquam exacuta sunt, fibrina pelle detergere, quemadmodum et contra erucam, quæ pusillus et ipsa uermis est, ab erodendo uocata, remedium est uisco uitem ambire. conuoluolum etiam herbam uocant nascentem per fruticem, nullo odore, nec crocus intus habens, sed florem tantum, ac candorem lilij referens, ueluti rudimentum naturæ lilia facere condiscens, dicta conuoluolus, quod sese rei, cui adheret inuoluit. Erucæ quoque herba est ita dicta, quod bestias omnes corpori inuascentes erodat, huius in condiendis obsonijs tantum est suauitas, ut graeci eum *Comon* appellarint, ob bonitatem in ris, et enim bene dicunt *κομὸν* uis, uenerem mirifice stimulat (ut supra diximus) rauca uermes sunt terreni, ra dices arborum lædentes. Plyn. olea, ubi quercus effusa sit, male ponitur, quando uermes, qui rauca uocantur, in radice quercus nascuntur, et transeunt. Multipeda animal est e uermibus terræ pilosum, multis pedibus, arcuatum repens, tractuque contrahens se, a graecis *πῆ* uocatur. alij Scolopendram nominant. alij millepedam. alij centipedam. onyscus uero, siue ty-lus uermiculus est pluribus pedibus, colore fusco, sub lapidibus, aut figulinis nasjis uiuens, qui tactus arcuat sese, atque globum contrahit ad similitudinem parue pilæ, hic in cortice punia mali decoctus cum porri succo, dolorem aurium sanat. campe uermiculus est hortensius maxime herbas, et arborum frondes erodens dicta *ἀπὸ τοῦ κάμπευ*, quod flectere est. Columella, nec solum teneras audent erodere frondes impliatius conchæ limax, hirsutaque campe. hinc hippocampe dicti sunt pisces, qui et equi marini appellantur, a flexu caudarum, quæ pisces sunt. Plyn. hippocampinus omnis alopecias tollit. hinc etiam pityoampe uermes sunt e pinu arbore nascetes morsu uenenato, nec dissimili a buprestis morsu, de qua supra diximus. Plyn. usus sapæ contra cantharidas, buprestum pinorum, quas pityoampe uocant. Galenus *πιτυοκαμπεύς* *ἴσσι* *καρπαρίδης* *βουρπίστη* *δουράμω*. Rotundæ tineæ in hominum corporibus dicuntur ad differentiam aliarum, quæ non sunt rotundæ. Plyn. Aisoi succus aluum fistit, et dysenterias, et tineas rotundas pellit. uermes terreni lumbrici appellantur a lubricitate, ut opinor dicti. inter uermiculos, et Locusta poni potest, de qua supra diximus. et Bruchus uermiculus haud dissimilis locustæ herbas erodens, sine alijs tamen. et gryllus, cui magnam auctoritatem perhibent. Nigidius, magis, quod retro ambulat terram terebret, noctibus stridat. Blattæ quoque uermiculi exigui sunt lucem fugientes, et tenebrarum alumina in balneis maxime humido uapore prognata. plura earum genera sunt, molles, quæ in oleo decoctæ uerucas mirifice tollunt. alterum genus mylochon uocant, quod circa molas ferè soleat nasci. graeci enim *μύλον* molam uocant. tertium genus est odoris tædio inuisum. hanc quidam putant a cimice, de quo supra diximus, nõ differre. tauri uocantur scyabæi terrestres riano similes, nomen cornicula dedere. quidam pediculos terræ uocant. Melolontha quoque genus scyabæi est colore uiridis nascens (ut Aristoteles refert) e uermibus fimo bouis, aut iumentis creatis. sunt etiam ex scyabæorum genere grandiores cornua prælonga bisulcis dentata forficibus in acumine habentes, quos Nigidius lucanos appellat. alij e fimo ingentis pilas auersi pedibus uolitant, paruosque in his contra rigorem hyemis uermiculos nidulantur. hos Aegyptij loco numinum colunt, quoniam solis operum similitudo quædam huic animali est. est et genus eorum albis guttis distinctum, quod sello appellatur, uolitant alij ma-

gno cum mugitu, alij terram frequentibus foraminibus excavant, crustas habent omnes duxat ad tutelam penarum a natura datus. in Thraciæ partibus iuxta Olythium locus est paruis, i quo unum hoc animal necatur, ob hoc dictus cantharoletus. *κάρπαρος* enim graeci scyabæus uocatur. *ὄλεπος* pernicius dicitur. papiliones quoque inter uermiculos numerant, multa eorum genera. nullum animal imbecillius est solo ferè tactu necatur. is, qui lucernarum luminibus aduolat, inter mala medicamenta a magis præcipue numeratur. lucet ignium modo noctu, laterum, et clunium colore candela, a graecis lampyrus dicta. quidam noctilucam. alij nitedulam uocant, non ante matura pabula, aut post defecta conspiciuntur. nunc penarum hiatu resurgens nunc compressu obumbrata. huius animalis stellantes uolatus maturitatis hordei signum rusticis præbent mira benignitate natura. ab hac lychnus pestilis, quem uulgo lampadem uocant. candela appellatur, quæ nocte tota seruatur accensa. et lampyridis instar lucet. Marnalis de candela, ancillam tibi fori dedit lucernæ, totas quæ simul exgat tenebras. item uermes sunt aranei. uespæ. stelliones. bombyces. et uespærum genere pseridospæa, de quibus supra diximus, uermes sunt et muscæ notum animal, alis sonans, cui aculeus in ore pro lingua est, nec ad punctum, sed ad suctum a natura datus, ut culicibus, et quibusdam alijs. muscæ humore exanimatæ si cinere condantur reddunt uitæ, hoc animal graeci *μύα* dicitur. a quo sit anomia, hoc est canina muscæ. muscæ sine memoria esse prodierunt. in Creta mons quidam est Carina nomine, nouem milium passuum ambitu, intra quod spatium muscæ non reperiuntur, namque ibi mel nusquam attingunt, quo experimento singulare medicamentis eligitur. e uermium etiam genere sunt tabani, qui et asili dicuntur in extremis fauis aliquando nascentes, ueluti grandiores aperi, gallinarum modo incubant, quod exclusum est primu uermiculus uidetur candidus. graeci hoc malu astrum nominant. Virg. est locus silaris arca, illicibusque uidentur plurimus alburnu uolitans, cui nomen asilo, Romanu est, astrum Graij uertere uocantes. asper acerba sonans, quo tota exterrita syluis diffugiunt armenta. crabrones uespis similes sunt, degant syluestres in arborum cauernis. uita bimatu nõ transit. dictus eorum non ferè sine febris est. sine qui putent ternouens punctis interfici hominem. Mitiorum minores opifices uocantur, qui hyeme moriuntur. maiores dicuntur matres, hæ biennio durant. nidos uere faciunt fire quadrifores, in quibus opifices generentur. his educatis, alios deinde nidos maiores faciunt, in quibus matres futuras producant. opifices tunc numerare finguntur, et nascunt eas. et cicada uermes sunt, quarum duo genera. minores quæ primæ proueniunt, et nouissimæ pereunt, hæ mutæ appellantur, nõ quod nihil cantant, sed quod parum cantant. et maiores, quæ cantant, eademque nouissimæ proueniunt, et primæ intereunt, hæ uocantur achetæ, hoc est argentea *ἀπὸ τοῦ ἠνώ*, quod e sono, crepito, unde echo dicta est uox in nemoribus, et locorum concantantibus resonans. et inter has, quæ minores sunt, uocantur tetragometra, hoc est cicadarum matres. *τίττις* enim cicada dicitur *μήτηρ* mater, sed illæ magis canore sunt. in utroque genere mares cantant, foeminae silent. in oriente usque homines uisitant, præsertim Parthi, licet opibus abundent, ante coitum mares præferunt, post coitum foeminas. sola cicada ex omnibus, quæ uiuunt, sine ore est, pro eo aculeatum quiddam in pectore habet lingue simile, quo rorem lambit, et pectus ipsum fistulosum, quo uocem emittit. excitatæ cicadæ cum subuolant, humorem emittunt, quod argumentum est rore eas alij. quidam duo alia genera earum faciunt, surculariam, quæ grandior est, et frumentariam,

mentariam, quam alij auenariam uocant, quoniam simul cum frumentis arefcentibus apparet. Cicadae non nascuntur, ubi rara arbores sunt. in regno agro silent omnes, in locrensi ultra flumen cantant. formicae quoque uermes sunt, et ex pusillibus uermibus nascuntur. condunt astate cibos, qui hyeme sufficiant. si quis onera quae gerunt, corporibus earum comparet, iudicabit nulli animali secundum portionem, uires esse maiores. morsu minora onera gestant, maiora auersae postremis pedibus impellunt. femina condunt semirosa, ne rursus in fruges exeant. madefacta imbre ad solem proferunt, atque exsiccant, deinde reponunt, operantur et noctu plena luna inter lunio cessant. silices itinere earum attriti spectantur, et i opere semitae factae, tantum in omni re potest, quantulaeque sedulitas. sepeluntur inter se, quod nulli alteri animali praeter hominem accidit. aliquando pennae reperiuntur. Indicae formicae cornua habent, egerunt aurum ex cauernis terrae in regione septentrionalium Indorum, qui Dardae uocantur, colorem felium habent. magnitudinem Aegypti luporum. aurum ab his hyberno tempore eruitur. Indi per astatem fuerant illis propter feruorem solis in cuniculis latentibus, quae tamen odore sollicitae prouolant, et crebro raptores lacertant, quibus uelocissimis canelis fugientes, tanta est eius animalis cum amore auri feritas, atque pernicitas. ob eam causam raptores ferinas carnes per diuersa loca disponunt, ut illis distractis, auri strigmenta tuti asportent, quae fusionis ignari, aduenis mercatoribus uendunt. est et genus formicarum uenenatum, quod a fugiendo solem solifuga nominatur. concitatur enim acrius feruore solis, ideoque cum fugit quantum potest. non nouit eas Italia. Betica solipugna appellatur. Lucanus, quis calcare tuas tuat solipugna latebras. idem genus est leonum in regione Aegypti sub promontorio, quod austru cornu appellatur, qui formicae dicuntur, et genitalia sursum uersa habent, colorem aureum, glabriores sunt aegyptiis. scorpium quoque, siue scorpium uermis est uenenosus eo in portu ceteris, quod grauiore supplicio afficit, lenta morte triduo conficiens. ictus eius foeminis letalis est, praesertim uirginibus, uiris tantum matutino tempore, priusquam aliquo fortuito ictu ieiunum uenenum emittat. id in cauda habet, ferit semper obliquo ictu. nec unquam deest uenenum medio die, cum feruet solis ardoribus, nec cum sitit semper in explebilis potu. in Africa pennas, non ferit manus palmam, nec nisi pilos attigerit. ipse suae plagae ipsis, aut assus in abo sumptus, aut potus in duobus cyathis meri lenit dolorem. factum suum deuorat, unum tantum relinquens solertissimum, qui se in matris clunibus includens a cauda, et a morsu se tutum facit. scorpium quoque caeleste signum est. nam cum forte Orion inter uenandum Dianae dixisset se quicquid ex terra oriretur facile interficere posse, ferunt terram ea temeritate permotam scorpione produxisse, quae natus Orionem uidebatur. Iouem autem utriusque audaciam admeratum scorpione in caelo colloasse, ut documento mortalibus esset nulla re esse nimis fidendum, quae propter Dianam, cui ob uenationis studium carus erat Orion, ab Ioue postulasset, ut idem sibi petenti beneficium daret, quod terrae ultro tribuisset, quocirca Iouem ita consensisse, ut oriente scorpione Orion occidat. huius scorpionis chela ita premuntur ab aequinoctiali circulo, ut eum sustinere uideantur. chelae autem scorpionum, et cancerorum brachia dicuntur. Virg. qua locus Erigonen inter chelaeque sequentes. cauda autem contingit hyemalem circulum. occidit inclinato capite. oritur erectus a chelis. in his stellae habet binas in singulis, in fronte tres, inter scapulas totidem, in uentre duas, in cauda quinque. in ipso caudamine, quo uidetur percute, re, duas item scorpium militare instrumentum est, quod uulgo

nunc balistam uocant, ita dictus, quod paruis, ac subtilibus spiritibus inferat mortem, siue quod scorpionis similitudinem habeat, cum arcus hinc, atque hinc chelarum similitudinem praefertant. spiculum caudae. balista uero finibus, et neruis tenditur, et maiora spicula multo longius iactat, emittit etiam in nauali bello sagittas oleo incendiario, stipa. sulfure, et bitumine obuolutas, atque ardentis, quae tabulas piee unctas, et resina repente succendunt. Ouidi. quam graue balistae moenia pulsant onus. a balista fit uerbum ex balisto, quod est decapio, circumuenio. Plaut. ego hunc communem meum, atque nostrum omnium hostem ex balistabo lepide. item balistarium, locus in quo sita est balista. idem, intentus balista est probe, quam ego haud multo post emittam e balistario. balista ἀπὸ τοῦ βάλλειν dicta est, hoc est a iactando. scorpionem quod arcu balista uocant. est etiam scorpium herba semen habens ad similitudinem caudae scorpionis, folia pauca. ualet aduersus animal nominis sui. hanc herbam Theophrastus nepam uocat, quod nepa scorpion apud graecos significat. quibus enim aliqui putauerint nepam cammarum esse decepti, eo quod apud Plautum scribitur, retrouersum cadam imitabor nepam. constat tamen nepam scorpium esse, qui et ipse aliquando retro graditur morandi gratia. Cicero, serpere anguere. natate anaticulas. uolamerulas. cornibus uti uidemus boues. nepas aculeis. sua denique naturam esse ad uiuendum ducem. item scorpium alia herba est, quam etiam heliotropium nominant, a nobis cum de sole differemus, dicenda. est et alius uermis locustae similitudinis, sine pennis, qui trixalis graece uocatur. latinum nomen non habet. item tipula uermis est sex pedes habens, sed tanta leuitatis, ut super aqua currens non desinat. Plaut. neque tipula leuius pondus est, quam fides leuonia. quidam etiam leonophonen exiguum uermem esse dicunt, cuius cinis cum carne in abo datus leonem necat, quod falsum esse inferius ostendimus. item gurgulio uermis exiguus, de quo superius diximus, frumenta in horreis, satis uel deuorans, dictas ita ob paruitem, quod nil aliud sit, quam guttur. Virg. populatque ingentem farris acerrimum gurgulio. item gurgulio appellatur uia patens, et ueluti fistula quaedam a naribus ad pulmonem constans chartilagine, et carne, per quam spiritus meat, ac remeant. haec spiritalis fistula dicitur, sicut alia fistula, quae ab ore ad uentrem transit gula. et ab alis fistula appellatur constans neruo, et carne. ite Salamandra est uermis inter omnia uenenata maximum scelus. cetera enim singulos ferunt. Salamandra populos necare pariter in prouidos potest. nam si arbori irrepserit, omnia poma inficit ueneno, et eos, qui ederint, interimit. idem facit, si in puteum cadat. salua eius quacunque parte corporis, uel in pede imo respersa omnis in toto corpore defluit pilus. est animal lacerti figura stellatum, nunquam nisi magnis imbribus proueniens, et astate deficiens, cui tantus rigor, ut ignem tactum extinguit, non alio modo, quam glacies, a suis tamen sine noimento manditur. item uermis est lacerta, cuius duo genera. altera est maior, haec lacerta uiridis dicitur. altera minor hanc quidam Xignyda. alij chalcaden uocant. in utroque genere mas dicitur lacertus. Virgilius. nunc uiridens etiam occultant spineta lacertos. lacertus etiam brachium in homine dicitur. a quo fit lacertosus, hoc est robustus, ac ualidis lacertis. Lacertus etiam piscis est, de quo inferius dicemus. lacertam ore parere uulguis existimat, quod Aristoteles negat. Constat tamen eas non incubare, oblitae quo sint loco enixae, quoniam huic animali nulla memoria est. itaque catuli eorum per se erumpunt. ranas quoque quidam parum inter uermes adnumerat. uulga earum genera. sunt ranae terrestres, licet in dulcibus aquis uiuant. sunt et marinae. in mari rana

piscatrix dicitur, quoniam eminentia sub oculis cornicula turbato limo exerit, atq; ita assilantes pisciculos pertrahit, donec eam propè accedant, ut assiliat. mares, dum foeminas ad conium cient, ololygones uocantur (ut supra diximus) E terrestribus quaedam in uepribus tantum uiuunt, ob id à rubis rubeta appellat. e. græca phrynos uocant. maxime omnium geminis ueluti cornibus, plenæ ueneficorum. tradunt officulo eius, quod est in dextro latere in aquam feruentem deiecto statim uas refrigerari, nec postea feruere nisi exempto. Et contrario aliud esse in sinistro latere, quo deiecto feruere aqua uideatur, id apocynon uocari, quoniam atum in petus eo cohibeantur. alia inter harundines, fruticesq; uersantur, ob id à calamus dicta calamitæ. hæc inter omnes et minime sunt, et uiridissima, et à quibusdam diphithia nominantur. sunt etiam sine uoce, et si hauriantur, uentres bouum distendunt. est et rana parua arborem scandens, et ex ea uociferans, in cuius os si quis ex puat, ipsamq; dimittat, iussi liberari dicitur. tradit Democritus, quod, si quis extrahat ranæ uiuenti linguam, nulla alia corporis parte adhaerent, ipsaq; dimissa in aqua illam imponat supra cordis palpitacionem mulieri dormienti, quæcumq; interrogauerit uera responsuram. Inter uermiculos postremo apes quoq; ponit, et certe uermiculi sunt, dum nascuntur, ideo apes dictæ, quod sine pedibus sunt. Virgilius truncat pedum primo. quamuis aliqui apes ab eo dicitas uolunt, quod se pedibus inuicem tenent. ab hoc fit diminutium apacula, siue apicula, quoniam et apes, et apus dicitur in nominatio, et apiarium locus in quo apes tenentur, quod et aluearium dicitur, ab alueorum multitudine. et mel larium à melle, et à melissis, hoc est apibus melissis. et apium herba, quam græca selinum uocant, cuius plura genera. quod enim sponte in humidis nascitur, helioselinum uocatur. illos enim dicitur palus, uero folio est, nec hirsutum. rursum in sicca hipposelinum, quo equi libenter uescuntur, pluribus folijs est, simile helioselino, id et petroselinum, et olus atriu, siue olisatrum nuncupant, ut supra ostendimus. tertium orcoselinum, quasi montanum apium. acutæ folijs, radice tenui, semine anethi, minutioni tamen, his ferè omnibus apes uescuntur. item ab apibus apiastrum, quod non est syluestre apium (ut ualla scripsit) sed herba, quæ à melissis melisse phyllon appellatur, hoc è apium folium, et à melle dicitur mellitena, nullo magis flore gaudent apes. copia ipsius facillime ex amina continentur, et, si ea purgantur aluearia, non fugiunt apes. in sardinia hæc herba uenenata est. item ab apis apiarius deditur, qui curam apium habet, et alueos tenet. Plinius. prouentum enim sperant apiarum large florescente thymo. et apiana uia prædulcis, quam præcipue insectantur apes. uespæ. muscæq; nunc uulgo à muscis muscatula dicitur. græca stican uocant. item ab ape apiastria uis apes comedens, quæ merops etiam uocatur genitores suos respiciens pallido intus colore pennarum superne cyaneo, priori subrutilonidi. fixat in specu sex pedum de fossa altitudine. Virgilius. meropes, aliæq; uolucres. manifestus hic seruij error notatur, qui meropem inquit uiridem esse, et uiridiores pennas habere. creantur autem apes ex bobus, sicut crabrones ex equis. sua ex mulis. uespæ ex asinis. conduntur apes à uergiliarum ocafu, nec ante fabas florentes ad opera, et labores exeunt. cum per caelum licet, nullus operi perit dies. primum fauos construunt, hoc è cellulas, domosq; à fouendo dictas, quod in ipsi sobolem fouent, fingunt primo cera, dehinc melle implent. ceram ex floribus faciunt, quæ quanto iucundiore materia composita est, tanto in hac meliorem mella qualitatem capiunt. melligenem capiunt et lacrymas arborum, quæ glutinum pariunt, ut salicis ulmi.

Hir de Apib; triplic; de eoz uocabul; naturis; mirabilib; &c.

arundinis, siue gummi. resina. his primum alueum intus totum, ut quodam tectorio illuminat, et alij amarioribus succis, ne aliarum bestolarum auaritates ipsi nocent. his fores quoq; latiores circumstruunt, mellico hæc uocatur. primum fundamentum operis dicitur metys, hoc est purgamentum cere, ex quo partem aluei priorem apes illuminat. secundum pissaron ex cera, et picæ, siue gummi. siue resina misctam, unde nomen habet. græca enim πικρα picem uocant, κηρ ceram. tertium propolis dictum, hoc modo quasi suburbanum, quod ante alueum sit, propolis uero inquit uocant, quod apes faciunt ad foramen introitus, porrectum in alueum, maxime æstate. quam rem etiam nomine eodem medici uocant in emplastris. propter quam rem etiam citius in sacra uia, quam mel uenit. est autem propolis fauorum stabilimentum quæ omnes frigoris, aut iniuriæ aditus obstruuntur. odore etiã usq; adeo graui, ut quidam pro galbano utantur. post hæc conuehitur erythacæ, quam alij sandaracham. alij cerinthum nominant. hic est apium, dum operantur, abus, qui sepe in fauorem in anitibus se positis inuenitur saporis amari, sed plenus humoris. gignitur autem rore uerno ex arborum succo. Vero erythacem uocant, quæ fauos extremos inter se conglutinant, quod est aliud melle propolis. itaq; in hoc uim esse illinendi, quo arca ex amine, ubi uolunt consistere cum ranam, aliam ue rem oblinunt hoc admixto apiastrum. Aristoteles. aggerunt apes suis cruribus ceram, atq; erythacem. idem, sed recondunt aliud quoq; abarum genus, cui durities cere proxima, quod σαρδαρχα, hoc est sandaracham nonnulli appellant. Idem, habent etiam quo secundo abo alantur, quod κηρικός, hoc est cerinthum uocatur, uerum hoc deterius est, et dulcedine propolis, nam et cerinthe herba est folio candido. incuruo. orbitalis. capite conuato, mellis succum habente. erythacæ à coloris rubedine dicitur. græce enim ἔρυθμα rubor appellatur. cera ex omnium arborum satorumq; floribus confingitur, excepto rumice. et chenopode herbis, quarum prima uulgo nota est. secunda effigem habet pedis asserini. Aristomachus Solensis tanto apium amore flagrat, ut duodequadraginta annis nihil aliud fecerit. Hylisus quoq; Tobias usq; adeo has in desertis coluit, ut agrius, hoc est agrestis fuerit cognominatus. apes intra sexaginta passus opus suum faciunt. consumptis autem in proximo floribus, speculatores ad pabula ulteriora transmittunt. noctu deprehensa in expeditione, supra ex cubant, ut alas à rore defendant. interdum stationes ad portas faciunt more castrorum. noctu usq; ad auroram quiescunt, donec una excitet omnes duplici, aut triplici bombo quasi tuba, aut cornu aliquo. tum caterinam promouant, si dies futurus est quietus. uentos enim, imbrisq; prædicunt, et nunc continent se tectis. cur ad opera processere, alia flores aggerunt pedibus, alia rorem ore, adolescentiores ad hæc opera exeunt, et supra dicta conuehant. seniores intus operantur, et aduecta disponunt, quæ flores portant prioribus pedibus onerant femora, pedes priores rostro, et onere graues remeant. excipiunt eas ternæ, aut quaternæ, atq; exonerant. singula præterea sua officia habent. alia construunt. alia poliunt. alia suggerunt. alia ex eo, quod allatum est, comparant abum. neq; enim separatim uescuntur, ne operis, aut cibi, aut temporis in æqualitas fiat. primos ferè tres ordines inanes struunt, ne promptum sit, quod inuit furantem. nouissimi maxime melle implentur, dum uehant, secundos captant stans, si procella oriatur apprehensis pediculo lapillis se librant. sepe etiam lapillum in humeros imponunt. laborantes miro studio obseruant. assantium inuicem notant. castigant. sepe etiam morte puniunt. omnium animantium mandidissima

nium mundissimæ sunt, amoluntur e medio cuncta, nullæq; inter opera spuratias relinquunt. excrementa operanti unius unum congesta in locum diebus turbidis, & quando ab opere cessant educunt. cum aduersa sciat minus, ac minus in alveo obstrepunt, donec una circumuolet, eodem, quo excitauerat bombo, quasi somnum i dicens, instar castrorum, tunc repente omnes silent. domos primum plebeijs edificant, deinde regibus. si prouentus largior speratur, etiam ficas, hæc cellarum minimæ sunt, sed ipsi maiores apibus. sunt autem ficasine aculeo uelut imperfectæ apes, nouissimeq; a fessis, etiam emeritis inchoatæ, ferotini facies, & quasi seruitia uerarum apium. alimenta non congrunt, sed ab alijs conuecta consumunt. ad procreationem tamen sobolis conferre aliquid uidentur, insidentes seminibus, quibus apes figurantur. itaq; ad fouendam, & educandam natam prolem familiarius admittuntur. exclusi deinde pullis extra tecta perturbantur. Virgilius ignauum ficos pecus a præsepibus arcent. multæ apes singulos ficos aggressæ trucidant. quidam tamen ficos proprium genus esse existimant, quemadmodum ex eodem genere fures, late alio ad furandū pronos, ita appellatos, quia furam deuorant mella. alij ficos ex apibus fieri putant. aculeum enim apibus uetri insertum esse, qui si ad unum ictum infixus fuerit, illas statim emori, sed cum intantum fuerit adactus, ut ictum sequatur, sic ficos ex apibus fieri, nec mella facere, ueluti castratis uiribus, sed sola frequētia foeni prodesse. ficos etiam herba est, quæ græcè *φύκος βαλάνιον*, latine ficos marinus dicitur. tria eius genera, latum, & alterum longius quadamtenus rubens. tertium crispis folijs, quo i Creta uestes tinguntur. a nostris etiam alga dicitur. & tertium genus alga rufi appellatur. ab hoc fico uerbum deducitur, & passivum eius fucor, quod est coloro. & coloror. unde fucoræ mulieres dicuntur, quæ uel medicamentis quibusdam colorantur, uel uita corporis inductis coloribus tegunt. & ficos color ipse. siue medicamentum dicitur. Plautus, uita corporis fico occultant. Virgilius fucum pro cera posuit, quæ ex diuersorum colorum floribus colligitur, fucorq; & floribus oris expleat. ficos etiam pro fraude meta phorice ponitur, in qua ueritas occultatur. Terentius. & per alienas regulas uenisse claudum per implurimum fucum factum mulieri. hinc fucalis res falsa dicitur, & quasi fucata. factus quomodo prognerent apes, magna est inter eruditos contentio. nunquam enim uisus est apium coitus. multi existimauerunt compositis floribus aptissime confici. Virgilius. illum adeo placuisse apibus mirabile morem, quod nec concubitu indulgent, nec corpora se gnes in uenerem solunt, aut factus nixibus adunt. uerum ipse e folijs nator, & suauibus herbis, ore legit, ipse rege, paruorq; quiritis sufficiant, auræq; & cærea regna refingunt. alij coitu unius, qui rex dicitur, generari apes existimant, hunc esse solum mare præcipua magnitudine, ne fatiscat, ideoq; factum sine eo non ædi, apesq; reliquas, non tanquam ducem, sed tanquam mare feminas comitari. sunt autem reges maiores paulo, quàm cætera, & oblongi, rectoribus cruribus sed minus amplius pennis, pulchri coloris & niti di, leuesq; ac sine pilodubium an cretat aculeo maiestate tantum armatus, an aculeum quidem ci natura dederit, sed usum eius negarit, quod regem decet clementem esse, nec arma, nisi per ministros, ubi ius postulat, exercere, hoc certe constat regem aculeo non uti. mira plebis circa eum obedientia, cum procedit, una est, totum examen circa eum conglobatur, cingit, tuetur. uideri ab aliquo non sinit. alijs temporibus cum plebs in labore est, ipse intus operatur, exhortanti similis, solusq; imunis. satellites quosdam, & quasi lictores circa se continue habet, qui imperata

ficiant, nunquam nisi migratio examine foras exit. in procedendo se quæq; proximam illi caput esse, & in officio conspici gaudet. fessum subleuant humeris, fatigatum ex toto portat. ubi ille confedit, omnes castrametantur. rege defuncto moeret plebs ignauo dolore, non cibos conuehit non exit, tristitantum murmurare circa corpus conglobatur, tandem fame moriuntur. cum uero alias apes defunctas educunt, tristitiam quandam ostendunt, & funerantum more comitantur exequias. color regis melleus est, quasi electo flore, ex omni copia factus, neq; uermiculus nascitur, ut cætera apes, sed statim penniger est. cætera, cum formam capere ceperunt. nymphæ appellatur. Aristoteles, *ὄνχάμα δὲ ἐν πᾶσι τοῖς νυμφαροῖς ἐστὶν ὀρόρος. ἀλλ' ἐν οἷς μὲν ἄρα μετὰ τὴν ἐξοδὴν, ὡς ἐν αἰτίαισι. ἐν οἷς δὲ νύμφου. ἐν τοῖς δὲ σκώληκιν ἐστὶ.* hoc est, non æquus in omnibus alueis factus. in quibusdam enim magis iam sunt, ut uolare queant, i alijs nymphæ. in alijs etiam uermiculi. sirenes & cephænes imperfectæ apes sunt, & iuiles operi, nisi quod multitudine, quæ ad calorem multum confert, factus adiunãt. quo enim maior eorum turba est, eo maior sit prouentus. Aristoteles, factus apium sirenum, & cephænum albi quæ diu uermiculi sunt, postquam creuere sũt apes sirenes, & cephænes. clerum abortum apium esse Plinius scribit, cum factum morbo, aut ignauia, aut naturali infæcunditate non eduxere. in quo certe miror uirum alio, quin doctissimum errasse. clerum uermiculi esse constat nocentem aluearibus. Aristoteles. examina infestantur clero. sic enim uocant uermiculos, qui in paucissimo nascuntur, ex quibus crescentibus uelut aranea abducitur alueo, & sui carie pereunt. hinc morbus quoq; eiusmodi clerum uocatur, hoc est finis cum factu putrefactus. cum uero alia causa, ut puta morbo, aut ignauia, aut infæcunditate naturali factus non peragunt, blapsigonia dicitur, quasi prolis detrimētum, *ἀπὸ τοῦ βλάπτω*, quod noceo est, & *ζόρος* factus. cum deficit alicuius aluei abus impetum in proximos rapinæ studio faciunt, at illæ contra dirigunt aciem, & alijs quoq; causis se penumero dimittant duo imperatores, acies instruunt, utroq; suos euocante commilitones, quæ dimittatio iniectu pulueris, aut fumo tota dirimitur. Virgilius. hi motus animorum, atq; hæc certamina tãta, pulueris exigui tactu cõpressa quiescent. gaudent plausu, ac innitu aris, atq; euocantur. postquam effecto opere, & educto factu, factæ sunt omnimunere, ex erationem nihilo minus solennem habent, spatia atq; in aperto, & gyris in alto æditis, cum denum ad cubum redeunt. Vita eius longissima septem annorum est. alueum nunquam ultra decennium durasse produnt. sunt qui mortuas, si intra tectum hyeme seruentur, deinde sole uerno torreantur, ac sic alueo cinere toto die foueantur, renuiscere existiment. quando uero in tonam amissæ sunt, uentibus bubulis recentibus cum fimo obrutis, uel, ut Virgilius scribit, inuenorum corpore exanimato reparantur. odere fædos odores, & infectos fugiunt procul. itaq; unguenta redolentis infestant. Vna in apibus dicitur, quando examen conglobatum botri instar dependet. Virgilius. hic uero subitum, ac dictu mirabile monstrum aspiciunt, liquefacta boum per uiscera toto stridere apes uero, & ruptis effruiere costis, immensasq; trahi nubes, atq; arbore summa confluere, & densis unam dimittere ramis. Seruius. unam dimittere, id est in morem unæ botryonem desluere, quod græci dicunt *βοτρυδόν*. Columella. deinde cum examen glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo confederit, animaduertito, an totum examen in speciem unius unæ dependeat. i unenalis. follicatus tanquam lapides effuderit imber, examenq; apium longè confederit unæ. Plinius, tunc ostenta faciunt

privata, ac publica una dependente in domibus, templis ue
 saepe ex piata magnis eventibus. sedere in ore infantis Pla-
 tonis, tum etiam summatem illam praedulcis eloquii proten-
 dentes. graeci quoque hoc ipso loquendi modo utuntur. *Πορφυ*
δὲ ἐπιπύρρον τὰς μύμην Cera est, quae fit expressis fa-
 nis, et uera purificatis, optima est, quae punica uocatur, o-
 mnium candidissima, proxima, quae maxime fulua. nomen
 a graeco habet *κηρίον* enim graeci fauum uocant, *κη*
ρίον cereum. nigrescat addito chartarum cinere, sicut
 anchusa admista rubet. cera aliquando pingere maiores
 nostri solebant. quapropter et tabellae ita pictae ceræ uo-
 cabantur. Ouidius, perlege dispositas generosa per atria ce-
 ras. è cera etiam fiebant pugillares, in quibus scribere mos
 erat. unde ceras aliquando pro libellis, siue epistolis, ac eti-
 am ipsis pugillaribus capimus. Iuuenalis, non ne libet me-
 dio ceras implere capaces quadruio? parietum quoque depicto,
 et armis cera punica cum oleo liquefacta, candens setis in-
 ducebatur, iterumque admotis galle carbonibus adurebatur
 ad sudorem usque. postea candelis subigebatur. deinde linte-
 is puris, ut sicut marmora nutescerent. Plinius. uariosque in
 colores cera trahitur ad innumerum mortalium usum, parietum
 etiam, et armorum tutelam. ab hoc fit cerare, et in-
 cerare uerbum, quod est cera tegere. Persius. genua incera-
 re deorum. et cereus adiectiuum, quod aliquando ex ce-
 ra fit, ut cerea candela, ad differentiam eius, quae ex seuo est,
 siue alio pingui. aliquando mollem, ac facilem, et tanquam
 cera tractabilem. Horatius. cereus in uitium, flecti monitori-
 bus asper. non nunquam pinguem. Accus. pinguem turtu-
 rem, cereamque ficulnam. a ceræ uidelicet colore. quandoque
 unctum. Martialis. cerea si pendet lumbis, et trita lacer-
 na. cereus uero substantiuum fionale significat, quem in sa-
 ternalibus solebant humiliores potentioribus, cum candelis
 pauperes, locupletes cereis uterentur. Martialis. hic tibi no-
 cturnos praestabit cereus igneus. item a ceræ cerinus color
 (de quo supra diximus). Item syncerum, quod proprie signi-
 ficat integrum, tractum ab eo, quod qui diuidere fructum
 communem aluorum cum socio uolunt, simul cum ceræ mel-
 partiuntur, quod si mel tantum sine cerâ consignent, frau-
 dant socium, nec agunt integre. sunt qui tradant societate
 fraudata alueos mori. syncerum itaque dictam, quasi simul
 cum cerâ. *ὄν* enim apud graecos simul significat in com-
 positione, quemadmodum apud nos Con. unde syncræsis di-
 citur figura, quae diuersa coniungit, ut cum dicimus Antoni
 gladios, pro Antoni. et derit pro deerit. et synagoge adu-
 natio. et synalophe, quasi compressio, cum de fine dictionis
 uocalis obijciatur, sequenti dictione inapiente a uocali. ut sem-
 per ego auditor tantum? et syncope conasio, cum litera, uel
 syllaba, de medio dictionis absconditur. et synategorema-
 tica consignificatiua. et Synchysis confusio. est enim (ut Do-
 nauius inquit) hyperbaton undique confusum, ut illud Virgilij,
 tres notus abreptis in saxa latentia torquent, saxa uocant
 Itali medijs quae in fluctibus aras. et synechon, continens.
 et synechoche conceptio, cum a parte totum, uel a toto pars
 intelligitur, a parte totum, ut flammam cum regna puppis, hoc
 est nauis. a toto pars, ut quae in multae glomerantur aues, ubi
 frigidus amnis trans portum figat. et syllepsis figura, quae
 dici latine conceptio potest, quando pluratiua dictio singulari
 uerbo cohaeret. Virgilius. socijs, et rege recepto, aut singula-
 ris plurali uerbo connectitur. idem sunt nobis nutia poma, ca-
 staneae molles, et pressi copia lactis. aut pro multis unus po-
 nitur. Idem, armato milite complet, aut pro uno multi. idem.
 uos o Calliope precor aspirate canenti. et synodus conuen-

tus, siue conuenticulum. et synonyma, quae sub diuersis uo-
 cabus idem significat. et synatracismus figura, quae et singu-
 lis uerbis, et plurium uerborum coniunctione fieri potest.
 singulis hoc modo, sed cum ad supplicium sumendum se con-
 firmaret, multa simul eum renocabant officia. consuetudo. tem-
 pus. existimatio. periculum. religio. plurium uerborum con-
 iunctione sic, nemo enim nocens sine summo dolore est iu-
 dies, sed multa simul eum perturbant, quod adest sollicitudi-
 nis plenum, quod futurum est formidolosum. lex paraton
 10 supplicium ostentans, uitia ex uitij coacta, occasionem argu-
 endi malefici captans inimicus, quae quotidie uehementer
 eius animum excruciant. et polysyntheton figura, cum sen-
 tentiae multorum articularum conuenientia copia continen-
 tur, ut ille hunc poena constrictum traherat, hic autem uoci-
 ferabatur, concursus uero non mediocris erat, cum tamen o-
 mnes optulari uellent, sed nemo uideret, neque ibi magistra-
 tus aderat, nec circumspectantes, quod potissimum confugerem-
 20 mus, reperiebamus. et synatracosis figura, quae docet diuer-
 sas res coniungere, et communi opinioni cum ratione aduer-
 sari, ut nec hominis auari, atque a socii unum, atque idem uitium
 est. uterque enim nescit uti, atque utriusque pecunia dedecori est. qua-
 re merito utriusque pari poena afficiuntur, quos pariter non de-
 cet habere. et synonyma figura, quae conuincio nominis
 interpretatur. utitur autem eo genere elocutionis, quoties uno
 uerbo non satis uidetur dignitatem, aut magnitudinem rei
 demonstrare, ideoque in eandem significationem plura conse-
 runtur, ut si dicamus. prostrauit. affixit. percussit. et syn-
 theton, quod incompositum, siue solutum a Latinis dicitur, cum
 demptis disjunctionibus, et propositionibus, diuersa profes-
 30 runtur. Cicero. ex pectore uim edicti securitatem praetoris. si-
 uero oratori. capio, opto damnari Apronium. et syntaxis,
 quae latine constructio siue coordinatio inter praetor. et syn-
 thesis, quae compositio a nostris dicitur, fitque, cum singulare
 nomen multitudinem significans cum uerbo plurali coniu-
 ngitur, ut pars infrusta secant, et turba ruunt. synthesis eti-
 am uetus genus est, de qua supra diximus. et Symmachus
 nomen proprium, quod significat concertatorem, auxiliari-
 um. et symmachia. auxilium. concertatio. et symmetria
 commensuratio, cuius tamen latinum nomen in usu non est.
 40 Plinius. non dum habet latinum nomen symmetria. et sym-
 pathia uisitatissimum apud Latinos, quod dici compassio po-
 test. et symbole commissura. et symbolum indicium, quasi
 simul collatum, de quo alibi diximus. et Symmathetes con-
 discipulus. et symposium compositio. et syndinium con-
 coenatio. et sympotes, com potor. et sympotria com potrix. et
 symphitum herba, de qua alibi diximus. coagulum, siue con-
 ferua latine appellata, et symphonia consonantia, et sy-
 naecus cohabitator contubernalis. et systole correptio. et syn-
 graphum, de quo alibi diximus, et symplegma comple-
 50 xus, concursus. et symplegades insulae ponti mille quingen-
 tis passibus ab Europa distantes, Cyanae ab alijs dictae.
 Symplegades autem ob id appellatae, quod inter se concur-
 ruisse aliquando fabulis traditur. id autem fictum icirco est,
 quoniam paruo discretæ intervallo, ex aduerso intrantibus
 geminae cernebantur, pauloque deflexa aere, coeuntium
 speciem praebant. et sympudearia funera a ueteribus
 dicebantur, quibus ludos adhibebant, quasi simul pudenda
 uerum, ut ad propositum reuertantur, quoniam quae inte-
 gra sunt, etiam in corrupta sunt, ponitur aliquando syncerum
 60 pro puro incorrupto, immaculato. Horatius. syncerum
 est nisi uas, quod aequo infundis aescit. ab hoc fit synceritas,
 hoc est integritas. et syncere, integre, cuius contrarium est
 insyncerum,

insyncerum, hoc est uitiatum, corruptum. Virgilius. insynceris apes tulerit cruor. simili quoque modo procerum a cera de ducatur, quod proprie significat prolixum, et in longum productum, quasi ad similitudinem cere extensum. a quo proceritas longitudo, aut prolixitas, et proceriter aduerbium, extense. proceres uero capita trabium proprie dicuntur, hoc est nuti quidam extantes, a quo principes ciuitatis sunt proceres appellati, quod et in ciuitate eminent, sicut illi in aedificijs. quidam tamen procerum a crescendo, quasi procretum, hoc est excrementum dictum uolunt. et Proceris Cephalu uenatoris uxor fuit. Proconessus urbs fuit in minori Asia. item a cera carinthe, herba est folio candido incuruo, cubitalis, capite concavo, mellis cum cera mischi saporem habente cuius florum auidissimae sunt apes. Item a cera cerotum, siue ceratum. graece κηρός, de quibus supra diximus. ceratum a cere priuatione, quod significat lutum cum paleis mistum. et ceroma, quod ceroto simile sit. ceroma enim dicebatur, quo ungebantur athletae, dum ceraturi erant. hoc uero ex oleo, terraque consistabat, nec ex omni quidem terra, sed ex quibusdam eius generibus, quibus robustiora fieri corpora, et ad tolerandos aestus, atque algores firmiter arbutabantur, ut erat albida quaedam terra pertenuis, ex albo a gro, et rubrica, et baiamus puluis, et qui iuxta montem Vesuuium colligebatur, aliaque huiusmodi terre complures. adhibebatur qui ppe oleum iam ad agilitatem praestandam, ut corpora lubrica fierent, tum quod natura olei est tepescere membra, et contra algores nutrire. tertia uero ad indurandos magis artus, et ad uersus aestum firmandos adiungebatur. Statius de palaestris. postquam oleo grauisa cutis, petit aequor uterque pro cursu mediu, atque uisum uelut arena, tum madidos artus alterno puluere sicant, collaque demersere humeris, et brachia late nassa tenent. tanta uero quorundam in imeniendis ad huiusmodi concertationes terris cura fuit, ut tradant Patrobam Neronis principis libertum ex Aegypto aduehi fecisse arenam e Nilo tenuissimam, duntaxat ad corpora palaestrae studijs exercenda. Patrobae huius mentionem facit Martialis. Vexat saepe meum Patrobam confinis agellum. contra libertum Caesaris ire times. Laedemonium ceroma, aqua frigida uocabatur, quoniam Laedemonij pueros suos ad tolerandos aestus, atque algores eiusmodi aqua madefactis corporibus obdurbabant. unde apud Virgilium Seruius, dum locum illum exponit. natos ad flumina primum deferimus, saeuoque gelu duramus, et undis lacorum inquit morem exprimit. Martialis. cur laedemonio luteum ceromate corpus perfundit gelida uirgine, ne coeat. atqui ceroma illud, quod peractis ludis ex athletarum corporibus distringebatur admisto luto, ac sudore, canoque ad uarios medicinae usus utile erat, ideoque magna diligentia custodiebatur. a strigili, siue stringendo stringentium hoc uocabant. tanta in gymnasijs graecorum luxuria, ut aliquando magistratus ludorum octingentis sestertiiis stringentia huiusmodi uendidisse tradantur. Plynus. quin et sordes hominis in magnis fecere remedijs quae iustorum gymnasia graecorum. qui ppe ea stringentia molliunt. calefaciunt. complent. sudore, et oleo medicinam facientibus. efficaciora ad eadem stringentia a balneis, et ideo nascuntur suppuratorijs medicamentis. nam illa, quae sunt e ceromate permixto cano articulos tantum molliunt. calefaciunt. distant. efficacius. sed ad caetera minus ualent. ponitur etiam aliquando ceroma pro loco, in quo palaestrae ungebantur. Martialis. Si lentum ceroma teris. Plynus. idem palastras athletarum magnis, et ceromata sua exornant. et nullus epiani per cubacula gestant, ac arcunferunt secum. item a cera

cerium deducitur, quod faui similitudinem habeat. dicitur a graecis κηρός. uicinis genus est, idque duas species habet. alterum est subalbidum firunculo simile, sed maius, et cum dolore maiore, quod ubi maturescit, habet foramina, per quae fertur humor glutinosus, et purulentus, nec tamen ad iustam maturitatem peruenit. si diuisum est, multo plus intus corrupti, quam in firunculo apparet, altiusque descendit, raro fit, nisi in stipulis. alterum est minus super corpus eminent, durum, latum, subuiride, magis exulceratum, siquidem ad singulorum pilorum radices foramina sunt, per quae fertur humor glutinosus, subpallidus, crassitudinem mellis, aut uisci referens. si inciditur uiridis intus caro apparet, dolor, et inflammatio ingens est. Plynus. ramorum sic teneri cauliculi cum melle ulceribus quae cera uocantur illuminantur. idem. grossi illi tae cum melle, et folijs ceria sanant, et canis morsus. item a melle, et cera melliceris mellicerides. ganglia. atheromata. stratomata. tubercula sunt eiusdem fere generis, quae et in ceruica, et in alijs, et in lateribus oriri solent, habent inter se mediocres differentias, quandoquidem neque periculo terrent, neque diuerso genere curantur, omnia autem incipiunt a paruulo, et diu, paulatimque incrementum, ac tunc sua includuntur, quaedam ex his dura, ac renitentia, quaedam mollia, cedentiaque sunt, quaedam spatio nudantur, quaedam tecta capillo suo permanent, fereque sine dolore sunt. ganglia renitentur atheromati, subest quasi tenuis pultracula. stratomati pingue quiddam, idque latissime patere consuevit. melliceridi liquidior humor, idemque pressim arcunferunt, unde a melle, et cera, hoc est a fauo nomen accepit. Plynus. melilotus defertuefactus in uino dulci peculiariter contra melliceridas efficitur. item a cera cerosus, id est ueluti ceram habens admixtum. unde de mel cerosum non dum depuratum, et adhuc cera commixtum. Plyn. testes fibri non adulterati hammoniaci coloris esse debent, arcundati liquore ueluti mellis cerosi, odoris grauis. gustu amaro, et acri. item cerites lapis, de quo supra diximus a cere colore. mel uero a graeco deductum, quod dicitur μέλι, unde μέλιτις mella, et μέλιται, siue μέλιταια apes. mel optimum est, ubi optimorum florum copia abundat, hinc mel atticum caeteris praefertunt, quod et hymetium dicitur. Hymetus enim mons est Atticae regionis uicini diffusus, et omnium graecorum montium obtinens principatum, diuersis floribus, et thymo maxime abundans. quapropter in eo repertas primo apes uolunt Erichthei temporibus, quauis alij in Thessalia potius uelint sub Aristaeo, alij in insula Cho, ut Eumenes. nonnulli in Creta temporibus Saturni, ut Maander. Virgilius. semper frondentis Hymeti. Iuuenalis. dulcique senex uicinus Hymeto. Martialis. hoc tibi The sei populatrix misit Hymeti, Pallados a syluis nobile nectar opus. ex hoc monte marmora etiam pulcherrima auabantur. Plynus. L. Crassus orator primus peregrini marmoris columnas habuit hymetias. post atticum mel primum locum obtinet siculum ex hibla. Hic mons est et regio Siciliae, in qua thymi, et salicium copia. idem mons Megra uocatur. Apium ibi magna copia, quae ab eo Hyblaicae dicuntur. Virgilius. hyblaes apibus florem depasta salicti. Martialis. cum dederis siculis medicae de collibus hyblaes, ecropios dicas tu licet esse fauos. Sed melle attico illud praestantius esse putatur, quod ad argentarias gignitur. uocaturque Acapnium, quod genere quodam compositionis a fumo purgatum sit, quippe a priuatiua particula est, κωνος fumus. alibi faui cera spectabiles sunt, ut in pelignis. Alibi mellis copia, ut in Creta, Cypro. Africa. Alibi magnitudine, ut in septentrionalibus regionibus. Viso iam in Germania octo pedum longitudinis

fauo. Vernum mel anthinum uocatur, quod ex floribus faui con-
struuntur, quos graeci *ἀνθινόν* appellant. Mel uero
aestiuum uocatur horaeum, quod graeci omnes fructus aesti-
uos nominant horaeos. quoniam id tempus per excellen-
tiam horam uocant, in omni melle, quod per se fluxit,
optimum est, appellaturq; tantum. Tertium genus mellis
syluestre est, exmuturq; post primos autumnus imbris.
Ericaeum id uocant ab Erica fructu, quam & Sifarum
nominant. Folia habet tamarici similia. Haec cum her-
ba sola floret in syluis, ideoq; melli nomen praebet. Plu-
rum syderiten eam appellant. Athenienses tetraditen. Cum
eximenda sunt mella, apes abigi fumo debent, ne uel iras-
cantur, uel ipsae auidius uorent. Acraton mel purum,
atq; integrum dicitur, quod neq; acrescere incipit, nec ul-
lum passum est uitium. Euthymum mel dicitur, quod ex
utrusq; thymi floribus collectum est. Duo enim sunt thymi
genera. candidum, & nigrum. Hoc genus mellis al-
bum non fit, sed est oculis, & ulceribus aptissimum.
Tantum autem refert in apibus pabulum, ut mella quoq;
uenenata nascantur. Herba est heracle in ponto alba, ue-
xatio quidem iumentorum, sed praecipue caprarum, quam
aegelethron uocant, a capris interimentis. *αἴξ* quip-
pe graeci capram nominant, *ὄλιεπιον* pernitiosum,
exinale. huius flore concipiunt mella, noxium uirus, cum
aquo so uere marcescit. quapropter non fit hoc omnibus an-
nis. Aliud quoq; mellis genus in eodem ponti situ, quod
ab insania, quam *γῆνιτ* *μαυροῦ* uocant, id exi-
stimatur fieri flore rhododendri, qui fructus est, quem &
rhododaphnen nominant. & nerium folio similis amy-
gdale, sed maiori, pinguiorq; semine patenti, ut cor-
nu, intus lana, similis hyacintho, radice oblonga, gustu
salsa. angusta folia eius, quadrupedum sunt uenenum.
Caprae, si aquam biberint, in qua folia eius maduerint,
mori dicuntur, & in Perside, & in Mauritania uenena-
ti faui gignuntur. Item in Corsica. Ouidius. Quam pu-
to de gelidae collectum flore acuta melle sub infami consi-
ca misit apis. Mel quidam dicunt caeli sudorem esse, alij
syderum saluam, alij purgentis se aeris succum. constat
sane ex aere decidere, syderum maxime exortu sub lucis
temporibus. itaq; cum prima aurora folia arborum mel-
le rosada inueniuntur. A melle mellatio dicitur uinde-
ma mellis. Plinius. Aestiuam mellatione decimam partem
apibus relinquere placet. idem. Haec ergo mellatio idibus fe-
re Nouembris includitur. Item meligo, quae proprie signi-
ficat succum illum e lacrymis arborum, siue florum,
quem apes deuorant. postea ad alueos regressa, euomunt,
operatq; componunt. Plinius. primum itaq; fauos constru-
unt. ceram fingunt, deinde sobolem, postea mella. Ceram
ex floribus. melligenem a lacrymis arborum, quae glutini-
num pariunt salicis. Vlm. arundinis succo. gummi, re-
sina. His primum alueum ipsum intus totum, ut quodam
tectorio illinunt, & alijs amarioribus succis contra alia-
rum bestolarum auaritates. Ponitur tamen meligo pro suc-
co cuiuscunq; fructus florescentis adhuc, atq; immaturi.
idem. omphacium e uite fit psitia, aut aminea, cum sint
acini ciceris magnitudine ante canis ortum. In prima lan-
guine demittitur uina, eiusq; meligo, & reliquum corpus
sole coquitur nocturni rores auentur. In fictili condita
meligo colligitur, subinde Cyprio aere seruatur. Item a mel-
le Mellonia, mellis dea est. & melleum, quod mellis, ut
melleus color. melleus sapor. aliquando etiam dulce, ut
mellea uox. melleus puer. & mellitum, quod melle con-

ditum est. & mellissimum, ex quo fluit, aut fluere uide-
tur mel, hoc est dulce. iucundum, ut melliflua oratio. mel-
lissimus sermo, & melliloquus, qui dulce loquitur (ut Ci-
cero inquit) e cuius ore melle dulcor fluit oratio. & mel-
limella, mala dulcia, quod sint mellei saporis, eadem mu-
stia uocantur a celeritate nascendi. prima enim proue-
niunt, uulgo nana uocant, a paruitate arborum, in qui-
bus producantur. Martialis. infanti melimella dato, fatu-
asq; mariscas. Nam mihi quae nouit pungeret, chia sapit.
10 Et mellis animal, quod sit mellis auidissimum, & aluea-
ribus semper infestum. uulgo id taxonem uocant, in ca-
uernis uiuens asperum, mordaxq; magnitudine Vulpis.
colore felis. capite albus, ac nigris ueluti lineis distincto ro-
stro, instar Suis oblongo. pelle aspera, atq; praedura. qua-
propter ex ea pharetras, & canum collaria obtegunt.
Varro. ne uulnerentur canes a bestiis, imponuntur ijs col-
laria, quae uocantur mellium idest angulum, arcam col-
lum ex corio firmo cum clauis capitatis. Frontinus. &
santa erant mellium pellibus tecta. Plinius. Hanc esse mel-
libus in metu solertiam, ut sufflata cute distincte ictus ho-
minum, & morsus canum arceant. ignorauerunt hoc lon-
gissimis temporibus latini omnes, Graeciq; alij aliter hoc
uocabulum exponentes. Nos primi omnium errorem hunc,
ut pleriq; alios e nostrorum mentibus ostensa ueritate di-
scussimus. Et melos, cantus suauitas, quod & neutrum,
& indeclinabile est, Persius, cantare credas pegaserum
melos. Et melodia, quod interpretatur meleus cantus. qui-
dam dicunt melos proprie uocari cantum pastoralem, &
Mellissus proprium nomen. fuit rex cretensis antiquissi-
mus, qui primus dijs sacrificauit, habuitq; filias duas A-
maltheam, & Mellissam, quae Iouem infantem caprino la-
cte, ac melle nutruerunt. Item a melle Melite insula, mel-
le abundans in Africa uersus Pachynum Sicilia promon-
torium. unde catelli afferebantur melitenses, siue meli-
taei appellati. Errasse in hoc Plinium constat, qui meli-
ten insulam, ex qua melitenses catuli feruntur, scribit in-
ter Curcuram esse, quae Melana cognominata est, & il-
lyrium. Lapsus autem in hunc errorem existimo cogna-
tione uocabuli. Nam Melitine insula in Adriatico fuit non
40 longe a Curcua, quae dicitur Melane. Ptolemaeus. in-
sulae sunt in Dalmatia ista, quae & urbs est. Pharia,
quae & urbs. nam Pharus parua Aegypti insula dicta
est contra Nili hostia, ita appellata a nauclero Menelai,
cui id nomen fuit, ibi ab aspide interempto, & sepulto.
in hac Alexander Macedo nouam urbem condere statu-
it. Sed cum magnae sedis capax non esset, ex illius ad-
uerso condidit Alexandriam. in eadem ingens turris fuit
nauigantibus lumen exhibens a Philadelpho rege con-
structa, quae inter spectacula orbis numeratur. Hinc tur-
res omnes, ex quibus lumina nauigantibus exhibentur,
50 nonnulli pharos appellant. A Pharia insula phariensis de-
duantur. A Pharus pharius. Pharisaei sectae quaedam iudeo-
rum fuit, religioni indulgens. praeterea insulae in Dalmatia
Curcua, Melana cognominata. Meliten uero in Africa fuisse
idem Ptolemaeus apertissime scribit, & Strabo *τὸ ἄρι-
στον πρὸς κρητὰ εἶδος μελιτῆ, ὅθεν τὰ κύνι δια, ἃ κολοῦσι μελι-
ταία.* Hoc est Pachyno adiacet insula Melite, ex qua catu-
li sunt, quos melitaeos appellant. Melitinen quoq; a copia mel-
lis appellatam arbitrantur. Item a melle melitites potiois ge-
nus dulcis, quod fit ex melle & musto, qnq; con eius austeri mu-
60 sti, cogno mellis, & salis cyatho sufferue factis. differetq; a mul-
so, quod mulsum eodem quidem modo, sed ex ueteri uino fit,
quod facillime

quod facillime cum melle concorporatur. Remocat hoc auiditate
 tem obi, alium mollit frigidus potus calidus sicut corpora auget.
 Muli longitudinem senectæ mulsi tantum potus sine alio cibo to
 lerant, cum diuus Augustus Pollionem Romulum centesi-
 mum iam annum excedentem interrogasset, qua nam ratione
 nigorem illum animi, corporisq; custodisset, respondisse illum
 tradunt inuis mulso, foris oleo. A mulcendo autem dictum
 est mulsum, quasi melle delinitum. Mulcere enim delinire
 est, quasi melliare, hoc est molle reddere. Pacuuius. Quid
 me obitu terres, mulces laudibus? Hinc demulceo fit, hoc
 est delinire. Et mulaber dictus Vulcanus, quod molliat fer-
 rum, ac mitius reddat. Mulsæ etiam aqua, siue hydrome-
 li dicitur, quæ fit despumato in ea melle, præclaræq; uti-
 litatem habet, in cibo ægrotantium leui. uiribus recrean-
 dis, ore, stomachoq; mulcendo ardore, refrigerando. Tra-
 dunt etiam hunc potum utilem esse hominibus animi hu-
 milis, atque præparari, quos micropsycho appellat. Est
 etiam melitites lapis, qui succum emittit dulcem, mellitumq;
 tusus. Et ceræ mistus eruptionibus. pituitæ, maculisq; cor-
 poris medetur, et fructum exulcerationi. Item a melle tha-
 lassomeli, quod fit æquis portionibus maris, mellis. imbris,
 fichtliq; nasci, et picato conditur. Et leomeli oleum, quod in
 Syria ex ipsis oleis manat sapore melleo, non sine nausea, al-
 ium emollit. bilem detrahit. Et Oxymeli, quod et acetum
 mulsum appellatur. id hoc modo ueteres temperabant. mellis
 heminas decem. aceti ueteris heminas quinque. salis marini pon-
 do. tymbæ quadr. antem. aquæ marinæ sextarios quinque. pa-
 riter coquebant de feruente decies cortina, atque diffunde-
 bant, inueterabantq; item a melle mellaria, de quibus supra
 diximus, quæ et apiaria dicuntur, et aluæria. Et melifones
 uocantur. Et mellarij, qui opus mellis exercent, et ab apibus
 dicuntur apiarij, et mellarium uas, quo in sacrificijs Maræ deæ
 ueteres utebantur, in quo non mel, sed uinum inditum erat. Et
 uinum ipsum sub lactis nomine ferebatur, quod Faunus eius
 pater in amore illius lapsus, cum uoluntati suæ repugnân-
 tem haberet primo uirga myrta uerberatam, deinde uino so-
 pitam compressit in serpentem transfiguratus, propter quod et
 myrteam uirgam in templo eius haberi nefas erat, et super
 caput eius extendebatur uitis, qua maxime eam pater decipere
 tentauerat, et uinum in templum eius non suo nomine sole-
 bat inferri. item melicæria, de quibus paulo ante diximus, a
 melle, et ceræ item melilotos, quasi dulcis, et mellea lotos, her-
 ba est nonissima, et ubiq; nascens, apium abus. Laudatissima
 tamen in Attica, ubi cūq; uero recens, nec candidans. Et croco
 quam simillima, quamquam in Italia odorator, et candida
 est. Dicitur Latine fertula regia, a fertis, quæ ex ea fiunt. Oui-
 dius. pars thyma, pars rores, pars meliloton amant. Lotos pro-
 prie herba est in Aegypto, quam Homerus inter herbas subna-
 sentes deorum uoluptati primam nominauit. Hæc recedenti-
 bus aquis Nili prouenit similis fabæ, in cuius capite fructus est
 papaueri similis inuis grana. ceu milium, ex quo incolæ faciunt
 panem, radicem habet mali cotonei magnitudine operam ni-
 gro corticæ, qualis est, qui castaneas tegit. interius candidum
 corpus gratum abis et crudum, et coctum. Ab hac sata fit
 lotometra, ex cuius semine simillimo porri fiunt panes in Aeg-
 ypto a pastoribus maxime aqua, uel lacte subacto. Negant
 quicquam illo salubrius esse, nam qui eo uiuunt, nec dysente-
 ria, nec tenesmo, nec alijs morbis uentris infestantur. Est et
 alia lotos, quam multi trifolium dicunt. item alia lotos agre-
 sis in Libya nascitur, hasta duobus cubitis longa ramos plu-
 rimos proferens, folia simillima trifolio, semen minus, quam foe-
 no græco gustu uenenofo. Quidam etiam loton milium uoca-

uere. Eadem Africa loton aliam insignem arborem gignit.
 quam uocant celtin, magnitudine piri. in asura in folijs cre-
 briores faciunt, ne illic uideantur. Fructus magnitudine fabæ,
 color croci. Tam dulcis ibi abus est, ut nomen etiam genti dede-
 rit. Siquidem lotophagi appellantur. Quintili. sunt qui tra-
 duntur a poetis gustu cuiusdam germis apud lotophagos, et
 sirenum cantu delinire uoluptatem saluti prætulisse, dum laudis
 falsam imaginem persequuntur. ferunt uentris non sentire
 morbum, qui eo uescantur. uinum quoque ex eo exprimitur,
 simile mulso, bacæq; contusa, cum siliqua ad abos in dolijs
 feruatur. Ligno color niger, quod ad tibias expetit. e. radice
 cultellorum capuli fiunt. Theophrastus. Lotus nascitur quem-
 admodum myrtus aduersus inter se densus super germina, gu-
 statu inter lotophagos prædulcis. suauis. inno cuius. ac uentri
 utilis. idem, multa hæc arbor, fructusq; copiosa est. Exeratum
 itaque Ophelli, cum Chartaginem proficisceretur, uel eo fru-
 ctu diebus pluribus pastum comneatum defectu acerpimus.
 Est igitur in insula lotophagia, Pharide uocata, largi copia,
 sed non minor in continenti. Hæc arbor Italia quoque quon-
 dam familiarissima fuit, sed terra mutata. Plinius. Faba græ-
 ca, quam Romæ a suauitate fructus Syluestris quidem, sed ce-
 rasorum penè natura loton appellat, præcipueq; domibus ex-
 petitur ramorum petulantia breui caudice latissima ex pati-
 antium umbra, et in uicinas domos sepe transfiliendum. Nul-
 li opaatas breuior, nec aufert solem hyeme decedentibus folijs.
 nulli cortex iucundior, aut oculos excipiens blandius, nulli ra-
 mi longiores, ualidioresq; aut plures, ut dixisse totidem arbo-
 res licet. cortex pelles tingunt, radice lanas. item a melle me-
 licaton, quo aliqui utuntur pro mulso. Item melculum, hoc
 est paruum mel, quo uerbo blandiendo utimur. Plau-
 meum corculum, neuum melculum. Item mellifico, hoc est mel
 factio. A quo mellificus, et mellificator, et mellificatrix, et melli-
 ficatio deducuntur. Diocles. panicum mel frugum appellat a
 frugis dulcedine, et quod dysentericis, et ad tormina pro-
 dest, quemadmodum mulsum. Item a melle, et oleo, quod
 græci ελαιον uocant, Eleomeli oleum est in Syria spon-
 te ex ipsis oleis manans. sapore melleo. alium mollit. bilem
 detrahit, qui duos ex eo cyathos bibere, torpescent, excitantur
 q; crebro. Pugnatore, dum certantur sunt, cyathum unum
 ex eo præsumunt. Item a uerto uerro deducitur, quod aliquan-
 do significat traho. Virgilius, quippe ferant rapidi secam,
 uerrantq; per auras. Aliquando idem, quod uerto. idem. Ad
 nixi torquent spumas, et cœrula uertunt æquora. Nonnun-
 quam capitur pro mundo, quod trahendo sordens mundentur.
 Immenalis. Verre pauimentum, nitidas ostende columnas.
 Ab hoc fit uerriculum rete piscatorium, quod trahendo è uo-
 do educatur. et uerricula, quod ueteres pro articulo usurpa-
 runt. et uerriator, qui iure acceptæ hereditate iusta facere
 defuncto debet, quæ si non fecerit, seu quid in ea re turbaue-
 rit, suo capite luat. Ex uernæ sunt purgatio quædam domus, ex
 qua mortuus ad sepulturam ferendus est, quæ purgatio fit per
 uerriatorem, certo genere scoparum adhibito, ab extra uer-
 rendo dicta. et uerruca, quod proprie significat locum su-
 pereminentem. nam quæ supereminent, uerru solent. Ca-
 to. cenfeo inquit, si rem seruare uis, faciendum, ut quadrin-
 gentos aliquos milites ad uerrucam illam ire iubeas, eam uti
 occupent, imperes. Hinc uerrucæ in corporibus dicuntur,
 supereminentes uelut globuli duriore, quos uulgo por-
 ros appellant. Plini. ocymum misto atramento sutorio uer-
 ruas tollit. Huius diminutiuum est uerrucula, hoc est
 parua uerruca. et uerrucosus homo dicitur uerrucis ple-
 nus. et uerrucosa loca, inæqualia, et diuersas partes

eminentes habentia. Et uerrucaria herba, quae uerruats tollit, alio nomine heliotropium uocata, de quo inferius dicemus. Item a uerro uerpus, hoc est medius digitus a uerrendo podice iudat enim quia patiuntur haemorrhoidas, hoc est sanguinis fluxum, hoc digito uerrendo utuntur podici. Vnde et ipsi uerpi aliquando uocati inueniuntur. idem digitus et impudicus ob eandem causam dicitur, et infamis, et quando porrigebatur, signum derisionis, et contumeliae erat. Martial. O stendit digitum, sed impudicum Alconit Dasioq; Symmachoq; idem. Nam mea iam digitum sustulit hospitibus. Iuuenalis ipse minaci praebet laqueum, mediumq; ostenderet unguem. Persius. frontemq; atq; uida labella infami digito, et lustralibus ante salinis, Ex puit. Primus uero in manu digitus pollex uocatur, quod caeteris potentior sit. Pollex enim posse est, unde pollex potentia. Et Aequi polleo, pro aequiualeo. Graeci ἀρχήριον nominant, quasi pro manu, quod non minus in officio sit, quam manus, et quasi manus altera uideatur, alio nomine appellatur hallus, ἀπό τοῦ ἄλλο μου salto, quod constricta manu proximum digitum solus scandat. A pollice pollicaris deducitur. Plyn. crassitudine pollicari. Pollici uicinus, index, siue salutaris uocatur, quod eo res, quas uolumus, ostendimus. Qui autem inter minimum, et medium est medicamentalis, siue a gestione annuli, annularis, quod neruis quidam de corde naui ad eum digitum in manu sinistra deriuatur, et desinit. implicatus caeteris eiusdem digiti neruis. Postremus, quod omnium paruissimus sit, minimus, uel auricularis, quod eo ad mundandas aures uti solentur. Item a uerto composita fiunt anniuersarius, quod singulis uertentibus annis fieri solet. Aduerto, quod est conuerto. Aduerto enim, et auerto contraria sunt, aduerto oculos, aduerto animum, hoc est conuerto aliquid. Auerto oculos, animum ue, id est aliunde remoueo. Virgil. Diem talem terrens auertite pestem. inde aduersus. et auersus. Nam aduersus est oppositus. A quo aduersus, et aduersum praepositiones deducuntur. Auersus est terget ostendens. Cicero. et aduersus, et auersus impudicus es. Sed auersus ponitur aliquando metaphoricè pro irato, quod a rebus, quas detestamur, auertere oculos solentur. Virgili. laudandum auersa tuetur. Nam, si intuetur, quomodo auersa nisi iratam intelligis. Circuuerto uotè significationis. interuerto, quod proprie est rem aut accommodatam, aut creditam callide, doloseq; ne domino restituatur, efficio. ut Cicero. andelabrum, quod rex Aegypti Ioui capitolino donatulerat, Verre qui illud commodato acceperat, interuersum esse conqueritur. Marcellus iurisconsultus. Si duo haeredes rem apud defunctum depositam dolo interuertent. Peruerto, modo conuerto, modo deprauo, a quo fit puerfus, quod pro improbo accipitur, hoc est eo, qui mores puerfos hēt, Obuerto, cōtrauerto Virgi. cornua uelatarum obuertimus antennarum. Transuerto, in obliquum uerto. unde transuersi oculi dicuntur. Euerto, conuerto. extruerto. eruo. demolior, a quo euersio, praewerto, praetero, quod etiam praewertor dicitur. Virgi. Veteremq; sicut praewertitur Hebrum. Aliquando reuoco. Plau. flebilis praewertitur metus, accuro, ut sciam quid uelit. Nonnunquam antepono. idem, illuc redeundum est mihi, ne me uxorem praewertisse dicant praepublica. Inuerto, conuerto siue in contrarium uerto. Vnde inuertere uestem dicimus. Subuerto, demolior. Diuerto, se paruo deflecto. A quo diuersio. remotio. se paratio. deflexus. et diuersus, uariis. et diuerticulum, ubi de uia iter flectitur. Teren. ubi ad ipsum ueni diuerticulum. Diuerticula etiam dicuntur domicilia in uia, ad quae diuertendum sit. Vnde et diuertere pro stabulari, siue hospitari accipimus. A quo diuersorium stabulum. et diuersito frequentatiuum. Celli. Ad ipsa Platonis penetrabilia, ipsarumq; rerum pondera, et digni-

tates pergendum est, non ad uocularum eius amoenitatem, nec ad uerborum ueritates diuersitandum, hoc est deflectendum. Item diuertium se paratio omnium rerum. Cice. sic doctrinaria facta diuertia. V. ir. obijciunt equites sese ad diuertia nota, hoc est ad deflexus uiarum. Proprie tamen diuertium dicitur diuersio matrimonij, differtq; a repudio, quod repudium inter non dum coniunctos sit. Diuertium uero coniunctorum est. Molestum diuertium intra uirum, et uxorem fieri dicitur, repudium uero sponsae remitti uidetur, quod in uxoris personam non cadit. Paulus. repudiari etiam futurum matrimonium potest. Non recte autem sponsa diuertisse dicitur. Tractum autem repudium est, ut repudiare sit ob rem aliquam pudendam repellere, et diuersor, quod modo diuerto significat, modo cōuersor. Item reuerto, quod et reuertor dicitur, hoc est redeo. a quo reuersio. interdum tamen reuertor, et redeo idem ualent, quod uenio, siue diuerto. Cicero. ad Chrysiippi laqueos reuertamur, cum nihil de Chrysiippo antea dixisset. Item conuerto nota significationis. A quo conuersio, et conuersor, quod est uitor, et consuetudinem habeo. A quo conuersatio pro consuetudine. Item animaduerto, quod ex anima, et uerto componitur, quasi animam conuerto, ideoq; aliquando hoc uerbum significat inuocor. attendo, quasi animam, hoc est mentem conuerto, et tunc exigit post se accusatiuum sine praepositione. Cicero. saepe ego animam uerti multo in ipsis rerum primordijs id facere solitos, aliquando punio. uerbero. iram exerceo, nec eius duntaxat, qui in alterum ordinariam habet potestatem (ut Valla sensit) sed cuiuscunq;. Plautus. is, cum in herum animaduertisset grauius, hoc est iram cōuertisset, ideoq; accusatiuum exigit cum praepositione ne in. Anima enim aliquando pro mente accipitur. i. pro animo. Macrobius, tunc enim anima libera est, et nulla corporis conuisione impeditur. Aliquando pro ira. Plau. animam comprimere. Vnde animosus, iracundi dicuntur, et animati. Accus. ego ne auxilio motus temere hosti me animato offerā. Virgi. quos animi curi assidue franguntq; feruntq;. Cicero. ego uero nihil ita animato homine miserius ducerem. et ea pars animae, in qua irae sedes est, uocatur animosa. Proprie tamen anima spiritus est. Virgi. animas in uulnere ponunt. dicunturq; ἀνὰ τὸν ἀριμῶν, quod uentum significat. quippe uentus spiritus est. Hinc et prouento saepe usurpatur. Idem, quantum ignes, animaeq; ualent. Plau. ne quid emittat animae dormiens. Nonnunquam ponitur pro alitu oris. nam et ipse spiritus est. Virgi. animas, et olētia Mediora fouent illo, et senibus medicantur anhelis. Plau. an foetet anima tuae uxori. idem. ieiunatis plenus animam foetidat. idem pro aqua posuit. Ni ego illi puteo si occipso animam omnem intertraxero. Aliquando pro sono. V. arro. et phrygias audire animas. Quandoq; etiam pro ipso homine secundum opinionem Platonis, qui uult non coniunctum hoc est animam, corpusq; sed solam animam hominem esse. Virgi. ite ait egregias animas, quae sanguine nobis, hanc patriam peperere suo. Quidam animam ab animo ita distinguunt, ut anima sit, qua uiuimus. animus, quo sapimus. Macrobius. animus enim proprie est mens, quae diuiniorem anima nemo dubitauit. idem. secundum ergo hoc, cum ex summo deo mens, et ex mente anima sit, anima uero et cōdat, et uita compleat omnia. Frequenter tamen haec duo confunduntur. unde et pro ira tantum animum, quam animam dicimus, sed rectus animum. Plyn. de ira. ergo et haec animi asperitas, seu potius animae dulaore succo mitigatur. item de ueto utrūq; usurpatum inuenimus. Virgi. mollitq; animos, et temperat iras. Animas in hoie quatuor esse dicunt. Vitalem, quae et in uerbibus est, qui tantum mouentur. Sensualem, ut in nutis animalibus, in quibus est sensus, et timoris, et gaudij. intellectualem, quae est in hominibus tantum,

qui cogitare, et iudicare possunt, quæ infra omnes est phy-
siam, hoc est naturalem, quæ est in herbis, atq; arboribus, quæ,
et si non mouentur, vitam tamen habent, cum nascantur, cre-
scent, et pereant. Quidam existimauerunt animum cor esse.
Vnde ex ordes uicordes, et concordis disti. Empedocles ani-
mum censuit esse cordi suffusum sanguinem. Alij partem quan-
dam cerebri animi principatum tenere opinati sunt. Quidam
nec cor, nec cerebri partem esse animum uoluerunt, sed alij in
corde, alij in cerebro dixerunt animi esse sedem, et locum.
Alij animum putauerunt animam. hoc est spiritum esse. Zeno
ignem affirmavit. Aristoteles ipsius corporis intentionem
quandam uelut in cantu, et fidibus, quæ harmonia dicitur,
Zenocrates naturam, cuius uis in natura maxima esset. Plato
triplicem finxit animam, cuius principatum, id est rationem in
capite, sicut in arca posuit, et duas partes iram scilicet, et cu-
piditatem loci disclusit iram in pectore, cupiditatem subter
precordia locans. Dica archus nihil esse animum scripsit, præ-
terquam nomen tantum in aere, frustra q; animalia, et animan-
tes appellari, neque in homine esse animum, uel animam, neq;
in bestia, nisi quæ omnis eam, quæ uel agnus quid uel sentinus
in omnibus corporibus uisus æquabiliter esse sensam, nec sepa-
rabilem à corpore esse, quippe quæ nulla sit, nec sit quicquam
nisi corpus unum, et simplex ita figuratum, ut temperatione
natura uigeat, et sentiat. Aristoteles, cum quatuor nota illa ge-
nera principiorum esset complexus, ex quibus omnia oriuntur,
quintam quandam naturam censuit esse, ex qua fit mens.
Cogitare enim, et præuidere, et discere, et docere, et inuenire
aliquid, et tum multa alia meminisse, amare, odisse, cupere,
timere, angere, lætari, et similia in horum quatuor generum
in esse nullo, sed quoniam genus esse uacans nomine. Itaq; ipsum
animum *ἰννεύει* appellant nouo nomine, quasi quæ-
dam continuatam motionem, atque perennem. Democritus è
leuib; ac rotundis corpusculis concursu quodam fortuito ani-
mū efficit. Ab aia fit animula diminutiū. sicut etiā hoc nomi-
ne urbs paruarum opum in Appulia. et animal, et anima-
lis adiectiuum, ex quo animales deos dixerunt ueteres, qui de
animalibus essent facti, ut penates. et animosus, atque anima-
tus, de quibus supra diximus. et animo uerbum, hoc est uiui-
ficio. animam præsto, à quo ex animo, interficio. neco. et inani-
mus, qui anima caret. ex animus, siue ex animis, qui sine anima
est, hoc est, qui mortuus est. Virgil. ex animumq; auro corpus
uēdebat Achilles. ex animatus uero timens. conturbatus. idem,
ex animata sequens. impingeret agmina muris. Semianimus,
qui semiuuus est. unanimus, qui unius animi, hoc est unius uo-
luntatis est. Pusillanimitas qui paruū animum habet, quem
græci uocant Micropsychon. et è contrario magnanimitas, qui
magno animo. est, à quo fit magnanimitas, sicut à pusillani-
mo pusillanimitas. Item à magnanimo magnanime aduerbi-
um. item animor, quod modo est uiuificor. modo delibero, et
quasi in animum induco. Macrobi. Animati sunt ergo ueteres
ad faciendam discretionem in genitiuo casu, ut ex hac declina-
tione ex primerent nomen solennis dei. ab animaduerto uero
fit animaduersio, quod modo attentionem, modo punitionem si-
gnificat, et animaduersor punitor. Apule. ex ponam breuiter,
quod animaduersor meus fecit. Quidam etiā ab animali ani-
malitatem, hoc est ipsam animalis essentiam scripsere. Item à
uenio composita sunt aduenio, quod aliquando idē significat,
quod uenio. Cælius. ædopol senectus, si nihil aliud apportes-
teum, cum aduenis. aliquando uenire incipio. et ad inanima-
ta etiā transfertur. Plau. adueniēti morbo succurrere. ab hoc
fit frequentatiuum aduento, quod si significat ueniendo proxi-

mus sum. Cicero, non dum erat auditum te ad Italiam aduen-
tare. et aduena, qui nō est ciuis, aut inquilinus, sed externus,
et ex alieno loco adueniens. et aduentitius, qui casu in aliquo
loco uenit non morandi gratia, neque consilio. Vnde aduen-
titij morbi dicuntur, qui forte, et nulla nostra culpa ueniunt.
item aduentitia bona, quæ non ex recta successione, ut puta pa-
tris, aut aui, sed aut ex legatis, aut aliter casu aliquo nobis ad-
ueniunt, in quibus pater uinens habet usum fructum. et libe-
ram administrationem, et aduentus, ut aduentus eius latitiano
cepi. et aui, quod singulis annis adueniat, de qua inferius di-
cemus. et Auentinus mons intra urbem Romam (ut Varroni
placet) ab aduentu hominum, qd commune latinorum ibi Dia-
næ templum fuerit cōstitutum, quamuis sint, qui uel ab auibus
potius nuncupatum uelint, quod eō se à Tyberi ferant, uel ab
Auentino rege, qui ibi bello extinctus, atque sepultus fuit. et
a uena, quod ad fructum non ueniat. Est enim uena frumen-
ti uitium, quamuis et ordeum in eam degenerat, frumenti ta-
men est instar. Quippe cum Germaniæ populi edant eā, neq;
alia pulite uiuant, sole maxime, cœliq; humore hoc uitium acci-
dit. aliquando etiā imbecillitate feminis, cum diutius terra
retentum est, priusquam erumpat, uel si cariosum fuit, cum se
reteret. Est et aliud uenæ uitii, cum granum inchoata am-
plitudine, priusquam roboretur à flatu noxio cassum, et inane,
quasi quodā abortiuo à spica euanescit. ponitur aliquando aue-
na pro stipula, siue calamo, ut superius diximus. Circuuenio,
quod interdum est circūdo, interdum decipio. Seneca, nō sum
passus cum ab æmulis suis circuueniri, hoc est decipi. interue-
nio, quod est in medio negotio superuenio. Terent. interuenit ho-
mo de improviso, cepit clamare. interdum ponitur pro inter-
sum. Cicero, quod non esset factum, si ipse interuenisset. Ob-
uenio. contingo. deuenio, quod proprie est ex editioni loco in his
nullorem uenio. ut deueni in planum, deueni in uallem. Hinc
per metaphoram pro redigor usus patitur, ut deueni in miseriam,
deueni in paupertatem, hoc est redactus sum ad miseriam, et
paupertatem. Euenio contingo, à quo euentus dicitur, quod non
ratione, sed casu fit. Item finis rei. Ouidius, careat successibus
opto, quisquis ab euentu facta notanda putat. Et in singulari ma-
sculinum est, ac declinationis quartæ. in plurali uero neutrum,
et declinationis secundæ. Cic. Sæpe enim causæ euentorum
magis mouent, quam ipsa euenta. Reuenio. reuertor. Prouenio,
producor. Vt ex bona arbore boni fructus proueniunt. Vnde
prouentus dicuntur redditus. Vt etes tamen non solum bonarū
rerum, sed etiam malarum prouentum dici uolere. Plau. cala-
mitatum, et miseriarum tot prouentus. Præuenio anticipo, à
quo præuēno anticipatio dicitur. inuenio. comperio, quasi in ali-
quid uenio. Vir. inueni germana uia. Hinc inuentiones, et in-
uenta dicuntur, et inuentores, atque inuentrices. Subuenio, opi-
tulor, Plau. qui toties tibi misero subueni. Conuenio, quod pro-
prie est congregor cœo. Vir. conueniunt, quibus aut odium cru-
dele tyrāni, aut metus acer erat. Sallustius, postquam unum in
locum omnes conuenere. Hinc fit conuentus, hoc est congregatio
hominum, uel supplicationis gratia in templo, uel iudicij cau-
sa, cū à magistratibus congregatur, uel si qua alia ratione unū
in locum multitudo con. Ponitur tamen aliquando pro cōiugio.
Iuuenia. Conuentum tamen, et pactum, et sponsalia nostra
tempestate paras, et conuentæ condito diebatur, cum primus
sermo de nuptijs, et earum conditione habebatur. Conuentus
etiā is dicitur, qui in iudicium ab aliquo uocatus est. Conuen-
tacula quoq; deducatur, et ferè semper in malā partem, hoc est pro
conuētu sedicioforū, aut sceleratorū accipitur, et conuena, qd ab
aduena differt, qd aduena proprie dicitur, q ex uno loco à ali-

quod oppidum ueniunt. Conuenae uero, qui ex pluribus locis. Conuenio etiam accipitur pro in iudicium uocatio. Cicero non dubitat, quin si ipse uerem conueniat, aequitate causae, auctoritate sua commouere hominem possit. Item pro alloqui. Terenti. conueni hodie adueniens quendam mei loci hinc, atque ordinis hominem. Item conuenit pro decens, et conueniens est. Cicero, nam quid ueretur, ne non conueniat nostris aetatibus ista oratio. Itē conuenit hoc inter nos, pro constat. conuenit hoc mihi tecum, pro concordēs sumus. Conuenire etiam statuere est, Apuleius. Conuenimus ad portum quamprimum ire. Conuentionis nomen generale esse scribit Vlpianus, ad omnia pertinens, de quibus negotij contrahendi, transigendiq; causa consentiunt, qui inter se agunt. Nam sicuti conuenire dicuntur, qui ex diuersis locis in unum locum colliguntur, et ueniunt, ita ij, qui ex diuersis animi motibus consentiunt in unum, et in unā sententiam concurrunt. AB. A, et Ab, et abs in significatione quidem eandem uim habent, et id significant, quod apud graecos ἀπό. interdum tamen accipiuntur pro post. Plin. et uirus equi a coitu statim collectum, hoc est statim post coitum collectum. in compositione autem modo priuationem significat, ut auens, quasi sine mente, absimilis, dissimilis. Abstemius, sine temeto. Ab re, hoc est praeter rem, praeter propositum, sine causa. Lilius, haec si omnis diuini, humaniq; iuris memoria aboleuit, noua, peregrinaq; omnia prisca, ac patrijs praefereudo, haud ab re duxi uerbis quoque ipsis, ut tradita, nuncupataq; sunt referre, modo ablationem, ut aufero, abduco. auerto. interdum simplicis significationem non mutant, ut in abduco. Lilius, Flauius supplementum ab Roma abduerat. Hoc autem modo inter se differunt, quod a nunquam uingitur cum dictionibus inaptentibus a uocali. Ab uero cum omnibus ijs coniungitur, et frequentissime cum duabus liquidis. et i. consonante, ut ab lege, ab rege, ab re. ab loue. ab cum te, ut abs te. interdum cum. q. Terent. abs quibus homine beneficium accipere gaudeas. Ab etiam aliquando interiectio est admirantis. Plau. ab quid ais. Interdum dolentis. Virgilius, spem gregis ab silice in nuda commixta reliquit. idem. ab tibi ne teneras glacies fecerit aspera plantas. interiectiones graeci non habent, sed huiusmodi uoces inter aduerbia connumerant. quoniam uel adiunguntur uerbis, uel uerba ijs subaudiuntur, ut cum dicimus, pape quid uideo. Nostri uero, quoniam plerumq; non additur uerbum, nec subauditur, sed quodammodo in ijs inclusa est uerbi significatio se paratim hanc partem posuere. etenim, cum dicimus pape, nec uerbum aliquod est, nec subauditur, habet tamen in se affectum huius uerbi, quod est miror, et plenam motus animi significationem. Varia ergo interiectionum significatioes sunt, gaudij, ut euax. doloris, ut hei. heu. Virgilius, hei mihi qualis erat, quantum mutatus ab illo Heclore. Cicero, hei mihi non possum hoc sine lacrymis commemorare. Item heheu. ab. aba. pro. quae tria postrema interdum etiam admirationis, aut indignationis sunt quemadmodum pape, et uah, et hem. Plau. pro sancte Iuppiter quod uideo? Terentius, Pape haec su perat ipsam Thaidem. Plau. uah homo imprudēs. Apuleius. Hem hominis audaciam. timoris ut atterisus, ut Aha he. aliquando eadem uox et aduerbium est, et interiectio, et nomen, ut o quando indignationem, uel dolorem significat, interiectio est. aliquando uero optandi est, ut modo ostendimus, aliquando ipsius literae nomen. Item pro aliquando praeposito. Virgi. pro Latino obtestor, pro matestate tuorum. idem, pro se quisq; uiri depromunt tela pharetris. Modo interiectio. idem, pro si remeasset in urbem. Aliquando etiam aliae partes orationis solent interiectiue proferri. Virgilius, na

uibus infandum amissis unius ob iram infandum pro interiectione protulit. proprie tamen interiectiones primitiuae sunt, ut haec, quas superius memorauimus, et ohe, euhoe, quae exclamationis sunt, et aliae similes. ia exultantis interiectio est. fuit et hoc nomine minor Atlantis filia. HEMO. Monte Thraciae, de quo supra diximus. ORPHEO. Thracio. Orpheus enim hoc loco adiectiuum est, quem admodum alibi. Quicquid in orptheo Rhodope spectasse theatro dicitur, exhibuit Caesar arena tibi. ideo autem Orpheus pro Thracio ponitur, quia Orpheus. Ephorus. Musaeus, Thracēs fuisse perhibetur, siue quod Orpheus Oeagri filius unus ex argonautis, Ciconum rex fuit, qui sunt in Thracia. Siue Hemum Orpheum uocat, quia hic mons ab Orptheo poeta primum celebratus fuit. Orpheus Calliopes musae, et Oeagri filius fuit Ciconum regis, ut alij uolunt Apollinis. hic Lyræ mirum in modum siue diosus fuit. eam dono a Mercurio habuit, ut supra ostendimus. SARMATA. Sarmatae populi Scythiae sunt, qui a graecis Sauromatae dicuntur ab oculis lacertarum. oavpos enim lacerta est ὄμα οculus. Regio Sarmatia dicitur. Nomina diuersa habent. habitant montes, et salus, cum campos, et plana teneant Lagyges, uidentur plaustris pro donibus, passanturq; lacte equino, unde quidam eos ἰκρομόλους, hoc est equorum mulsores. Alij, γαλακτοφόρους, hoc est lactis phagos uocant. Sunt etiam quidam interius habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistum potant, quos uocant Gelonos. Virgilius, Bisaltae quo mare solent, acerq; Gelonus, cum fugit in Rhodopen, atq; in desertis Getarum. et lac concretum cum sanguine potat equino. Item Sarmatae alij sunt, qui cruda farina equino sanguine mista d' cruris uenis aluntur. Alij etiam, qui pro uictibus homines immolant. Alij bellorum, et caedis amatores, quibus mos est bellantibus cruorem eius, quem primum interemerint, ex ipsius uulneribus bibere, et ut quisque plures interemerit, ita apud eos eximius habetur. sunt etiam in Scythiae extremis Sarmatae, qui carne equina uescuntur, alij qui humanae carnis alimento uitam ducunt, propter quod uocantur anthropophagi ἀπὸ τοῦ φάγειν τοὺς ἀνθρώπους, hoc est ab hominibus edendis. idem ab usu plaustrorum amazonitae uocantur. interdum nimia hyemis asperitate demersis in humum sedibus specus habitantes totum brachati corpus, et nisi qua uident ora uestiunt. PASTVS. Qui abum sumpsit. pascere enim, et pasci est comedere, et aliquando solute ponuntur. Virgil. pascentes seruabit Tityrus hedos. aliquando habet accusatiuum. Idem, florem depasit salicti, nonnunquam pascere est abum alteri praebere, differitq; (si Marcellus credimus) ab alere, quod hoc fit necessitatis gratia, ut uita seruetur, illud uero ad delicias, ut sit pascere, quasi abo saginare. Vnde per metaphoram pascere aliquando pro delectare accipimus. Idem, atque animum pascitur a pascat inani, et pascere oculos, est uisu alicuius rei gratia eos oblectare. Item aliquando pro augeri, et crescere. Idem. et sacrum tibi pascere crinem. Hinc pastus adiectiuum significat eum, qui abum sumpsit, ut hoc loco. pastus uero substantiuum, significat abum, siue abationem. Cicero, cum oblectatione solertiae, qui est unus suauissimus pastus animorum. idem et pastos significat, sed hoc potius ad brutorum alimenta pertinet. Vnde est Varronis index de uil-latis pastionibus. a pasco pabulum quoque deriuatur, quod et abum significat, sed maxime, quod bruta depascent. a quo pabulor uerbum pro pasco. et pabulatio, abatio. illud notandum, quod pasci proprie bestiarum est. uesci hominum, et in utroque potus quoque compre-

henditur, quod Valla negauit, Martia uenit et epoto Sarmate passus equo. Cicero. Carne. Casio. lacte uescor. A pasco compo sita sunt depasco, quod est pascendo absumo, et depastus di- catur agrum bos, qui abum ex agro sumpsit. Item depastus ager passus, hoc est pascendo consumptus. Ex pasco eius- dem significationis. per pasco, satio, siue in torum pasco. compo- sco coerco, quasi intra pascia contineo, nec uagari permitto, et e contrario dispesco, diuido, et proprie pecus a pasione deduco. item a pasco pascia dicuntur, in quibus pecudes pascan- tur, siue ager pascius sit, siue pratium, siue mons, aut collis. pa- sciam syluam appellat Paulus, quae in pasciis pecudum des- tinata est. Item a pasco pascales oues, et gallinae uocantur, quae passim pasciuntur, siue a pasciis, quasi pascales. Item a pasco panis, a quo panifex, panificat panificam, et passillus, et pando cum deriuatis ab eo, de quibus supra diximus. pa- stomis ferreum, siue li gneum instrumentum est, quod ad cohi- bendam equorum tenaciam uariis, uel morsui imponitur. Lu- cilius, pastomides huic de naribus ingentes pendens. EPO- TO EQVO. Ebibito lacte equino. siue cruore. potare bi- bere est. et a graeco deducitur. ποτός enim potio est, ποτός a potio. ποτός, bibax. A potio potus dicitur, et potio, quae inter se differunt, quod potus proprie est uini, similitudinē. potio uero, quae a medicis a grotantibus datur. in- terdum tamen potio pro potu ponitur. Cicero. Quid quod ne men- te quidem recte uti possumus multo cibo, et potione repleti. Ab hoc fit potio uerbum, hoc est potionem praebere. Cuius passi- num est potior. Suetonius de Caligula. Creditur potioratus a Ceponia uxore amatorio quidem medicamento, sed quod in- ferore uerterit. Item a potio potatio, ipse potandi actus, a quo compotatio, quam graeci συμποσιον dicunt. et Compot- tor, qui συμποσιος et compotrix, quae συμποστρια appellatur, et poculum, quod ab illis dicitur ποτήριον, quorum diminutua sunt pocillum, et ποτήριον, et po- tabile, quod illi ποτήριον nuncupant, et potitius, qui sa- cra Herculi faciebat. Nam, cum Euisder aram maximam Her- culi, ubi nunc Roma est, edificasset, Herculei quae de suo armen- to boues ad sacrificia dedisset, inueniunt sunt serues duo, a quibus se aequaliter coli uelle ostendit, statuitque, ut mane, et ueperi sa- crificarent. Sed cum peractis matutinis sacrificiis circa solis occi- sum essent sacra repetenda, alter prior aduenit, qui ἀπὸ τοῦ ποτήριου, hoc est a potando potitius cognominatus est. Alteri propter negligentiam iratus Hercules statuit, ut sacrificanti, atque epulanti potio ministraret. Quae propter ἀπὸ τῆς πέρας, hoc est a fame pinarius, quasi famelicus appellatus est. Hoc mo- do haec duo familiae cognomina adeptae sunt, ut illa potiorie, haec pinariorum diceretur, et haec tantum longo tempore Her- culi sacra fecere. Verum cum postea Appio Claudio auctore, qui Censor cognominatus fuit, sacra Herculis gens potitia in manapia transfuisset, qua tempestate duodecim familiae eius gentis erant, puberes omnes ad trigagesimum intra annum cum stirpe extincti sunt. item a potio repotia dicta, cum post die nu- ptias apud nouum maritum coenatur, quia quasi reficitur po- tatio. Et ab eodem composita sunt per potio, hoc est ualde potio, siue frequenter potio, et praepotio ante potio, et epoto, potando ex- haurio, cuius passiuum est epotus, a quo epotus, et compo- to, simul potio. EQVO. Equus notum animal est, qui et caballus dicitur. A quo caballinus. Per sius. Nec fonte labra pro- lici caballino. Mira ei docilitas est. Alexander Macedo equum habuit, quae ab aspectu toruo, siue ut aliqui uolunt ab insigne tau- rini capitis armo impressi. Buccephalus, hoc est bouis caput est di- ctus. Hic a nemine alio, quam ab Alexandro, regio instratus ornatus consendi se passus est. Idem Thebarum oppugnatione

uulneratus non est passus regem in alterum equum transfilire. propter quae, et alia multa huiusmodi Alexander de fineto so- lemner ex equis fecit, et urbem ex nomine eius uocata Bu- cephalon sepulchro circumdedit. Caius quoque Iulius Caesar equum habuit, qui nullum, praeter eum, dorso recipiebat, eius priores pedes facie uestigiū humani tradunt fuisse, et hac facie ante Veneris genitricis aedem locatus fuit. Fecit et diuus Au- gustus equo tumulum, quem Germanicus Caesar carmine lau- dauit. A grigenti cum plurimum equorum sepulchra traduntur pyramides habuisse. scribunt auctores equum a Semiramide usque ad coitum ad amatum. Scythae equis maxime gloriantur. Tradunt casio aliquando ex prouocatiōe eorum regis, cum ho- sus ad eum spolandum uenisset, ab equo eius ictibus, ac mor- su interemptum fuisse. Alium cum detracto oculorum operi- mento cum matre se conisse intellexisset, per praerupta sese praeci- pitem dedisse, atque ita esse exanimatum. Qui ppe affinitatum co- gnitionem habet hoc animal. itaque in grege prioris anni foro- rem libentius, quam matrem equus comitatur. Tanta praeterea in iis docilitas est, ut uniuersus Sybaritanus exercitus equitatus ad symphoniam cantum quadam saltatione moueri solitus tra- datur. Sybaris urbs est sita in sinu Tarantino apud Cratim am- nem, quae quondam gentibus quatuor imperauit, urbes quin- decim numero subditas habuit, trecenta militum millia contra Crotonatis armauit. Sed mox luxuria, et uoluptati dediti, in tantam lasciuam deuenere, ut omnem suam felicitatem bre- ui tempore amiserint, et a Crotonatis septuaginta dierum spatio usque ad internitionem fuerint deleti. Ex quo uice prouer- bii Sybariticae, et Sybaricae delitiae dicuntur, et Sybaritica lu- di, cum modum excedunt, et Sybariticum carmen, et Sybari- tica libelli, hoc est lasciuia, improbi, petulantiae. Martialis. Musaei pathicissimos libellos, qui certant Sybariticis libellis, et tinctis sale pruriente chartis instanti lege Rufe, sed puella sit tecum tua, ne Thalassidem iudicis manibus libidinosis. Et fias sine foe- mina maritus. a Sybari etiam Sybaritanus deducitur. Fuit et aliud oppidum nomine Sybaris, duodecim passuum millibus distans ab urbe. Vix praeterea sunt equi amissos in praelio do- minus lugere, et lacrymas saepe effundere. interfecto Nicome- de rege equum eius inedia uitam finisse comperitum est, et Cir- censibus ludis ex casso auriga, cui Ratumenna nomen erat, equos cum palma, et corona in capitolium peruenisse, sed em- ter lustrasse. unde postea ea porta Ratumenna uocata est, Sar- matae longinqua itinera acturi, inedia pridie equos praepa- rant, ex igno tantum potu illos fouentes, atque ita per centena, et quinquagena milia continuo cursu euntibus insident. Vi- uunt annis aliqui quinquagenis, foemina minore spatio. Eae- dem quinquennio crescere desinunt, mares anno addito. qua- lis debeat esse equus praecclare Virgilius ostendit. Continuo pe- coris generosi pullus in aruis, Altius e greditur, et mollia cru- ra reponit. Primus et ire uiam, et si uiuos tentare minaces. Audet, et ignoto sese committere ponto. Nec uarios horret stre- pinus, illi ardua ceruix, Argutumque caput, breuis alius, obesaque terga. Luxuriatque thoris animosum pectus, honesti spadicis, glaucisque color deterrimus albis, Et giluo, tum si qua sonum pro- cul arma dedere, stare loco nescit, micat auribus, et tremet ar- tus, collectumque premeus uoluit sub naribus ignem. Densa iu- ba, et dextro iactata recumbit in armo. Ac duplex agitur per lumbos spina, cauatque tellurem, et solido grauius sonat ungula cornu. Partum undenis mensibus ferunt. duodecimo gignunt. generant secundo anno. sed tertio firmior est partus. Item mares generant usque ad annos triginta tres, quosdam etiam ad quadraginta durare tradunt, dummodo inuentur in attollen- da priore parte corporis. Equarum libido tota iuba extinguitur.

Vixisse equum septuagintaquinque annos produnt. inna-
 scitur equus in fronte caricæ magnitudine ueneficium colore
 nigro, quod Hippomanes appellatur. id statim ædito partu ma-
 ter deuorat, aut partum ad ubera non admittit, si quis præri-
 puerit, habeatque in rabiem aliquando id genus agitur. Amis-
 sa matre reliquæ foetæ educant orbū. Quo quis acrior, eo pro-
 fundius nareis bibendo mergit. Scythæ in bellis foeminis poti-
 us utuntur, quoniam urinam currendo sine impedimento red-
 dunt. Ferunt in Lusitania iuxta flumē Tagum, uento equas foe-
 tus concipere Fauonio flante obuertas, et cum partum fieri per-
 niassimum, sed triennium non excedere. Ego fabulam esse exi-
 stimo ex equarum fecunditate, et gregum multitudinem natā,
 qui tanti in Lusitania, et tam pernices uisuntur, ut non ime-
 rito uento ipso concepti uideantur. In eadem Hispania asturco-
 nes gignuntur ab Asture oppido, siue Asturia gente, ita appel-
 latus, quibus non uulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno
 crurum explicato glomeratio est. Equus Marti immolari sole-
 bat, siue quod per eius effigiem capti sunt Troiani, quibus Mars
 fauebat, siue quod eo genere animalis belli deus oblectari puta-
 batur. Equo uehi flammæ diæ non licebat, ne si longius digre-
 deretur ne gligi sacra uiderentur. Ab equo equinus deducitur,
 ut equina atro, equinæ iubæ, equinum uirus. Item eques, quod
 modo hominem equo insidentem significat. unde eges à pedi-
 tibus distinguntur, modo equum, cui insidetur. Vir. Dorsoque; eg-
 tem docere sub armis insultare solo, et gressus glomerare su-
 perbos. Propterea equitare etiam, quod ab equite derivatur, et
 homo equo utens, et equus sub homine gradens dicebatur. ite
 eques dicitur, qui equestrem habet dignitatem. Equestre enim
 ordinem medium fuisse constat inter patricos, et plebē. Prin-
 cipio equites, iudicesque; ydem habebantur, et gestandi annuli
 aurei ius eis erat. Postea M. Cicero in cōsulatu suo equestre no-
 men stabiluit, Senatū ei conuolans, celebrans se ex eo ordine
 prouectum esse. Ab illo tempore planè hoc tertium corpus in
 republica factum est, cæpitque; adici Senatū, populoque; romano
 equester ordo. ob quam causam post populum scribebatur, quæ
 nouissime cæperat adici. imprudenter quidam hoc tempore
 huius dignitatis uiros, qui gestandi uirius habent, milites uo-
 cant, cum sint equites iure optimo appellandi. hi olim sub Ro-
 mulo, regibusque; celeres dicebantur, à Celere Remi interfectore,
 qui initio à Romulo præpositus fuit, qui primo electi fuerunt
 à singulis curijs, ideoque; trecenti omnino, deinde à flectendis (ut
 quidam putant) animis, quoniam iudices erant, siue potius à
 flectendis equis, flexumines uocati, postea trossuli, à Trossu-
 lo oppido Thusiæ circa Vulsinios nouem millia passuum, quod
 sine ullo pedum adiumento equites cæpissent. V arro. Nunc e-
 runt trossuli nardo nitidi uulgo attico talento equum. Iunius.
 Quod ad equestrem ordinem pertinet. antea trossulos uoca-
 bant, nunc equites uocant, ideoque; quia non intelligunt trossu-
 lus nomen quid ualeat, multos pudet eo nomine appellari, in-
 uiti tamen Trossuli sæpe uocantur. Item ab equite equester, si-
 cut à pedite pedester. Vnde equestres copijs, sicut pedestres di-
 cuntur, et equestres dicebantur, quod equiti dabatur. item
 eqtatus, pro equestribus copijs, sicut pedatus pro pedestribus.
 Item ab equo equuleus diminutiuum. Cicero. Vt igitur domi-
 tores equorum non uerba solum adhibent ad domitandum,
 sed abum etiam sæpe subtrahunt, ut fame debilitetur equuleo-
 rum nimis effrenata uis. Et ab equa equila. V arro, nemo est tã
 ne gligens, quin summa diligentiã eligat asinum, qui suam sal-
 liat equilam. Item ab equo equiria ludi, quos Romulus Mar-
 ti insituit. In his enim ludis currere in martio campo equi sole-
 bant. et equitium, quod significat equorum armentum. V lpi-
 nus. equitij uisus legato uidendum, an et domare possit, et ad

uehendum sub iugo uti. et equiso, equorum domitor. V arro. nã
 ut equus, qui ad uehendum est natus, tamen traditur magistro,
 ut equiso doceat ut uelut incedere. idem, neque; furentem equule-
 um insanus egso exhibeat maris fluctibus. V teres tamen om-
 ners, quibus alius rei regamen comittebatur, equisones uoca-
 bant. Item ab equis fit equisetum. herba est, quæ græcæ Hippu-
 ris dicitur, hoc est cauda equina. Nostri à similitudine setæ eg-
 næ nomen imposuerunt. Est enim pilus terræ. hæc cursorum
 lyenes extinguit fictili nouo decocta, quidam ephedron, alij
 anabasin uocant, traduntque; iuxta arbores nasci, et scanden-
 tem, eas dependere comis iuncis. multis nigris. ut est equorum
 cauda geniculatis ramis. Item equire uerbum, quod est canum
 equæ appetere, sicut suire suis, et catulire canis. Græci equum
 ἵππον uocant. Vnde ephippium dicitur tegmen, quod equo
 ad insidendum imponitur, propter molliorem uecturam para-
 tum, uulgo sella nominant. Cato, mihi puero modica fuit una
 tunica, et toga sine fasciis calciamenti, equus sine ephippio. bal-
 neum uon quotidianum, alueus rarus. Ab hoc equites ephip-
 piati, et equi ephippiarij dicuntur, de quibus supra diximus.
 Et hippopotamus, quasi equus fluminis, animal è in Nilo præ-
 cipue nascens binijs unguis, quales sunt bubus. dorso equi, et
 iuba. et hinnitu. rostro resino. cauda obtorta. dentibus apro-
 rum aduncis. tergo ad scuta, græcæque; impenetrabili. Depa-
 scitur segetes, et ex agro ferentibus uestigijs astu dolo, ut sal-
 lente uestigio, nulla reuertenti insidiæ præparentur. Primus
 huc, et quing; crocodilos Romæ adilitatis sua ludis M. Scatu-
 rus temporario Euri po ostēdit. Ab hoc media eximere in mor-
 bis sanguinem, quod Phlebotomiam uocant, didicere. etenim as-
 sidua satietate pinguior factus exit in litus, et recentis aru-
 dinum caesus specularis, ubi acutissimum uidet stypitem,
 corpus imprimi, et uenam quandam uulnerat, atque ita pro-
 flumino sanguinis morbidum aliàs corpus exonerat, plagamque;
 limo rursus obducit. Mirum quàm multa à bestijs homo didi-
 cerit. Simile quiddam et auis in Aegypto monstrauit, quæ no-
 catur ibis, aconia ferè similis. et ipsa quoque; serpentum perni-
 cies, hæc rostri adunatate per eam partem se perluit, qua red-
 di aborum onera consueuerit. Hinc chlysterem facere medici di-
 dicerunt. Dictamum herbam extrahendis sagittis, æui eo te-
 lo percossi hominibus ostenderunt. idem percossi à Phalago,
 esu canrorum sanari se posse monstrauere. Est et ad serpen-
 tum ictus præcipua dictamus, quas se læteri resouent, quoties
 cum illis pugnam conseruerunt. Chelidonium uisus saluberrimam
 esse docuerunt hirundines, uexatis pullorum oculis illam
 adhibentes. Quæ propter inditum huic herbe nomen fiat à τὸ
 τῶν χελιδόνων, hoc est ab hirundine, Testudo pastu Cunila
 bubule uireris aduersus serpentes resouet. Cunila herba est,
 cuius plura sunt genera, quæ bubula appellatur, semen pule-
 gij habet, quod contra serpentes in uino bibitur. Est et alia cu-
 nila, quæ satyria appellatur à nostris, à græcis Origano. He-
 racleoticu, tertia à græcis mascula, à nostris cunilago uocatur
 odoris foedi, radicis liгноse. folijs asperi. cuius manipulum si-
 quis in domo posuerit, omnes à tota domo blattas ad eam tra-
 dunt conuenire. prodest aduersus omnia uenenata. E contrario
 quæ mollis uocatur, pilosioribus ramis, et aculeatis, mellis odo-
 rem habet, si digitis teratur. Mustella in anguim uenatu rita
 sibi salutem querit. Ciconia origano. Apri edera ægritudines
 suas curant. Anguis ueterem corporis membranam succo fœni-
 culi facilius exiit, quod si squamæ obtorpuerunt, spinis se iuni-
 peri scabit. Draco uernam nauisam syluestris lactucæ succo
 restringit. Panthera excrementis hominis, quorum auidis-
 sima est, aconito sibi in carnibus per dolum porrecto mede-
 tur. Elephantis chamæleonte deuorato oleastro salutem quæ-

rit. v. si degustatis mandragorae malis formicis lambunt. Pa-
 lumbe. graculi. merulae. perdicis. Lauri folijs annuum fasti-
 dium purgant. Columbae. turture; & gallinaei herba, quam
 supra diximus vocari Helxinē. Anates. anseres, caeteraq; aqua-
 tica, herba syderit, quae & asteriscum dicitur, folio similis oci-
 mo, nigrior tamen nascens in tegulis, parietinisq;. gryes iunco
 palustri. Coruus octo chamaeleonte, cuius uenenum etiam in-
 terfectori nocet, lauro infestum uirus extinguit. Item ab hippos-
 fit Hippocampus, hoc est equus marinus, a flexu caudarum.
 10 *no. uini* enim graecae, latine flexus dicitur. piscis est eque effi-
 ge in piscis caudam desinens. Plyn. leporis marini ueneficium
 restringunt potu hippocampis. Equus (ut quidam putant) ab
 aequalitate dicitur, prima litera detracta, quae diphthongū
 faciebat, quia pares eligebantur, qui bigis, quadrigisq; iunge-
 rentur. Aequus uero ab aqua deducitur, quia summa est aquae
 aequalitas, dum quiescat, ita ut imaginem tanquam speculum
 reddat. Significatq; aequus planum proprie. sed per meta pho-
 ram ponitur pro iusto, quia nullā in partem inclinat. Ab aequo
 aequitas dicitur. & aequo uerbum, quod proprie est ex plano.
 Plynus aequato deinde pauimento infunditur oleum. Ponitur
 tamen pro eo, quod est cum aequitate diuido. Virg. operumq;
 laborē partibus aequabat iustus. Aliquando pro continuo. idē.
 Felix, si protinus illum aquasset nocti ludum. Et aequē aduer-
 bium, quod modo iuste significat. Seneca iudex, qui parte inau-
 dita altera aliquid statuit, etiam si aequē statuerit, haud aequus
 fuit. modo tam. Vir. Negant alios aequē serpentibus a gros dul-
 cem ferre abum. & aequor, quod proprie planicem significat,
 unde de campo dicitur. idē, at prius ignotum ferro, quā in scin-
 dinus, aequor, modo de mari. idē. Aequora ponti, modo de flu-
 uine. idē. miratur nemus infuctum, fulgentia longe scata ui-
 rum, flumio pictasq; innare carinas. Olli remi quo noctemq; di-
 emq; fingunt. Et longus superant flexus, uariisq; teguntur ar-
 boribus, uiridibusq; secant placido aequore syluas. Aliquādo nō
 pro planicie maris, sed pro ipso mari ponitur. idē, bis denis
 phrygium ansendi nauibus aequor. ab hoc aequoreus deducit-
 ur, & aequalis, quod modo pro simili accipitur. Plyn. cum &
 ipse aequalem fortunam expertus fuisset, modo pro aetate neo,
 qui & aequus dicitur. & ab eodem aequo equaeus. Cicero-
 nec cum aequalibus solum, qui pauci admodum iā restant, sed
 cum nostra etiam aetate, atq; nobiscum. a quo aequalitas, hoc
 est similitudo, paritas. & aequaliter aduerbium. i. similiter, pa-
 riter. item aequalis, idē quod aequalis in priore significato.
 Cic. vix reduct in somnum quendam aequabilem, ac constan-
 tem. Aequaeus ab aequalitate aui dicitur, hoc ē aetatis. aui
 enim proprie tempus, & aetatem significat longam, quam se-
 culum dicimus, & per synopē seculum. Virg. magnus ab inte-
 gro seclorum nascitur ordo. a quo seculares ludi, de quibus ali-
 bi diximus. Tractumq; a graeco est aeuum. illi enim aeuū
 dicunt. unde longaeuos dicimus longae aetatis, hoc est senes. idē,
 quem tibi lo gaeuo seruum Launina coniux educet syluis. & pri-
 maeus, prima aetatis. & grandaeus, grae dioris aetatis. a quo
 grandaeuitas. Aetius, quia nec nos, nec illa impune, irrident
 meam grandaeuitatem. Hinc aeternum dicitur (ut Varro sen-
 tit) quasi aeternum. a quo sempiternum, quasi semper eter-
 num. & aeternitas. & sempiternitas, quo Apuleius, et nonnul-
 li alij utuntur. & aeternae, ac sempiternae aduerbia. & aeterno
 uerbum, hoc est perpetuum factio. Varro. literisq;, ac ludibus
 aeternare. Item ab aeuo aetas, quasi auitas. aetates uarie ab anti-
 quis distinctae fuerunt. Seruius Tullius rex Romanorum pue-
 ros appellauit eos, qui essent infra decimum septimum annum.
 Ab eo autem anno ad quadragesimum sextum iuniores dixit,
 quos bello idoneos elegit. Supra annum quadragesimum sex-

tum seniores nominauit. Varro autem aetatem diuisit in infan-
 tiam. pueritiam. adolescentiam. iuuentem. senectam, quarum
 tamen singulae trifariam diuiduntur, ut prima pars uiridis sit,
 deinde adulta, postea praecipua. Hinc est, quod Virg. ait, uiri-
 disq; iuuenta. aetas etiam aliquando ponitur pro uno anno.
 Varro. aetatem uix decimam egressus. Aliquando pro trigin-
 ta. Cic. tertiam iam aetatem hominum uisibat. Nonnunquam
 pro centum. Ouidius. annos uixi biscentum, nunc tertia uiui-
 tur aetas. Ab hoc diminutiuum fit aetatula. Plau. aetate aduer-
 bialiter pro diu posuit. Aetate ambo ambobus sint obnoxii.
 idem, aetate uelim seruire, Libanum ut conuiciam modo. item
 ab aeuo coaeus dicitur, hoc est eiusdem aetatis. Aetatem malam
 ueteres pro senectute posuerunt. Aetius. an mala aetate maui-
 male multari exemplis omnibus. Turpil. miserum puto, si eti-
 am istuc ad mala aetatem accessit mali. Pacuuius. parum est,
 quod te aetas male habet, ni etiam ad malam aetatem adiunges
 cruciatum retenti. Afranius. si possent homines delinimentis
 capi, omnes nūc haberent amatores anus. Sed aetas, & corpus
 tenerum, & morigeratio. Haec sunt uenena formosarum mu-
 lierum. Mala aetas nulla delinimenta inuenit. Plau. Constitus
 sum senectute, onustus uero corpus, iures reliquere, ut aetas ma-
 la est, mors mala est ergo. E contrario uero bonam aetatem dia-
 mus adolescentiam, uel iuuentutem. Cicero. Quod si ipsi uolu-
 ptatibus bona aetas fruitur, libētius primum paruis fruitur
 rebus. Hinc prudentissime Virg. dicit parnēs primas fructis,
 quasi eius aetatem puberem, meliorem dixit. Nunc adeo melior
 quoniam pars acta diei est. Finem secundae aetatis secundū ar-
 ronem, hoc est finem pueritiae, pubertatem uocant. Pubes enim
 proprie dicitur lanugo, quae maribus quartodecimo anno, fo-
 30 minis duodecimo arca pudenda oriri incipit, quod quia matu-
 ritatis est signum, factum est, ut mas pubes dicitur, siue puber,
 quam primum ad generandum aptus est factus, & femina si-
 militer ad concipiendum. a quo impubes, siue impuber, q non-
 dum eam, quam diximus lanuginem emittere incipit, siue qui
 nondum ad pubertatis annos peruenit. Pubem etiam honeste
 pro parte pudenda usurpamus. Virg. prima hominis facies, et
 pulchro corpore uirgo pubetens. Itē pro iuuenum multitudine
 ne interdum etiam pro populo. Vnde pube praesente dicimus,
 hoc est pro populo praesente. ab iis, qui puberes sunt, omnem popu-
 lum significantes. Quando autem pubes pro lanugine, siue
 multitudine, siue parte corporis pudenda accipitur, hoc est, quan-
 do substantiuū est, pubis facit i genitiuo, quādo uero adiectiuū
 est, facit puberis. A pubes pubis fit pubesco, qd est lanuginē il-
 lā emitto. A pubes uero puberis puberesco, qd significat cresco
 et puber fio. Pubes autē a graeco deducitur, quasi βιβος.
 Vnde Ephebus dicitur, qd iam sit in pube, hoc est, qd iam iā ad
 pubertatis annos puenit. Terē. nā is, postquā excessit ex ephe-
 bis sofia, hoc est postq̄ excessit ex ea aetate, qua pubem prio em-
 sit. Hinc ephebia appellata est prima aetas adolescentiae. adole-
 scētia postrema pueritia. e contrario uero de puberem dicimus,
 qui ad pubertatis annos non ponit puenire. Hinc de puberem
 porcū uocamus, quē lactentē occidimus. Præterea ab aequis aq-
 uocum, et aequoatio, et aequoet, et aequinoctiū, et aequinoctiale, et
 aequiale, & aequamentum, & aequilibrium, & aequimentū deducuntur,
 de quibus supra diximus, et aequatio, qd ē (ut ita dicā) pa-
 rificatio rei alicuius, siue diuisio eū aequalitate. Item ab aequo
 cōposita sūt ad aequo, ex aequo, et coaequo, eiusdē penē omnia si-
 gnificationis, & aequipolleo, & aequiualeo. a quibus aequipol-
 lentia dicitur, significatiq; parē potestatem. & aequanimis,
 hoc est animi aequi, & sedati. a quo aequanimitas. & aequi-
 melium, locus in urbe, ubi Melij domus fuerat. P. Melius
 ex equestri ordine fuit, qui cum frumenti largitionem in

urbe fecisset, T. Quintus Consul L. Quintium dictatorem fecit. Seruilius Halam magistrum equitum dixit. missus à dictatore Seruilius ad Melium, ut eum ad se duceret. Melius ob pauorem ad suos fugere. fidem populi Romani implorare. operum se consensu patrum dicere. quod plebi benigne fecisset, orare ut opem sibi ultimo in discrimine ferrent, ne uel ante oculos suos trucidari sinerent. hæc uociferantem affectus Seruilius Hala obrunauit. sed non satis esse sanguine eius ex pratum putarunt, nisi tecta, parietesq; intra quæ tantum amentia conceptum esset. dissiparentur. domus igitur diruta est. area æquimelium appellata, & iniquus, qui proprie est non æquus. in iustus. à quo inique aduerbium, iniuste. & iniquitas. quasi iniustitia. aliquando tamen iniquus pro magno accipitur. Virg. iniquo potere rastro. modo pro angusto. idem uerum hæc ipse quidem spatij exclusus iniquus prætereo. BIBIT. Potant. bibere proprie potare est. aliquando tamen pro haurire ponitur. Virg. sat prata biberunt. nonnunquam etiam ad ea transfertur, quæ haustum non habent, & significat trahere. idem. hasta sub exercitum donec perlata papillam hæsit, uirgineumq; alte bibit acta cruorem. à bibo bibas dicuntur nimij potiores. sicut ab edendo, edaces, & per diminutionem dicuntur bibaculi. item bibosi. Laberius. non mammosa. non anno sa. non bibosa. non proatx. & Tiberius per derisum, propter nimiam uini auaritatem appellatus est Biberius. sicut pro Claudio. Caldus, pro Nero Mero. Item bibulus, qui facile sorbet, unde bibulorum cognomen inueniunt, & meribibulus, qui unum aqua non miscet. Aurelius, cum temeti uidiore esset quadam die ab irata ancilla per conuictum appellata est meribibula, quæ res tantum ei pudorem iniecit, ut postmodum sobria prorsus fuerit. et bibula papyrus dicitur, quæ sorbet atramentum. & propterea inter paginas adhuc madentes, ne litæ fiat, interponitur. Vterque quondam folijs tantum palmarum scriptis manifestum est. unde folia librorum dicta, quæ à græca uoce Phyluræ etiam appellantur. deinde quarundam arborum libris, hoc est corticibus, ex quo libri appellati, & per diminutionem libelli, & codices, à codice, qui & caudex uocatur ex quo cortex extrahitur. Codex enim proprie prima pars arboris est, cui radices adherent. Iuuenalis pro se de meretricia posuit, quæ frè è truncis fieri solet. horrida quale facit residens in codice pellex. à codice dum pro caudice accipitur, codicaria naves dicuntur, de quibus inferius dicemus. cum uero pro libro codicillus deducitur, quod proprie epistolam significat. postea publica monumenta plumbeis uoluminibus, mox et priuata luteis conficere cœperunt, deinde ceris. etenim pugillarum usum ante troiana tempora fuisse testatur Homer. *ἔπειτα δὲ τὴν πύργον ἐν ποσσὶν ἔθηκεν*. hoc est cum scriptisset in pugillaribus scilicet corruptilia multa. sed post Alexandri magni uictoriam, condita in Aegypto Alexandria, inuenta ab eo rege papyrus est Varrone teste, quæ fiebat ex frutice, qui nascitur in paludibus Aegypti, aut quiescentibus Nili aquis, ubi euagatæ stagnant, nec gurgitum altitudo duo brachia excedit. frutex ipse Papyrus, siue feminino genere papyrus uocatur, radicem habens obliquam, triagulis lateribus decem nõ amplius cubitorum longitudine in gracilitate fistigatum, thyrssi modo cacumen includens, semine nullo, nec alio usu, quam floris ad deos coronandos. radiabus incolæ pro ligno utuntur, ex ipso Papyro nauis texunt, & ex libro uela. teges. uestes stragula, fines. aliq; huiusmodi. Lucanus. conseritur bibula Memphis cymba papyro. præparabantur ex eo chartæ diuise ac in præueniunt, ac latissimas philuras, quæ eo meliores erant, quo medio papyro propinquiores, atq; inde secundum scissuræ ordinem hieraticæ appellabantur subtilior, religiosior tã

tum uoluminibus dicta, quæ postea ab adulatione Augusti dicta est augusta. deinde à Liua coniuge eius Liuiana. huic postea in epistolis tantum scribendis auctoritas relicta est. proxima huic erat Amphitheatriæ à loco dicta, in quo conficiebatur, quam postea Fannius miro artificio emendauit. uocauitq; è nomine suo fannianam. ultima, emporiæ, inuulucris scribendo, & inuolucris duntaxat chartarum, ac mercium usum præbēs. propterea ἀποτὸν ἐμπορίων, hoc est à mercatoribus emporiæ dicta. unde emporiū quoq; appellatum locus, in quo mercatus, & nundinæ fiunt, & bibula, de qua supra diximus sciant. tantum utilis scripturæ. primatum deinde nuntius Claudii. Cæsar, & quoniã Augustæ tanta tenuitas erat, ut uix calanum sustineret, præterea uisu translucida literas emittebat, auxit, et crassitudinem, & latitudinem, mensuramq; ubi pedalis erat cubitalem faciens. à papyro igitur frutice charta est papyrus appellata, quod. s. ex papyro fieret. postea ueroid genus chartæ inuentum est, quo nunc passim mortales utuntur, fitq; ex limtolis cõtritis, et nihilominus pristinum papyri nomen remansit, & distinctio generum. nam subtilis illa epistolaris & augusta uocatur, & altera communis, siue amphitheatriæ, siue fanniana. & grossior illa, atq; inuulucris emporiæ, & ultima bibula. claudia uero illa grandior, crassiorq; à rege nunc regalis dicitur. hæc dēte propter sabricam, aut cancha leuigatur. propter quod minus sorbet. & ob id caduce literæ fiunt. Quæ causa impulit nos, ut genus aliud chartæ inueniremus, quæ tenuitate. densitate. candore. leuiore. philuræ longitudine & commodior est, & aspectu gratior. hanc opifices è nostro nomine perottam nuncupauerunt. charta uero ab urbe Tyri, cui charta nomen fuit, appellata est, ex qua Dido ducta est. ideoq; urbem à se postea edificatam ab illius nomine Charta genem nuncupauit. græci ab eadem urbe χάρτιον nominant. à quo χαρτογράφον librarium. & χαρτογράφων chartularium nominant. membranas Varronem scribit post inuentas ab Alexandro, chartas per emulationem circa bibliothecas Ptolemæi, & Eumenis regum, Pergamæ inuentas fuisse, unde nunc quoq; uulgo pergamenæ uocantur. uergamum oppidum est in Asia. Pergamæ uero dicta sunt arcæ troianæ, quæ quoniã altissimæ fuerunt, omnia alta edificia pergama sunt appellata. membranæ à tectis membrorum uocatae sunt, proprieq; corum ipsi significat, unde sunt ad se scribendum aptæ. chartam membranãq; sæpenuero auctores pro folijs, siue phylluris usurpant, ut si dicam codicem triginta chartis, siue triginta membranis contineri. Clau. nulla est membrana sine ipso. Quoniã cum a perotto codice chartas explicaret. à membrana membranæ dicitur. à charta chartæ, siue chartæ, sicut à papyro, papyraceus, contra Varronem qui chartarum usum non nisi condita in Aegypto Alexandria fuisse scribit. Cassius hemina contra sentit uenustissimus annalium auctor. tradit enim Cn. Terentium scribam agrum suum in lanculo repastinantem inuenisse arcam, in qua Numma rex situs fuerat, & in ea libros eius repertos, qui è chartis erant in quo certum lud. admiratione dignum est, quod de fossi tot annis incorrupti durassent. à papyro etiam papyri cognomen deductum (ut quidam putant) à quo Papyria tribus appellata. Item à bibo compositæ fiunt perbibio, quod est usq; ad finem bibo, uel in totum bibo. Ebibo, exhaurio. Plau. Quæ mihi misero totum ebibit sanguinem. Imbibio, haurio. & per meta phoram apprehendo. Aure. Ut poeta optimus maximus teneris mibibus annis non facile memoria aboleretur. Cõbibo, comoto, hoc est simul bibo. PRIMA FLVMINA. Principium fluminis, hoc est fontem, ex quo primum fluit Nilus. Magna laus ludorum Domitiani, quod ab ultimo inferioris Mauritania monte, ex quo Nilus.

quo Nilus fluit, spectatores ad urbem uenerint. primus aliqui ad numerum referunt, ut primus. secundus. tertius. Nonnunquam ponitur pro Princeps. Virg. prima quod ad Troiam pro ceteris gesserat Argis. Aliqui pro optimus. Idem, Et primos iuuenem tot miserit orco. Et pro precipuus. Idem, Quatos primus patiare labores. interdum et pro eo, ante quem nullus est. Idem, Hic mihi responsum primus dedit ille petenti. Hic primogeniti dicuntur filij, qui primo nati sunt, et ante quos nullus genitus est, etiam si postea alij orti fuerint. Et apud grammaticos, primitiua, et primogenia uerba dicuntur, quae per se inuenta sunt, nec aliunde derivantur. Primitiuum est, et primogenium dici potest, quicquid aliunde non habet originem. quod est primum uocamus. Vnde primarius lapis appellatur, qui primus in templo, aut alterius aedificij fundamentis imponitur. et primarij Cives dicuntur, qui primi sunt, et ueluti principes in ciuitate, qui et primates, et a quibusdam Summates, ab alijs Optimates appellatur, et primaeus, de quo supra diximus, a primo deducitur, et primigenius sulcus, qui in condenda noua urbe turo, et uacua designationis causa imponitur. et Primum para mater, quae primo perit. et primordia, quae primo ordinantur, hoc est initia. et Princeps, quasi primum caput. A quo principium et principale, quod primum, atque precipuum est. Principalis castrorum porta nominatur, quod in eo loco est, in quo principes ordines tendunt. et principior uerbum, quod est inchoo. auspicio. et principor, domitor. A quo principatus pro imperio. et principus secundum quosdam, quod prius, quam mater secundo nuberet, est genitus, et primanus Tribunus, qui primae legionis tribunum scribebat. et primores summae quaeque res. Lucil. Cum gallus gallinaceus digitos, primoresque erigit unguis. Turpilius, Sadao innixa digitis primioribus. hinc primores aliquando pro optimis capimus. Sae. Scripta fama, uulgoque aedita, quibus primores uiri, ac facinora notabantur aboleuit. et prime. primo primus. principio. primitus. primitus. aduerbia. omnia fere eiusdem significationis. et apprimere. et in primis, hoc est praecipue, quae ueteres Cum primis. et Cum primis dixerunt. Quae. Claudius. Nam M. Manlius, quem capitolium seruasse a gallis supra ostendi, cuiusque opera cum M. Furio dictatore apud gallos Cum prime fortem resp. sensit, is et genere, et uirtute bellata nemini concedebat. A pule. Hic cum primis nobilis, ac facinorosus. Virg. In primis regina quietum accipit in teucros animam. et priscum, ac pristinum, quae ita inter se differunt, quod priscum sunt, quae superioribus seculis, aut superiori aetate fuerunt, ut prisci latini, qui proprie hi sunt, qui priusquam Roma conderetur, fuerunt, et priscus Tarquinius Superbus. pristina uero, quae superioribus annis. mensibus. diebus, et nostra memoria fuerunt, ut pristina nostra amicitia. pristina beneuolentia nostra. Aut si de rebus, quae non senescunt, sermo habeatur, non priscum, sed pristinum dicimus, ut Pharos, et Tyrus nunquam in pristinum statum redibunt. Padius post quingentos, et eo amplius annos reuertit solet in pristinum cursum. et pridie, de quo supra diximus, quasi primo die. et primitiae primi fructus. Item primitium, quod primum in aliqua re, et principale est. Ouid. Ecce rapit medijs flammam Rheus ab aris, primitium torret. et primipilus Centurio. Lilius, Centurio erat, quem nunc primipilum appellant. Veteres, quia sciebant commisso praelio acies facile turbari, ut hoc in modum euitarent, cohortes in centurias diuisere, et in singulis centurijs, singulos centuriones praefecerunt, qui primo centurioni uocabantur, quemadmodum decuriones Decurioni. Centurio a numero centum militum uocatus, quia singula curiae centum militibus constabant. Cohortes in exercitu decem erant in singulis legionibus. Sed prima cohors reliquas, et numero militum, et dignitate praecedebat.

Aquilam habebat, quod praecipuum erat signum in Romano exercitu. Centuriones huius cohortis ceteris centurionibus digniores habebantur. Prima Centuria primum pilum uocabatur, quod circa signa grauis armatura constituta erat, in qua inter cetera armorum genera hastile erat pedum quinque semis, quod pilum nominabant. a quo pilati dicuntur pilo armati. Mart. et pilata redit, id est quod subitque cohors. hinc propilare acie re est. et propilatum acuminatum, et quasi ad pilae formam factum. Centurio ipse primi pili centurio dicebatur, et primipilus uocabatur. hic non modo Aquilae praerat, sed quatuor cohortias, hoc est quadringentos milites in prima acie gubernabat, et tanquam princeps totius legionis merita consequbatur, et commoda. Mart. a. Grata pudens meriti tulerit cum praemia pilum. Mos enim Romanorum laudatissimus fuit, ut centuriones ex decima cohorte promouerentur ad nonam, et sic deinceps meritis poscentibus ad primam, quasi ad palmam, in qua est omni legione infinita penes commoda perapebant. A primipilo primipilaris dicitur. primipilares milites erant, qui signa circumstant. hi postea mutata re militari pilani sunt appellati. pilum, ab eo instrumento nomen accepit, quo pinisunt far. illud uero a pinisendo dictum. pinisere, tundere est. A quo pinisores dicitur sunt, qui nunc pistores nominantur. et pistrinum locus in quo pinisunt. Varro, nec pinisorem ullum nosset nisi eum, qui in pistrino pinisere farinam. A pinso est pilae dicta, quae masa sunt concava, quod antiqui sicata frumenta in pilas immissa piniserebant, et hoc erat unum genus molendi. Item piluinus, quod stercoreandorum agrorum usum inuenit, et pinisendi frumenti, Iouis (ut putant) filius et Dauni pater, qui Appuliam, in qua regnabat Dauniam appellauit. Hic Ardea traditur condidisse. Item pisonum cognomen. Pila est dicitur, quae parietem sustentat ab opponendo (ut Varro sentit) ita uocata. Itaque pila qua luditur. ob id pila ludoria, quod pilis impleri solet. pilae effigies tamen uiriles, quae muliebres ex lana suspendi olim copitalibus solebant in compitis, quae esse deorum inferorum, quos uocabant lares putabantur, quibus tot pilae, quot capita feruorum, tot effigies quot essent liberi ponebantur, ut parcerent uiuis. Pilus uero a pelle, ex quo prodidit uocatus est. A quo et capillus, quasi capitis pilus, quae uis et pro omni pilo ponatur. Virg. quae sunt menula quos habet capilli. et Pileus tegmen capitis, siue quod ex pilis fieri solet, siue quod pilos capitis tegeret. Vnde pileati serui dicebantur, qui pileo imposito uendebantur, quorum nomine uenditor nihil praestabat. pileus enim impositus demonstrabat eiusmodi seruos uenundari, quorum nomine emptori uenditor nihil praestaret, sicut antiquitus mancipia iure belli capta coronis induta ueniebant. Corona enim signum erat feruorum uenialium, ideoque sub coronis uenire dicebantur. Pileum est raso capite accipiebant serui, qui manumittebantur hac de causa, quod uidebantur esse seruitute tanquam a tempore liberati. Plau. Vt ego hodie raso capite caluus accipiam pileum. Pileos est Castori, et Pollicae ueteres dedere, quia lacones fuerunt, quibus cum pileis militare mos erat. Item a pilus uerbum pilo, quod aliqui significat pilos emitto. Accius, tum primum pilabantur genera. Afranius, Meum praeterea corpus nunc pilare primum cepit. Nennius pilantem puerum uocat nunc primum pubescentem. Aliqui pilos detraho. Martialis, Quod pectus, quod crura pilas. A pilo fit compilo, quod est cogo, et in unum condo. et ex pilo, diripio, ac deprador, quasi ne pilum quidem relinquo. Vnde compilare. et ex pilare haereditate dicimus, hoc est fraudare, diripere. et copilati. sicut uis passidicuntur. copilato uero ueteres usurparunt pro eo, quod est corripio, et inuolo. ex pilate haereditatis crimine apparet eo casu intendi posse, quo casu facti agi non potest, hoc est ante aditam haereditatem, uel post, ante, quam res ab haerede possessa sint. Quidam

tñ hæc non à pilus deducta existimant, sed à græco πῖλος, qđ est ὀπίλω, idest cōplano, qđ qui aut ē facie pilos, aut ē domo supellectilem detrahunt, æquare, aut cōplanare oia uidentur. A' quo & pilam lusoriam appellatam potius, quā à pilis qđam existimant, qđ forma spherica sit, quæ ex omni parte æqua est. Ab eodem et fit de pilo, qđ aliqñ est pilos detraho. Mart. cum depilatos chreste coleos portes. interdum rarefactio. Lucal. Quid actū est? depilati omnes sumus. Suppilo quoq; pro rapio ponitur. Plau. Hæc cum uideo fieri suffuror. suppilo. & de præda prædam facio. pila etiam capitur pro quacūq; re rotunda in stur pila lusoria. A' quo fit diminutiū pilula. Plyn. Robur præter fructum plurima alia gignit. Nāq; fert et galla utrunq; genus, & quædā ueluti mora, ni distarent arida duritie, plerūq; tauri caput imitantia. Nascentur in eo et pilulæ nucibus nō absimiles, intus habentes stocculos molles luscernarum luminibus aptos. Nam & sine oleo flagrant, sicut galla nigra. Fert & aliam utilē pilulam cum capillo. Gignit & alij ramorum eius pilulas. Idē, Scarabæus, qui pilulas uoluit, & ea quidem uenens, quæ hac forma summus, unloq; pilulas nominamus, recte dici pilulæ possent, nisi usus obtinisset, ut græco uocabulo Cata potia nominaremus. Aliqñ tamē & pilulas dictas inuenimus. Plyn. Vetus axungia phthisim pilulus sumpta sanat. pila lusoria uaria genera erant, de quibus inferius dicemus. Eo ludo maximi uiri sese aliqñ exercere. Scæuola optime pila lusit, atq; ad hoc diuerticulum aiuum forensibus negotijs fatigatum transferre solebat. Huius pila inuentorem tradunt Pythum fuisse. Cū his similitudinem nominis hēt Pilates lapidis genus candidissimi. Cato. Lapis candidior, qđ Pilates. Pylæmenes dux Paphlagonum fuit, quem in auxilium Troianorū uenisse scribit Homerus. Dicitur et aliqñ do à poetis Pylæmenes. Pylæus sine Pylæus nomen est proprium. Pylartes uir Troianus fuit. Pylene Aetoliæ oppidum. Pilētum uehiculū genus, quo ferri matronæ solebant. pylos oppidū fuit iuxta Thessaliā a Neleo conditum. Vnde Nestor dictus est Pylus. Ouidius, illius attractu Pylus inuenescere possit. φίλος græce amor dicitur. Hinc philosophus. philosophia. philosophicus. philosophice. Philomela nomen proprium. Philippus equorum amator. Philargyria argenti cupiditas auaritia. Philolaus proprium nomen, quasi amor populi. Philortium proprium nomen mulieris. Pāphilus propriū uiri, quasi totus amor. philtia amatoria. Iuue. Hic thessala uēdit philtia, quibus ualeat mentem uexare mariti. Oui. philtia nocent animis, uimq; furoris habent. philoponus amator laboris. Philadelphus amator fratris. Philocetes propriū nomen, quasi amoris possessor, Pæantys filius, et Herculis comes fuit, cū in Octa monte defunctus est. Huic enim mandauit Hercules, ne cui corporis sui reliquias indicaret, idq; iurare eum adēgit, deditq; ei pro munere sagittas hydræ felle intinctas. Adueniente uero tempore cum Delphico Oraculo moniti essent græci ad expugnationem Troiæ sagittas Herculis opus esse, inuentus Philocetes negauit se primo aliqd de Hercule scire, tandē uero mortuum esse confessus est, & cum grauiter ad indicandum se pulchrum cogereur, ne iusiurandum uiolaret, ictu pedis locum ostendit. Sed cum ad bellum Troianum duceretur, quia solus ipse lerneis sagittis uti poterat, unius sagittæ casu, in pede quo Hercules tumultum indicauerat, uulneratus est. Troia uero deuicta, ne æger in patriam rediret, in Calabriam uenit, ubi Petiliam, & Turmam urbem condidit, & apud Turmam sepultus est. Philagathus nomen proprium, benignus. philargyrius, auarus. philarchus amator imperij ambitiosus. philema osculum. philetus, amator. osculator. philetus amabilis. philodulus, amator seruorū. phileus amator uini, uinosus. philocalus, in

dus. politus philologus amator uerborū. philonicus iurgiosus, contentiosus, uictoriae amator. philoxenus hospitalis. philoxenia hospitalitas. philopæes puerarius. pædico. primus à pridem deducitur, & est superlatiuum, sicut prior nomen, & prius aduerbium comparatiua. Notandum autem qđ aliud est, prius te uocauit, & aliud prior te uocauit. Nā prius te uocauit te prius significat. i. prius, qđ nunc uel tunc. prior te uocauit significat p̄sonā. Siqdem ego, et hic te uocauimus, sed ego prior, hic autē posterior. Vocauit ergo te prior, si nos sumus duo, uocauit te priorem, si uos estis duo. Eadem ratio est superlatiui. Vocauit te primus, si nos sumus multi. Vocauit te primum, si uos estis multi. Nonnunquam ex neutra parte sunt duo, sed utrinq; singuli, & tñ comparatiuo utimur, ut percussi te prior, supple, qđ tu me. Nonnunquam hinc unus est, illinc plures, ut uocauit uos prior, supple qđ uos me. Vocauimus te priorē, supple qđ tu uos. Idem de superlatiua, ubi multa membra sunt, ut primi nos uenimus, uos posteriores, ille ultimus. primus ego intravi uallum, tu senior, illi tardissimi primus. græce πρώτος dicitur. A' quo deducuntur propria nomina Protegoras. Protefilus, quorum alter Rhetor sine philosophus, siue astrologus fuit alter ex Phylæa oppido Thessaliæ Ispiphyli filius, uxoremq; habuit Laodomā Acasth filiā. Oui. Vix soer Ispiphylus, uix me gradēmus Acastus, Vix mater gelida maesta refecit aqua. Hic imo belli Troiani ab Hectore interfectus fuit. & proteus Oceanus filius, de quo diximus. & Protogenes, quasi primi generis. Iuue. non est Romano cuiquam locus hic ubi regnat Protogenes aliquis. & Protheus unus ex duobus græcis, qui ex Magnesia uenit ad Troiam. & Prothænor unus ex Bæotiorum duobus, et Protogenia Deu alionus, & pyrthæ filia. præterea protomus, de quo supra diximus. protomedicus primus medicus, qui et archætrus dicitur. protomartyr primus testis. protonotarius prius notarius. protologia primus sermo, anloguū, et protocollū, quasi prima concinnatio. Est n. proprie protocollū, quod breuiter & succincte notatur à tabellione, ut extendi deinde, atq; absolui possit. κόλλα græce glutem, siue colla dicitur κόλλησις glutinatura, κολλήτης concinnator, glutinator. κόλλημὸς concinnus. κολλῶ glutino. κολλῶμαι hæreo. prototypus quem supra diximus Archetypus dicitur, & protoplastes primo formatus. Item ἀρχὴ græce à nobis principium dicitur. A' quo ἀρχῶ impero præsum. Hinc præter ea, quæ superius diximus, deducuntur propria nomina Archander, quo nomine fuit Alexander. Archemolus Rhoeti filius Marubiorum regis in Italia, qui cum pater sibi noueram superinduxisset, stu prauit eam, propter quod cum pater eum persequeretur, ad Turnum confugit. Virg. Et Rhoeti de gente uetusta Archemolum thalamos ausum iactare nouerca. Archemorus Lycurgi filius, hic Hypsipylum nutricem habuit, quæ cum sitientibus græcis, qui ad Thebaicam expeditionem proficiscebantur, Langiam fontem ostenderet, Archemorum puerum super uiridi herba deponit, qui à serpente uulneratus perijt. Vnde fons ille Archemorus uocatus est, & annuus agon in pueri illius memoriam celebrari cœpit. Archelaus Antenoris Troiani filius, quem Homerus scribit rei militaris peritissimum fuisse. Item alius Atheniensis philosophus, siue ut alij uolunt Milesius, qui patrem habuit Apollodorum, & fuit auditor, successorq; Anaxagoræ, ac primus ex Ionia physican Athenas inuexit, ob id physicus dicitur. Alius fuit geographus, qui terram omnem ab Alexandro peragrata descripsit. Alius de rerum naturis carmine scripsit. Alius oratoriam docuit. Archeptolemus filius Iphiti, auriq; Hectoris Enipeo interfecto à Diomede suffectus. Archias poete, de quo extat præclara illa Ciceronis oratio. Archigenes medici nomen, in quem

in quem saepe inuehitur Calenus. Tunc corpore sano ad uocat Archigenem idem si significat Protogenes, de quo paulo ante diximus. Archilochus Nestoris filius, de quo inferius dicemus. Alius fuit Sicilius, qui Ariciam urbem condidit. Alius poeta Lacedaemonius Tullio hospitio Romae regnante, in quo summus eloquentis fuit, cum breues, uberrantesque sententiae plurimum sanguinis, ac neruorum huic Licamber Neobolen filiam sponderat se conuicio iuncturum, quam cum postea alteri tradidisset, adeo id moleste Archilochus tulit, ut inuenit metrum iambicum, quo Lycamben, et filiam, atque uxorem usque adeo infectatus est, ut praenimo angore laqueo se suspenderet. Horat. Archilochum proprio rabies armauit iambo. Hunc socii sumpserunt pedem, grandesque coturni. Hos libros propter inuerecundiam, atque obscenitatem uerborum iussit Lacedaemonij ex urbe tolli, authoremque eorum in exilium misere Ouid. Vtque reperiuntur pugnantis iambi, Sic sit in exilium lingua proterua tuum. postremo Archilochum constat interfectum fuisse in bello a quodam, cui nomen erat Corax. Hic cum forte sacratum Apollinis oraculum uenisset Delphos, ab eo tanquam impius, ac sceleratus est reiectus. Verum cum ille nullis uerbis sese excusare conatus culpam omnem in fortunam, et uarios bellorum euentus reiecit, ueniamque a Deo postulasset, flexit numen, ac petiitque ab Apolline responso, iussu eius Tanaum profectus est, ac manibus Archilochi parentauit. Tanta erat eo tempore uatum, ac poetarum auctoritas, atque maiestas. Archimedes Syracusanus fuit, eximius Mathematicus, et in primis geometria insignis. Hic quomodo quadrati circulus posset primus inuenit, quod Aristoteles ignorare confessus est. Et cum ex pugnae a M. Marcello Syracusae fuisset, adeo in contemplandis quibusdam liniamentis, oculis studio, cogitatione intentus fuit, ut non discurrerentur Romanos. non capiam urbem senferit. Cum uero repente miles quidam astitisset, et ut sese ad Marcellum sequeretur iussisset, morae paululum rogauit, donec rem propositam inuestigaret. Quamobrem ira percussus miles stricto gladio eum perfodit immemor, quod Marcelli interdicto cautum fuerat, ne unus uiolaretur. Hic primus sphaerae inuentor fuit (ut Cicero testatur) quauis alij id Anaximandro attribuant. Archytas Mnesagorae, siue (ut alij uolunt) Aesthei filius, patria tarentinus, eximius pythagoricus philosophus fuit. floruit quo tempore Plato ad Dionysium, in Siciliam uenerat, Platonemque per literas monuit, ut inde abiret, si quidem Dionysius, de eo nec ad cogitabat. summa in ois uirtutis genere admirationis fuit. praeter hunc alius quoque Archytas Mytilenaeus in musica floruit. Item alius, qui de agricultura scripsit. Et quartus epigrammatum scriptor. Item quintus architectus, qui librum de mechanica scriptum reliquit. FLVMINA. fluorem, cursum. Non enim pro amne hoc loco accipitur. Siquidem flumen cum genituo adiungitur, fluxum ipsum, cursumque significat. Plyn. Ne flumini eius riuus esset in pedimeto. Cui uero nominatiuum habet, seu similem alium sibi casum significat amnem. Idem, priusquam ad flumen rhodanum perueniret. Flumen a riuo magnitudine discernendum Vlpianus scribit, aut estimatione circuloletum. Item flumina dici, quae praenuntia sunt, hoc est continue fluunt. Quae uero astate siccantur, a torrendo uocantur torrentia. Graeci est contrario ab hyeme, quae χειμων dicitur, χειμαρρον ποταμων uocant, hoc est flumen hybernium, quoniam astate non est flumen. Torrendo proprie urere est. Vnde sit torrens participium, quod est adurens. Virg. Ita rapidus torrens sitieters Sirius indos. Aliquoniam tamen pro ignesce re usurpatur. Lual. Vt arida saepe torrent ad solem. Aliquando in pro uerto misce. Lucanus. Ingentis fato torrente ruinas. Hinc torrum, et torridum pro arido accipimus. Vnde est stus tor

rida dicitur. et torris fax appellatur. A quo torridare. et torrefacere comburere dicimus. Accius, Regina erit tempus, cum hic torris quem amburi uides. Idem, Eum suae uitae finem, ac finem interitionem fore Meleagro, ubi torris est inter fluctus flammis. Quidam torrem pro titone usurpant falso. Nam torris ardet. Titio est torris (ut ita dicam) extinctus. Firmianus. Titonem enim uulgus appellat extractum foco torrem semiuictum extinctum. A torreo fit supinum tostum, hoc est torrefactum. a quo Testa opus figulium, de quo inferius dicemus. et testis quarta declinationis. tegmen testaceum, sub quo placenta spirae, et alia huiusmodi coquuntur. Cato in foculo calido sub testis coquito leuiter. Quidam torreue ἀπό τοῦ τοράειν deductum, quod est scalpere, caelare. A quo uasa caelata dicuntur toreumata. Sallustiana toreumata emunt, quoniam quae caelantur, torere prius, hoc est ignefacere, et candentia reddere oportet. Graeci quoque τοράματα dicunt uasa caelata, et τοράειν caelare. et τοράειν Tudiculam, hoc est instrumentum, quo uasis signa imprimuntur. Vnde tudiculare imprimere, ac scalpere dicimus, quod graeci dicunt τοράειν. Vnde etiam Torum appellatum est instrumentum fabrilis, quo ligna ebura et reliqua huiusmodi signantur. a quo fit torno uerbum, hoc est τοράειν, cuius passiuum est tornor. et tornatile opus torno factum. Vbi notandum est, quod mediocri longitudinis lignum rotundum, quod loro circumuolutum circumagunt fabri in operibus tornandis Mymphur appellatur. Aliquando tamen per metaphoram tudiculare pro commouere usurpamus. Varro. Heuine nobis cernis hanc mala tudicula esse uenula? Tudicare uero est negotium agere lucri gratia. Ennius, Nec tuditates rem cessant extrinsecus ullam, tractum a fabris, qui malleis saepe patienti operam faciunt. Tudites enim mallei a tundendo appellantur. Vnde et quidam cognomen Tuditano fuit, quod caput malleo simile haberet. Tundere percutere est, tractum a sono, quem percussores faciunt. Hinc fit tus secundum quosdam, quod glebae tunduntur, ut inferius dicemus. et retundere, hoc est percutere. et contundere, frangere percutere. friare unde contusum, confractum, ac friatum dicimus, ac contus sudes est, siue hasta longior, duriorque, et acuta, sine ferro ad percutiendum apta. Virg. Ac duris detrudere contus. Idem, Assueti loquuntur defendere conto. Item obtundere, quod est uoce, uel sono, uel strepitu aliquo aureis hebetare, translato facta a fabris, qui saepe tundendo aliquid malleo offendunt, atque hebetant. Teren. Obtundis tamen si intelligo. Hinc obtusum ingenium, et obtusa acies dicitur, hoc est hebes, et sine acumine. et pertundere, percutiendo frangere. a quo pertusa uasa dicimus, quae non sunt intacta. pertusum etiam dolium cum dicimus, uentrem significamus. A flumine fit adiectiuum flumineus. unde fluminea arena dicimus, quae ex fluminis ripa colligitur. et flumentana porta Romae appellata est, quod Tyberim ea parte fluxisse affirmant. et fluminosus, hoc est fluminibus abundans, ut fluminosa regio. A fluo autem flumen appellatum est. Fluere proprie de currere est. Virgilius, Haec eadem argenti riuos, aerisque metalla ostendit uenis, atque auro plurima fluxit. Quoniam uero, quae fluunt latius diffundi uidentur. Fluere interdum accipitur pro latius, atque uberius excrecere. Idem. Tundentique dura exerce peria, et ramos compescere fluentes. Item denique dura exerce peria, et ramos compescere fluentes. Item denique dura exerce peria, et ramos compescere fluentes. Fluere aliquando pro deficere accipitur. Idem, Ex illo fluere, ac retro sublapsa referri. Spes Danaum. Hinc fluxa dicimus, quae instabilia, ac momentanea sunt, et cito peritura. Idem, Nos ne tibi fluxas phrygiae res uertere fundo, conamur. item a fluo fluius dicitur eiusdem cum flumine significationis. A quo fluuiatilis, qui in flumine uiuit, ut fluuiatilis equus. fluuiatilis pin

scas item flumialis, ut flumialis aqua. Et fluentum, paruum flumen. Et fluonia Iuno, quam mulieres colebant, quod sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur. Et fluxus, fluxor, fluxio, profluuium, eiusdem fere significationis. unde profluuium sanguinis. Et profluuium narium dicimus. Et fluctus aqua in unum collecta, quam superius undam appellari diximus. unde fluctuare, agitari est. et fluctuatio, agitatio. et fluctuatum, iactanter, solute. A franius, Volo fluctuatum ire ad illum. Accipe hoc te gmentu, et sustine. Et fluctuagus, qui fluctuando uagatur. Et fluctuosum undosum. procellosum. inquietum. Et per translationem, fluctuantem animum dicimus, quemadmodum aestuantem cum ira, aut curis, aut libidine, alio uel morbo agitatur, et flustrum, quod est statum maris, cum nullis fluctibus agitatur. Et stemna, quasi fluomina cum ex labore uiae sanguis effluit circa talum. Et flutæ angullæ, siue murenae dicuntur, quas greci plotas, quasi nauigabiles uocant, quod in summa aqua fluitantes mergi non possunt. Murena piscis est longitudine, haud dissimilis anguille. in sicco litore elapsam, uulguis coui serpentum prægnatam fieri putat. Aristoteles marem qui generat Myrinum uocat, et Murenam scribit nariam, atque infirmam esse. Myrinum unicolore, et robustum, detersusque extra os habentem. Varro. in sicca quoque manu capi murenas flutas constat. Et hæc in summa aqua præ pinguitudine fluitant. Macrobi. Acersebantur murenae ad piscinas, ab usque freto siculo. illæ enim optimæ esse creduntur, præsertim quæ grecæ plotæ. Latine flutæ dicuntur, quæ in summo supernatantes sole torrefactæ curuare se posse, et in aquam mergere desinunt, atque ita faciles capti fiunt. Iuu. V. irromi murena datur, quæ maxima uenit gurgite de siculo. Mart. Quæ natat in siculo grandis murena profundo Non ualet exustam mergere sole uitam. in Gallia septentrionali murenis omnibus dextera in maxilla septena macula sunt ad formam septentrio nis aureo colore fulgentes, dum uiuunt, et cum anima colorem simul pendentes. V. edius pollio eques Romanus unus ex diui Augusti amicis hoc animali ad seuitiam usus est uinarijs earum immergens dâ nata mancipia, quæ mox ab eo pisce in totum absumi cernebantur. Ferunt eas aceti gustu in rabiem præcipue agi. His tenuissimum tergus est, sicut e contrario angullis crassius, propter quod uerberari eo prætextati solebant, et ob id multa eis non erat instituta. Acersebantur autem murenae ad piscinas urbis ab usque freto siculo, quod Rhegyum a Messana diuidit. illic enim optimæ esse putantur, tam murenae, quæ angullæ, et utraque ex illo loco plotæ a grecis, flutæ uocantur a latinis, quod in summo supernatantes sole torrefactæ curuare se posse, et in aquam mergere desinunt, atque ita facile capti uentur. Mart. Quæ natat in siculo grandis murena profundo Non ualet exustam mergere sole uitam. murenarum uinarijs priuatum excogitauit Chirrus, qui canis triumphalibus Cesaris dictatoris sex nulla murenarum mutua appendit, nam uendere eas, aut alia merce permutare recusauit. huius piscinæ causa fuerunt, ut nulla eius quadraginta millibus uenderetur. Hortensius orator apud baulos piscinam habuit, in qua murenas usque adeo dilexit, ut extinctam fletu, ac lacrymis fuerit profectus. in eadem uilla Antonia Drusi murenae, quam diligebat in aurers addidit, cuius fama pmo nonnulli Baulos uidere concupuerunt. Qui primus murenae cognomen meruit, a neuo corpore ita appellatus est item a fluo composita fiunt affluo, hoc est abundo. a quo affluentia, abundantia. Et affluenter, abundanter. Circūfluo quod significat circum aliquid decurrere. Plyn. id oppidum arcūfluuit annis. Mō concurro. Idē. postquam uariæ undique gentes arcūfluxere. Hinc arcūfluxus pro concursu accipitur. Et arcūfluus dicitur, qui arcūfluuit. interfluo in-

terlabor. interluo. Perfluo, spargor. non contineo. Terē. Plenus rimarum sum, huc, atque illuc perfluo profluo, et abundo. Et emitto. a quo profluuium, de quo supra diximus. Et profluus, hoc est facile fluens. Præfluo, antefluo. a quo præfluxus. Et præfluuium, pro fluore alicuius rei antefacto. in fluo in fluo. a quo influxus. Superfluo superabundo. a quo superfluum. superfluitas. Et superflue, et superfluo aduerbia. subterfluo, inferius fluo. Et refluxo, retrofluo, siue rursus fluo. Hinc fluxus, et refluxus maris. Confluo, conuenio. Et simul fluo. Apule. plerique qui ad mercatum confluerant, interuenere. Hinc confluentis amnium dicitur, et confluentium, ubi multi riuus, aut amnes simul fluunt. Et conflui simul fluentes. et confluges loca in quæ riuus diuersi conflunt. Defluo, deorsum fluo. a quo defluxus, et defluuium. defluere etiam dicitur, quod ætate, aut uenustate morbo uel soluitur. unde defluere capillus dicitur, et qui ita defluit uocatur defluus. Et defluuium fluxus ipse capillorum. Effluo, extra fluo. effundor. diffluo. luxurior. prodigius sum. item consumor, ac deficio. item mellifluus, de quo supra diximus, quasi fluens mel. Prætere a fluo fit fluidus, quod modo fluentem significat, modo humectum. Et fluito uerbum, superlatum. Aliquando soluor. relaxor. Quidam etiam a fluo ueluti detracta aspiratione fluo deductum arbitrantur. Nihil. n. aliud est pluerē, quæ perfluere. Ab hoc fit pluuia, quæ grecæ uocē dicitur ὀμβρος, a nobis imber. a quo imbriferus uocatur, quod ibrens hoc est aquas ferat. unde Nilus a poetis imbrifer dicitur. Et imbrex canale curuū, atque obtortum, quod iteō ponitur, ut per id defluat aqua. itaque ab imbre recipiendū dicitur imbrex, a quo fit imbricium eiusdem significationis. Martia. Cum sint curua tibi, similes quæ cornua lune, imbricor poteras Sexte lauare pedes. Ab hoc imbricatus, hoc est scaber admodum imbricatus. Est autem imbrex masculini generis, sed et femini aliquando reperitur. Plautus, Fregisti imbrices meas, dum te dignam sectaris simam. Licet uero imber proprie pluuia sit, ponitur tamen pro omni aqueo humore. Virg. ipse feraces figat humo plantas, et amicos irriget ibrens. Lucre. Ex igni, terraque animæ nascuntur, et imbri. Hyems autem ἀρό του ὕω, quod est pluo deriuatur, quod id tempus anni pluuiosum sit. Significat autem modo quartam anni partem, quæ est inter autunnum, et uer. Virgilius, Atque hyemes optare serenas. Agricola. modo uim uenti. Idem, et qua uentus Abas, et qua græcus Aletes, uicet hyems. Ab hoc fit hyemalis, hoc est hybernus. Et hyemare, quod est stationem hyeme facere, quod et hybernare dicitur. Unde hyberna plurali numero dicitur locum, in quo milites hyeme stationem faciunt. Cesar. Post hæc legionibus in hyberna deductis in Italiam profectus est. Et hybernacula, loca ad hybernandum parata. Linius, in eo loco milites hybernacula sibi constituerunt. Item ab hyeme hyematio, hoc est tractatio hyemis. Priscianus hyemem ab imbre deductam existimat. Varro. Ab hyatu hybernium non ab imbre, sed ab hyeme deduci aspiratio indicio est. Quidam putant et hyberniam ab hyberno tempore uocata propter hyemis magnitudinem. insula est inter septentrionem, et occidentem solem, dimidio minor, quam Britannia, Eui propinqua, et inter utraq; alia insula est, quæ Mona appellatur. complures prætere minores, inter quas Manapia. Riæna. V. celsus. Silimius. Andros. infra Siambis, et Axanthos, de quibus insulis scribunt dies continuos triginta sub bruma esse noctes. Britannia quondam ab Albione Neptuni filio Albion dicebatur, cum britaniæ oēs istæ, quas diximus insule uocantur Britannia omnis in circuitu uicis centum nulla passuum continet. iteriores plerique non multo ante tempore frumenta ferere non solebant, sed lacte uiuebant, et carne, pellibusque inducebantur, inficiebant

fiabant se gladio, quo in pugna aspectu horridiores uiderentur. Capillo erant promisso, atq; omni parte corporis rasa præter caput, & superius Labrum, uxores hebant deni, duodeniq; inter se communes, & maxime fratres cum fratribus, parentes cum liberis. Qui ex his nascabantur eorum filij habebantur, à quibus uirgo primo deducta est. & post has insulas ultima omnium est Tyle, in qua nullæ solstitio noctes sunt. Sole cancri signum transiunt, nullosq; è contrario per brumam dies. A Tyle unius diei nauigatione mare concretum est, quod à nō nullis Cronium appellatur. Ab hibernia hibernicus deriuatur. unde Mare hibernicum dicimus. & hybernice aduerbium, quod significat secundum ritum eius gentis. Similiter à Britānia britānicus. & britānice. Item britānus pro homine eius insule. Virgilius, Et penitus toto diuisos orbe britānos. A pluuia fit pluuiosus, ut pluuiosum tempus, hoc est aptum ad pluiam. & pluuiosus annus, in quo fuerunt frequentes pluuia, & pluuus, ut pluuia aqua. & pluuialis eiusdem significatio nis. Item impluuium. & compluuium, de quibus supra diximus. & impluuus, pluuia madefactus. & impluuatus color pullus, quasi fumato stillitio implutus. **NILI DEPREHENSUS.** Nili cuius fontes deprehensi, hoc est tandem inuenti sunt. Nilus ab ultimis Aethiopiae sinibus recta fluens ad septentrionem longo tempore incertus ortus est fontibus. Tandem uero Neronis tempore, cum Paulinus dux exercitus quartus castris fere usq; ad cacumen Atlantis montis peruenisset, origo eius inuenta ab aliquibus traditur. Hic est nilus nobile illud flumen, quo pleni sunt doctissimorum uirorum libri, nascens in monte inferioris mauritaniae non longe ab Oceano, stagnante ibi lacu quem uocant Hildem, deinde condit se itinere aliquot dierum, rursusq; erumpit alio lacu maiore in Mauritaniam Caesariensi, iterumq; arenis receptus per desertum uiginti dierum feruor ad proximos Aethiopas, & denuo proficit fonte qui niger dicitur. inde Africam ab Aethiopia disternans medius fecit Aethiopas cognomine. A strabus, quod gentium illarum lingua significat aquam è tenebris profluentem, sic plerasq; insulas facit, quarum clarissima est meroe, cuius metropolis etiam meroe uocatur condita à Cambise, & à matris nomine ita uocata, forma sacro similis, caeterarum Nili insularum maxima. patet enim longitudine stadij tribus millibus, latitudine mille. Effodiunt in ea aurum, argentum. & ferum. Hebenum præterea fert, & lapidum multiplex genus. distat à Siene quinque milibus stadiorum. A strabones leuo alueo nominatur, hoc est ramus aquae uenientis è tenebris. dextro, Astusapes, quod latentem significat. postquam se aquis omnibus auxit, Nilus appellatur, & inclusus montibus. tanta aliquandiu celeritate feruor, ut nouissimo cetera cetera uere potius, quàm fluere uideatur. Deinde leniter fluens multis hostijs feruor in mare Aegyptium, Aegyptijq; inferiorem partem dextra, laeuaq; diuisus amplexu suo determinat. Canopico ostio ab Africa ab Asia pelusiaco, propter quod aliqui Aegyptium inter insulas posuere, ita se diuidente Nilo ut triuerram terrae figuram faciat. Itaque multi Aegyptium Δ graecè litera si multitudine Delta uocauerunt. Alterum quoque eius ostium Sarticum dicitur, quod in eo urbs sit, quae Sais uocatur. Alterum Sebeniticum. Alterum Mendesium. Augetur certis diebus Nilus mirum in modum, & per totum spatium Aegyptium fecundissimus innat. Fontem eius Phialam appellari Timaeus tradit. Causa incrementi uarias doctissimi uiri prodidere, siue quod solutæ magnis aestibus nubes ex immanibus Aethiopiae iugis largius, quàm ripis contineri possit defluunt, siue quod sol per hyemem propinquior terris, & ob id fontem eius exsiccans, nunc altius abit, et plenissimum, integrumq; sinit effluere, seu quod per ea tempora flantes uenti, quos uocant Etesias, aut actas à septentrione in meridiem nubens super fontem eius in imbres præcipitant, aut uenienti obuiae contrario flatu eius descendens impediunt, aut arenis quas cum fluctibus litori applicant, ostia claudunt, sitq; maior, uel quod nihil ex se perdit, uel quod plus, quàm solet accipit, uel quod minus, quàm oportet emittit. Quod si est alius (ut quidam existimant) orbis terrarum, suntq; oppositi nobis Antipodes, nec illud quidem parum ueri simile uideri debet, apud illas gentes ortum hoc flumen ubi caeco alueo subter maria penetrauit, in nostra terra rursus emergere, & ab hoc solstitio augeri, quod eo tempore hyems sit apud Antipodas, ideoq; maior copia imbrium. Quidam huius rei rationem subtilius inuestigantes communem cum caeteris aquis causam adducunt. quemadmodum tertianæ, & quartanæ febres ad certum diem ueniunt. quæ ad modum ad tempus podagreae rident. quemadmodum purgationes in mulieribus, si nihil obstitit statutum diem seruat. quæ admodum præsto sunt ad mensum suum partus, sic aquas internalla habere quibus retrahant se, & quibus exhibeant. Ex ijs interualla quaedam minora esse, & ideo magis notari quaedam maiora, propterea minus certa. Existimandum esse quicquid supra terram cernimus, etiam infra terram esse, patere illis uastos specus, ingentes extendi recessus spatia maxima suffisis hinc & inde montibus trahi. Abruptos esse in infinitum hiatus, qui sepe illapsas terræ motu urbes deuorant, hæc spiritu plena esse tum nihil in rerum natura detur inane, stagnis quoq; & fluminibus abundare. inde (ut Theophrastus scribit) pisces quibusdam locis erui, & quod uix credibile uideatur, aliquando non cum hamis, & retibus. sed cum dolabris iri piscatum. Cui crescit Nilus, reges nauigare, siue præfectos, nefarium putatur, iustum eius incrementum est sexdecim cubiterum. minores aquæ non omnia rigant, maiores tardius abeunt. ideo hæc ferendi tempus impediunt madente solo. illæ sitiente non præbent, in duodecim, & tredecim cubitis famem Prouincia sentit, quatuordecim cubita hilaritatem. quindecim securitatem. sexdecim delicias afferunt. Maximum omnium incrementum sub Claudio principe decem, & octo cubiterum fuit, minimum Pharsalico bello, quasi prodigium quoddam fuerit mortis Põpei magni. Recedentibus Nili a quibus feritur tellus. Mirum hoc unum ex omnibus flumen nullas auras emittere. A Nilus niliacus deriuatur. Martialis, Niliacus primum puer hic sit natus in oris. & Niloticus. Unde nilotici pisces dicuntur. Dicitur autem Nilus quasi reos illos hoc est nouus limus à fecunditate quam facit. Virgilius, Et uiridem Aegyptum nigra fecundat arena. Antea melo uocabatur. à quibusdam etiam Geon appellatus, quasi terra. Graeci enim γῆν καὶ γῆν terram nominant. A quo geographia terrarum descriptio. & geometria terræ mensura. & georgus, colonus. Georgia, agricultura. Georgita, quæ ad agrorum culturam pertinent. **DEPREHENSUS.** Tandem inuenti. Proprie enim deprehendi dicuntur, quæ latent. A quo deprehensa uocata est genus animaduersionis in milites, qui certo in errore deprehensi fuissent. castigatione maior, ignominia minor. Aliquando tamen deprehensus pro periclitari ponitur, quod in crimine deprehensi sæpe periclitari solent. Virgilius, Deprehensis olim statio nitissima nautis. deducitur autem à prehendendo, quod est capio. A quo apprehendo eiusdem significationis. Reprehendo, arguo. increpo. Comprehendo, similiter capio. Sed apprehendo, & comprehendo, aliquando ad mentem referuntur, si significatq; perapio. intelligo. Ab his reprehensio, comprehensio, apprehensio deducuntur. **ET QVEM SUPREMAE TETHY**

10 ortum hoc flumen ubi caeco alueo subter maria penetrauit, in nostra terra rursus emergere, & ab hoc solstitio augeri, quod eo tempore hyems sit apud Antipodas, ideoq; maior copia imbrium. Quidam huius rei rationem subtilius inuestigantes communem cum caeteris aquis causam adducunt. quemadmodum tertianæ, & quartanæ febres ad certum diem ueniunt. quæ ad modum ad tempus podagreae rident. quemadmodum purgationes in mulieribus, si nihil obstitit statutum diem seruat. quæ admodum præsto sunt ad mensum suum partus, sic aquas internalla habere quibus retrahant se, & quibus exhibeant. Ex ijs interualla quaedam minora esse, & ideo magis notari quaedam maiora, propterea minus certa. Existimandum esse quicquid supra terram cernimus, etiam infra terram esse, patere illis uastos specus, ingentes extendi recessus spatia maxima suffisis hinc & inde montibus trahi. Abruptos esse in infinitum hiatus, qui sepe illapsas terræ motu urbes deuorant, hæc spiritu plena esse tum nihil in rerum natura detur inane, stagnis quoq; & fluminibus abundare. inde (ut Theophrastus scribit) pisces quibusdam locis erui, & quod uix credibile uideatur, aliquando non cum hamis, & retibus. sed cum dolabris iri piscatum. Cui crescit Nilus, reges nauigare, siue præfectos, nefarium putatur, iustum eius incrementum est sexdecim cubiterum. minores aquæ non omnia rigant, maiores tardius abeunt. ideo hæc ferendi tempus impediunt madente solo. illæ sitiente non præbent, in duodecim, & tredecim cubitis famem Prouincia sentit, quatuordecim cubita hilaritatem. quindecim securitatem. sexdecim delicias afferunt. Maximum omnium incrementum sub Claudio principe decem, & octo cubiterum fuit, minimum Pharsalico bello, quasi prodigium quoddam fuerit mortis Põpei magni. Recedentibus Nili a quibus feritur tellus. Mirum hoc unum ex omnibus flumen nullas auras emittere. A Nilus niliacus deriuatur. Martialis, Niliacus primum puer hic sit natus in oris. & Niloticus. Unde nilotici pisces dicuntur. Dicitur autem Nilus quasi reos illos hoc est nouus limus à fecunditate quam facit. Virgilius, Et uiridem Aegyptum nigra fecundat arena. Antea melo uocabatur. à quibusdam etiam Geon appellatus, quasi terra. Graeci enim γῆν καὶ γῆν terram nominant. A quo geographia terrarum descriptio. & geometria terræ mensura. & georgus, colonus. Georgia, agricultura. Georgita, quæ ad agrorum culturam pertinent. **DEPREHENSUS.** Tandem inuenti. Proprie enim deprehendi dicuntur, quæ latent. A quo deprehensa uocata est genus animaduersionis in milites, qui certo in errore deprehensi fuissent. castigatione maior, ignominia minor. Aliquando tamen deprehensus pro periclitari ponitur, quod in crimine deprehensi sæpe periclitari solent. Virgilius, Deprehensis olim statio nitissima nautis. deducitur autem à prehendendo, quod est capio. A quo apprehendo eiusdem significationis. Reprehendo, arguo. increpo. Comprehendo, similiter capio. Sed apprehendo, & comprehendo, aliquando ad mentem referuntur, si significatq; perapio. intelligo. Ab his reprehensio, comprehensio, apprehensio deducuntur. **ET QVEM SUPREMAE TETHY**

OS V NDA TEGIT. Sensus est. Veniunt ad spectacula tua etiam habitatores extremi oceani, ut sunt morini. & britanni. Virgilius, Extremiq; hominum Morini. idem, Et penitus toto diuisos orbe Britanos. S V P R E M A E. Extrema. Supremum enim aliquando extremum significat. Virgilius, Qui supremum comitentur honorem. aliquando summum. maximum. Idem, Clamore supremo implerunt fontes. & a supra prepositione deducitur. Supra uero a super, quod derivatur a graeco ὑπέρ. Veteres super, & super dixerunt, sicut e contrario sub, & subter ἀπὸ τοῦ ὑπὸ graeco. Super aliquando uocatur a significationis est. Plautus. Hinc atque hinc super, subterq; premor angustis. Aliquando ponitur pro de. Virgilius multa super Priano rogatus, super Hectore multa. Nonnunquam pro insuper. Idem, Super infensi poenas exposcunt. Quandoq; pro ualde uehementer. Idem, His accensa super iactato: equore toto Troas reliquias danau, atque immittis Achilli, Arcebat longe latio. Idem, O mihi sola mei super Astianactis imago. hoc est ualde mihi imago. Item pro de super. Idem, & super euallo prospectat, & pro super est. Idem, Nec fugit iam super. & pro ultra. Apuleius, iam insuper oppidum profectus, nos citra reliquerat. Ab hoc fit supernus, quod supra est, ut superna regio. & superne aduerbium, quod significat de super, & supero uerbum, quod proprie significat super gredior, & quasi supra eo ascendendo. Virgilius, superant montes, et flumina tranant. Per metaphoram tamen modo proninco accipitur. Terentius, Haec superat ipsam Thaidem. Modo pro abundo. Virgilius, si superant fetus, pariter frumenta sequuntur. Quandoq; pro uiuo, & quasi superstes sum. Idem, Quid puer Ascanius superat ne? & uescitur aura atheria. Nonnunquam pro ocido. Idem, Clam ferro incautum superat. Aliquando pro resto. Sallustius, is plerunq; a rege exercitum ductare, & omnes res exequi solitus erat, quae in gurgite fesso, aut maioribus astricto superauerant. Cicero, Deq; eo quod ipsis superat alijs grati fieri uolunt. Ouidius, Parce precor, minimamq; uo de fulmine partem, Deme, satis poenae, quod superabit, erit. Ab hoc fit profupero, quod est superabundo. A quo prospicia longitudo generis dicta, quod profuperet, hoc est super sint, & super abundant liberi. Cato, Veteres prospacia, & multa alia apud multos. & exupero, a quo exuperantia, pro abundantia. & exuperanter, abundanter. Ab eodem fit superior comparatiuum. & supremus superlatiuum, quorum aduerbia sunt superius. & supreme. superiorem, & inferiorem dicimus fere, quando de malis loquimur, ut Dionysius superior, & Dionysius inferior. Cum uero de bonis loquimur, si tempus denotamus superior, & posterior dicimus, ut Cyrus superior, & Cyrus posterior. Si uero dignitatem, maior, & minor, ut maior & minor sapio, & haec dum de duobus loquimur. Nam si de pluribus loquamur, utimur superlatiuo, ut Alexander maximus, Fabius maximus. Nonnunquam positiuo, ut magnus Pompeius. item a super superus, unde caelestes deos, superos nominamus. Item supus, ita enim ueteres dicebant, quem nunc supinum uocamus, ab eodem deductum. Est autem supinus proprie, qui corpore in alium conuerso, & erecta facie cubat. Iuuenalis, Cubat in faciem mox deinde supinus. Quoniam uero otiosorum, ac mollium est uentre ita porrecto iacere. Supinus, interdum pro molli, ac lasciuo siue delicato accipitur. idem, Et multum referens de meenate supino. Martialis, Nusquam delitiae supiniore. Persius, latio quod honore supinus. Ab hoc fit resupino uerbum, quod est inuerto. peruerto. interdum etiam a proposito reuoco. diffiro. Accus, Quid agi perturbas rem omnem, ac resupinas sorori. Iuuenas. Aulam resupinat amica. Idem, Et resupinati cessantia tympana

gelli. Hinc grammatici supinum uocant partem orationis, quae cum uocem habeat participij passiuu, resupinatur tamen, hoc est conuertitur in actiuam significationem, & rursus cum alterum ex supinis in um desinens actiuam habet significationem. Alterum resupinatur, quod in u desinit, & est passiuae significationis. Sallustius, Legatos ad Iugurtham de iniurijs questum misit, hoc est qui quererentur. Idem, Non mea culpa saepe ad uos oratum multo patres conscripti, hoc est qui orant. Item do filiam nuptum dicimus, hoc est, quae nubat. do ueniam uendo. Spectatum admissi sumus, hoc est ut spectemus. E contrario uero Virgilius, Misérable uisu, hoc est miseratione dignum, si uideatur. item, Nec uisu facialis, nec dictu effabilis ulli. id est quod nec uideri, nec dici facile possit. Plyn. Accipenser piscis rarus in uentu, hoc est, qui raro inuenitur. Nam quod imperitum uulgus grammaticorum uenio lectu dicunt. & uenio uisu, et reuerto auditu, planè barbarum est, nec apud probatos scriptores unquam inuenitur. Sed his tantummodo modis hoc supinum usurpatur, dignum siue indignum relatu, quod referatur. impium factu, si fiat. horrendum a spectu, si aspiciatur. obscenu uisu, si uideatur. iucundum cogitatu, si cogitetur. & alijs similibus modis. item a super fit de super, hoc est superne. quod & deinsuper dicitur. Sallustius, Ad medium quasi murum deinsuper stantium manibus attollitur. & insuper, quod significat praeterea. A superius uero per synopen fit sumus, de quo supra diximus. supra morem. supra modum. supra iustum, pro ualde saepenumero usurpatum inuenimus. Virgilius, Rara sit, an supra morem, sit densa requirit. illud notandum, quod licet haec duae praepositiones super & supra, in eodem loco sedere possint, tamen in hoc plerunq; differunt, quod illud continuum est, hoc interiectum spatium habet, ut sedeo super lapidem potius, quam supra lapidem. Rursus aquila uolat supra, nos potius, quam super nos. Luuius, Vbi citra muros supra, subterq; terram per dies quindecim pugnatum est. Aliquando tamen confunduntur. intra etiam, & infra differunt, quod intra ad numerum, & ad spatium refertur. infra uero ad dignitatem, & ad locum, ut intra uiginti dies. intra muros. infra dignitatem. infra tectum hoc est subter tectum. intra habet relatum extra. infra uero supra. subter habet super. id est rectum ferè rei significat. ut hic inuicem natat, duratq; subter aquam. TETHYOS. Maris. in enim Tethyn, quae dea maris est, sicut Neptunum, quod deus est, poetae pro mari frequentissime ponunt. Haec secundum quosdam Caeli, & uesiae filia fuit, conuux Neptuni, & nymphyarum mater. Ouidius, Titani filia uidetur ostendere, qui frater fuit Saturni, natu maior. Dixerat Oceani quondam Titanida Tethyn, huius enim Doris filia fuit, una ex nymphis maris, quae similiter pro mari accipitur. Virgilius, Sic tibi dum fluctus subterlabere scianos, Doris amara suam non intermisceat undam, Declinatq; Tethys tethys, siue tethyos. Nam thetis thetidis cum prima aspirata, & secunda exili, & per i non per y scripta mater fuit Achillis, filia Chironis centauri, uxor Pelei regis thessaliae. A R A B S. Qui ex Arabia ad spectandos ludos uenerunt, ultra pelusiacum. Arabia est ad rubrum mare pertingens odoribus diuis, & beatæ cognomine incluta, quamuis triplex Arabia est. felix. petrea. & deserta. hecatabanum, & estonitarum, & semitarum sterilius uocatur, praeterquam ubi syria colonia contingit. A Pelusio usq; Arsinoen rubri maris oppidum desertam esse scribit Agrippa. Arabia, Iudaeam ab Aegyptio distinguit. Ab eo arabs. & arabus deducuntur. item arabicus. & arabice aduerbium. Arabice dare ueteres dicebat pro eo, quod est odoribus arabicis dare. Dictam autem Arabiam uolunt ab Arabo, qui fuit Apollinis ex Babylone filius. Quiddam arabiam

dam arabiam panchaiam, & sabaeorum gentem eandem esse existimant, in qua thus nascitur. Virg. Solis est thurea uirga sabaeis. Idem, Totius thuris Panchaia pinguis arena. ab arabis etiam sic compositum arabarches, hoc est arabum princeps. Iune atq; triphalers inter quas ausus habere Nescio quis titulos Aegyptius, atq; arabarches. **FESTINAVIT.** Propere aut, ut celerius ad urbem spectaculorum gratia perueniret. Festinare enim propere est, dictum (ut M. V. arro sentit) quasi festum esse, quemadmodum superius diximus. Differunt autem festino, et propere ab eo, quod dicitur maturo. Quippe maturare dicitur, qui aliquid neque citius, neque serius facit, sed medium quendam seruat modum, ac temperatum. Unde matura poma dicuntur, quae neque cruda, hoc est immatura sunt, neque caduca, et nimis decoccta, sed tempore suo adulta, maturataque. hoc uerbum diuus Augustus duobus graecis uocabulis elegantissime exprimit solebat. *αἰσθητὸς βραδύως*, quae significant accelera tarde, quibus (ut A. M. Gellius refert) admonebat, ut ad rem gerendam adhiberetur et industriae celeritas, et diligentiae tarditas. Virgilius haec duo uerba maturare, et propere quasi contraria separauit. Frigidus a agricolam si quando continet imber, multa forent, quae mox caelo proferenda sereno, maturare datur. et cum idem inquit, Maturate fugam, significat cum lentitudine, et ueluti quadam maturitate discedit. alioquin nimis festina celeritas maiorem seuitiam maris excitasset. a maturo fit maturus, hoc est matris. Unde matura fitis. et maturum pomum dicimus. a quo praematurum, praecox dicitur, hoc est quod praeter morem ceterorum citius maturarescit, quod praecoquum appellatur. Immaturum immite, non dum maturum. item per translationem maturus homo. senex. Matura aetas, senilis item maturus, grauis constans. A quo maneritas, quod grauitate, moderationemque significat. Cicero iam constantis aetatis, et senectutis maturitas. et mature aduerbium, quod aliquando celeriter, aliquando grauius significat. A quo immature, et praemature. Vterque est maturiter usi fuere. et maturese, quod significat incipio maturare, hoc est mitescere. Unde maturesecentia poma dicuntur, non quae matura sunt, sed quae iam maturantur, hoc est fiunt matura. et maturese homo, cum non dum grauis est, sed iam incipit esse grauis. Maturescere etiam suppurationis, siue (ut graeci uocant) A postema dicitur, cum non dicitur, hoc est dissoluitur sed perditur ad maturitatem, ut uel frangi per se, uel ferramento aperiri possit. et maturari, ac matura esse ipsa suppurationis dicitur. Plyn. Vitis nigrae suppurationes incipientis discunt. ueteres maturat, et purgat. A festino uero festinus, hoc est celer. et Festinatio, ac Festinatio, celeritas. et Festinatio celeriter. quod ueteres et festine, et festinatim dixerunt. Et ab hoc ultimo perfestinatim. Sisenna idemque perseveraret, uti lex perueniret ad quae storem, ac iudices, quos uellent instituerent per festinatim, et cupide. **SABAEI.** Populi qui felicem arabiam incolunt. Arabum enim metropolis Saba est in monte sita, ita appellata *αἰσθητὸς βραδύως*, quod sacrificare est. quia thus mittit, quo in sacrificijs utuntur. Quidam etiam affirmant sabam arabum lingua mysterium significari. Hinc sabaei populi dicuntur felices arabiae. Sabate uero locus est. a quo Sabatinus (ut Pompeius testatur) Sabbatum dies est septimus a pud Iudeos festus, quorum lingua saba septem significat. saba syrorum lingua mensis februarius appellatur. **CILICES.** Cilicia provincia est Asiae, iuxta Taurum montem. Haec olim usque ad pelusium Aegypti protendebatur. Lidus. medis. Armenis. paphilia. Capadocia sub imperio Cilicum constituta, mox ab Asyrijs subacta in breuiorem modum circumscribita est. magna pars in Campis iacet. Nomen trahit a Cilice, quem aetas pri-

sa pene ultra aeuum memoriae abscondit, phoenice ortum, qui antiquior Ioue de primis terrae alumnis habetur. Metropolis habet Tharson, quam intersecat Cydnus incerto ortu (ut quidam putant) ut alij originem habens in monte Taurus, cuius aqua podagrae medetur. Sunt qui hunc amnem derivari putent ab alueo Coaspis, cuius aqua tam dulcis est, ut persici reges, quidam intra ripas perfidis fluit, solis sibi ex ea aqua pocula uendicauerint, et cum eundem peregre foret, aquam eius secum uecturunt. Gentili lingua syri, cydnium candidum dicunt. unde anni huic nomen datum, tunc, cum niues soluntur. Reliqua parte anni tenuis est, et quietus. in Cilicia oppidum est nomine Corycum, ubi etiam specus est, qui montem impositum mari auat, a summo uertice patulus hiatu amplissimo. in eo est sacrum Iouis fanum, in cuius recessu intimo typhonis gignitis cubile impositum incolae credebant. Circa Corycum oppidum crocum nascitur plurimum, et hoc ex omnibus praestantissimum habetur. spirat fragrantius, colore plus aureo est, succoque citius proficit ad medelam, et ab oppidi nomine crocum, corycum appellatur, siue a monte potius, qui et ipse corycum dicitur. Corycus etiam portus est appellatus. Croci herba est notissima, folio angusto, pene in capillamentum modum, feruntur radices bulbo, floret uergiliarum ortu pauca diebus, folioque florem ex pellit, gaudet calcatu, et atteri pede, pereundoque melius prouenit. ideo iuxta fontes, et semitas latissimum. Vnus eius in coronis nunquam fuit. Prima nobilitas alicio croco semper fuit, ibique in coryco monte. a quo corycum appellatum deinde Lycio in monte olympe, mox centuripino, hoc est quod nascitur in agro urbis Sialiae, quae dicitur Centuripe. Quidam phlegraeo secundum locum dedere. A croco derivatur croceus, et croceus lutei coloris. et Crocota, ac Crocotula uestis, de qua superius. A qua crocotarij dicti eius generis uestium infectores. et crocinum unguentum. et crocinegma, de quibus mox dicemus, et epicrocum genus amictuli croco tinctum. A Cilicia uero alix adiectum pro eo, qui ex Cilicia est, et alicium uestis genus, de quo superius diximus. et alicia uestis, quae ex ipso alicio, uel illi similis est. **MADVERE.** Pleni fuere. Madere proprie est humidum esse. Unde madentia loca humida dicuntur. et madescere est balneare, madescere, balneari. Madidus, balneatus, humidus, infectus. Hinc madere, seu madidi esse unguento dicuntur, qui unguento illiti sunt, et ex toto uncti. Item madidi uino pleni sunt, et quasi sepulchri. Sicut madidi ibre dicuntur, quae pluuia ex toto balneati sunt. Notat hoc loco liberalitatem Domitiani, qui ita hoc unguento theatra spargebat, ut maderent eo, hoc est undique perfunderentur spectatores. **NIMBIS SVIS.** Vnguetis continens pro contento. Nimbis enim modo repentina, et praecipitem pluuiam significat. Interdum uasis genus, quo uina, ungenta. et alij liquores funduntur. Martialis, A Ioue, qui uenit miscenda ad pocula largus Fundet nimbis aquas, hic tibi uina dabit. Ponitur tamen aliquando nimbis pro uento. Virgil. Nimbosum in patriam loca foeta sientibus austris Aeolia uenit. alij pro nube diuina, qua dii solent in terras descendere. Lucretius. Cum nimbo caelitus descendit Iuppiter. Ab hoc fit nimbosus, hoc est uentosus, siue pluuosus. Virg. Nimbosus orion, et nimifer, hoc est ferens nimbos. Vtebantur autem alicae crocino unguento, quod crocinegma appellatur. id ita fiebat. Terebat crocum, et uino praecipue dulci miscebatur. hoc Romani didicere non modo corpora sed pulpitae et, et tota theatra madescere. Martialis, Hoc rogo non melius, quam rubro pulpitae nimbos, spargere, et effuso praedidisse croco. id est, Lubrica corycio quae uis sint pulpitae nimbos. Proprius, Pulpitae solenes non oliuere crocos. Croco Troianis quoque temporibus honorem fuisse constat.

Tres enim præcipue flores laudauit Home. *λωτόν δ' ἰπὸν ἔρα*, ἢ δὲ ἠ ποκόν, ἢ δ' ἰπὸν ἔρα, hoc est, Lotonq; roscidum, crocumq; atq; hyacinthū. SIC AMBRI. Populi sunt Germaniæ menapii finiani, q; ad utranq; ripā incolunt & heni. hi criues habēt naturā flauos, quos crescere sinunt, et artificio quodam intorquent, atq; in nodos emanant. CRINIBVS INNODVM TORTIS. Habentes capillos in nodum flexos. Tortus enim flexus dicitur. Torquere proprie inflectere est. Ter. V ide ut ille sibi os contorsit carnis flex. Hinc aliquando ponitur pro gyro celeri, rotæ ue. Virg. Ast illā ter fluctus ibidē torquet agens circum. Aliqñ pro torquēdo iacere, ac mittere. Idem, in medios telum torsisti primus achuios. nonnunquam ēt per metaphorā pro regere gubernare. Idē, Cælum, & terras qui munere torquet. & pro sustinere. Idem. Vltimus athiopum locus est, ubi maximus Atlas, Axē humero torquet. Et pro trahere. Idem, Torquetq; sonantia saxa. Ab hoc fit frequentatiuum torto. cuius passiuum est Tortor, hoc est uehementer torqueor. Pompo. ibi insilui in cocleatum eculeum, ubi tollutum tortor. & Tormentū, qd significat oēm machinā ad torquēdum saxa, qd ueteres ēt tortū appellauerunt. Itē qua sione, hoc est dolores corporis ad eruendā ueritatē. Pacu. Nam te in tenebras sæpe lacerabo fame clausum. & fatigans artus torto distrahā. Tormentū ēt pro quo cuiq; cruciatu ueteres posuerūt. a quo tortor, qui torquet, hoc est cruciat, uel ad quōnem ponit, uel lapidem tormento iacit. & tormen, qd est genus morbi, cum dolore torquentur intestina, uel exulceratione secuta. Ci. Quā uis idē forticulū se in torminibus, & strāguria sua præbeat. Plyn. Mentistrum torminibus cholericis efficacissimum. Tormenta cholericā uocat dolores, qui in intestinis ex bili, seu cholera fiunt. Cholera enim cōestomachi, atq; intestinorū uicium uideri potest. Nam simul & deiectio, & uomitus est. præterq; hæc inflatio est intestina torquentur, bilis supra, in frāq; erumpit. primū aquæ similis, deinde ut in ea recens caro lota esse uideatur. interdum alba. Nonnunquā nigra uel uaria. A tormine torminosus uocatur, qui patitur eum morbu, quem et grauidinosum appellant. Cic. itaq; dianus grauidinosos quosdā torminosos. & torus lectus ab intortis herbis ita uocatus. Virgil. inde toro pater æneas sic orsus ab alto. Aliqñ tamen torus pro pulpa accipitur. Idem, Luxuriatq; toris aiosum pectus, honesti. & torus, terribilis. a torto aspectu, quāuis aliq; a feroa taurorū deductum uelint. A quo toruitas dicta, & torue, siue torua aduerbium idem, Talibus æneas ardentem, et torua tuentem Lenibat dictis. & Torcular instrumentū ad premēdas uinas, de quo supra diximus. & torques, siue torquis, (utroque enim modo dicitur) ornamentū collī. a quo bulla pendebat in pectus. Hinc T. Manlius summo loco natus dictus est torquatus, qd Gallū quēdam immani corpore, q se ad singulare certamen pronocauerat, occidit, eiq; caput præcidit, torquem detraxit, eamq; sanguinolētum sibi in collū i posuit. Hæc igitur ex auro torquis iduuiæ, ei, posteriq; eius Torquati cognomē indidere. hic est Manlius ille, cuius iniussū cum filius aduersus hostē, a quo pronocatus fuerat, pugnaisset, eoq; cæso equestris spolia uictor ad patrē tulisset, subito eū, qd aduersus edictum suum, & rei militaris disciplinam fecisset, iussit occidi. A quo manliana iperia dicta sunt aspera, atq; immitia. A torque ēt torquati palumbi dicti sunt, siue torquæ palumbes. Multa n. sunt huius uolucris genera, quorum noiā longissimis temporibus ignorata sunt. Sed nos, ut pleraq; alia, in lucem restituumus. Columba a Palumbis differunt, quippe cum scribat Plynus palumbes ad trigessimū annū uiuere, aliquas ad quadragesimum, Columbas uero uix octonis annis. in quo Aristotelis sententiā est secutus. Sunt igitur columba quæ in turribus, aut

domibus nidificant. Earū duo genera. Vnū a grege distat ab agris, in quibus pasuntur, siue saxatile, qd in turribus habitant, siue culminibus uillæ. A quo V arro columbas appellatas esse affirmat, siquidem pp naturalem timorē summa loca in tectis capiunt. quo fit ut a greges maxime sequantur turres, in quas ex agro euolant suapte sponte, ac remeāt. Hoc genus græci *πελάσας* nominant, a liuore, cum *πελάσας* corū lingua significet liuidum. uarij. n. sunt coloris, ac liuidi. propter qd e nostru quoq; nonnulli eas liuias appellauerunt. Paucæ inter eas albæ sunt, uq; color i probatur, qd eum facillime spectantur accipitres. pedes hnt plumis nudos, eosq; rubidos, sabrososq;. Alterū genus illud colūbarū est elementius, qd abo domestico contētū intra limina ianua solet de pascēdo domestica, siue callares columba uocatur, a græcis proprie *περίσπασα*. quo in genere color albus nō i probatur. Superat magnitudine Liuias, pedibusq; sunt ita plumatis, ut uix aliqñ ingredi possint in utroq; genere mares, colūbi dicuntur. Ex colūbo a grege, & colūba domestica, siue ex domestico masculo, et Liuia femina, dū simul coeunt, nascitur genus tertium colūbarum, quæ magnitudine inter utraq; columbā sunt, natura ad blādiendum nata, pronæq; ad lasciuia. Corruunt qdpe alias, sicutq; commutatiores domū reuertuntur. Vn publico edicto uentur alimiscellæ a nostris ob duarū generū cōmitionē appellantur Magnitudo colūbis pro locorū diuersitate uaria est. in campis grandissima nascuntur, & in Terzane, cū alioquin Spoletis sint perexigua. Mirū inter duodecim millia passū tantā eē differentia. V uiuunt oēs huiusmodi colūba octonis annis, quæ admodū turtures. A columbis colūbaria dicta, in quibus colūba a greges tenentur. Domestici uero quæ græci *περίσπασα* dicuntur stationes peristerones appellantur. Ab eodē colūbinis deducitur Ply. Et colūbinus simu in aqua deactus. Itē colūbatim aduerbiū hoc est ad similitudinē colūba. Cn. Martius in mimābis. Simūq; amicā recipere frigdā caldo columbatim labra conferens labris. Palūbes aut sunt, quæ in arboribus, sepius uel nidificāt. Palūbi ēt masculino genere dicti, et foeminino palumbæ. Duo horū similiter gēa sunt. Alterum omnium huius generis maximū, qd Aristoteles *παύρος* uocat, a nostris de torque, quo insignitur, torquata appellatur, siue torquatus palūbus. Mart. Inguina torquati tardat, hebetantq; palumbi. Nō edat hanc uolucrē, q caput esse salax. Proptius, Sed cape torquata Venus ò regina palūba. Traditur caro eius ob glādiū ejsm uenerē hebetare, cū colūba potius simulent. alterū genus est, qd græci dicūt *διώρα*. Latini uero gñē interpretati sunt ab usu, ut puto labruscæ, qua uescitur. Hæc utroq; colūbarū gñē maior, Torquata minor ē. V uiuūt palumbes ad uicesimū quintū, & trigessimū annū, quāsdā ēt ad quadragessimū uixisse Arist. author est. V nguūt in incommodū patiuntur, qd argumētū ē senectæ, sed citra pnicē recadi possunt. Antiq; quoq; has callares hēbant, quas pascēdo saginabāt nostris tibus aucupij dūtaxat gratia aluntur. A palumba palūbula. & palūbinus deriuantur, sicut colūbinus a colūba. Itē a torque cōposita fiūt itertorqueo, qd ē in medio torqueo. Ob torqueo, cōtra torqueo. Abstorqueo, torqueo aufero. Extorqueo, tormento ueritatē, ut aliud huiusmodi elicio. Intorqueo, distorqueo. & contorqueo eiusdem ferē cū suo simplicia significationis. CRINIBVS. Capillis. Crimes a discretionē, hoc est *ἀρὸ τῶν κριέων* appellatus esse Pompeius testatur. A crime fit crinitus. Virgilius, Cithara crinitus Iopas. IN NODVM. Ad modum nodi. Nodus proprie est ligatura, quæ non facile soluitur. A quo nodare ligare est. e contrario enodare soluere, & innodare, & commodare, idem quod nodare. ad huius similitudinē nodus in arbore dicitur, grossior ille

or ille quasi callus, ubi ueluti caligati simul rami esse appare-
 bant. Hinc est uetus illud prouerbum nodū in scirpo queris,
 de quo superius diximus, et nodosa res dicitur, quæ nodos ha-
 bet frequentes. e contrario uero enodis, quæ nodos non habet.
 Vir. Enodes truci. Nodus etiā aliqñ per metaphora pro ani-
 gnate, seu quæstione aliqua difficili ponitur. Vnde enodare,
 explanare, ac declarare est. Cic. Hæc igitur nobis explanan-
 da sunt, sed si enodatis uos ignoscetis. Nodus etiā in exercitiis
 dicitur densa pedum multitudo, sicut turma equitum, quod nõ
 facile possit resolui. Turmam uero dictam existimant, quasi ter-
 mæ, quod ter deni equites ex tribus tribubus Tarentiū Ranni-
 um, & Lucrum eligebantur, itaq; primi singularum decurari-
 ū, decuriones dicti, ex eo quod singulis turmis præerant trini.
 A turma fit Turmatum, de quo supra diximus. Nodus Hercu-
 lis dicitur, in quo neq; principium, neq; finis conspicitur, quasi
 indissolubilis sit, qualis erat in caduceo, de quo supra diximus,
 ATQVE. Et atq; enim interdū coniunctio copulatiua est,
 ut hoc loco. Interdū ponitur pro aduerbio quā, ut non aliter
 ego feci, atq; tu, hoc est quā tu, et si geminetur, auget, itenditq;
 rem, de qua agitur. Ennius. Atq; atq; ascendit muros Romana
 iuuenis, quasi dicit sedulo, diligenter. Intrepide. Nonnūquam
 etiam significat statim. Vir. Non aliter quā qui aduerso uix
 flumine Lembi Remigis subigit, si brachia forte remisit. atq;
 illū in præcipio pronō rapit alucis amni. Fit autem atq; ex at,
 et q; coniunctionibus. At interdum copulatiua coniunctio est,
 ut in atq; interdum aduersatiua. Vir. At regna graui iandū
 dum saucia cura, differentiam n. rerum significat, sicut cum
 dicimus, Scipio bellator est. At M. Cato orator. quādoq; pro sal-
 tem accipitur ut supra ostendimus. interdum pro uerbum, sicut
 est, sed autem. Quod si ita duplicatur at at fit interiectio ex pa-
 uesantis. AETHIOPE. Aethiopia duplex est Asia,
 & Africa, Altera ad orientem uergit. Altera est sub ipso me-
 ridie. Aethiopes cura Petronij, qui Aegypti præfectus erat
 sub Augusto principe in potestate Romanorū uenerit. Plyn-
 scribit Aethiops ab aethiope uulcani filio ite uocatos. Nos
 utrosq; potius a dō rō aēw cremo uā bōtis facies appella-
 tos existimamus, quod facie atq; a spectis exusti sint. ab aethio-
 pia sit aethiopicis adiectiuum, ut aethiopica lingua aethiopica
 mores. ALITER. Alio modo, natura. s. non artificio,
 ut erant Sicambrorum crines. Quippe magnitudo æstus quasi
 candens ferrum aethiopicum crines intorquet, redditq; nigerrim-
 mos quæ admodum e contrario candificat dentes. Nigredo cri-
 nium ex cute, quæ nigra est, prouenit. Dentium aut candore
 facit detractio humoris a sole nihil superficiali, quomodo
 etiam ceram candificari uidentur, quæ cum uita careat, su-
 perinfia non potest. Cutem certe superficiali calor, dentes ue-
 ro uimine, sed totus eorum humor in uaporem a calore con-
 uertitur, atq; exhalat. VOX DIVERSA SONAT,
 POPVLORVM VRBS EST TAMEN VNA,
 CVM VERVS PATRIAE DICERIS ESSE
 PATER. Sensus & ordo est, quando omnes uocant te pa-
 trē patriæ, quod facere in spectaculis mos erat, lingua, quidē
 diuersa sentuntur, & tamen una urbs est. Tāgit autem poeta
 historiam. nam Domitianus (ut Sucto. refert) imani uoce dele-
 ctabatur populi clamantis in theatris. domino feliciter, &
 non solum pater patriæ, sed dominus & deus noster dia uo-
 lebat. DICERIS. Pronuntiaris affirmaris. Dicere
 proprie loqui est, ut si quis me ita roget, quid dicis? ego ita
 respondeam nihil dico. Oratores tamen ita dico a loquor
 distinguunt, ut loqui sit, qualiacunque uerba profundere.
 Dicere uero sit eleganter, & facunde loqui quemadmodum
 superius latius ostendimus. Hinc dictio uocata oratoria, &

facunda oratio. Nam ab illo generali huius uerbi significa-
 to fit dictio, quæ est uocabulum, siue uerbum. Aliquando ta-
 men per translationem dicere ponitur pro uocare. nominare.
 Virgilius. Est locus hesperia grai cognomine dicunt. Martia.
 Dior ab indoctis lingua grammatice. Aliquando pro constituere.
 Terē. Hic nuptijs dictus est dies. interdū pro denuntiare.
 Idē. Dico ne temere facias. Nonnunquā pro indicare. Virg. Dic
 mihi Damocles, cuium pecus, an Meliboei? plerunq; pro dicere.
 idē. iunoni infernae dictus sacer. item pro promittere. A fra-
 10 igitur quiesce quoniā inter nos nuptiæ sunt dictæ. Et pro dare.
 Cic. Comode autem quinq; dixit pecuniā, & pro intelligere.
 scire ab eo, quod præcedit id quod sequitur, ut memorē me dices.
 Teren. Dum cū idē faciunt sepe ut possis dicere hoc licet ipu-
 ne facere huic, illi non licet. & pro affirmare. pronuntiare, ut
 hoc loco. Hinc licet proprie dicere sententiā dicatur, cum tenq;
 consiliarij quod nobis uideatur, pronuntiamus. Ferre uero sniam
 iudicij sit, quod est litē per sniam definire. Reputatur tamen aliqñ
 dicere sniam, pro ferre sniam, hoc est pronuntiare. determinas-
 re. Quint. Apud iudices quidem secundū legem dicturos sen-
 20 tentiam de confessis, præcipue ridiculū est. Dicere leges aliud
 est quā ferre leges. etenim feruntur leges ad suos, dicitur fe-
 re ad uictos, ut dicere leges, sit in perare. Linius. Quis do per
 inde ac uicto iam sibi leges dicebantur. Dicitur ueteres pro di-
 xerit usurpabant. A dico duo frequentatiua oriuntur, dicto,
 & dictio, sed posterius potius frequentatiuum est. siquidem
 dictare est frequentibus temporibus, ac frequentibus locis di-
 cere. Dictare autem est dicere, quod alter scribendo excipi-
 at, ut Cicero, ad Atticum quadam epistola testatur, se illam
 non scripsisse sed reparandi lateris gratia deambulantiem di-
 30 ctasse. A quo dictamen, quod dicitur. item dicturio, quod
 est iam dicere in apio, siue dicere molior. Macro. Sed perge
 Auiene, ne ultra te dicturiētem retardem. Item a dico dictū,
 quod licet de oī sermone intelligatur, specialiter tñ facias si signifi-
 cat. item dictā. dictaculus. dictaculus, de quibus supra diximus. Et
 aduerbia dictaciter, ac dictacule. item dicteria, quæ proprie signi-
 ficant breuiter, & acute dicta. Præterea dictator, quod a consu-
 le dicebatur, cuius dicto audientes oēs essent (ut M. Varro testa-
 tur). Erat autem dictator extraordinarius magistratus, quem
 habuisse Albanos priusq; Romanos cōpertum est, ut de Metio
 40 sufficit T. Lili. testatur. Primus Romæ dictator factus est T.
 Largius Latino bello. Summa hæc potestas erat, huius ius ad aduer-
 tendi in cuiusq; cuius Romani caput, nec ab ea prouocandi ius
 erat. Lictores. et uniuersa regū insignia habebat. nec alio pa-
 cto creari solebat, q̄ cū uis aliqua maior repēte ab orta ingen-
 tē urbi cladē munitari uideretur. Dictatori ceteros magistra-
 tus eligere licebat, a quibus dicta dis quod uolūt dictatorē appel-
 latū. magistratus eius sex tātū mensibus durabat. Dicebat sibi
 magistrū equitū, qui talis apud dictatorē erat, quales apud re-
 ges tribuni equitū, celerūq; et ut dictatori ius summū in popu-
 50 lū erat, ita magistro equitū in omnes milites atq; accēfos. Pri-
 mus magister equitū Cassius fuit, a T. Lario primo dictato-
 re creatus. Principio nõ nisi ex patribus legi dictatorē fis fuit.
 postea bello romanorū cū phaliscis. Primus de plebe dictator
 creatus est C. Marius Rutilius, qui et ipse magistrū equitū et
 de plebe hoīem L. Plautū dixit. Magistratus eius dictatura
 appellatur. itē ab hoc dico fit aliud uerbu dico dicit, quod primū
 syllabā correptā habet. Est autē dicere offerre, cōserare. Vir-
 60 gilius. Atq; hic mea sacra quotannis, Vrbe uelit posita tēplis
 sibi ferre dicitis. Aliquando tradere. Cic. Balbum quāti faci-
 am, quāq; me totum dicauerim ex ipso scies. Hinc dicitur dicitur,
 in alicuius obsequium datus. a dico dicitis composita fiunt
 addito, quod est desino, deuoueo. Cicero. Et is qui mor-

ti addictus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulasset. idem. Qui certis quibusdam, destinatisque; quasi addicti, et consecrati sunt. iuris consulti tamen addicere capiunt pro eo, quod est per licitationem uendere, et quod in uenditione huiusmodi dicitur liberare. Nam liberationis uocabulum Paulo placet eandem habere, quam solutionis, hoc autem fit cum multi sunt emere uolentes, et alius alio maius pretium offert. Plyn. Tabulas inde omnes ex publico propter aedilitatis ciuitatis addictas aedilitas Romam transtulit. Addictas, hoc est publice uenditas. Hinc titulus est de in diem additione. Vlpianus. Si res eius uenerit, et existat, qui plus liceatur, an in integrum propter lucrum restituendus sit. Et quotidie praetores restituant, ut rursus admittatur licitatio. Paulus. Si uenditor simulauerit meliorem allatam conditionem, cum minoris, aut etiam tantidem alij uenderet, uterque emptori in solidum erit obligatus. Sed si emptor alium non idoneum subiecit, eius fundus addictus est, non uideo quem admodum priori sit emptus, cum alia conditio, et uera subiecta est. Sed si neuter subiecit emptorem, maiore autem pretio addictum est praedium ei, qui soluendo non est, abutum est a priore emptore, quia ea melior conditio dicitur, quam uenditor approbauit, cui licuit non addicere. Quint. Omnes facultates in pretio collegimus. seruulos, et omnia utiliora propter festinatione parentis addixi. Addicti etiam dicti sunt a ueteribus, qui praetoris pronuntiatione, cum soluendo non essent, creditoribus uidebantur. Interdico, prohibeo. In quo notandum quod dicitur interdico tibi aqua et igni non autem interdico tibi aqua et ignem neque interdico te aqua et igni. Et in passiuo, tibi interdicitum est aqua et igni, uel aqua et ignis tibi interdicitus est, uel tu interdicitus es aqua et igni. Ab hoc fit interdicitum, quod a iudice non in perpetuum, sed ad tempus dicitur. saluo iure partium. Abdico, quod proprie est ex familia abijctio. et ab exhaeredo ita se paratur, quod abdicare est expellere a bonis filium dum uiuit pater. Exhaereditate uero post mortem. Sed abdicare grauius est. nam exhaereditationem quoque in se continet. At praeterire testatores dicuntur, cum testamento non nominant eos, qui uiderentur inter haeredes connumerandi, cum exhaereditate sit nominare quidem, sed priuare hereditate. Abdicare etiam generaliter pro amouere, et priuare ponitur, ut abdicauit se consulatu. abdicauit se gratia principis. Ab hoc fit abdicatio pro priuatione. Dedico, dico consecro. offero, et (ut Festus inquit) quasi dicendo desero. Edico. Iubeo. pronuntio. de cetero aliquid literis. unde edicta consilium sunt literae, quibus consules aliquid imperant. et aedilita edicta, iussu aedilium de quibus supra diximus. Item aediliti iudices dicuntur, quos una pars elegit. Cicero. neque enim quid est aliud in hac lege non aedilitios iudices seruans. Praedico tertiae coniugationis, hoc est futurum aliquid ante denuntio. Praedico uero primae coniugationis dico. celebros. diuulgo a quo praedictio. dictio celebris. laus. Et apud logicos decem praedictamenta, quae de omnibus praedictantur. et praedictum, quod grammatici appositum uocant, quod praedictatur, hoc est dicitur de subiecto. et praedicator, non conuocator (ut uulgus accipit) sed laudator. et diuulgator cuiusque rei. indico tertiae coniugationis. nuntio, ut indictum est bellum. Livi. indico deinde finitimus spectaculum iubet. Virg. Templis indico honorem. Ab hoc indictum finis dicebatur, ad quod per praedictum aduocabantur. et indictio, spatium quindecim annorum, quod dicebatur, ut tribus lustris, tributa toto orbe Romanae reip. soluta essent. et indico primae coniugationis, quod proprie est ostendo. a quo index dicitur, qui conspurationem crimen ue, aut aliam rem secretam detegit. et indicium ipsa detectio. Index etiam secundus in ma-

nu digitus, quia per eum res indicamus. indicasse reum scribit Vlpianus. est detulisse. arguisse. accusasse. conuicisse. Donatus indicat inquit is, qui de se aliquid uolens, atque etiam alijs prodit. confitetur qui de se tantum, et ob hoc inuitus aliquid promulgat. unde et index pro accusatore accipitur. Martia. indico non opus nostris, nec iudice libris. Et indicatiuus modus a grammaticis dicitur, quia eo indicamus, hoc est ostendimus quid agatur. Indigo quoque ab indico derivatum quidam existimant, quasi indico. Est uitem indigere uocare. nominare. et quasi finem ostendere. Macro. Namque uirgines uestales ita Apollinem indigant. Apollo medica. Apollo paeon. idem. Nam ita ab incolis indigantur. Indicare etiam aliquando pro addicere, hoc est liberare rem emptam usurpator. Cicero. Scruola publici filius cum postulasset, ut sibi fundus, cuius emptor esset, semel indicaretur. Redico rursus dico. Codigo simul dico. simul determino. a quo conductum dicimus, quod in communi dictum est. et conductio, de qua supra differimus. Benedico. laudo, bene loquor. a quo benedictus. et benedictio. Maledico, male loquor. a quo maledictus, et maledictio. et ad uerba benedice, et maledice. Plautus. Cum illicebas me ad te blande ac benedice. Vindicatio. uindicatio. uendico. uendicatio, de quibus supra diximus. iudico quasi ius dico. a quo iudex. iudicium. iudicialis. Item adiudico, quod est per sententiam, et iudicium tribuo. Diudico idem, quod iudico, et iuridicus, quod secundum ius est. unde iuridicus dies, quo rite ius dici potest, et iuridica actio, quae secundum ius est. et res iudicata, quae finem controuersiarum pronuntiatione iudicis accipit, quod uel absolute, uel condemnatione contingit. et praedico, quod est ante iudico. et praedictum, quod in eadem causa uel simili prius est latum, et alibi dicitur iudicium. alibi per appellatur. Quint. Praedicta autem sunt a rebus iudicatis, quae pares fuerunt, aut ex iudicij ad ipsam causam pertinentibus, aut ab eiusdem causae pronuntiatione. Confirmatur praecipue duobus, auctoritate eorum, qui pronuntiauerunt, et similitudine rerum de quibus queritur. Refelluntur autem raro per conuentionem iudicium. Vlpianus. interdum uenit, ut praedictum iudico publico fiat. sicut in actione legis aquiliae, et furti, et in bonorum raptorum interdico. et abiudico, quod est per sententiam aliquid ab aliquo aufero. Aliquando tamen iudicare pro existimare accipitur. Item a dico iuridico, facultas atque potestas iuridicandi. Nam ius dicere est praesse iuridicando, et legibus gubernare, ac iustitiam ministrare. Quidam tamen uolunt iuridictionem designari, iudicis a dicitur licentiam. Item ausidicus, qui causas agit. Veridicus qui uera. Falsidicus qui falsa consuevit. VERVS. Non fictus, non simulatus. Verum enim et falsum contraria sunt. a uel particula, quae uehementiam significat, et res deducatur uerus, quasi non uerborum sonitus inanis sed solida res. A uerus uerax deducatur, quod mendacis contrarium est. et ueritas, et uero uerbum, ac uerifico eiusdem significationis, et uerificus. et uere aduerbium, id est certe. et ueridicus, qui uerum dicit, et ueriloquus, qui uerum loquitur. A quo ueriloquentia. et ueriloquax, qui licet multa loquatur, tamen non mentitur. et uero coniunctio, quod proprie significat uere. Poniturque; fere in principio orationis. Virg. Egrege uero laudem, et spolia ampla referis. Tuque; puerque; tuus. Cicero. Ego uero Serui uellem (ut scribis) in meo grauisimo casu affuisses. Ponitur tamen saepissime pro conuictione aduersariae, et idem significat quod autem. et in eodem loco utraque; haec coniunctio poni potest antecedente semper aliqua dictione. nunquam enim ab ipsa sententia inapit. Seneca, honestam tibi prouinciam delegaueram, tu uero tanquam turpe recusasti. Est quaedam nusquam referantur, sed tantum a sententia sententia

distingunt, ut ego scribo, tu uero legis. interdum nescio quid dif-
 ferentiae habent in utendo. & auribus duntaxat seruiunt. Et
 enim, neque uero eleganter dicimus. Quint. neque uero lae-
 demonij atque Atheniensis magis nouerunt quam populus Roma-
 nus, apud quem summa semper oratoribus dignitas fuit. Itē
 cum propter hoc, tum uero propter illud, Latine dicimus. Sed cū
 propter hoc, tum autem propter illud non dicimus. E' contrario
 non uero non dicimus, at non autem, recte dicimus. Ut an-
 nunc Caesaris sum, non autem assentator, quod si illud aduerbi-
 um matres, habebit locum uero, hoc modo. amicus Caesaris sum,
 assentator uero non. Praeterea non dicimus age autem. sane au-
 tem. iam autem. enim autem. At autem. sicut age uero. sane ue-
 ro. enim uero. at uero. Ad haec quemadmodum in quibusdā
 locis haec duo, & cetera similia gratiam habent, si ponan-
 tur, ita in quibusdā non habent. Quod accidit cum idē uer-
 bum repetitur, hoc modo. Quint. pro patre mori possum. co-
 ram patre non possum. Cic. tu cum principem senatorē auum
 culum domi habebas, ad eum non refers. Ad eos refers qui su-
 am domum non habent, tuam exhauriunt. hoc poetae non ser-
 uant. Virgil. non erit auxilio nobis Etholus, & Arpi, at Mes-
 sapius erit. Ouidius, non formosus erat, sed erat facundus uel
 lysseus. Verum autem semper in principio orationis ponitur. &
 aliquando cum tamen. aliquando cum enim uero. ut uerumta-
 men. uerum enim uero. **PATER PATRIAE.** Ma-
 gna laus est principis, ut pater patriae uocetur, quasi populos
 suos non terrore. non armis. non praesidijs militarijs tanquā
 subditos, sed humanitate. beneuolentia. pietate, tanquam filios
 regat, & moderetur. Primus omnium hoc cognomen M. Tul-
 lius Cicero meruit, Catilinā coniuratione detecta, & urbe in-
 cendio liberata. Tunc enim ciuitas omnis, & uniuersa turba
 Ciceroni quacunq; iter faceret gratulantes, illum seruatorei u pa-
 triae. illum conditorem urbis. illum optimum consulem u. cita-
 bant. quod uiuerent. quod filios. quod uxores. quod liberta-
 tem. quod ciuitatem haberent, uirtuti eius acceperunt ferentes.
 per uiam ignes. fustasq; lucebant. Matres familias nuper pau-
 de pro depulsi periculis, gaudio exultantes ad tam egregium
 consulis spectaculum ē fensistis, tectisq; cateruam pende-
 bant. Deniq; M. Cato uir seuerus, & summae grauitatis Cice-
 ronem ob eas res gestas patrem patriae perpetuo uocandum cen-
 suit, quod ei primum contigit, & quod gloriosius existiman-
 dum est, in libera ciuitate. Iuuenis. Primum Roma patrem pa-
 triae Ciceronem libera dixit. Post hunc idem cognomen Diuo
 Augusto uniuersa ciuitas repente, maximoq; consensu deu-
 lit. Primo plebis legatione Antium missa, sed cum id praemo-
 destia non recepisset, inuenti paulo post Romae spectacula, nō
 decreto Senatus, neq; acclamatione populari, sed per Valerium
 Messallam, id mandātibus cunctis rursus delatum est. Quod
 bonum inquit, fustisq; sit tibi, domiq; tuae Caesar Auguste.
 Sic enim nos perpetuam felicitatem reip. & lata huic prece-
 ri existimamus. Senatus te consentiens cum populo Romano cō-
 saluat patriae patrem. Cui Lacrymans Augustus his uerbis re-
 spondit. Compos factus uotorum meorum patres conscripti,
 quid habeo aliud deos immortalēs precari, quam ut hūc con-
 sensum uestrum ad ultimum finem uitaē mihi perferre liceat?
 Multis praeterea imperatoribus hoc cognomen, sed adulatio-
 ne potius, blanditijsq; quam meritis, & uera gloria inditum
 est. Tandemq; cōdecensum fuit, ut semper in theatris impera-
 torem populus & dominum, & patrem patriae appellaret.
 Sed tu omnium maxime dignus hoc cognomento haberis.
FEDERICE Princeps, qui semper omnem tuum Labo-
 rem. studium. uigilantiam in id unum contulisti, ut a ciuitati
 bus tuis omnem calamitatem propulsares, eorum felicitatem

seruares, & ex paruis demum amplissimas faceres, ornasti eas
 mœnibus. palatijs. templis. cultu. moribus. armis. literis. uirtute,
 ut nihil iam ijs ad perfectam felicitatem deesse uideatur. hoc
 ueri patris officium est, & qui talia praestat ueris patriae pa-
 ter & haberi, & dici potest. patris nomen a graecis est sum-
 prum, apud quos dicitur πατήρ ἢ πατὴρ τῆς, hoc est o-
 mnia seruat. Atq; hoc nomine quidam iurisperiti putant nō
 modo genitores contineri, sed auos. proauos. abauos. atauos.
 tritauios. Hinc patrum nostrorum memoria dicimus, hoc est
 10 maiorum nostrorum, quāquam maiores intelligi possunt
 quicunque etiam ante Tritauos nostros fuerunt, sicut mi-
 nores, qui etiam post trinitates nostros futuri sunt. Pa-
 tres itaq; usq; ad tritauios extenduntur, maiores in infinitum.
 Cic. Ego meis maioribus uirtute mea praeluxi. ut si prius noti
 non fuerunt, a me incipiunt habere initium memoriae suae. Tu
 tuus uita, quam turpiter egisti, magnas effidisti tenebras, ut eti-
 am si fuerunt egregij ciues, certe uenerint in obliuionem. Vir-
 glius. Hunc laetum, tyryq; diem, troiaq; profectis esse uelis,
 nostrosq; huius meminisse minores. Non solum minores hi di-
 cantur, sed etiam posteriores & posteri, & nepotes. Sicut hi
 20 qui ante nos fuerunt, maiores, & superiores, & patres, &
 uari appelluntur. Patris etiam nomen aliquando religionis est.
 unde deos omnes patres uocamus. Item reuerentiae. propter
 quod Romulus centum Senatores, quos ad rep. curam elegit,
 siue quia is numerus satis erat, siue quia soli centum erant,
 qui ad id idonei essent patres ab honore appellauit. siue (ut
 quidam uolunt) ab aetatis uel aetate similitudine, seu quod te-
 maioribus aegrorum partes attribuerunt, perinde ac liberis
 proprijs, ab ijs eorum progenies patricij appellati. & patri-
 30 cius uicus Romae dictus, quod ibi patricij habitauerunt, iube-
 te Seruio Tullio, ut siquid aduersus ipsum molirentur, ex lo-
 cis superioribus opprimi possent. His centum patribus alij po-
 stea ex equestri genere additi. ac simul scripti fuerunt usq; ad
 trecentos, quos Bruus, quo plus uirum in Senatu frequen-
 tia ordinis caedibus regis deminuti faceret, elegit. a quo patres
 conscripti uocati sunt. A patre patrinus dicitur, qui patrem
 adhuc uiuentem habet, & pater patrinus, qui cum ipse pater
 sit, adhuc uiuentem habet patrem. & opiter, cuius pater auo
 uiuo mortuus est, aut quod obitu patris genius sit, aut quod
 40 auum post patrem habeat, id est pro patre. Item patrinus pro
 eo qui patris est, sicut auus pro eo qui est auus. Cicero. patri-
 tam illam, & uitam (ut ait Theophrastus) philosophiam.
 & patria quae proprie urbs est, siue oppidum unde orti, si
 ue oriundi sumus, quod patria communis omnium parens sit.
 Aliquando tamen & prouincia ipsa, ex qua orti sumus, pa-
 tria uocatur, sed improprie. Vnde Sallustius Hispaniam sibi
 antiquam patriam dixit. Hinc patrinus dicimus, quod patriae
 est, ut mos patrinus. consuetudo patria. Item a patre paternus,
 ut paternus amor. paterna pietas. paternum officium. & pa-
 50 trinus frater patris, quod quasi patris loco sit. Hinc patrinus
 magnus frater aui dicitur. et patrinus maximus frater proauis
 & abauis, qui & propatrinus. & abpatrinus dicitur. & pa-
 truelis a patruo, quippe patruelis dicuntur patruorum filij,
 hoc est duorum, aut plurium fratrum filij. Nam sororu dua-
 rum, aut plurium inter se sobrini, quasi sororini appellantur.
 & patriarcha nomen quidem graecum, ueruntamen ele-
 gans uocabulum, qui princeps est patruū, hoc est pontificum pri-
 mus. hi quatuor principio fuerunt. Romanus. Antiochenus. Ale-
 60 xandrinus. Hierosolymitanus. Postea translata Byzantiū ipe-
 rij sede, additus est et Cōstantinopolitanus. A patriarcha patri-
 archatus appellatus, sicut a pōntifice, pōntificatus, et patrimonium
 bona paterna, hoc ē haereditas a patre relicta. et paterfamilias

qui primus est, & imperium habet in familiam. & patro-
 nus. à quo patrocinator. et patrociniū, de quibus supra diximus.
 & patricida, qui patrem interficit. à quo patricidium. Nam
 patricida is est, qui uel cognatum, uel auem aliquem uel alium
 interficit, uel aduersus patriam machinatus est. et patronymum
 cum apud grammaticos, quod sub patris nomine significat fi-
 lium, ut Priamides, hoc est Hector Priami filius. & patrisso,
 patris similis sum. & patro, facio, capiturq; frequentius in ma-
 lam partem. Plau. postquam foedum facinus patratum. Hic pa-
 trator, qui facinus aliqd fecit. per petro. per ago. perficio, quod
 similiter in malam partem accipitur. à quo perperi dicuntur
 indocti. stulti. prauū. mendaces. et perperam aduerbium, pro
 prauē. peruerse. & im petro, obtineo, & quasi id, quod capio
 facio. Vnde im petra sso pro im petro ueteres dixerunt. Plaut. &
 istuc confido à fratre me im petra sse. & per petro, quod si-
 gnificat mando quid perfici. Accius. Age uero per petra, quod
 capisti fieri. Ab his etiam im petratio. & per petratio. et pro
 petratio deducuntur. Item à patre, patroq; pater patratum ap-
 pellatus. Erat autem pater patratum, qui Romae ad iusurandū
 patrandum, hoc est ad foedus sancendum eligebatur. Feccialis
 eum faciebat uerbena caput, capillosq; tangens. Primus Romae
 Feccialis M. Valerius patrem patratum spurium fufsum fecit.
 Item à pater Iupiter & die spiter appellati, de quibus supra
 diximus. V O X. Sermo hoc loco, proprie tamen uox di-
 citur quicquid sonat, ἀπὸ τοῦ βοῶν, quod est uocō. Virg.
 Fractasq; ad littora uoces. Ab hoc fit uocula diminutiuum.
 & uocō uocatis. cuius frequentatiuum est uocato. Si significat autē
 clamor, inuito appello. à quo uocatores dicuntur, quibus inui-
 tandi negotium datum est, siue qui per se uocant ad cenam. et
 uocifero, siue uociferor, quod proprie est, cum dolore siue indi-
 gnatione maiorem uocem emitto. Interdum tamen sine affectu
 uehementer ex clamo. Ab hoc uociferator, & uociferatio dedu-
 cuntur. Item à uocē uocalis, hoc est sonorus. Vnde et quinq; uo-
 cales literae dictae, quia per se uoces faciunt, & sine ijs litera-
 lis uox proferri non potest. Item semiuocales, quae quasi dimi-
 diatum uocalium sonum habent, et uocatiuus casus, quod per
 eum uocamus. & uocabulum, quo res singulae nominantur. &
 inuocum, atq; equiuocum, cum suis deriuatis, de quibus su-
 pra diximus. & uocalitas, hoc est consonantia, quam graeci eis-
 phoniā uocant. Priscianus in epite sonoritatem interpretatur,
 & uocator, qui alterius nomine, interdum etiā suo conuincas
 inuitat. Plyn. Non fuerat A pelli gratia Ptolemæo, quo regnan-
 te Alexandria ui tempore statim expulsus subornato fraude emu-
 lorum planoregio, inuitatus ad regis cenam uenit. Indignā-
 tiq; Ptolemæo, ac uocatores suos ostendenti, ut diceret, à quo eo-
 rum inuitatus esset, ille arrepto è foculo carbone extincto, ima-
 gnem in pariete delineauit. A gnoscēte rege uultum planore-
 gij ex inchoato protinus. Hic obiter dicendum est hunc Ptole-
 mæum à graeco nomen traxisse, qui ppe graeci πτολεμαῖον uocē
 πτολεμαῖον pugnare dicunt. Sic igitur à πτολεμαῖον Ptole-
 mæus dicitur sicut a τιμῶν, quod est honoro, Timæus. Hic
 Lagi Gregarij militis filius fuit, maximae apud Alexandrū
 Macedonem auctoritatis & gratiae. Post cuius mortem Aegy-
 pto, & Africa & magna Arabia parte potitus regnauit an-
 nis quadraginta, omnesq; deinceps Aegyptij reges Ptolemæi
 appellati sunt. Hic filios duos reliquit, Ptolemæum philadel-
 phum, & Ptolemæum Ceraunum. Philadelphus illi in re-
 gno successit, uir doctissimus, Stratonis discipulus, qui biblio-
 thecam illam celeberrimam fecit, quae usq; ad primum Alexā-
 drinorum, & Romanorum bellum durauit. Regnauit annis
 XXXVIII. Cui successit Ptolemæus, cognomine Euergetes, qd
 latine dici beneficus potest. Hic sex & uiginti annis regno po-

titus moritur. Cui successit Ptolemæus philopater decem & se-
 ptem regnans annis. post eum Ptolemæus Epiphanes regnat
 quatuor & uiginti. Tum ptolemæus philomater cognomina-
 tus quinq; & triginta. Deinde Ptolemæus Euergetes uiginti no-
 uem. postea ptolemæus phiton, qui & Soter cognominatus est,
 decem & septem. postremo Ptolemæus Dionysius, qui per se-
 lus magno Pompeio caput, ut Caesari uictori mitteret abscedit,
 qui omnium ultimus regnauit. Fuere & alij hoc nomine, ut
 Pyrrhi regis filius, & Cypriorū rex ille, qui suis diuitijs Ro-
 manum locupletauit aerarium. Item celeberrimus ille astrolo-
 gus, natione Aegyptius, quem Traiani, & Adriani tempori-
 bus floruisse constat. Praeterea à uocō composita sunt aduo-
 cō, quod modo uocō significat, modo in subsidium uocō. à quo
 aduocatus dicitur, de quo supra diximus. & aduocatio, pro pa-
 trocinio. Circū uocō undecūq; uocō. Per uocō, omnes uocō. Auo-
 cō, remoueo. alieno, ut uolū ptates auocant à studijs animum.
 Deuocō, deorsum uocō. Eucō, extra uocō, siue conuocō. à quo
 euocati dicuntur, non qui iusti milites sunt, sed qui repentina
 aliqua necessitate ex a greis in bellū tumultuarie uocantur, qua-
 les erant de quibus scribit Virgilius. Mittitur & magni Ve-
 nulius Diomedis ad urbem, qui petat auxilium. Hi non mili-
 tes sed pro militibus uocabantur. Sallust. Ne uis miles, neu pro-
 milite. idem. Ab his omnes euocatos, & centuriones. Martia-
 Lassi Bardiacus, quod euocati. Prouocō, quod modo in malam
 partem accipitur, & significat incito. laesso. Plyn. Quamuis
 enim multis prouocatus iniurijs nunquam tamen ab amata
 recessi. modo in bonam, & idem fere est, quod cohortor. Cic.
 Tuis literis amantissimis sum prouocatus. Ponitur etiam pro uo-
 cō pro appello, & tunc accusatiuum requirit, cum praepositio-
 ne ad idem. Cum alter ad Senatum prouocasset, alter uero ap-
 pellaasset tribunos. Aliquando tamen & sine praepositione in-
 uenitur. Apuleius. Nihil prodest praetorem, aut potestatem ali-
 am prouocare. hinc prouocatio appellatio dicitur. Inuocō, sub-
 sidium peto. & proprie ad deos refertur. Adorando enim fe-
 re, aut sacrificando inuocamus. Reuocō, per uices mutuo uocō.
 Varro. Quod nobis ministrare pueri diebus festis Cicero uiri-
 de, qui nos prouocare cum audeat, nos illos reuocare timemus.
 Aliquando reuocō retraho. unde & reuocare pedem dicimus,
 non modo de animalibus, sed etiam de summis. Virgilius.
 Cunctatur & annis rauca sonans, reuocatisq; pedem Ty-
 berinus ab alto. Conuocō, simul uocō. caneo, con grego. Ab his
 omnibus uerbalia nomina deducuntur. ut uocator. uocatio. at
 cū uocator. at cū uocatio. per uocator. per uocatio. auocator. auo-
 catio. deuocator. deuocatio. prouocator. prouocatio. inuocator. in-
 uocatio. reuocator. reuocatio. conuocator. conuocatio. SONAT
 DIVERSA. propter diuersitatem salicet linguarum di-
 uersos sonos emittit, hoc est diuersa uocabula. Sonus omnis
 uox dicitur, & quicquid auribus percipi potest. Eius tria ge-
 nera sunt, aut enim uoce constat. ut per fauces, aut flatu, ut
 per tubam, aut pulsu, & per Lyram, ut omnia crepitan-
 tia. Ab hoc fit sono uerbum, cuius frequentatiuum est sonito. à
 quo sonitus, hoc est uehementior sonus. dicimus aut sono sonas.
 & sono sonis. Accius. clamore & gemitu templum resonit. En-
 nius, Sonit. frangimur hastae, madet terra sanguine. à sonus
 sonorus dicitur graue sonans. Estq; proprie Epitheton tempe-
 statis. Virgilius. Luctantes uentos, tempestatesq; sonoras. Ab
 hoc sonorus, & sonore aduerbium. Sunt qui fontem quoque
 à sonando dictum putant, quasi sonantem. Est enim proprie
 sons, cuius culpa iam sonat, hoc est, qui conuictus est erroris. à
 quo insons, qui innocens reperitus est, et fonticus qui chiq; rei no-
 cet. Venuleus. Quoties morbus fonticus nominatur, eū signifi-
 cati Cassius ait qui nocet. nocere autem intelligi, qui per pe-